



T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743
NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ (142a-186b) MESTAP'A
GÖRE TASNİFİ (İNCELEME-METİN)

FATMA ÖZDOĞAN

DANIŞMAN

DOÇ. DR. GÜLAY KARAMAN

BARTIN-2024



T.C.

**BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743
NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ (142a-186b) MESTAP'A GÖRE
TASNİFİ (İNCELEME-METİN)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatma ÖZDOĞAN

JÜRİ ÜYELERİ

Danışman : Doç. Dr.Gülay KARAMAN
Üye : Doç. Dr.Yılmaz TOP
Üye : Doç. Dr.Muhittin TURAN

BARTIN-2024

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. Gülay KARAMAN danışmanlığında hazırlamış olduğum “İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ (142a-186b) MESTAP’A GÖRE TASNİFİ (İNCELEME-METİN)” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

25.08.2024

Fatma ÖZDOĞAN

ÖN SÖZ

Klasik Türk edebiyatının divanlar, mesneviler, umumi tarihler, biyografiler ve tezkireler başta olmak üzere birçok kaynağı bulunmaktadır. Mecmualar da bu kaynakların arasında yer almaktadır. Konu ve şekillerine göre farklı sınıflandırmalara tabi tutulan mecmualar, bilhassa şiir mecmuaları; tezkirelerde ve diğer kaynaklarda hakkında herhangi bir bilgiye ulaşılamayan şairler ve şiirleri ile ilgili bilgileri gün yüzüne çıkarmak hususunda edebiyat tarihinin temel kaynaklarından. Şiir mecmuaları sanatsal kıymetlerinin yanı sıra tertip edildikleri dönemdeki edebî birikim hakkında da bilgi verir. Bu çalışmanın konusunu İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 numarada kayıtlı şiir mecmuası oluşturmaktadır. Çalışmada toplamda 186 varaktan oluşan mecmuanın 142a-186b varakları arasındaki şiirler çeviri yazıya aktarılarak incelenmiştir.

Bu çalışmada konunun belirlenmesinden planlama, araştırma ve yazıya geçirilmesine kadar her aşamada desteğini ve tecrübelerini benden esirgemeyip bilgileriyle yoluma ışık tutan kıymetli hocam Doç. Dr. Gülay KARAMAN'a, tezimle ilgili her türlü soruma cevap veren, azmine büyük hayranlık duyduğum değerli hocam Doç. Dr. Yılmaz TOP'a, takıldığım konularda kapısını çalmaktan çekinmediğim saygıdeğer hocam Doç. Dr. Mehmet ALTUNMERAL'e, Arapça şiirleri okumamda bana yardım eden saygıdeğer hocam Doç. Dr. Mahmud KADDUM'a teşekkürü bir borç bilirim. Çalışmam boyunca benden desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, başarılarımla gurur duyan sevgili aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Fatma ÖZDOĞAN

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743
NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ (142a-186b) MESTAP'A GÖRE
TASNİFİ (İNCELEME-METİN)**

Fatma ÖZDOĞAN

Bartın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Gülay KARAMAN

Bartın-2024, sayfa: 279

Mecmualar, klasik Türk edebiyatı alanındaki çalışmalara birçok yönden katkı sağlayan önemli kaynaklardır. Mecmualar arasında özellikle şiir mecmuaları gün geçtikçe yeni çalışmalara konu olmaktadır. Şiir mecmuaları, sanatsal değerlerinin yanı sıra edebî anlamda tertip edildikleri dönemde kullanılan nazım şekilleri, kafiye, redif ve aruz kalıplarını yansıtmaları bakımından da önem arz etmektedir. Şiir mecmuaları adını duymadığımız bir şairi ve onun şiirlerini ya da divanı bulunan herhangi bir şairin divanında yer almayan şiirleri tespit edebilmek bakımından önem taşımaktadır. Bu çalışmanın konusunu İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde T743 numara ile kayıtlı şiir mecmuası oluşturmaktadır. Yapılan çalışma; mecmuanın 142a-186b varakları arasındaki şiirleri çeviri yazıya aktararak incelemek ve ortaya çıkan verileri Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi (MESTAP) kapsamında tablo hâlinde sunmaktan ibarettir. Bu amaç doğrultusunda çalışma, 4 bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde mecmuanın tanımı, önemi ve Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi'nden (MESTAP) bahsedilmiştir. İkinci bölümde mecmuanın nüsha tavsifine yer verilerek çalışmaya konu olan şiirler; şairleri, nazım şekilleri, türleri, vezinleri bakımından incelenmiştir. Ardından mecmuanın 142a-186b varakları arasındaki şiirler çeviri yazıya aktarılmıştır. Son olarak mecmua içerisindeki edebî birikim, MESTAP kapsamında hazırlanmış tablolara aktarılarak

araştırmacıların istifadesine sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk Edebiyatı, mecmua, MESTAP, şir mecmuası, tasnif.

ABSTRACT

M.Sc. Thesis

**THE CLASSIFICATION OF THE POETRY JOURNAL (142a-186b) REGISTERED
AT THE ISTANBUL UNIVERSITY RARE WORKS LIBRARY AT NUMBER T743
ACCORDING TO MESTAP (REVIEW-TEXT)**

Fatma ÖZDOĞAN

Bartın University

Graduate School

Department of Turkish Language and Literature

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr.Gülay KARAMAN

Bartın-2024, pp: 279

Magazines are important sources that contribute to the study of classical Turkish literature in many ways. Among the magazines, especially poetry magazines are the subject of new studies day by day. In addition to their artistic value, poetry magazines are also important in terms of reflecting the verse forms, rhyme, reduplication and prosody patterns used in the period in which they were organized in literary terms. Poetry magazines are important in terms of identifying an unknown poet and his poems or poems that are not included in the divan of a poet who has a divan. The subject of this study is the poetry magazine registered in Istanbul University Rare Works Library with the number T743. The aim of this study is to transcribe and analyze the poems between 142a-186b and to present the resulting data in the form of a table with in the scope of the Systematic Classification of Journals Project (MESTAP). In accordance with this purpose, the study consists of 4 chapters. In the first part, the definition and importance of magazines and the Systematic Classification of Journals Project (MESTAP) are mentioned. In the second part, the poems subject to the study are analyzed in terms of poets, verse forms, genres and meter. Then, the poems between 142a-186b of the manuscript have been transcribed. Finally, the literary accumulation in the manuscript is transferred to the tables prepared within the scope of MESTAP and presented for the use of researchers.

Keywords: Classical Turkish literature, classification, magazine, MESTAP, poetry magazine.

İÇİNDEKİLER

BEYANNAME	ii
ÖN SÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
TABLolar DİZİNİ.....	xi
EKLER DİZİNİ	xii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Mecnua ve Şiir Mecnuaları.....	1
1.2. Mecnuaların Tasnifi	2
1.3. Şiir Mecnualarının Önemi	3
1.4. MESTAP Hakkında.....	4
2. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ (142a-186b) İNCELENMESİ... 5	
2.1. Mecnuanın Nüsha Tavsifi	5
2.2. Mecnuanın Şekil Özellikleri.....	6
2.3. Mecnuada (142a-186b) Tespit Edilen Şiirler ve Şairleri.....	9
2.3.1 Divanlarda ve Diğer Yayınlarda Tespit Edilemeyen Şiirler ve Şairleri ...	12
2.3.2 Mecnuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Aruz Kalıpları.....	14
3. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASI'NIN (142-186b) KARŞILAŞTIRMALI ÇEVİRİ YAZILI METNİ	16
3.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol-Yöntem.....	16
Mecnua ve kaynak eserlerin karşılaştırılması yapılırken bazı yerlerde kelime farklılıkları tespit edilmiştir. Bu durumda şiirin vezni ve anlam dünyasına en uygun olan kelime metne dâhil edilmiştir.....	16
3.1.1 Metnin Tertibiyle İlgili Hususlar ve İşaretler Sistemi	16
3.1.2 Vezinle İlgili Hususlar.....	17
3.1.3 İmla İle İlgili Hususlar.....	17

3.2. Karşılaştırmalı Metin	18
4. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ (142a-186b) MESTAP'A GÖRE TASNİFİ.....	184
5. SONUÇ	227
Sözlükte “toplanmış, bir araya getirilmiş şey” olarak tanımlanan mecmua, seçme şiiirlerin çeşitli konularda kaleme alınmış şiiir parçalarının genel adı olarak karşımıza çıkmaktadır. İçerisinde dualar, şiiirler, şarkılar, muammalar, ilaç tarifi ve faydalı bilgiler barındıran mecmualar klasik şiiirimize ait nazım tür ve şekilleri bakımından bilgiler vererek geçmişi gösteren bir ayna vazifesi görmektedir. Farklı dönemlerde yaşamış ve kimi nedenlerle kayda girmemesi sebebiyle edebiyat tarihindeki yerini alamamış şairleri mecmualar vasıtasıyla keşfetme imkânı buluruz. Mecmualar içerisinde yer alan edebî birikim, mecmuanın kaleme alındığı yüzyılda kullanılan aruz kalıpları, nazım şekilleri, birbirlerini tanzir eden şairlerin şiiirleri hakkında bilgi vermesi bakımından ayrıca önem arz etmektedir.	227
KAYNAKLAR.....	229
EKLER	233

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Sayfa No
2.1: T743 Numaralı Mecmuanın cildi	5
2.2: Kahverengi kâğıt	7
2.3: Krem rengi kâğıt.....	7
2.4: Mecmuadan der-kenâr örneği.....	8
2.5: Yaprak şeklinde yazılmış görsel şiir	8
2.6: Mühür örneği.....	8

TABLolar DİZİNİ

Tablo	Sayfa
No	No
2.1: Mecmuada (142a-186b) yer alan şairler, şiir sayıları ve nazım şekilleri tasnifi	10
2.2: Divanlarda ve diğer yayımlarda tespit edilemeyen şiirler ve şairleri.....	12
2.3: Mecmuada kullanılan aruz kalıpları.....	14
4.1: Manzum Bölümler Tablosu.....	184
4.2: Mensur Bölümler Tablosu.....	224

EKLER DİZİNİ

Ek	Sayfa
No	No
EK 1: Çeviri Yazı Alfabetesi	233
EK 2: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasının Eski Harfli Metni	234

KISALTMALAR DİZİNİ

Ar.	: Arapça
ADD	: Ahmed-i Dâ'î Dîvânı
AHD	: Ahdî-i Bağdâdî Dîvânı
BD	: Bâkî Dîvânı
BED	: Belîğî ve Dîvânçesi
BHD	: Bahtî (Sultan I. Ahmed) Dîvânı
BŞH	: Bolulu Şeyh Himmət ve Dîvânçesi
bk.	: Bakınız
C	: Cilt
CD	: Manastırlı Celâl Bey Dîvânı
CİD	: Cinânî Dîvânı
DB	: Deli Birader Revânî Efendi
Far.	: Farsça
EAT	: Eski Anadolu Türkçesi
ED	: Emrî Dîvânı
ET	: Edirneli Tîğî ve Şiirleri
GD	: XVI. Asır Türk Şiirinde Gemici Dili
GYYM	: 16. Asırda Gemi Yolculuğunu Yeren Bir Manzume
HD	: Hayâlî Bey Dîvânı
HFŞ	: Hemdemî'nin Fihrist-i Şâhân'ına Yazılan Bir Zeyil
HYD	: Hayretî Dîvânı
haz.	: Hazırlayan
İAKM	: İBB Atatürk Kitaplığı Bel_Yz_K. 04434 Numaralı Şiir Mecmuası (İnceleme-Metin)
İNEMM	: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde Kayıtlı "T 5480" Numaralı Musammat Mecmuası ve MESTAP'a Göre Tasnifi
KÜD	: Kemal Ümmî Dîvânı
MM	: XVI. Yüzyılda Derlenmiş Bir Musammat Mecmuası
MD	: (Antakyalı) Münif Dîvânı
MUD	: Murâdî Dîvânı
MESTAP	: Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi
MHD	: Muhibbî Dîvânı

MHD2	: Muhibbî Dîvânı 2. Cilt
MKM	: Milli Kütüphanedeki 2519 No'lu Şiir Mecmuası
RD	: Rahmî Dîvânı
s.	: Sayfa
SAD	: Sarban Ahmed Dîvânı (İnceleme-Metin)
SD	: Gelibolulu Sürûrî ve Dîvânı
ŞHD	: Şuhûdî Dîvânçesi (İnceleme-Metin)
ŞD	: Şem'î Dîvânı
ŞM	: XVI. Yüzyıla Ait Bir Şair Mecmuası
ŞYD	: Şeyhü'l-İslâm Yahyâ Dîvânı
trsz.	: tarihsiz
TTK	: Türk Tarih Kurumu
UD	: Ulvî Dîvânı
vb.	: Ve benzeri
VD	: Vahdetî Dîvânı
vr.	: Varak
Yay.	: Yayın
yy.	: Yüzyıl
ZD	: Zâtî Dîvânı
ZHD	: Zuhûrî Dîvânı

1. GİRİŞ

Mecmualar, klasik Türk edebiyatının mihenk taşını oluşturan önemli kaynaklar arasındadır. Mecmualar yazıldığı dönemin tarihi hakkında bilgi vermelerinin yanı sıra dönemin edebî zevkini yansıtmaları bakımından da önem arz etmektedir. Farklı yüzyıllarda yaşamış şairlerin, değişik dillerde, farklı nazım şekilleriyle kaleme alınmış eserlerini içeren şiir mecmualarında; kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine rastlamak mümkündür. Bu hususta Fatih Köksal'ın öncülüğünde Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi (MESTAP) başlatılmıştır. Bu proje ile birlikte mecmuaların tek bir çatı altında belli kurallar çerçevesinde düzenlenmesi amaçlanmıştır.

1.1. Mecmua ve Şiir Mecmuaları

Mecmualar, klasik Türk edebiyatına pek çok yönden katkı sağlayan önemli kaynaklardır. “Toplanıp biriktirilmiş, tertîp ve tanzîm edilmiş şeylerin hepsi; seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap; dergi” (Devellioğlu, 2011: 689) anlamlarına gelen mecmua, Arapça cem‘ “toplama, yığma” sözünün mef‘ûl bâbının müennes şeklidir. Günümüz Türkçesinde “dergi” olarak karşılığını bulmakla birlikte “İslâm kültüründe hadis yazımına izin verilmesi ile birlikte bazı sahâbîler Hz. Muhammed'den duyduklarını mecmua düzenleme anlayışı içerisinde kendi ihtiyaç ve değerlendirmelerine göre bir araya getirmeye başlamışlardır. Böylece hadis literatüründe sahîfe, cüz ve kitap adıyla anılan ilk derlemeler doğmuştur” (Uzun, 2006: 266).

Mecmua, “farklı kişilere ait metin parçalarının bir araya getirilmesiyle oluşan eserler bütünü” olarak tanımlanabilir (Köksal, 2017: 133). Çeşitli şekil ve hacimlerde oluşturulan mecmuaların, genellikle bir veya birden fazla şaire/yazara ait dinî-ladinî manzum ya da mensur metinlerden oluşan derleme eserler olduğu görülmektedir. Mecmuaların genel özellikleri ve muhtevaları dikkate alınarak “mecnûatü'l-eş'âr, mecnûatü'l-ehadîs, mecmûa-i fetâvâ” gibi isimlerle adlandırıldığı görülür. “Mecmua başlangıçta âyetler, hadisler, fetvâlar, dualar, şiirler, ilâhiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin (fevaid), notların, tarihî belge ve kayıtların (tevârih) derlendiği bir not defteri hâlinde ortaya çıkmıştır. Daha sonra düzenli bir şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi

özelliği kazanmıştır (Uzun, 2006: 266).

Farklı yüzyıllarda yaşamış şairlerin, farklı nazım şekillerinde kaleme alınmış eserleri barındıran şiir mecmualarında; daha önce kaynaklarda ismine rastlamadığımız şairlerin şiirlerine rastlamak mümkündür. Ayrıca kaynaklarda ismine sık rastladığımız şairlerin divanlarında yer almayan şiirleriyle de şiir mecmualarında karşılaşabiliriz. Mecmualarda yer alan edebî birikimin kaleme alındığı dönemin şairleri, şiirleri ve aruz kalıpları ile ilgili bilgiler içermesi düzenlenmiş olduğu dönemin edebî zevki hakkında da bilgi edinmemizi sağlar.

1.2. Mecmuaların Tasnifi

Mecmuaların tasnifi hususunda geçmişten günümüze değin çeşitli görüşler ortaya atılmıştır. Son zamanlarda yapılan tasniflerin geçmişte yapılan tasniflere kıyasla daha kapsayıcı olduğu görölmektedir. Tasniflerin kapsayıcılığının artmasının temel sebeplerinden birisi son zamanlarda yapılan akademik çalışmaların artışıdır. Mecmualar üzerine yapılan her tasnif, mecmuaların şekil ve muhteva bakımından ne derece zengin olduğunu göstermesi bakımından önem arz etmektedir. Burada, mecmualar üzerine yapılan tasniflerin birkaçına değinilecektir.

Muhteva bakımından yapılan ilk tasnif Agâh Sırrı Levend'e aittir. *Türk Edebiyatı Tarihi* isimli eserinde mecmuaları şu şekilde sınıflandırmıştır:

- “1. Nazire Mecmuaları
2. Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları
3. Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar
4. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar
5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar” (Levend, 2008: 166-167).

Günay Kut'a ait tasnif şu şekildedir:

- “1. Nazire mecmuaları
2. Seçme şiir mecmuaları

3. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecmualar
4. Karışık mecmualar
5. Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmualar” (Kut, 1986: 170).

Atabey Kılıç ise mecmuaları; “cilt ve tertip hususiyetleri, şekil, dil, muhteva, şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmualar” şeklinde beş başlık altında sınıflandırmıştır (Kılıç, 2012: 81-96).

1.3. Şiir Mecmualarının Önemi

Mecmuaların edebiyatımızdaki öneminden bahseden ilk isimlerden biri olan Ali Cânib Yöntem, mecmualar sayesinde bir eserin en eski metnine ulaşılabilirdiği ve mecmuaların araştırmacıları acele, şahsi hükümler vermekten menettiğini söylemektedir (Gıynaş, 2011: 247).

İnsan hissettiklerini, yaşadığı dönemde önemli gördüğü olayları eserlerine yansıtır. Mecmualar da kaleme alındığı dönemdeki saklı kalmış bilgilerin açığa çıkarılmasında yol gösterici olabilir. “Şiir mecmualarında yalnızca şiirler yer almamaktadır. Mecmuaların boş sayfalarında özellikle derkenârlarında faydalı bilgiler, yemek tarifleri, tılsımlar, dua ve ilahiler, mecmua sahibi tarafından eklenen doğum ve ölüm tarihleri gibi bazı bilgiler de yer almaktadır” (Köksal, 2017: 138-140). Yazıldıkları dönemin edebî zevki hakkında bilgi vermeleri, mecmuaların en başta gelen katkılarından biridir. Bir kısmı kendisi de şair olan ya da en azından şiir sever kişiler tarafından düzenlenen mecmualar, o şairin zevklerini ön plana çıkarırken dönemin edebî zevki ile ilgili de bilgi verir. Mecmualarda daha önce kaynaklarda adına rastlamadığımız şairlerin şiirlerine rastlamak mümkün olabileceği gibi kaynaklarda daha önce rastladığımız şairlerin bilinmeyen şiirleriyle karşılaşmak da mümkündür. Mecmualar sadece dönemin edebî zevkine ışık tutmakla kalmayıp herhangi bir şairin bilinmeyen şiir parçalarını barındırması bakımından da önemlidir. Bununla birlikte mecmualar zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgiler de içerebilir. Ayrıca şairlerin divanlardaki şiirlerinin farklı şekilleri de ortaya çıkabilir. Daha önce kullanılmamış nazım şekilleri, farklı bend yapıları, yeni türler, aruz kalıplarına mecmualar vasıtasıyla ulaşmak mümkündür.

Çalışmamız özelinde şiir mecmuaları içerisindeki edebî birikim; daha önce pek rastlanılmamış şiirlerden, şahsiyetlerden ya da herkes tarafından tanınan şahsiyetlerin yeni şiirleri ile elimizde bulunan şiirlerin farklı varyantlarına ulaşılmasını sağlamaktadır. Bir şiir mecmuası üzerinde yoğunlaştığımız bu çalışmada da yukarıda belirtilen bilinen yahut bilinmeyen şair ve şiirlerle ilgili yeni bilgilerle karşılaşılması ihtimal dâhilindedir.

1.4. MESTAP Hakkında¹

Mehmet Fatih KÖKSAL'ın öncülüğünde başlatılan Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP), edebiyat alanında karşımıza çıkan bütün mecmuaların detaylı tasnif ve dökümlerinin yapılması amacını gütmektedir. Proje ile mecmuaların belli kurallar çerçevesinde tasnif ve dökümlerinin yapılması ve yapılan çalışmaların bir çatı altında toplanması hedeflenmektedir. Bu kapsamda yapılan çalışmalar ortak yöntemlerle ele alınmıştır. Böylece alana ilgi duyan kişiler yapılan çalışmalardan kolaylıkla istifade etme imkânı bulmuşlardır. Proje neticesinde edebiyatla ilgili bütün mecmuaların ve cönklerin dökümü dijital ortama aktarılmış olacaktır. Bu çalışmada T743 numaralı şiir mecmuasının 142a-186b varakları arasındaki şiirler çeviri yazıya aktarılıp MESTAP doğrultusunda tasnif edilecektir. Çalışmanın yukarıda bahsi geçen hedefler doğrultusunda klasik Türk edebiyatı sahasına katkı sağlaması beklenmektedir.

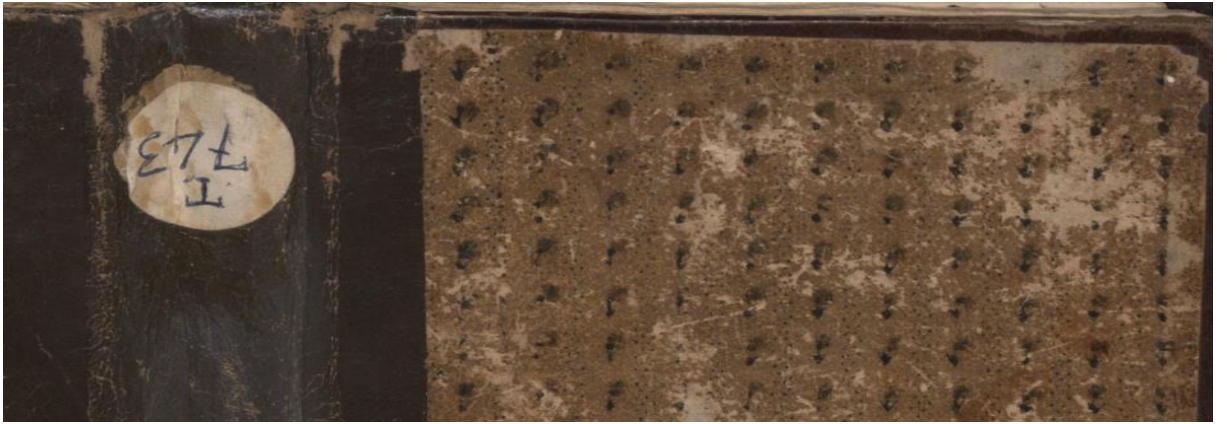
¹Detaylı bilgi için bk. <https://mestap.com/mestap/>. (Erişim Tarihi: 01.08.2024).

2. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ (142a-186b) İNCELENMESİ

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 numarada kayıtlı mecmua hakkında daha önce yapılmış iki çalışma mevcuttur. Mecmua üzerinde Aygül KURT 91a-141b varak numaraları ve Büşra AKYOL 1b-44b varakları arasında çalışma yapmıştır. Çalışmamıza konu olan mecmuanın 142a-186b varakları arasında daha önce herhangi bir çalışma yapılmamış olması tezimizin özgünlüğünü oluşturmaktadır.

2.1. Mecmuanın Nüsha Tavsifi

Çalışmamıza konu olan mecmua, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 numarada kayıtlı bulunmaktadır. Mecmuada yer yer kopukluklar bulunmasından dolayı toplam varak sayısını net bir şekilde söylemek mümkün değildir. Ancak mecmuanın üzerinde yer alan varak numaralarından yola çıkarak mecmuanın tamamının 186 varaktan müteşekkil olduğu söylenebilir. Mecmua içerisinde yer yer mensur metinler yer almakla birlikte ağırlıklı olarak şiirler yer almaktadır. Mecmuada farklı şairlere ait şiirler yer almaktadır. Mecmuanın, içerisinde yer alan şair ve şiir sayısı bakımından zengin bir muhtevaya sahip olduğunu söylemek mümkündür. Mecmua, deri ciltli ve mikleblidir. Mecmuanın cilt rengi siyahtır. Dış kapağında bitkisel desenler bulunmaktadır ve bu kısım kahverengidir. Sertâbında mecmuanın numarası yazılıdır.



Şekil 2.1: T743 Numaralı Mecmuanın cildi

Mecmuanın dış ölçüleri 197x129 mm'dir. İç ölçüleri ise değişkenlik göstermektedir. Krem ve kahverengi kâğıt kullanılan mecmuada şiirler ta'lik hatla ve harekesiz olarak yer almaktadır. Ancak bazı varak ve derkenârlardaki şiirler divani kırması, harekesiz nesih ve rik'a ile yazılmıştır. Mecmuada yer alan metinler siyah mürekkeple, başlıklar ise kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

Mecmuanın mürettibinin kim olduğuna dair kesin bir bilgi yoktur. Bununla birlikte mecmuada (1b-186b) toplam 68 şiiri yer alan Şeyh Nûşî Efendi'nin mecmuanın mürettibi olması ihtimal dâhilindedir (Kurt ve Karaman, 2024: 85). Bir diğer ihtimal ise Bosna Valisi Tahir Paşa'nın kâtibi Vasfî Efendi ya da onun amca veya dayısının mecmuanın mürettibi olması ihtimalidir. Ancak kaynaklarda bu isim tespit edilememiştir. Mecmuada yer alan ferağ kaydından yola çıkarak mecmuanın H. 1266- M. 1849-1850 yıllarında tertip edildiğini söylemek mümkündür.

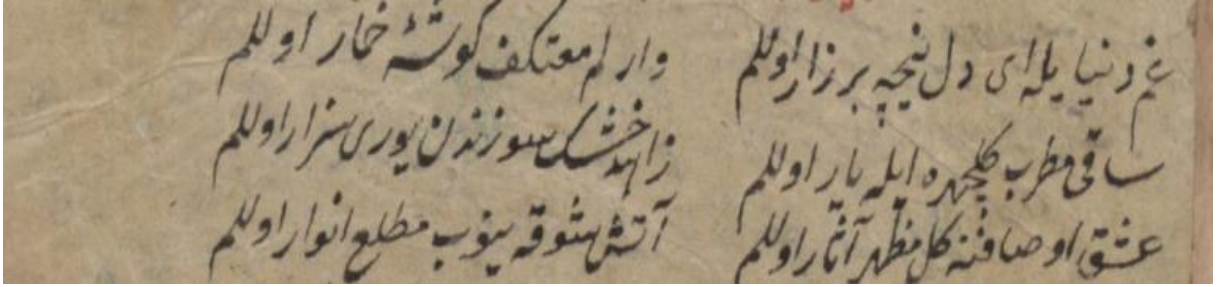
2.2. Mecmuanın Şekil Özellikleri

Mecmuada bazı şiirler başlıksız olarak yer almaktadır. Bazı varaklarda mürettip şiirin bir diğer sütundan devam ettiğini ifade etmek maksadıyla “ve minhü”, “ve münhü eyzan” ifadelerine yer vermiştir. Mürettip bu başlıkları kimi zaman aynı şairin art arda gelen şiirleri için de kullanmıştır. Mecmuada varak numaraları Arap alfabesi ile varakların “a” yüzünün sol üst köşesinde yer almaktadır. Mecmuada bazı varaklarda rakabe kaydı yer almaktadır ancak bu kayıtların kimi zaman mecmuadaki metinlerle örtüşmediği görülmektedir. Mecmuanın sütun ve satır sayısı varaklara göre değişkenlik göstermektedir. Mürettibin bazı varaklarda şiirlerin bittiğini belirtmek için “temmet”, “mim” gibi ifadelerden yararlandığını söylemek mümkündür.

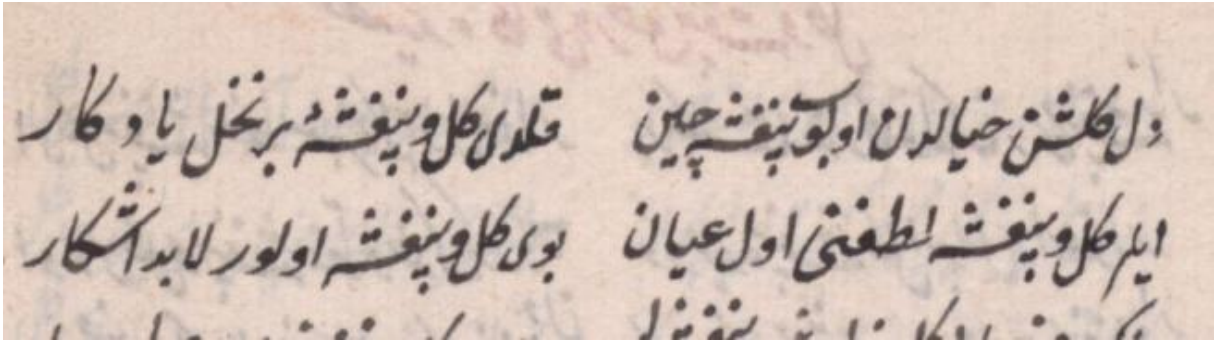
“Mecmuada şiirler belli bir düzende yazılmamıştır. Genellikle kaside ve musammatların düz, gazel ve kıt'a gibi şiirlerin eğik yazıldığı mecmuada yer yer der-kenâr olarak alıntılanmış gazeller de görülmektedir. Kütüphane kataloğunda 186 varaktan müteşekkil olduğu belirtilen mecmuada yer yer atlamalar (144. varaktan 147. varağa, 175. varaktan 177. varağa) bulunmaktadır. Bu kopukluklar göz önünde tutulduğunda mecmuanın mevcut hâliyle yaklaşık 160 varak olduğunu söylemek gerekir” (Top, 2021: 53-54). Mecmuanın incelenen kısmında toplamda 2 varak eksiktir.

Rakabe kaydı ve varak numaraları mecmuada yer alan kopuklukları tespit etmek bakımından oldukça önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Ancak rakabe kaydının olmaması ya da varak numaralarındaki eksiklikler dolayısıyla mecmuadaki kopuklukların tespit edilmesi zorlaşmaktadır. Yine mecmuada bazı varaklarda birden çok numaralandırma yapıldığı görülmektedir. Mecmuada sol üst köşede kırmızı mürekkeple yer alan numaraların üzeri karalanmış ve siyah mürekkeple tekrardan varak numarası verilmiştir. Mecmuanın 172, 173, 174 ve 175. varaklarında kırmızı mürekkeple yazılmış varak numaralarına ek olarak siyah mürekkeple yazılan varak numaraları da karalanmış ve tekrardan siyah mürekkeple varak numarası verilmiştir. Mecmuada (142a-186b) bazı varaklarda su ve rutubet lekesi, mürekkep dağılması, yırtık ve kesiklerden kaynaklanan hasarlar bulunmaktadır. Bu durum, mecmuada yer alan şiirlerin okunmasını güçleştirmektedir.

Mecmuada çerçeve ve cetvel yer almamaktadır. Genellikle krem rengi kâğıt kullanılmış olmakla birlikte 149. varakta kahverengi kâğıt dikkat çekmektedir.

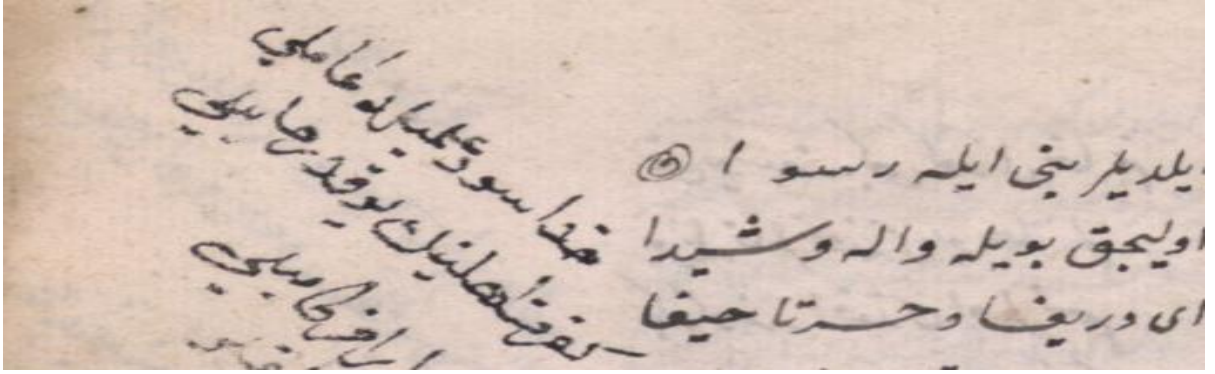


Şekil 2.2: Kahverengi kâğıt



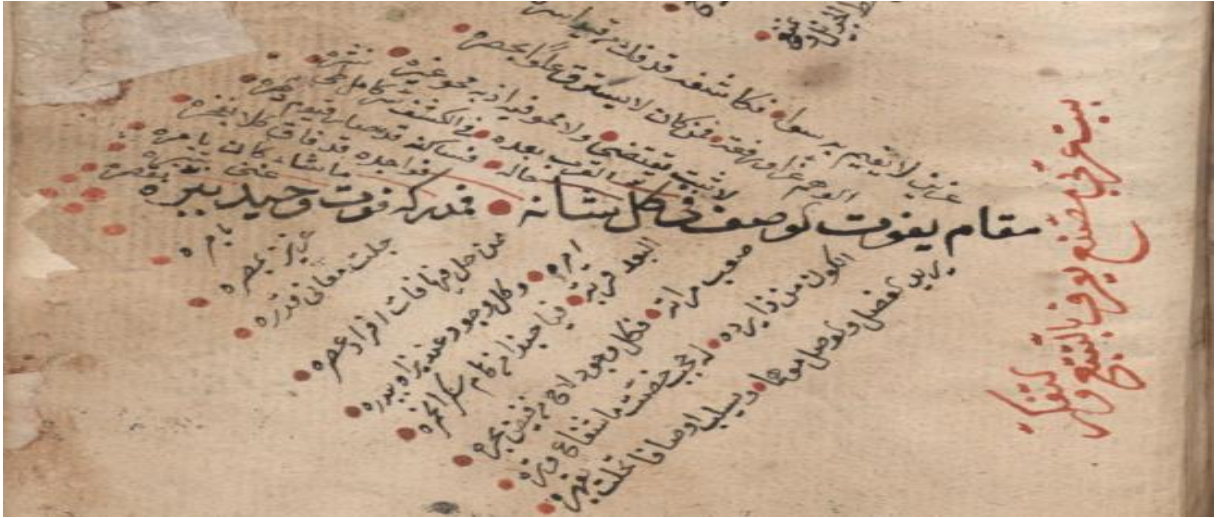
Şekil 2.3: Krem rengi kâğıt

Mecmuada derkenârlar yer almaktadır. Mecmuada der-kenâr bulunan varaklar: 142, 143, 144, 147, 149, 153, 155, 156, 158, 165, 166, 167, 175 ve 185'tir.



Şekil 2.4: Mecmuadan der-kenâr örneği

180. varakta yaprak şeklinde yazılmış 2 adet Arapça görsel şiir, 153. varağında 1 adet Farsça şiir yer almaktadır.



Şekil 2.5: Yaprak şeklinde yazılmış görsel şiir

Ayrıca 181. varakta 2 adet mühür bulunmaktadır.



Şekil 2.6: Mühür örneği

Mecmuada “Edebiyât Kütüphānesi 743” yazan bir damga ve “Mecmū‘a-i Kaşā‘id ü Gazeliyāt” yazan bir ibare yer almaktadır.

Mecmuanın zahriye kısmında şu şiir yer almaktadır:

Seyr eyle o billūr-beden tāze Firengi

Beñzer kızıl elmaya o gül ruhları rengi

Mişlin bulamazsın o büt-i ‘işve-perestün

Gezseñ Budinün İsveç ü Beç hem Felemengi

2.3. Mecmuada (142a-186b) Tespit Edilen Şiirler ve Şairleri

Mecmuanın 142a-186b varakları arasında 14 ve 18. yy. şairlerinin şiirleri yer almaktadır. Bu yy.lar arasında ağırlıklı olarak 16. yy. şairlerine ait şiirlere yer verilmiştir. Mecmuada, bu yüzyılın Bâkî, Hayâlî, Zâtî gibi tanınmış şairlerinin yanı sıra Fevrî, Münhî, Zuhûrî gibi şairler de yer almaktadır. Mecmuada tespit edilebildiği kadarıyla 66 şaire ait gazel, kaside, tahmis, müseddes, kıt‘a, nazm, terci‘-i bend, terkiib-i bend, 15’li musammat, müfred ve koşma nazım şekilleri ile kaleme alınmış 94 şiir yer almaktadır. Bazı şiirlerde mahlas ya da başlığa yer verilmemesi sebebiyle 11 beyit, 2 nazm, 2 kıt‘a, 1 tahmis, 1 gazel, 1 ilahi ve 1 müsebbanın hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir. Şairlerin yaşadıkları yüzyıllar için *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*’nden¹ ve *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*’nden yararlanılmıştır.

Mürettip, bazı şiir başlıklarında tasarrufta bulunmuştur. Bunun en açık örneği 172. varakta karşımıza çıkmaktadır. Mecmuada Şuhûdî’ye ait bir şiirde başlık “Tahmis” olsa da şiir yapısı manzumenin müsebbba‘-ı mütekerrir olduğunu göstermektedir. Bu durum 158. varakta yer alan Rahmî’ye ait bir şiir için de geçerlidir. Şiirin başlığı “Tercî‘-i Bend” olarak verilmişse de şiir yapısı manzumenin 14’lü Musammat olduğunu göstermektedir.

Mecmuada beyit ve bentlerle kurulan nazım şekli örneklerine rastlamak mümkündür. Gazel, kaside, muhammes, tahmis, müseddes ve terci‘-i bentler en çok karşımıza çıkan

¹ Detaylı bilgi için bk. <https://teis.yesevi.edu.tr/> (Erişim Tarihi: 10.11.2023).

nazım şekilleri arasındadır. Bunların dışında az da olsa kıt'alar, matla' ve müfredlerle de karşılaşmaktayız. Nazire silsilelerini ortaya koymak üzere bir zemin şiir ve bu şiire yazılmış nazirelerin art arda dizilerek sunulmuş olması mecmuanın önemini artıran önemli noktalardan biri olarak dikkat çekmektedir. Mecmuada 173a'da bir zemin şiir ve bu şiirin devamında 2 nazireye yer verilmektedir. Bu durum 171b'de de görülmektedir.

Mecmuada (142a-186b) toplam 113 şiir bulunmaktadır. Mecmuada gazel, tahmis, kaside, müseddes ve terci-i bend başta olmak üzere toplamda 20 farklı nazım şekli kullanılmıştır. Nazım şekilleri içerisinde en fazla kullanıma sahip gazele 31 defa yer verildiği, sonrasında tahmise ise 17 defa yer verildiği görülmektedir. Tahmisin ardından 14 defa kasideye yer verilmiştir.

Tablo 2.1: (devam ediyor) Mecmuada (142a-186b) yer alan şairler, şiir sayıları ve nazım şekilleri tasnifi

Şairin Mahlası	Yaşadığı Yüzyıl	Şiir Sayısı ve Nazım Şekli
'Ahdî	16. yy.	1 gazel, 2 tahmis
Âgehî	16. yy.	1 kaside
Ahmed	?	1 gazel, 1 gazel (Far.), 1 müseddes
Ahmed-i Dâ'î	16. yy.	1 gazel
Ahmedî (Rûmî Çelebi)	15. yy.	1 gazel
'Âlî	16. yy.	1 nazm
'Âşık	?	1 gazel, 1 terci'-i bend
Âzerî	16. yy.	1 müseddes
Bahî	17. yy.	1 gazel
Bâkî	16. yy.	2 gazel, 1 kaside, 1 tahmis
Bedî ez-Zamân Hemedânî	?	2 maktu'a (Ar.)
Belîğî	16. yy.	1 gazel
Birâder	16. yy.	1 11'li musammat
Câmî	?	1 gazel
Celâlî	16. yy.	1 tahmis
Cihâdî	17. yy.	1 tahmis
Cinânî	16. yy.	1 müseddes, 1 tahmis

Cûyî	16. yy.	1 kaside
Çeşmî	16. yy.	1 tahmis
Emrî	16. yy.	1 tahmis
Ferîdî	?	1 müfred
Fevrî	16. yy.	1 terkib-i bend, 1 müsebba‘-ı müzdevic
Gubârî	16. yy.	1 gazel, 1 terci‘-i bend
Hafî	?	1 bilmece
Halîlî	?	1 bilmece
Hâlisî	?	1 gazel
Hamdî	?	1 tahmis
Hâtifî	?	1 terci‘-i bend
Hayâlî	16. yy.	1 kaside
Hayretî	16. yy.	1 tahmis
Hemdemî	17. yy.	1 kaside
Himmetî	17. yy.	1 ilahi
Hükmî	?	1 gazel
‘İsyânî	?	1 müseddes
Kâmî	16. yy.	1 kaside
Kemâl Ümmî	15. yy.	1 kaside
Mahremî	16. yy.	1 terci‘-i bend
Mehemmed	?	1 gazel
Meşrebî	16. yy.	1 müseddes
Muhibbî	16. yy.	1 tahmis
Münhî	?	1 gazel
Münîf	18. yy.	1 gazel
Nûşî	16. yy.-17. yy.	1 kaside, 3 tahmis, 4 gazel
Rahmî	16. yy.	1 müseddes, 1 14’lü musammat, 1 15’li musammat
Revânî	16. yy.	1 terci‘-i bend
Rif‘atî	?	1 müseddes
Sâdikî	?	1 müseddes

(Sarban) Ahmed	16. yy.	1 gazel
Sun'î	?	1 tahmis
Sûzî	?	1 gazel
Sürûrî	15. yy.	1 gazel
Süvârî	?	1 gazel
Şem'î	16. yy.	1 gazel
Şeyhü'l-İslâm Yahyâ	17. yy.	2 gazel
Şuhûdî	16. yy.	1 müsebba'-ı mütekerrir
Tâlibî	?	2 tarih
Tîğî	?	1 müseddes
Turâbî	?	1 müseddes
'Ulvî	16. yy.	2 kaside, 1 müseddes
Vahdetî	17. yy.	1 gazel, 1 tahmis
Derviş Yûnus	13. yy.-14. yy.	1 ilahi
Za'îfî	16. yy.	1 koşma
Zâtî	16. yy.	1 gazel
Zuhûrî	16. yy.	3 kaside, 1 mesnevi
Şairi Bilinmiyor	?	11 müfred, 2 nazm, 2 kıt'a, 1 tahmis, 1 gazel, 1 ilahi, 1 müsebba

2.3.1 Divanlarda ve Diğer Yayınlarında Tespit Edilemeyen Şiirler ve Şairleri

Mecmuanın 142a-186b varakları arasında yer edinmiş şiirler içerisinde bu şiirlerin şairlerine ve şiirlerine dair yapılan akademik çalışmalarda rastlanmamış şiirler mevcuttur. Bu şairler arasında 16. yy.ın tanınmış isimlerinden Fevrî, Âlî gibi isimlerin yanı sıra ismi çok fazla bilinmeyen 'İsyânî, Mahremî gibi şairler yer almaktadır. Bu şairlere ait şiirler, söz konusu şairlerin divanları üzerine yapılan çalışmalarda tespit edilememiştir.

Tablo 2.2: (devam ediyor) Divanlarda ve diğer yayınlarda tespit edilemeyen şiirler ve şairleri

Mahlas	Şiir Numarası	Şiir Sayısı ve Nazım Şekli
--------	---------------	----------------------------

Ahmed	12, 13, 75	1 gazel, 1 gazel (Far.), 1 müseddes
Ahmedî (Rûmî Çelebi)	90	1 gazel
‘Âlî	120	1 kıt‘a
‘Âşık	85, 123	1 gazel, 1 terci‘-i bend
Bedüzzamân el-Hemedânî	86, 87	2 maktu‘a (Ar.)
Câmî	96	1 gazel
Cihâdî	57	1 tahmis
Cinânî	58	1 tahmis
Çeşmî	45	1 tahmis
Ferîdî	106	1 nazm
Fevrî	9, 54	1 terrib-i bend, 1 müsebba‘- 1 müzdevic
Gubârî	8, 65	1 terci‘-i bend, 1 gazel
Hafî	103	1 bilmece
Halîlî	104	1 bilmece
Hâlisî	70	1 gazel
Hamdî	42	1 tahmis
Hâtifî	1	1 terci‘-i bend
Hükmî	117	1 gazel
‘İsyânî	73	1 müseddes
Kâmî	4	1 kaside
Mehemmed	50	1 gazel
Meşrebî	16	1 müseddes
Mühî	66	1 gazel
Rif‘atî	19	1 müseddes
Sâdikî	46	1 müseddes
Sun‘î	40	1 tahmis
Sûzî	63	1 gazel
Süvârî	69	1 gazel
Şuhûdî	67	1 müsebba‘-ı mütekerrir

Tâlibî	79, 82	2 tarih
Tîğî	48	1 müseddes
Turâbî	43	1 müseddes
Vahdetî	61	1 gazel
Za'îfî	114	1 koşma
Zuhûrî	21, 22, 23, 24	3 kaside, 1 mesnevi
Şairi Bilinmiyor	11, 15, 28, 32, 71, 77, 78, 93, 94, 100, 101, 105, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 119	11 müfred, 2 nazm, 2 kıt'a, 1 gazel, 1 tahmis, 1 ilahi, 1 müsebba

2.3.2 Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Aruz Kalıpları

Mecmuada toplamda 113 şiir mevcuttur. Şiirlerde en çok remel bahrine ait aruz kalıpları kullanılmıştır. Remel bahrinin hemen ardından hezec bahrinin yoğun kullanıldığı görülmektedir. Devamında daha az kullanılan bahirler yer almaktadır. Mecmuada yer alan Za'îfî'ye ait bir koşma, Derviş Yûnus'a ait 1 ilahi ve Himmetî'ye ait 1 ilahi 11'li hece ölçüsü ile yazılmıştır. Aşağıdaki tabloda aruz kalıpları kullanım sıklığına göre sıralanmıştır.

Tablo 2.3: Mecmuada kullanılan aruz kalıpları

Bahirler	Kullanılan Aruz Kalıpları	Kullanım Sayısı
Hezec	Mefā'îlün/ Mefā'îlün/ Mefā'îlün/ Mefā'îlün	29
Remel	Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün	24
Remel	Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün	22
Hezec	Mef'ülü/ Mefā'îlü/ Mefā'îlü/ Fe'ülün	10
Muzari	Mef'ülü/ Fā'ilätü/ Mefā'îlü/ Fā'ilün	7
Hafif	Fe'ilātün/ Mefā'ilün/ Fe'ilün	6
Hezec	Mefā'îlün/ Mefā'îlün/ Fe'ülün	3

Hezec	Mef‘ülü/ Mefā‘îlün/ Mef‘ülü/ Mefā‘îlün	3
Muzari	Mef‘ülü/ Fā‘ilātün/ Mef‘ülü/ Fā‘ilātün	2
Tavil	Fe‘ülün/ Mefā‘îlün/ Fe‘ülün/ Mefā‘îlün	2
Remel	Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün	1
Remel	Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün	1
	11’li Hece Ölçüsü	3

3. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASI'NIN (142-186b) KARŞILAŞTIRMALI ÇEVİRİ YAZILI METNİ

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 numara ile kayıtlı şiir mecmuasının 142a-186b varakları arasında çeviri yazılı metin çalışması yapılmıştır. Metnin oluşturulması aşamasında, metnin düzenlemesi ile ilgili bazı hususlar tespit edilmiştir. Bu hususlar belli bir düzen çerçevesinde sıralanmıştır.

3.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol-Yöntem

Mecmua ve kaynak eserlerin karşılaştırılması yapılırken bazı yerlerde kelime farklılıkları tespit edilmiştir. Bu durumda şiirin vezni ve anlam dünyasına en uygun olan kelime metne dâhil edilmiştir.

3.1.1 Metnin Tertibiyle İlgili Hususlar ve İşaretler Sistemi

1. Mecmuada yer alan varak numaraları esas alınmıştır. Bu sıraya MESTAP tablosunda da uyulmuştur.
2. Mecmuadaki tertip dikkate alınarak manzum kısımlar sıralanmıştır.
3. Metnin tesisinde bilimsel metin neşri çalışmalarında kullanılan transkripsiyon (çeviri yazı) alfabesi kullanılmıştır.
4. Mecmuada yer alan şiirlerin sayfa numaraları çeviri yazılı metinde sayfanın sol tarafında verilmiştir.
5. Mecmuanın der-kenâr kısmında yer alan şiirler, metnin tamamı çeviri yazıya aktarıldıktan sonra “Der-kenâr” başlığı altında verilmiştir.
6. Mecmuadaki sıra esas alınarak her bir şiire sıra numarası verilmiştir. Beyitler ve şiir numaraları Latin rakamlarıyla, bentler ise Romen rakamlarıyla numaralandırılmıştır.
7. Mecmuada yer alan ayet ve hadis iktibasları metinde transkribe edilmiştir. İktibaslar italik olarak verilmiş ve dipnotta mealleri verilmiştir.
8. Mecmuada yer alan edebî birikim, ilmî çalışmalarla karşılaştırılmıştır. Tespit edilen farklılıklar dipnotta gösterilmiştir. Mecmua ile kaynaklar arasındaki

farklılıklar dipnot yardımıyla gösterilirken kelimenin önce mecmuada bulunan hâli yazılmıştır. Sonrasında iki nokta (:) kullanılarak kaynak eserdeki şekli gösterilmiştir. Ancak nüshada yanlış yazılmış olduğu açık olan kelimelerde gelenek ve vezin gereği yer yer müdahalede bulunulmuştur. Kelimenin doğru yazımı esas alınmıştır.

9. Metin tamirleri ve eklemeler “[]” işareti ile gösterilmiştir.
10. Metinde mürekkep dağılması, kopukluk ve tahrip gibi sebeplerle okunamayan kısımlar “()” ile gösterilmiştir.
11. Kelimelerin okunuşundan emin olunamayan yerlerde “?” konulmuştur.
12. Şairlerin mahlasları koyu karakterle vurgulanmıştır.

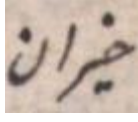
3.1.2 Vezinle İlgili Hususlar

1. Şiirlerde kullanılan aruz kalıpları tespit edilerek başlıkların hemen altına yazılmıştır.
2. Vezin bakımından hatalı olan yerler dipnotta belirtilmiştir.
3. Metinde ses düşmeleri mevcuttur. Bu gibi durumlar kesme işareti ile gösterilmiştir: “k’ola, n’ideyin” vd.
4. Metinde yer almayan ancak vezin gereği yer alması gereken ses türemeleri “()” ile belirtilmiştir. Ör. vaş(u)luña.

3.1.3 İmla İle İlgili Hususlar

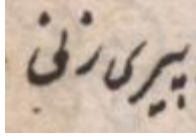
1. Mecmuadaki şiirler çeviri yazıya aktarılırken EAT dil özellikleri dikkate alınmıştır.
2. Farsça kelimelerin yazımında “vâv-ı ma’dûle” “~” işareti ile gösterilmiştir. Ör. ḥ̣âr, ḥ̣âce vd.
3. Şiirde geçen özel isimlerin ilk harfleri büyük harfle yazılmıştır. Özel isimlere gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmamıştır.
4. Türkçe gerundium ekleri (-ıp, -ip, -up, -üp) “b” harfi ile değil “p” ile yazılmıştır.
5. Mürettibin zaman zaman “ha” ve “hı”, “nazal n (ñ)” ve “nun” harflerini karıştırdığı, bunları birbirinin yerine kullandığı görülmüştür. Bu gibi durumlarda

tespit edilen yazım hataları düzeltilmiş ancak bunun örnekleri çok olduğu için dipnotta gösterilmemiştir.

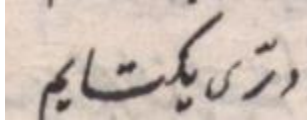


Ör. “ḥayrân”

6. Mürettibin, Farsça terkipleri “ye” harfi ile gösterdiği kısımlar mevcuttur. Böyle durumlarda ayrıca bir hatırlatmaya gidilmemiştir.



Ör. “pîr-i zenî”,



“dürr-i yektâyem” vd.

7. Arapça terkiplerin yazımında, “Rûhu’l-Kudüs”, “İlmü’l-Kitâb” örneklerinde görüldüğü gibi kısa çizgi (-) ve kesme işareti (') kullanılmıştır.
8. Arapça ve Farsça kelime köklerindeki ünlüler günümüzde yaygınlaşmış olan (aşk gibi) kelimeler hariç, aslına uygun olarak korunmuştur. Ör. mahabbet, müşkil vd.
9. Arapça-Farsça kelime ve terkiplerin yazımında Prof. Dr. İsmail Ünver’in “Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler” (Ünver, 1993) isimli makalesinde sunmuş olduğu tekliflere uyulmaya çalışılmıştır.
10. Şiirlerde geçen eser isimleri italik olarak yazılmıştır.
11. Vezin bakımından zihaf yapılması gereken yerlerde ayrı bir gösterime gidilmemiştir. Kelimenin orijinal hâli korunmuştur.
12. Bazı kelimeler, vezin gereği asli şekillerinden farklı okunmuş, bu gibi durumlar dipnotta belirtilmiştir. Ör. “mekkâr-ı yâre” ifadesi “mekâr-ı yâre” şeklinde okunmuştur.

3.2. Karşılaştırmalı Metin

142a

1

Tercî‘-i Bend-i Hâtifî Fermâyed Raḥmetu’llâhi ‘Aleyh

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

I

Ey saçı sünbül-i perîşānum

Ey ruḥı gül yüzi gülistānum

Yüze geldi firâkle la‘lünden

Göz(üm)den akan cigerdeki kanum
N'ideyin çarh-ı zālīm ayırdı
Seni benden benüm güzel hānum
Sa'y-ile bir daḥi iriṣdürse
Eṣigüñ Ka'besine Sübhānum
Kaḫpuñı secdegāh idüp yüzüñi
Ka'be-i dīn idinem ĩmānum
Ölmez-istem bu derde ḫasret-ile
Kurtarursam bu ḫuşşadan cānum
Ḥaḫ te'ālā meded kı lup bir gün
Girü saña irince sultānum
Fikrünü cāna mūnis eyle[ye]yin
Zikrünü yār-ı meclis eyle[ye]yin

II

Kaşlaruñ kıldı kāmetim çü hilāl
Gün yüzüñden gözümde kaldı ḫayāl
Ruḫlaruñ güllerinden ayrılalı
Eksük olmadı gözlerümden al
Elif ü lām ü mīm ü cīm olmuş
Kadd ü zülf ü dehān u kaşı hilāl
'Aynı bir noḫta ḫayb ider güzelüm
Yüz ider bir güzelliḫi iki ḫāl
Sen kimi ister-iseñ anuñla
Şād olup 'işret eyle her meh ü sāl
Ben de nār-ı ḫamuñla tutaşayın
Yanayın göreyin niç' olur ḫāl¹

¹ Bu dizede vezin aksamaktadır. Ancak ḫāl kelimesinin başındaki ḫ okunmayıp olur_āl şeklinde ulama yapılırsa vezin düzelmektedir.

Nitekim tende bulına cānum
Nitekim cānda ola zerre mecāl
Fikrūñi cāna mūnis eyle[ye]yin
Zikrūñi yār-ı meclis eyle[ye]yin

III

142b Ruħlaruñ ‘aksi düşdi gülzāre
Yandı bülbül tūtuşdı gül nāre
Şu gibi şāf olmasa ger dil
Mā’il olur mıdı o dīdāre
Sen güneşsin revā mı sāye gibi
Düşe yanuñca her yūzi қare
Beni yad itme şād olur düşmen
Urma gel yārem üstine yāre
Göñlümüñ hānesini yap yab yab
Zaħmet olmaya ğayrı mi‘māre
Olur āhir bu қahr-ile cānum
Olsa vaş(u)luña eger çāre¹
Bendeki hāk idince devr-i zamān
Turayın eşigūñde bī-çāre
Fikrūñi cāna mūnis eyle[ye]yin
Zikrūñi yār-ı meclis eyle[ye]yin

IV

Yüregüm yaқdı āteş-i hicrān
Meded ey āftāb-ı devr ü zamān
Gün yüzüñle gözüm münevver iken
Şaқladuñ ya’nī eyledüñ pinhān
Dişleruñ la‘lüñ-ile görmeyeli

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

Çıkdı gözden bu lü'lü'-i mercān
İrdi dün gün yüzüñden ayru şehā
Meh ü mihre zevāl-ile noķşān
Düşmen olma düş(i)mene uyma
Düstüm görme herkesi yeksān
Göñlümi yaķma kim cihān yıķılır
Güzelüm zālim olıcaķ sultān
N'ideyin yarını geķen geķdi
Hele virdüm budur benüm her ān
Fikrũñi cāna mũnis eyle[ye]yin
Zikrũñi yār-ı meclis eyle[ye]yin

V

143a Baña kılsañ cefā revā ne ola
Her işüñ lāyıkın bilür Mevlā
Kıomadı āhum-ile yaşuma yir
Senden ayru yir-ile gökde baña
Yansun āhum yaşum yire geķsün
Eylediler beni ile rüsvā
Dir-idüñ baña çāre eyleyin
Olıcaķ böyle vālih ü şeydā
Senden ayrulduğumdur ağladuğum
Ey dirīgā vü ĥasretā ĥayfā
Bir yüze daĥi açuban gözümi
Kesseler bakmayam başum kaķ'ā
Ėayrıdan ĥalvet eyleyüp göñlüm
Oturup künc-i Ėamda pes tenhā
Fikrũñi cāna mũnis eyle[ye]yin
Zikrũñi yār-ı meclis eyle[ye]yin

VI

Bülbülüñ menzili kafes n'ideyin
Güle yār oldı hār u has n'ideyin
Bege iremedüm raķīb irdi
Yeg imiş tūṭīden kafes n'ideyin
Saña irmek hevāsın eyler-idüm
Aşşı kılmaz-imiş heves n'ideyin
Vaşlınuñ geçdi gerçi kâfilesi
Çalınur sem'üme ceres n'ideyin
Aldı cānum firāk cevı ü sitem
Kaldı bir iki üç nefes n'ideyin
Mūnisüm yār-ı meclisüm sen idüñ
Olmaduñ sen de dest-res n'ideyin
Hāk-i pāyüñe yüz sürem dirdüm
Çāre yok gördüm aña pes n'ideyin
Fikrūñi cāna mūnis eyle[ye]yin
Zikrūñi yār-ı meclis eyle[ye]yin

VII

Ölüpdür bu cümle ten şimdi¹
Göremez gün yüzüñ neden şimdi
Bilür-idi beni gören evvel
Bilmez oldı beni bilen şimdi
Baña lāyık mıdur bu zilletler
Şeh iken bu cihāna sen şimdi
143b Kānı Yūsuf gibi güzel hānum
Kānda gitdi o gül-beden şimdi
Böyle kalmaz efendi bu 'ālem

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

Unudılır bu añılan şimdi
Gice gündüz efendi ölmez-isem
Hele bilmen kalanı ben şimdi
Fikrũñi cāna mũnis eyle[ye]yin
Zikrũñi yār-ı meclis eyle[ye]yin

VIII

Seng-i cevr-ile göñlümi şırsın
Bir gün olur ki aña acırsın
Nice kâfir elinde bend oldum
Bilmezem sen ne dürlü kâfirsın
Dilümi bađladuñ gözümle bile
Seni ben bilmezem ne sâñirsın
Seni benden iderse kim ki cüdâ
Tatlu cānından anı ayırsın
Göñlüm alduñ yanınca ‘aklı bile
N’ideyin söylesem de kaçırsın
Ben de cānı göñülle egleyeyin
Gözüñe mi de göñlümi virsin
Fikrũñi cāna mũnis eyle[ye]yin
Zikrũñi yār-ı meclis eyle[ye]yin

IX

Katlan ey yār-ı bī-vefâ katlan
Katlan ey gözleri belâ katlan
Baña itdiklerüñ senüñ bir bir
Kalur-ısa kıala saña katlan
Hele al sen gözüm yaşın şimdi
Saña n’eyler bu mâ-cerâ katlan
Bu güzellik bu nâz u istiğnâ

Göresin ‘ākıbet n’ola katlan
Sen de bir firķate benüm servüm
Düşesin gülyüzüñ şola katlan
Dem-i āhirde **Hātifî** senden
Bu du‘āyı ider ricā katlan
Gele ey cevri çok güzel hānum
Heclre eleme bir pāre katlan¹
Fikrūñi cāna mūnis eyle[ye]yin
Zikrūñi yār-ı meclis eyle[ye]yin

144a

2²

Fe‘ilātün/ Mefā‘ilün/ Fe‘ilün

1. Ser-i a‘dāsına toķunmaķ için
Eyledi gürzini girān ğonca
2. Eyledi şermden görünce yüzün
Çehresin reng-i erğuvān ğonca
3. Hüsrevā saña ‘ālem³ aĝlar-idüm
Olsa ger şāhib-i beyān ğonca
4. Sensin ol gülşen-i sa‘ādet kim
Oldı ol gülşene zebān ğonca⁴
5. Būy-ı hulķuñla geldi dünyāya
Gülşen-i dehrde toĝan ğonca

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

² Hayâlî Bey’in bu kasidesinin mecmuada ilk 11 beyti eksiktir.

³ ‘ālem: hālüm HD.

⁴ zebān ğonca: şehān ğonca HD.

6. Benüm ol ‘andelīb-i şādık kim
Bulmadı bende bir yalan ğonca

7. Gül gibi gülmedeñ¹ ferāgat idüp
Oldı albümle tev’emān ğonca

8. Bađrı hūn olalı cefālarla
Baña beñzer baña hemān ğonca

9. Şāha² eyler du‘ā **Hayālī** gibi
Eyleyüp rū-ber-āsumān ğonca

10. Geldügince cihāna düşmenüñe
Oldı peykān-ı cān-sitān ğonca

3³

aşıde-i Nūşī der-akk-ı Tāze Gül

Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

1. Çünki ol ğonce şoındı ru-ı al üstine gül
Ne ‘aceb ıkça göğüs gerse nihāl üstine gül

2. Sevdi şan bir Habeşī tıflı yine şāh-ı ‘Acem
Büsesin almağa şarar gör o hāl üstine gül

3. Ārzü-yı leb-i nūşīn ü ru-ı dil-keş ile

¹gülmeden:gülden İ.

²Şāha: Şāhid İ.

³ Nūşī Efendi’nin 144b’de devam eden bu kasidesinin 27 beyitten daha uzun olma ihtimali vardır. 144b’de yer alan rakabe kaydı, 144. varaktan sonra en az bir varaklık kopukluğa işaret etmektedir. Mecmuada 144. varaktan sonra 147. varağa yer verilmektedir.

odular bülbüle-i bde-i al üstine gl

4. Ruu evfı ki var Şi'r-i selsmde benüm

Dkdi evrkını Şan b-ı zll üstine gl

5. vze-i kdm işitdükde bddan

RakŐ itmek-iin aldı ele dest-ml üstine gl¹

6. Teni pr-aner-i r² u seri Şad-pre iken

Hande eyler yine 'lemde bu al üstine gl

7. Gel gl ol sen de bu evf-ile mevf ol kim

Görmedi kimse ebed renc  mell üstine gl

8. Mahar oldu nazr-ı lufına **NŐ** ne 'aceb

Olsa ezhra ebed gnce dell üstine gl

144b

9. İŞidüp mademi vzesin istible


Cümleten oldu svr b-ı nihl üstine gl

10. Zer niŐr itmege bir gevher-i gftrı iin

Muntaır ol leb-i sencde-maal üstine gl

11. Gl-i glzr-Őiyem Ksım Efendi-zde¹

¹ Bu beytin iki mısraının da vezni, kasidenin vezninden farklıdır. Beytin ilk mısraında "Mef'l/ F'lt/ Mef'l/ F'ln" vezni kullanılırken ikinci mısraada "stine" kelimesi çıkarılacak olursa yine ilk mısradaki veznin kullanıldığı grlmektedir.

² Bu kelime mecmuada  Şeklinde yazılıdır.

Olmaya dünyede ol h b-hış l  stine g l

12. Milket-i  in   Hoten h nı şanup itdi ha a

G ricek kend yi N ş  o k l l  stine g l

13. İşid p ‘azmini g lz ra dem-i faşl-ı bah r

 ıķdı seyr itmege d d rını al  stine g l

14. ‘Iyş i  n b ga eger gelse ha -ı ferm nı

C n vir r ol ha -ı b -şibh [ ] miş l  stine g l

15. Verd-i gevherle p r itmiş řabaķ-ı y ķ t 

Ki niş r eyleye ol ‘arz-ı cem l  stine g l

16. Medhi şimden gir  ey murġ-ı seşer h ş it a a

Yiter itd n ge eli şadr-ı cel l  stine g l

17. Ne m n sib ser-i s ķinde² ġam-ı h dd-ile d ġ

Ne rev dur ki şona k hne sif l  stine g l

18. İremez ebreş-i³ berş n tozına ‘ lemde

Ger s v r olsa da h yy l-i¹ h y l  stine g l

¹ Beyitte yer alan ‘kim’ kelimesi vezin gereġi dizeden  ıkarılmıştır.

² Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

³ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

19. İremes cehd-ile ser-menzil-i medhine anuñ

Ger süvār olsa Burāk-ile şimāl üstine gül

20. İddi‘ā eylesesün şirket-i luḫf-ı dīdār

Düşmesün çaḫ bu ḫadar emr-i muḫāl üstine gül

21. Ḳā‘im olmaḡa ḫuzūrında rızā virmezler

Ger cülūs eylese de taḫt-ı² kemāl üstine gül

22. İşidüp ḫasteligin bād-ı şabādan ne ‘aceb

Bülbüli lāl idüp oldıysa kelāl üstine gül

23. Cām-ı la‘lin pür idüp sürḫ-ile Cemşīdāne

‘Iyş ider pāye³ olup evc-i celāl üstine gül

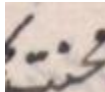
24. Ḥançer-i ḫār üşürüpdür aña ḫayl-i ezhār

Kendin a‘lā göreli ol ruḫ-ı al üstine gül

25. Ḥased itmez mi meh-i nev göricek ḫaş üzre

Virdi çoḫ zīb ü fer el-ḫaḫ o hilāl üstine gül

¹ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

² Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

³ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

26. Fahr idelden geçüp ol ‘arız-ı al üstine gül
Bīm-ile başın alup kaçdı cibāl üstine gül

27. Zer ü zīverle çıkup taht-ı celāl üstine gül
Ceyş-i ezhār şalar mülk-i melāl üstine gül

147a

4

Kaşide-i Kāmī der-Hakk-ı Benefşe vü Gül¹

Mef‘ülü/ Fā‘ilātü/ Mefā‘ilü/ Fā‘ilün

1. Ey gül benefşe haţţ-ı seb(i)z gele ol ‘izār
Bir gülsitāndur k’ola kenārı benefşeżār²
2. Oldı gül ü benefşe haţţ u haddüñ görüp³
Jülīde benefşe gül abdāl-ı dāğdār⁴
3. Evşāf-ı haţţuñ işidüp ey gül benefşeden
Gül saña ‘aşık oldı kulakdan benefşevār
4. Haţţuñ benefşesinden uţanup kızardı gül
Oldı benefşe boynın egüp gül yüzüñe zār
5. Haţţ-ı benefşe mi görinen gül yüzüñde yā
Gül şafhasına yazdı benefşe haţţ-ı gubār
6. Bezm-i güle benefşe götürmiş gibi çemen
Ey gül kenār-ı bāğda bŷy-ı benefşe var

¹ Bu kaside kaynaklarda bulunamamıştır.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

³ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁴ Bu dizede vezin hatalıdır.

7. Gül degme bir nihāl-fersā benefşedür¹
Seyr-i benefşezār gel ey gül nihālvār
8. Devr-i gül ü benefşe fir(i)devse beñzemez
Ey gül ü haş-benefşe haştar özgedür bahār
9. Micmer degül benefşe ‘aşā deydür çemen²
Rāhib benefşe muğbeçe gül erguvān hezār
10. Hāk-i deri benefşe vü ferş-i harīmi gül
Tahtı benefşezār ü gül-i şāh-ı kām-kār
11. Devri benefşe kendi ise güldi vaşt-i gül
Zāhir güle benefşeden artuşdur i‘tibār
12. Şāh-ı benefşe tūğ degül i‘lām-ı Şeh Selīm
Otağası benefşe gül otağ-ı zer-niğār
13. Gülden benefşe bezmüne öñ gelmegin şehā
Boynın çeküp benefşe güle ider i‘tizār
14. Raşş-ı benefşe geçmese gül-gūnını gülüñ
Gülden benefşe almaz-idi belde-i³ bahār

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

² Bu dizede “degül” kelimesinden sonra gelen “ü”, vezin gereği dizeden çıkarılmıştır.

³ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

15. ٲutdı benefşezārı Őehā bűy-ı gűl yine
İtdűk benefşezāra meger gűl gibi gűzār
16. Olup benefşe elde direfşűñ¹ siper gűlűñ
Bāga benefşe gűrz gűle nīze oldu ħār
17. GűlŐen benefşezār iki taĥt-ı muraŐŐa ‘uñ²
Fīrűzesi benefşe gűli la‘l-i āb-dār
18. **Kāmī** idűp bahāne gűl-ile benefŐeyi
Gűl-ĥad benefşe-ĥaĥ saña ‘arz itdi bir nigār
19. Cismi gűl-i sefīd libāsı benefşe-reng
Ĥaĥtı benefşe ruĥları gűl Őűĥ-ı Őīvekār
- 147b
20. Dil gűlŐen-i ĥayālden olup benefşe-ĥīn
Ĥıldı gűl ű benefŐeyi bir naĥl-i yādīgār
21. Eyler gűl ű benefşe luĥ(1)fımı ol ‘ayān
Bűy-ı gűl ű benefşe olur lā-bűd āŐikār
22. Rengīn ĥayāli gűl ĥaĥ-ı Ői‘rűm benefŐeler
Oldı gűl ű benefŐelerűm ‘ıĥr-ı her diyār

¹ Bu kelime mecmuada  yazılıdır.

²Bu dizede ‘‘gűlŐen’’ kelimesinden sonra gelen ‘‘ű’’, vezin gereęi dizeden ĥıkarılmıŐtır.

23. Mansıb gül ü benefşem olup iltifāt-ı şāh
İrdi gül ü benefşemeāsīb-i rüzgār
24. Şanmañ gül ü benefşede bŷy-ı vefā ola
Şanup gül ü benefşeyi h̄aṭṭ u 'izār-ı yār
25. Ölsem benefşe-i h̄aṭı hicrinde ol gülüñ
Eyleñ gül ü benefşe ile zīnet-i mezār
26. Cism-i belāya benefşem idi dāğ-ı ğam gülüm
Kılmasa bu benefşe vü gül fikrŷmi figār
27. Fazlum benefşe ben gül-i āl-i Resŷl olam
Lāyık mı bu benefşe vü gül böyle ola h̄ār
28. Düşem gül ü benefşe gibi h̄āke vādīde
H̄āki benefşe h̄ārı gül enzār-ı şeh-r-i yār
29. Yeter gül ü benefşe gibi açılıp dilā
Eyle gül ü benefşe ğamından figān u zār
30. Şunar gehī benefşe vü gül şāh çün gedā
Eyle gül ü benefşeñi ol şāha ber-güzār
31. Ola gül ü benefşelerüñ h̄āke şalmaya
Ola gül ü benefşeñe bir ebr-i dŷr-nişār
32. Gül gibi nāzik ola benefşe gibi laṭīf

Hāṣā gül ü benefşeyi ol ide ḥāksār

33. Gül el açup benefşe tutar göklere yüzün

İder du‘ā benefşe vü gül leyl-ile nehār

34. Bāğ içre tā ki açıla güller benefşeler

İde gül ü benefşe ile bāğ iftiḥār

35. Bāğuñ gül ü benefşeleri şolmayup şehā

Gül gibi gül ü benefşe gibi ol tāze her bahār¹

148a

5

Tercī‘-i Bend-i Raḥmī Çelebī Fermāyed Raḥmetu’llāhi ‘Aleyh²

Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

I

Ġam-ı dünyā-y-ile ey dil niçe bir zār olalum

Varalum mu‘tekif-i gūşe-i ḥammār olalum

Sākī vü³ muṭrib-i gül-çihre ile yār olalum

Zāhid-i ḥuşk sözinden yūri bī-zār olalum

‘Işķ evşāfına gel mazḥar-ı āşār olalum

Āteş-i şevķe⁴ yanup maṭla‘-ı envār olalum

Gülşen-i Rāz okuyup *Mahzen-i Esrār* olalum

Manṭıķu’t-Ṭayn bilüp maḥrem-i ‘Aṭṭār olalum

Yine bir serv-i hevā-baḥşa hevādār olalum

Pāyına şu gibi yüzler sürüben⁵ zār olalum

¹ Bu dizede “gül” kelimesinden sonra gelen “ü”, vezin gereği dizeden çıkarılmıştır.

² Bu şiir mecmuada “Tercī‘-i Bend” başlığı ile yer almaktadır. Ancak ilk bentteki bütün mısralar birbirleriyle kafiyeli olduğu için 15’li musammattır.

³ vü:- İ.

⁴ şevķe: ‘işķa: RD.

⁵ sürüben:süreyinİ.

Nağd-i cān-ile vişāline ḥarīdār olalum
Boynumuzdan ıralum yüki sebük-bār olalum
‘Akılı terk eyleyüben māni‘-i ağyār olalum
Lāleveş dāğ-ı maḥabbetle dil-efgār¹ olalum
Pāk-rū pāk-nazar ‘āşık-ı dīdār olalum

II

Niçe bir medresede eyleyelüm kıl-ile kıl
Niçe bir mazī vü müstaḳbel ola dilde maḳāl
Eyleyüp fenn-i kelām içre niçe baḥş ü cidāl
Zāhir olmaz saña bir zerrece keyfiyyet-i ḥāl
Hall olunsun dir-iseñ saña ser-ā-ser işkāl
Yüri bir² rāh-nümāya irişigör abdāl³
Ḥāk-i pāyüñe varan⁴ olsa hezārān mişkāl
Püte-i ‘ışıkda şevk-i āteş-ile öl kıl
Çıkarup cāme-i zerki geyegör bir kara şāl⁵
Göstere tā ki saña ḳande durur rāh-ı⁶dalāl⁷
Muğber itdi-ise mir’āt-ı dili jeng-i melāl
Bir nazarla anı pāk eyleye āyīne-mişāl
Anda ‘aks eyleye geh gāh tecellī-i cemāl
Şu‘le-i ḥüsnine ḳarşu yaḳalum perr-ile bāl
Pāk-rū pāk-nazar ‘āşık-ı dīdār olalum

III⁸

Niçe bir kāḥ-ı fenā içre iḳāmet idelüm

¹ dil-efgār: dil-figār İ.

² Yüri bir: Yüri var bir İ.

³ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁴ varan: vezān İ.

⁵ Bu dize RD’de ikinci bendin 8. mısraında yer almaktadır.

⁶ rāh-ı: āh-ı İ.

⁷ Bu dize RD’de ikinci bendin 7. mısraında yer almaktadır.

⁸Bu bendde, *Bursalı Rahmî Dîvânî*’nda yer alan iki dize mecmuuda yer almamaktadır.

Cāme-i zerķi geyüp nice zarāfet idelüm
Gel berü terk-i hevā itmege himmet idelüm
Mā-sivādan çeküp¹ el² küllī ferāgat idelüm
Gezelüm ‘ālem-i tecrīdi seyāhat idelüm
Mihr-i ‘ālem gibi bir ķurşa ķanā‘at idelüm
Gāh geh baħr-i şühüd içre sibāhat idelüm
Sīnemüz şevķ-ile pür-dāğ-ı maħabbet idelüm
148b ‘Arşa-i ‘ışķda şīrāne şecā‘at idelüm
Terk idüp ħaşyeti pervāneye³ nisbet idelüm
Yār-içün nār-ı ğama yanmağa minnet idelüm
Yārsuz gir diseler cennete nefret idelüm
Pāk-rū pāk-nazar ‘āşık-ı dīdār olalum

IV⁴

Bir seħer yile virüp bād-ı fenā⁵ gülzārı
Pīrehensüz ķodi gülşende ķamu ezhārı⁶
Açdı a‘yān-ı çemen ‘ibret-ile enzārı
Gördiler var bu cihān içre ħuduş āşārı
Servler ħayrete vardı unudup reftārı
Sūsenüñ lertzeler-ile gögerüp ruħsarı
Ğoncenüñ söylemez oldu dehen-i dūr-bārı
Nergisüñ tēc-ı zerin ķapdı felek ‘ayyārı
Ĥār ħār itdi dili gülşen-i dehrüñ⁷ ħārı
Kendüye pend idüben dir-idi bu ğüftārı

¹ çeküp: geçüp RD.

² el: -RD.

³ ħaşyeti pervāneye: vaħşeti dīvāneye RD.

⁴ Bu bendde, *Bursalı Rahmî Dīvânı*’nda yer alan iki dize mecmuada yer almamaktadır.

⁵ fenā: şabā RD.

⁶ ezhārı: eşcārı RD.

⁷ gülşen-i dehrüñ: ğonçe-i dehrüñ RD.

Nār-ı şevke şalalum cübbe ile destârı
Terk ü¹ tecrîd olalum ya'nî Kâlendervârî
Pāk-rū pāk-nazar 'āşık-ı dīdār olalum

V

Rahmiyâ ger bize nâz eyler-ise cānâne
Vuşlatı terk idelüm kâbil² olup hicrâne
Sâkî-i 'ışkuñ³ elinden içelüm peymâne
Düşelüm küy-ı harâbâta olup mestâne
Yaşamuz çâk idelüm irişe tâ dāmâne
Mā-sivâ terkin urup yetişelüm⁴ devrâne
Bir leked-küb gelüp salţanat-ı haķâne
İlticâ itme vezîr ile der-i sultâne
Yüri var baş kademüñ dâ'ire-i 'irfâne
'Ârif-i vahdet olup⁵ gel berü bu meydâne
Bize Mecnün-ile Ferhâd durur hem-hâne
Varalum tekye-i Vâmıkda⁶ olan yârâne⁷
Hâşılı cümle şalâ eyleyelüm yârâne
Pâ-bürehne gezelüm 'âlemi dervîşâne
Pāk-rū pāk-nazar 'āşık-ı dīdār olalum

6

Tercî'-i Bend-i Birâder Revânî Efendi Nazîre-i Rahmî Çelebi Güft⁸

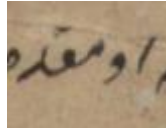
¹ ü: - İ.

² kâbil: kâ'il RD.

³ 'ışkuñ: 'ışk İ.

⁴ yetişelüm: bakmayalum RD.

⁵ olup: iseñ RD.



⁶ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

⁷ yârâne: aķrâna RD.

⁸ Bu şiir mecmuada "Tercî'-i Bend" başlığı ile yer almaktadır. Ancak ilk bentteki bütün mısralar birbirleriyle kafiyeli olduğu için 11'li musammattır.

Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

I

Şüfî gel şāfî şafā ehli-ile yār olalum
İçelüm cām-ı muşaffā niçe huşyār olalum
Reh-i ‘aşka düşelüm t̄alib-i dīdār¹ olalum
Terk idüp hırka ile t̄acı sebük-bār olalum
149a Yanalum yaqılalum derde giriftār olalum
Ya‘nī bir serv-i hevā-bahşa hevādār olalum
Nām u nāmūsı koyup bī-dil ü bī-‘ār olalum
Açalum cān gözini kāşif-i esrār olalum
Dimezüz saña uyup nefse günehkār olalum
Yā mülevveşlik idüp mühmil ü murdār olalum
Pāk-rū pāk-nazar ‘āşık-ı dīdār olalum

II

İrdi çün faşl-ı bahār oldu hoş-eyyām-ı şerīf²
‘Ayš u ‘işret demi geldi ne t̄urursın be harīf
Luţf-ı t̄ab‘uñ var-ise olmayalum şöyle keşīf
İdelüm ğam yükini rıtl-ı girān-ile naḥīf³
İdelüm ‘ayş-ı rebī‘ olmadın eyyām-ı harīf⁴
Bulalum sākī-i bezm olmağa bir yār-i zarīf⁵
Şimdi kuvvet bulıcağ vaqt durur cümle za‘īf
Vechi yok kim olavuz biz ğam-āzār [u]⁶ naḥīf⁷
Sürelüm atı⁸ olalum reh-i ‘aşk içre¹ ‘afīf

¹ dīdār: dildār DB.

² hoş-eyyām-ı şerīf: çün eyyām-ı şerīf İ.

³ naḥīf: ḥafīf DB.

⁴ Bu dize DB’de 7. mısradır.

⁵ Bu dize DB’de 8. mısradır.

⁶ ğam-āzār [u]: ğam (ile) DB.

⁷ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁸ Sürelüm atı: sevelüm anı DB.

Yüzümüz şu gibi yirde içimüz şâf u laîf

Pāk-rū pāk-nazar ‘āşık-ı dīdār olalum

III

Oldı enfās-ı Mesîhâ² nefes-i bād-ı şabā

İtdi emvāt-ı nebātātı ser-ā-ser ihyā³

Behceti gālib olup cennete döndi dünyā

Gelüñüz cem‘ olalum⁴ bir yire bir kaç zurefā

İçelüm cām-ı muşaffā sürelüm zevk ü şafā

Devr elinden niçeye dek çekelüm cevr ü cefā

Bulalum bir büt-i zībā⁵ kim ola kân-ı seḥā⁶

Olalum ‘āşık-ı şeydā dil ü cān-ile aña

Virelüm āyīne-i cāna yine tāze cilā

Bulavuz derd ü ğama ola ki anuñla devā

Pāk-rū pāk-nazar ‘āşık-ı dīdār olalum

IV

Yine hem-dem idelüm cānı⁷ ğam-ı cānāne

Nār-ı şevk-ile yaqup⁸ dāğ-ı maḥabbet cāne

Olalum şem‘-i ruḥ-ı hūblar [i]çün⁹ pervāne

‘Āşıkāne girelüm baş açuben meydāne

Olalum biz de **Birāder** gibi bir dīvāne

Varalum gūşe-i mey-hāneye hoş rindāne¹⁰

Şalalum şīt ü şadāyı yine bu devrāne

¹ ‘aşk içre: ‘aşkuñda DB.

² Mesîhâ: Mesîhî DB.

³ ihyā: ifnā İ.

⁴ olalum: oluban DB.

⁵ büt-i zībā: beyt-i zībā İ.

⁶ kân-ı seḥā: kân-ı vefā DB.

⁷ cānı: cāmı DB.

⁸ yaqup: idelüm DB.

⁹ çün: - DB.

¹⁰ Bu dize DB’de 7. mısradır.

149b

İçelüm bâde-i ‘aşkı olalum mestâne
Girelüm ‘arşa-i meydâne yine rindâne¹
Başalum ‘aşk-ı cüvânânı yine² pîrâne
Pāk-rū pāk-nazar ‘āşık-ı dīdār olalum

V

Niçe bir hâtır-ı dildârı ri‘āyet idelüm
Seg raķībine anuñ şöyle himāyet idelüm
Varalum Hızr Pāşāya şikāyet idelüm³
Kışşamuz yār-ile ser-cümle hikāyet idelüm
Dir-ise şefkat idüp saña ‘ināyet idelüm
Koyalum cengi raķīb-ile ferāgat idelüm
Varalum gūşe-i ‘uzletde ‘ibādet idelüm
Devlet-i şāha du‘ā itmege ‘ādet idelüm
Olmasa⁴ ‘aşk-ı mecāzī haķīkat idelüm⁵
Görmege heftede bir kerre kanā‘at idelüm
Pāk-rū pāk-nazar ‘āşık-ı dīdār olalum

7

Tercī‘-i Bend-i Birāder Revānī Efendi Raḥmetu’llāhi ‘Aleyh
Fe‘ilātün/ Mefā‘ilün/ Fe‘ilün

I

Yine ‘ālem dem-i bahār oldı
Her taraf tāze sebzezār oldı
Başladı her şükūfe güftāra⁶
Raḥmet āşārı āşikār oldı

¹ rindâne: merdâne DB.

² cüvânânı yine: civânīye kadem DB.

³ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁴ Olmasa: Ol meh(e) DB.

⁵ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁶ güftāra: güftār oldı MKM.

Lāle olsa ‘aceb mi ġāşiyedār
Devlet atına gül süvār oldu
Çözeliden benefşe ġīsūsın
Sünbülün zülfi tarmār oldu
Nicesi bülbül itmesün¹ feryād
Ġoncenün hem-nişīni ħār oldu
Cür‘a zerrīn ħadeġden içdi meġer
Nergisün gözleri ħumār oldu
Bāġda² ħumru-y-ile dürrācun hem³
Naġmesi bülbülün hezār oldu
İçelüm tolu tolu şun sākī
Bu cihān kimseye degül bākī

II

Yire şaldı bisātı sebz-i çemen
Geldi devr-i sürür ġitdi ħazen⁴
Gül güle söyler oldu gülşende
Ġonceler ġüft-ġūya açdı dehen
150a Yine oldu benefşe nāfe-fürüş
‘Ālemi tutdı būy-ı misk-i Ĥoten
Lāle geldi ‘adem diyārından
Ayaġı tozu-y-ile saġ u esen
Bülbülün ‘ömri⁵ ħasret-ile geçer
Gül güler yār-ı ġār-ı⁶ ħuşka neden
Ġideni şanma girü bunda gele¹

¹ itmesün: ötmesin MKM.

² Bāġda: Bāz u MKM.

³ dürrācun hem: dürrāca İ.

⁴ ħazen: ħazān MKM.

⁵ ‘ömri: ġüni MKM.

⁶ ġār-ı: ħār-ı İ.

‘Iyş u nūş eyle furşat elde iken
Hā diyince hazān olur bāğı
Ġarra olma bahār-ı ‘ömre igen²
İçelüm tolu tolu şun sākī
Bu cihān kimseye degül bākī

III

Ser ü baş şalduğına hikmet bu
Mest-i hayrān olup dā’im dil-cū³
İşidelden bu āyeti zanbağ
Kaldurup barmağın didi yā hū
İrişem diyü yine dīdāra
Çağular⁴ hasret-ile her sū şu
Lāleyi gördi komaz elden ayak
Sūsen aldı eline çīnī sebū
İşidüp gulğulını bülbüller⁵
Bülbüle gül didi ki sen de begū
Demidür kim bu demde cem‘ ola
Çemen-i yār u⁶ sāz nuğl u kedū
Yār isterseñ ey gönül sen de
NazarıHakka eyle hakkı becū
Bu cihān kimseye degül bākī
İçelüm tolu tolu şun sākī

IV

Düzdi meşşāta-i şabā¹ çemeni

¹ girü bunda gele: bunda yine gele MKM.

² igen: erken MKM.

³ Bu dize MKM’de yer almamaktadır. Bu dizede vezin hatalıdır.

⁴ Çağular: Çağlar İ.

⁵ bülbüller: bülbülinüñ MKM.

⁶ u: - MKM.

Şaçdı şahrāya nāfe-i Hoteni
Bülbüle ğonce vü nāz itmek için²
Berg-i³ gülden idindi pīreheni
Serv gördi çenār el tutmuş⁴
Egölüp nāz-ile didi me beni
150b Lāle sākī olup elinde kadeh
Oldı her meclisüñ alup vireni
Aldı zerrīn kadeh eline kadeh⁵
Çekmek ister kenāre yāsemeni
Tağda hüsni-lāle vaşf olmaz
Bāğda añma luţf-ı yāsemeni
Nergis açmaz gözünü uykuğan
Görmeyin diyü hāk olup gideni
Bu cihān kimseye degül bākī
Ṭolu şun içelüm ṭolu sākī⁶

V

Ġamdan oldı benefşe kaddi dü tā
Anuñ-içün tutar elinde ‘aşā
Gül-i hoş-bü harīk-i ğarık⁷ olmuş
Geh giyer atlas u gehī hamrā⁸
Sebze-püş⁹ olsa n’ola serv-i sehī
Çemene bende¹ oldı ser-tā-pā

¹ şabā: şabā vü MKM.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

³ Berg-i: Ġonce MKM.

⁴ el tutmuş: āl örtmiş MKM.

⁵ kadeh: cām İ. Bu dizede vezin hatalıdır.

⁶ Ṭolu şun içelüm ṭolu sākī: İçelüm ṭolu ṭolu şun sākī MKM.

⁷ ğarık: ‘araık İ.

⁸ Geh giyer atlas u gehī hamrā: geh atlas aç geh hamrā MKM.

⁹ püş: boş MKM.

Şahn-ı gülşende yine bülbüller
Eylediler şafā-bah(1)ş-ı şalā²
Bu cihān kimseye degül bākī
Ṭolu şun içelüm ṭolu³sākī

VI

Yine gül Yūsufından irdi ḥaber
Bülbüle k'ide nāle şām⁴ seher
Hem-dem olup hezār dostāne⁵
Güle medḥ ü şenālar eyledeler⁶
‘Ömr bir tuḥfedür⁷ iki olmaz
Lālede olsa tañ mı ḥün-ı ciger⁸
Nergisün bī-başarlığı ḥaberin
Dimeyeydi n’olaydı nīlūfer
Ġonce çāk itdi cübbesin⁹ yaqasın
Geydi gökler benefşe mātem ider
Oldı nergis¹⁰ bu ḥālete ḥayrān¹¹
Kākülünü tağıtdı sünbüller¹²
‘Āqil-iseñ eger gönül sen de
‘İbret al eyleyüp bu ḥāle nazār
Bu cihān kimseye degül bākī
Ṭolu şun içelüm ṭolu¹sākī

¹ bende: serv MKM.

² şafā-bah(1)ş-ı şalā: vü yahşi şalā MKM.

³ Ṭolu şun içelüm ṭolu: İçelüm ṭolu ṭolu şun MKM.

⁴ şām: şām u MKM.

⁵ dostāne: destāre MKM.

⁶ eyledeler: eyleyeler MKM.

⁷ tuḥfedür: haftadur MKM.

⁸ ḥün-ı ciger: dāğ-ı ciger MKM.

⁹ cübbesin: cübbesi MKM.

¹⁰ nergis: ḥayrān MKM.

¹¹ ḥayrān: nerges MKM.

¹² sünbüller: sünbül-i ter MKM.

Bir cihān² iste kim ḥazānsuz ola
 Gül-i ḥoş-būy gülsitānsuz ola
 Ḥamd it ol pādişāha kim zātı
 Vaşfa şıǵmaya dāsītānsuz ola
 Beñzer ol bāğa bir dem ansuz olan
 Lālesüz gülsüz³ ergüvānsuz ola
 Cümle ‘ālem vücūdı cūdıdur
 Çāre mi var durur ki ansuz ola
 Olmaya bir nefes cihān ansuz
 Ebedī ol iki cihānsuz ola
 Cümle eşyā müsebbihidür anuñ
 Ger **Revānī** ola revānsuz ola
Bu cihān kimseye degül bāķī
Ṭolu şun içelüm ṭolu⁴sāķī

8

Tercī‘-i Bend-i Ğubārī Raḥmetu’llāhi ‘Aleyh

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Fe‘ülün

I

Dilā gūş it sözüm zinhār u zinhār
 Ğidā-yiçün cihānda olma ğam-ḥ̣ār
 Anuñ kim vardurur bir beksimādı
 Görünmez gözine biñ beg simāṭı
 Ğidā kim muḳteżā-yı cism ü cāndur
 Bir içim şu-y-ıla bir loḳma nāndur

¹ Ṭolu şun içelüm ṭolu: İçelüm ṭolu ṭolu şun MKM.

² cihān: bahār MKM.

³ gülsüz: gülzār İ.

⁴ Ṭolu şun içelüm ṭolu: İçelüm ṭolu ṭolu şun MKM.

Gedā kim k̄āni‘-i her huşk [u] terdür
Hak̄īkat pādişāh-ı baħr u berdür
Bunı bilgil ki bu dār-ı fenāda
Bu dār-ı pür-belā vü pür-‘anāda
Hemān bir gūşe bir nān tūşe besdür
Hevā-yı salţanat  urı hevesdür

II

Ne lāzım dürlü ni‘metler ne lāzım
Ne lāzım Şır ü Őerbetler ne lāzım
Ne lāzım sükkerī olma  ta‘āmuñ
Olısar ‘āķıbet çün tel  kāmuñ
Ne lāzım ola ta‘muñ mur -ı biryān
Uçar çün ‘āķıbet bu t t -i cān
151b Ne lāzım çok yemekler çok emekler
Dimā -ı pāki muhtell eylemekler
Bu ‘işret-hāne-i pür-hemm ü ğamda
Bu Őoĥbet-hāne-i yevm-i elemde
Hemān bir gūşe bir nān tūşe besdür
Hevā-yı salţanat  urı hevesdür

III

 urı ekmek yiseñ a la birāder
Olur ol  urı ekmek g l-be-Şekker
Eger  okla yir-iseñ g l-be-Şekker
G r rs n g l-be-Őekkerden zararlar
Eger b -va t i erseñ Şu sem olur
Eger va t-ile i señ emsem olur
Őaķın çok yimegi sen Şanma nāfi‘
Ki az yimekded r bil ki menāfi‘

Bu bīmār-hāne-i bu derd ü ğamda
Bu pür-hār u bu pür-cevr ü semende
Hemān bir ğūşe bir nān tūşe besdür
Hevā-yı salṭanat ḳurı hevesdür

IV

Eger insān-iseñ ten-perver olma
Ki ten-perver olan ḥardur ḥar olma
Teni ḳo bārī murġ-ı cānı besle
Beni cān-ile diñle sözüm esle
Ki cān bāḳī vü fānīdür bu tenler
Gider cānlar çürür yirde bedenler
Nedür ten aña ḥizmetler idersin
Şeb u rüz aña ḥizmetler idersin
Bu cism-i bī-vefā vü bī-beḳāya
Bu resm-i pür-fenā vü bī-şafāya
Hemān bir ğūşe bir nān tūşe besdür
Hevā-yı salṭanat ḳurı hevesdür

V

152a Ne lāzımdur serāy-ı Ḥusrevāne
Ne lāzım şeh-nişīn ü ‘ālī-şāne
Ne lāzım k’ola Şeddādī maḳāmuñ
Şüreyyāya yetişe saḳf-ı bābuñ
Ṭotalum kim senüñdür heft iḳlīm
İdersin ‘āḳıbet issine teslīm
Eger taḥt-ı Süleymān ola cāhuñ
Zemīndür ‘āḳıbet sen bil ki ğāhuñ
Bu dār-ı miḥnet-abād-ı belāda
Bu kāḥ-ı senglāḥ-ı ber-fezāda

Hemān bir gūşe bir nān tūşe besdür

Hevā-yı salţanat  uri hevesd r

VI

Şafā-yı h tır isterseñ Ğubārī

G n lden silmek isterseñ ğubārı

Der nuñ t bn k olma  dilerseñ

Bir nuñ c mle p k olma  dilerseñ

Olnca  r haremde i'tik f it

M b rek Ka'betu'll hı  av f it

MiŐ l-i Bu'l- ay(1)s anda karar it

Ğin yı terk id p fa r ihtiy r it

Bu nefis-i Ő m-ı meŐ ma hemiŐ 

 ar rī oldı  unkim g şe t şe

Hemān bir g şe bir nān t şe besd r

Hevā-yı salţanat  uri hevesd r

9

Tercī'-i Bend-i Fevrī G ft¹

Fe' l t n/ Mef 'il n/ Fe' l n

I

D slar ba na bir bel  oldı

Ne bel  ni e bi  bel  oldı

Dil-i  v re ba r-ı gamda-y-iken

Bir nig r-ile  Őin  oldı

G r p evvel nazarda taŐv rin

C n u dil  na m btel  oldı

Nice demler nih n id p  Ő n

 sit nında p r-Őaf  oldı

¹ Şiir mecmuada "Tercī'-i Bend" baŐlġi ile yer almaktadır. Ancak bu Şiirin nazım Şekli "Terk b-i Bend"dir.

152b

Sidre addi gibi u Şehr ire
Şöhret-i ‘aŐı müntehā oldu
Bir yañadan o bī-vefā işidüp
Arturup cevri pür-cefā oldu
Bir yañadan göñül huzürından
Ta‘n-ı ağıyārla cüdā oldu
Şimdi aldum meded firā ire
Hasret ü derd ü iŐtiyā ire

II

Her yañadan hevā-yı kākül-i yār
omadı cānda Şabr u dilde arār
Bir yañadan belā-yı eŐmi beni
Pister-i ğamda eyledi bīmār
Bir yañadan firā-ı bāğ-ı ruħı
İtdi müjġānumı bu eŐme-i mār
Bir yañadan hayāl-i hāk-i ruħı
Göñül āyīnesine virdi ğubār
apusı iŐtiyāı bir yañadan
İtdi nezd-i belāda cismümi zār
Bir yaña Őev-i vuşlat-ı cānān
Bir yaña derd-i ta‘ne-i ağıyār
aldum āvāre bunca derd ire
Bilmezem kim n’olisar āħir kār
İrgüre mi felek murāda beni
Yoħsa āhum virür mi bāda beni

III

Yine dil derdini beyān ideyin
‘AŐı ‘ālemde dāstān ideyin

Sîne zârını dehre kıılmağa fâş
Ney gibi nâle-i figân ideyin
Başda olan hevâyı söyleteyin
Dildeki râzımı beyân ideyin
Tende la‘li rumûzını yârûñ
Cân gibi niçe bir nihân ideyin
Zerre zerre dehâni nûktelerin
Mihr-i enver gibi ‘ayân ideyin
Bilinûñ mû-be-mû cefâlarını
Ortada cümle der-miyân ideyin

153a

10¹

Mef‘ülü/ Mefā‘îlü/ Mefā‘îlü/ Fe‘ülün

I

Şâni‘ yine zeyn eyledi gülzâr-ı cihâni
Göstermek için ‘âleme âşâr-ı nihâni
Şol naqş²-ile naqş itdi zemîni vü zamâni
Kim irmedi taḥrîrine biñ diḳḳat-i Mânî
Dünyâda eger ister-iseñ ‘ıyş-ı devrânî³
Elden ḳoma seyrânî⁴ vü fevt⁵ itme zamânî⁶
Âḫir çü bilürsin ki geçer ‘ömr-i cüvânî
Ta‘îl-ile bir ân geçürmeyigör⁷ anı
Eyyâm-ı bahâr irdi getür sâğarı sâḳî
Devr-ile⁸ yürüt cām-ı mey-i aḫmeri sâḳî

¹ Bu tercî-i bend ŞM’de 5 bendden oluşmaktadır.

² naqş: resm ŞM.

³ devrânî: cigâni ŞM. Bu dizede vezin hatalıdır.

⁴ seyrânî: devrânî ŞM.

⁵ vü fevt: rif‘at İ.

⁶ zamânî: revâni ŞM.

⁷ geçürmeyigör: geçer (mâzî) gör ŞM.

⁸ Devr-ile: Devr eyle ŞM.

II

Bülbüllerüñ āvāzına gül girdi semā‘a
Cem‘ oldı vü¹ ney nāle-i ‘uşşāk semā‘a
İnsāna degül belki² eşer itdi sibā‘a
Āvāze-i şādī irüşüp cümle bıķā‘a³
Cām-ı meyi nüş eyle şaķın düşme nizā‘a
Ger ister-iseñ çāre budur def‘-i şudā‘a
Derd ü elem ü ğuşşa vü ğam girdi fuķā‘a
Naķd ile el ur ‘ārif-iseñ mülk ü⁴ metā‘a
Eyyām-ı bahār irdi getir sāġarı sākī
Devr-ile⁵ yürüt cām-ı mey-i aķmeri sākī

III

Gülşen yine cennet gibi bir⁶ berg-i nevādur
Çeşm-i⁷ dil-i ‘āşık gibi bir⁸ āb-ı hevādur
Şaķn-ı çemen-i bāġda kim rüķ-fezādur
Bir ‘ömr ki meysüz geçe bir⁹ zevķ-i hebādur
Terk-i mey ü maķbüb maķlūba ħaķādur¹⁰
‘Iyş eylemek eyyām-ı cüvānīde şafādur
Ey **Mahrem**İnüş eyler-iseñ cām revādur
Her ğüşe-i ğülzār bu resm-ile¹¹ şadādur
Eyyām-ı bahār irdi getir sāġarı sākī

¹ vü: - ŞM.

² belki: bil ki ŞM.

³ bıķā‘a: būķā‘a ŞM.

⁴ ü: - ŞM.

⁵ Devr-ile: Devr eyle ŞM.

⁶ bir: pür ŞM.

⁷ Çeşm-i: Çeşm ü ŞM.

⁸ bir: pür ŞM.

⁹ bir: bī ŞM.

¹⁰ Vezin hatalıdır.

¹¹ resm-ile: resme İ.

Devr-ile¹ yürüt cām-ı mey-i aḥmeri sāḳī

11

Taḥlīlū'l-Esnān

Mefā'īlün/Mefā'īlün/Mefā'īlün/ Mefā'īlün

1. Yemekden soñra lāzımdur taḥallül itmek esnānı
Muḥakḳak celb-i rızḳ eyler ider taḣıḣ-i ebdānı
2. Sekiz nesne-y-ile menhī² taḥallül eylemek līkin
Resūlūñ kavlidür diñleñ beyān idem size anı
3. Birisi nār ağacıdur biri yonca biri ḳamıḣ
Ḥaşır u mersin ü yılḡın süpürge daḣı reyḣānı

153b

12

Ġazel-i Aḥmed Fermāyed

Mef'ūlü/Mefā'īlü/Mefā'īlü/Fe'ūlün

1. Ḥaḳdan ola taḳdīr mekār-ı yāre³ yetişmek
Devletlü ulu'l-emre vü ḣünkāre yetişmek
2. Bu yaḣ-ıla ol yār-ı sa'ādet beni ḳoymaz
Sultān-ı cihāngīr ü cihāndāre yetişmek
3. Eyvāḣ ki bugün ḣār-ı cefā dāmenüm aldı
Müşkil ki naḣībüm ola gülzāre yetişmek
4. Vā ḣasret eger bir daḣı olmazsa müyesser

¹ Devr-ile: Devr eyle ŞM.

² menhī: Bu ifade mecmu'ada "menhīdür" şeklinde geçmektedir. Vezin gereği "menhī" şeklinde okunmuştur.

³ mekār-ı yāre: Bu kelime mecmuada "mekkār-ı yāre" olarak geçmektedir. Vezin gereği "mekār-ı yāre" şeklinde okunmuştur.

İmdād felekde maña dildāre yetişmek

5. Sözüñ hemesi dürr-i cevāhirdür **Aḥmed**¹

Müşkil durur ammā ki ḥarīdāre yetişmek

13

Ġazel-i Aḥmed

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

1. Māz-i şehri-ḥod perīşān u cüdā üftādeem

Rüz [u] şeb der miḥnet-i renc ü ‘anā üftādeem

2. Şükr-i ni‘methā-yı şehri-ḥod nekerdīm ān zamān

Lā-cerem pīş-i şümā mişl-i kerā üftādeem

3. Sürme-i būdīm der çeşm-i bes ehl-i nazār²

Ḥāk-i reh geştīm ü der-dest-i şabā üftādeem

4. Pīreḥen der şabr kerden tenem şad-pāre şod³

Ḥāl-i men benger ki tā yektā ḳabā üftādeem

5. **Aḥmedā** ender ġarībi ġam neḥor dilşād baş

Māderīn ġurbet be-taḳdīr-i Ḥudā üftādeem

14⁴

Ġazel-i Belīġī

Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

1. Ḳahvenüñ bāde-i ġül-ġün ġibi yoḳdur ānı

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

³ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁴ Yunus KAPLAN’ın *Belīġī ve Dīvānçesi* isimli çalışmasında bu gazel 7 beyitten oluşmaktadır.

Isıcağdur o ara yzln amm anı

2. Mış u şm u Hlebi gezdi gelicek Rma
Ayağın aldı şarbu o cihn fettnı
3. Mişl  mnendi mi var mşteri ızdurmağda
Isıcağ yz gricek her kişi ister anı
4. Nağde m'il olup ortada gezer ağalaşur
Bilmezem ağbe midr ahvecin¹ oğlanı
5. Syle ol r-siyeh baņa ne keyfiyyeti var
Ey **Belğ** ağıdur ayağına yrnı

15

Rub'²

Mef'l/ F'ilt/ Mef'l/ F'iln

1. Diyem cenb-ı hzrete yevm's-su'al eger
Luşf-ıla şefğat-ile ulıdan cevb ala
Dny evine geld oturdu bir iki gn
Lyğ mıdur Kerme onukdan ĥisb ala

154a

16

Mef'l/ F'ilt/ Mef'l/ F'iln

I

Bi pre olsa **Meşreb** tğ-ı firğ-ile
Terk itmez sitn lr intizr-ile
Kyunda nr-ı ĥasret-ile yana yağıla

¹ ağbe midr ahvecin: ahvecin ağbe midr BED.

² Bu şiir mecmuada "Rub'" başlığ ile yer almaktadır. Ancak şiirin nazım şekli kit'adır.

Virdükde cânını çıka şāyed du‘ā kıla
‘Aşk ehli ol durur ki görem diyü yārini
Cānı çıkınca bekleye kūy-ı yārini¹

17

Müseddes-i Äzerî be-Mu‘allim-zāde İbrāhîm Çelebi Nazîre-i Müseddes-i Meşrebî

Mef‘ülü/ Fā‘ilātü/ Mefā‘ilü/ Fā‘ilün

I

Hergiz gönül bırakmadı feryād u zārını
Terk itmedi nigārını terk itdi ‘ārını²
Şādıklık itdi³ tıtdı der-i şehr-yārını
Tā haşr olunca çekdi ğam-ı⁴ intizārını
‘Aşk ehli oldurur ki görem diyü yārini
Cānı çıkınca bekleye kūy-ı nigārını

II

Derd ü belā-yı firkat-ile haste-ħāl ise
Bir zerre tende tākati yok bî-mecāl ise
Şabr eylemekdür aña devā her ne ħāl ise
İrmek vişāl-i yāre ne deñlü muħāl ise
‘Aşk ehli ol durur ki görem diyü yārini
Cānı çıkınca bekleye kūy-ı nigārını

III

Çeşm-i gazāl-i yāri koyup Kays-ı mübtelā
Āhūlar-ile eyledi ülfet o bî-vefā
Tağlarda gezdi yār eşiginden olup cüdā
Erbāb-ı ‘aşk tañ mı aña virmese rızā

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

² ‘ārını: vārını İNEMM.

³ şādıklık itdi: şādıklığıyla İNEMM.

⁴ ğam-ı: ğam u İNEMM.

‘Aşk ehli ol durur ki görem diyü yārini
Cānı çıķınca bekleye kūy-ı nigārını

IV

Yārūñ gül-āb-ı kūy[1]-y-ıla ülfet eylesem
Zevķ-i vişāle irmege bir hālet eylesem
N’ola cihāndan el çeküben ‘uzlet eylesem
Yār eşiginde beklemegi ‘ādet eylesem
‘Aşk ehli ol durur ki görem diyü yārini
Cānı çıķınca bekleye kūy-ı nigārını

154b

V

Kuyında gördi **Āzeriyā** çün beni nigār¹
Derd-i firāķı² cānuma itmiş temām kār
Didi helāk ider seni birgün³ bu intizār
Didüm ki⁴ ey ser-āmed-i hūbān-ı rūzgār
‘Aşk ehli ol durur ki görem diyü yārini
Cānı çıķınca bekleye kūy-ı nigārını

18

Müseddes-i Za‘ifī Güft Rahmetu’llāhi Te‘ālā

Mef‘ülü/ Fā‘ilātü/ Mefā‘ilü/ Fā‘ilün

I

Āyīne-i⁵ cemālūñ-ile pür şafālaruz
Dīdāra mā’ilüz güzelüm bī-riyālaruz⁶
Ser-pā bürehne kūy-ı fenāda⁷ gedālaruz

¹ nigār: o yār İNEMM.

² firāķı: firāk İNEMM.

³ birgün: āķir İNEMM.

⁴ Didüm ki: Didi ki İNEMM.

⁵ Āyīne-i: Ebniye-i İAKM.

⁶ Riyālaruz: riyāyız İAKM.

⁷ kūy-ı fenāda: gerçi baş açık İAKM.

İklīm-i ‘aşk içinde¹ bugün pādişāhlaruz
‘*Āşıkларuz belā-zedeler mübtelālaruz*
‘*Ālemde bir maḥabbete ḳalmıř gedālaruz*

II

Baş egmezüz zamāneye serdār-ı² serverüz
Ya‘nī ki başka başumuza bizde³ mehterüz
Meyl itmezüz ‘acūze-i dehre bugün erüz
Sultān-ı ‘aşka cān-ile baş-ile⁴ çākerüz
‘*Āşıkларuz belā-zedeler mübtelālaruz*
‘*Ālemde bir⁵ maḥabbete ḳalmıř gedālaruz*

III⁶

Şanma efendi sen bizi dünyāya mā’ilüz
Yā serv-i bāğa⁷ yā gül-i ra’nāya mā’ilüz
Bir serv boylu ḳāmet-i bālāya⁸ mā’ilüz
Bir gül yañaḳlu dil-ber-i zībāya⁹ mā’ilüz
‘*Āşıkларuz belā-zedeler mübtelālaruz*
‘*Ālemde bir maḥabbete ḳalmıř gedālaruz*

IV

Gāh ağlar [u] gāh inler [ü] gāh eylerüz fiğān¹⁰
Süz u güdāzdan degülüz ḥālī¹¹ bir zamān
Budur sözüñ muḥaşşalı¹ ben bildügüm hemān

¹ ‘aşk içinde: ‘aşka İAKM.

² serdār-ı: server-i İAKM.

³ ki başka başumuza bizde: biz başımıza başka İAKM.

⁴ cān-ile baş-ile: baş [u] cānla İAKM.

⁵ bir: - İAKM.

⁶ Bu bend İAKM’de 2. bendde yer almaktadır.

⁷ Yā serv-i bāğa: Bāğ-ı dehre ya İAKM.

⁸ ḳāmet-i bālāya: dil-ber-i ra’nāya İAKM.

⁹ dil-ber-i zībāya: dil-bere İAKM.

¹⁰ Gāh ağlar [ü] gāh inler [ü] gāh eylerüz fiğān: Gah ağlaruz gāh añlaruz gāh eylerüz efgān İAKM.

¹¹ degülüz ḥālī: ḥālī degildür İAKM.

Rind-i cihān ‘ārif-i devrān u nüktedān

‘*Āşık*laruz belā-zedeler mübtelālaruz

‘*Ālemde bir*² maḥabbete kalmış gedālaruz

155a

19

Müseddes-i Rif‘atī Naẓīre-i Mes‘ūdī Güft³

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

I

Bu ḥüsn ü bu melāḥatle cihān içre müsellemsin

Perī-rūlar arasında melek sīretlü ādemsin

Dil-i mecrūḥ-ı ‘uşşāk-ı süḥan-perdāza merhemsin

N’ola iḥyā iderseñ mu‘ciz-i ‘Īsāya hem-demsin

Ḥayāt-efzā-yı ‘ālem rūḥ-baḥş-ı mürde-i ğamsın

Hemān ben ḥastenüñ cānı degülsin cān-ı ‘ālemsin

II

Gider cānum bedenden bir nefes senden ba‘īd olsam

Ġubār-ı ḥāk-i pāyüñ gibi cānā nā-bedīd olsam

Yoluñda cān u ser terk itmek-ile ben ferīd olsam

Ne var şemşīr-i bürrān-ı firākuñla şehīd olsam

Ḥayāt-efzā-yı ‘ālem rūḥ-baḥş-ı mürde-i ğamsın

Hemān ben ḥastenüñ cānı degülsin cān-ı ‘ālemsin

III

Cefālar eyleyüp her dem beni sen derdnāk itseñ

Vücūdum āteş-i ‘aşkuñla cānā sūznāk itseñ

Ṭutup dest-i firākuñla yaqamı çāk çāk itseñ

Efendüm rāzīyum derd ü belā-y-ile helāk itseñ

Ḥayāt-efzā-yı ‘ālem rūḥ-baḥş-ı mürde-i ğamsın

¹ sözüñ muḥaşşalı: sözüñ muḥaşşal İAKM.

² bir:- İAKM.

³ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

Hemān ben hastenūñ cānı degülsin cān-ı ‘ālemsin

IV

Hevā-yı pāy-būsuñla dil ü cān pāy-mālūñdür
Ġam-ı künc-i maḥabbetde za‘īf ü bī-mecālūñdür
Dil-i bī-çārenūñ eglencesi resm-i ḥayālūñdür
Bu maṭla‘ ey hilāl-eburū senūñ ḥod vaşf-ı ḥālūñdür
Ḥayāt-efzā-yı ‘ālem rūḥ-baḥş-ı mürde-i ğamsın
Hemān ben hastenūñ cānı degülsin cān-ı ‘ālemsin

V

Ṭabībā ḥaste-i derd-i ğam-ı hicre devā itseñ
Marīz-i ‘aşka kânūn-ı vefā-y-ile şifā itseñ
Cihānuñ ḥalkımı hep **Rif‘atīveş** mübtelā itseñ
Mezār-ı mürde-i derd ü ğama gelseñ du‘ā itseñ
Ḥayāt-efzā-yı ‘ālem rūḥ-baḥş-ı mürde-i ğamsın
Hemān ben hastenūñ cānı degülsin cān-ı ‘ālemsin

155b

20

Müseddes-i Raḥmī Çelebi Güft Raḥmetu’llāhi ‘Aleyh

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

I

Bulmayaldan vuşlat-ı cānāneye hergiz vuşul
Ḥayretüm görse ola dīvāne erbāb-ı ‘uḫul
Maḥremüm derd ü belādur her ṭarafdan sağ u şol
Gāh mestem gāh ḥayrān meskenüm künc-i ḥamul
Gāh şaġın gāh ḥaste gāh şād u geh melul
Gāh sulṭān-ı cihānam gāh bir āzāde kul

II

Cevr idüp gözden bıraḫdı āh kim cānān beni
Tīġ-i ğamla günde biñ kez öldürür hicrān beni

Pürsiş-i hâl eyleyeydi¹ey şanem² yārān beni
Nā-murād itdi murādumdan meded devrān beni
Gāh şağın gāh haste gāh şād u geh melūl
Gāh sulţān-ı cihānam gāh bir āzāde kul

III

Nüş idüp sākī-i bākīden ezel bezminde cām
Hāşıl oldu cāna anuñ neş'esinden zevk-i tām
Şöyle mestem kūy-ı yār içinde eylerken hırām
Rāst gelsem pādişāh-ı 'āleme virmem selām
Gāh şağın gāh haste gāh şād u geh melūl
Gāh sulţān-ı cihānam gāh bir āzāde kul

IV

Dür olaldan hasret-ile benden ol Yūsuf-cemāl
Olmışam Ya'kūbveş Ken'ān-ı gamda pür-melāl³
Hey birāder şorma hālüm eyleyüp benden su'āl
Çāh-ı hayretde қalaldan oluben ser-geşte-hāl
Gāh şağın gāh haste gāh şād u geh melūl
Gāh sulţān-ı cihānam gāh bir āzāde kul

V

Ehl-i 'ışkuñ kimisi⁴ itmiş melāmet ihtiyār
İtdi Ferhād-ile Mecnūn deşt-i hasret ihtiyār
'Ārif oldur kim ide keşretde vaḥdet ihtiyār
Rahmiyā ben eyledüm cāndan ferāğat ihtiyār
Gāh şağın gāh haste gāh şād u geh melūl
Gāh sulţān-ı cihānam gāh bir āzāde kul

¹ eyleyeydi: itmeseydi RD.

²ey şanem: eḥibbāī.

³ pür-melāl: pāy-māl RD.

⁴ kimisi: kimini İ.

Kaşide-i Zuhūrī Berāy-ı Kadri Efendi Sellema'llāhu Te'ālā 'Aleyh

Mef'ūlü/ Fā'ilātü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1. Hengām-ı şeb ki kubbe-i mīnā-yı Nīl-fām
Zeyn olmuş-idi meş'al-i tābendeden¹
2. Mağrib-zemīne Hüsrev-i hāver nüzül idüp
'Iyş itmege kuruldı münakkaş niçe hıyām
3. Kandīlin aşdı künbed-i gerdūna māh-ı nev
Tā nūr-ı dil-fürüzı ile ref' ola zālām
4. Bezm-i ufukda şanma görinen hilāldür
Sultān-ı mağrib aldı şafādan eline cām
5. Hey'etde māh-ı nev görünür şekl-i mīmde
Ya'nī ki āhir oldu bir gün-i meh-i şıyām²

Ve minhu

6. Şekl-i hilāl 'ayn-ıla rāya mişāldür
Tā 'ıyd-i ekber olduğunu bile hāş u 'ām
7. Deldi cigerlerini bu şeb hançer-i hilāl
Ehl-i riyādan aldı felek şimdi intikām
8. Mirrīh nūhīde cünd-i nücūma hücüm ider
Almış eline hışm-ile şamsām-ı der-niyām

¹ Vezin hatalıdır. Bu beyit, kasidenin matla beyti olduğundan ikinci dizinin içerisinde bir kelimenin eksik olduğu anlaşılmaktadır.

² Bu dizide vezin hatalıdır.

9. Yok yok ki çarh halka-i zer takdı gūşına
Oldı efendi hazretine kemterin gulam

10. **Kadrî Efendi** hazreti kim 'ilm ü fazl-ile
Oldur güzide-i 'ulemā zübde-i kirām

Ve minhu

11. Fihrist-i cūd u himmet ü dībāce-i kerem
'Unvān-ı nāme-i himem ü nüşa-i merām

12. Müşkil-güşā-yı mes'ele-i hall ü 'ağd ü şer'
Meş'al-fürüz-ı encümen-i zümre-i 'izām

13. Ey dāver-i hüceste-şifāt u sütüde-zāt
V'ey h'āce-i¹ refī'-mekān u bülend-nām

14. Müştākdur tapuña gören görmeyen daği
Meddāhdur cenābuña ser-cümle-i enām

15. Halk-ı zamāne Ka'be-i kūyuñ tavāfına
Gitmiş şafā-y-ile kamu ihram-ı ihtirām

Ve minhu eyzan

16. Yar'dılmadı kapuñda senüñ zulm-ile sitem
Vardur şu deñlü 'adl-ile dād-ile izdiḥām

17. Bir 'andelīb-i nağme-serādur **Zuhūrî** kim

¹ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

Vaşşāf-ı gülşen-i keremüñdür ‘ale’ d-devām

18. Yazdukça hāme nāmede evşāf-ı pākūñi

Misk ü ‘abīr-i rāyihasından dolar meşām

19. Durmaz riyāz-ı hāmede cevlān ider kalem

Bir servdür ki gülşen-i cānda ider hūrām

20. Oldı kaşīde medh ü şenāñ-ile ibtidā

Lāyıķ budur ki bula du‘āñ-ile iħtitām

21. Halk şaklasun vücūduñı āsīb-i dehrden

Ol ‘izzet ü sa‘ādet ü devletde müstedām

22. Geldükçe māh rūze vü halk eyledükçe ‘ıyd

Döndükçe çarh-ı aţlas [u] oldukça şubh u şām¹

156b

22

Kaşīde-i Zuhūrī Berāy-ı Hasan Paşa Mīr-i Mīrān-ı Ŧamişvār-ı Sābıķa Sellema’llāh²

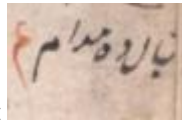
Fe‘ilātün/ Mefā‘ilün/ Fe‘ilün

1. Ey der-i devletüñ cihāna penāh

V’ey harīmüñ medār-ı ‘izzet ü cāh

2. Eşigüñ hāş u ‘āma melce’dür

Haremüñ Ka‘beveş mu‘allādur



¹ Yazmada bu beyitten sonra eksik bir kısım vardır:

² Bu şiir mecmuada “Kaside” başlığı ile yer almaktadır. Ancak şiirin yapısı “Mesnevi” olduğunu göstermektedir.

3. Yād iderler sehā-y-ile keremūñ
Dolanurlar şafā-y-ıla haremūñ
4. Eyledüm qalbi pāk ü sīnemi şāf
Sa'yüm oldur ki idem anı tavāf
5. N'ola olsa ümīdüm anda revā
Ol harem baña Ka'bedür farazā
6. Diñle ey dāver-i huçeste-tebār
Der-i a'lāña 'arz-ı hālüm var
7. Lipova Qal'asından işbu gedā
Kethudāyem bilür anı dünyā
8. Gelicek altına anuñ düşmen
Ġāzīlerle bile qapandum ben
Ve minhu
9. Bir başumla hālāş olup tenhā
Oldı ser-cümle mā-melek yağmā
10. Der-be-der eyledi beni devrān
Güyveş bī-qarār u ser-gerdān
11. Güle ser-haddi oldı gāhī vaţan
Ki Bel(i)ğrādı eyledüm mesken
12. Şāh Dārādur u ğazanfer-fer

Egriye doğru eyledükde sefer

13. O seferde çeküp hamiyetler

Eyledüm niçe dürlü hizmetler

14. Yürüyüşlerde çābūk u çālāk

Cenk iderdüm ‘adū-y-ile bī-bāk

15. Ba‘d-ez-ān ol ġazāda kim anı

Görmedi ‘ayn-ı ‘ālem-i fānī

16. Tīġ u tebere iderdüm istiķbāl¹

Şokulurdum araya nīze mişāl

Ve minhu

17. Atlar-idüm ‘adūya niteki tīr

Şalınurdum miyāna çün şemşīr

18. Eylemişdüm ħazāya sīne siper

Ĥavf gelmezdi ħalbe zerre ħadar

19. Bu ħadar cefā-y-ılan zaĥmet ben²

Lāyık u müsteĥaħķ-ı himmet iken

20. Ĥaberüm yok bir ecnebī gelmiş

Bir ħarīķ-ile dirliğüm almış

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

² Vezin hatalıdır.

21. Bendeñi terk-i al‘a itdi dimiş
Doğru alatmamış ilf itmiş

22. azilerden şorulsun avlm
Bilinr her ne l-ise lm

23. Ne revdur ki ola bana cef
sitnuda zlm ola ş

24. sitnuda bir ged uluam
Midatn glşenine blblnem

25. Kişver-i nazmı ttdum elde alem
Oldı mlk-i belgat ire ‘alem

26. Dilerin ztunı ki azret-i a
de kffra glib-i mula

27. Nitekim mihr-i sumn-r
ılıcun stn eyleye Mevl

Temme

157a

23

aşide-i Zhr Bery- asan Paşa

Fe ‘iltn/ Fe ‘iltn/ Fe ‘iltn/ Fe ‘iln

1. Yeter itdn beni ey ar- cef-c giryn
Zr u mişnet-zede v aste-dil  ser-gerdn

2. Nice bir zdd- mermumca ılırsın areket

Niçe bir ‘aks-i merāmumca idersin cevalān

3. Dem-i rezm olsa şecā‘atde ferīd-i ‘ālem
Vaqt-i rezm irse sehāvetde vaḥīd-i devrān
4. Nice bir ḥıttā-i ma‘müre-i ‘ālemde benüm
Tīşe-i ğamla ola ḥāne-i ḳalbüm vīrān
5. Nice bir sehm-i şafā olmaya sen ḥāke naşīb
Zūr-bāzū-yı felek ḳāmetümi ḳıla kemān
6. Gül-i maḳşūdum ola niceye dek pejmürde
Nice bir gülşen-i baḥta ire āsīb-i ḥazān
7. Demidür ref‘e şunup dād idesin cevruñden
Aña kim dergehidür dā’ire-i emn ü emāñ
8. Vaḳtdür ḥāk ḳoyup başuma feryād ideyin
Aña kim ḥāk-i deri oldı güherle yeksān
9. Maḗhar-ı luḗf-ıHüdā Ğāzī Ḥasan Pāşā kim
Oldı meddāḥı anuñ bay u gedā pīr ü cüvān
10. Menba‘-ı cūd u sehā ma‘den-i iḥsān u ‘aḗā
Maḗla‘-ı nūr-ı Hüdā maḥzen-i sırr-ı Sübhān
11. Muḗmaḥill oldı ‘adū ḗġ-i ziyā-baḥşuñdan
Mün‘adim eyledi şan zulmeti mihr-i raḥşān

12. Serverā ben ne diyem şān-ı şerīfūñde senūñ

Ki bilür luţfuñı ihsānuñı ser-cümle cihān

13. Hātemūñ cūd u¹ seḫāsına ne ḫācet ḫüccet

Güneşūñ nūr u ziyāsına ne lāzım bürhān

14. Evc-i rif‘atdesin ol ebr-i seḫāsın ki ider

Reşḫāt-ı keremūñ gülşen-i dehri reyyān

15. Hārı gül ābı gül-āb ola günāhı (...) ²

Şaḫn-ı gülzāra nesīm-i keremūñ olsa vezān

16. Feyz-i tīḡuñdur iden gülşen-i dehri hürrem

Tāzeler bāḡ u bahārı nitekim āb-ı revān

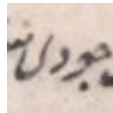
17. Āb-ı şemşīr-i cihāngīr-i şafā-baḫşuñ-ile

Maḫv olur şafḫa-i ‘ālemde nemi naḫş-ı tuḡyān ³

18. İrmeye midḫatūñūñ menziline her ne ḫadar

Tek u pū itse kümeyt-i ḫalem-i müşg-efşān

19. Yoḫdur evşāf-ı şafā-baḫş[uñ]a¹ çünkim ḡāyet



¹ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

² Bu dizenin son tef‘ilesi eksiktir.

³ Vezin aksamaktadır.

Ey **Zuhūrī** sözi uzatma du‘ā eyle hemān

20. Dilerin her ne ümīdūñ var-ise vire Hudā
Dōne maqşūd u murāduñca sipihr-i gerdān

21. Tāli‘ūñ sa‘d u dilūñ ferruḥ u baḥtuñ pīrūz
Dūstuñ ḥürrem ü ḥandān u ḥasūduñ giryān


157b

24

Kaşīde-i Zuhūrī Berāy-ı Hasan Paşa

Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

1. Sāzkār ol demidür ey qalem-i gevher-bār
Nāfeveş müşg-i ter it şafḥa-i kāfūra nişār
2. Sen o şarrāf-ı güher-senc-i ma‘ānīsın kim
Levḥ-i sīm üzre idersin dūr ü gevher īşār
3. Sen ki ey ḥāme Hıḩā vü ḩotenūñ tācirisin
Götürürsen n’ola Rūm iline müşg-i Tātār
4. Ğālibā lūle-i ser-çeşme-i ḩikmet sensin
Ki dilūñden dökilür bunça biḩār u enhār
5. Nāyīveş² çünki ser-āğāz idesin taḩrīre

¹ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

² Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

İremez dā'ire-i rütbetüñe mūsīķār

6. Bezm-i 'ālemde neden na'1 kesersin serüñe
Eger olmaduñ-ısa bir güzele 'āşık-ı zār
7. Öykinür yār benānına bu hāl-ile diyü
Seni durmaz keser erbāb-ı zarāfet her-bār
8. Didi erbāb-ı nazar vaşf-ı şafā-baḡşuñda
Murğ-ı ablaķ ten ü sīmīn-per ü miskīn minķār
9. Hem-zebān-ı şu'arā maḡrem-i rāz-ı büleğā
Tercemān-ı fużalā hem-dem-i eşrāf u kibār
10. Demidür nuḡka gelüp medḡ ü şenā eyleyesin
Aña kim dergehidür devlet ü iķbāle medār
11. Mażhar-ı luḡf-ı Hudā ĞāzīHasan Pāşā kim
Darb-ı destiyle anuñ zīr ü zeber oldı Ķomār
12. Maķoķı gibi geldi doķundı Ķoķ Adasında daḡı¹
Egreden gelmiş iken cengine becīd küffār
13. Ķomadı kimse diri bir niķe biñ küffārdan
Şöyle bir tīğ ķodı kim anı begendi Settār
14. Tīğ-i ser-tīz ile zabt itdi Söğüd ser-ḡaddin

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

Niçe erlikler idüp anda daği Haydarvār

15. Kanda eylerse sefer karşı gelür fetḥ-i zafer

Olur iqbāle maḳarr eylese bir yirde ḳarār

16. Serverā buldı Tımışvār ḳudūmuñla şeref

Nitekim maḳdem-i ezhār-ile şahn-ı gülzār

17. Oldı dem-beste Şebeşle Luğoşuñ bābları

Kūnī ezber oḳuyup her biri nā-ḳār (...)¹

18. Darb-ı şemşīr gele şındı putı küffāruñ

Ḳaldılar ebkem olup niteki naḳş-ı dīvār

19. Deyr-i ‘ālemde senüñ tīg-i cihāngīrūñle

Küfre bel bağlamadan şimdi kesildi zünnār

20. Bu ḳaşīdeyle² **Zuhūrī** ḳuluñuñ maḳşūdı

Dil ü cān-ile du‘ādur tapuña leyl ü nehār

21. Dilerin her ne murāduñ var ise vire Hudā

Döne maḳşūd-ı merāmuñca sipihr-i devvār

22. Gün gibi üstün ide Hāzret-i Bārī ḳılıcuñ

Ṭağıla zerre-şıfat tīguñ öñinden küffār

¹ Bu dizenin son tef‘ilesi eksiktir.

² Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

Tercī‘-i Bend-i Raḥmī Raḥmetu’llāhi ‘Aleyh¹

Mef‘ūlü/Mefā‘īlün/ Mef‘ūlü/ Mefā‘īlün

I

Ey dil niçe bir dehrüñ derdin çekesin muḥkem

Bu bār-ı girān itdi ḳaddini sipihrüñ ḥam

Yād eyleyeyin gūş it bir ḥādise-i mu‘zam

Bu ḳışşa beyānında ‘āḳıllar olur² ebkem

Bir gevher-i yektādan ḥalḳ oldu ḳamu ‘ālem

Cehl-ile kimi cāhil ‘ilm-ile kimi a‘lem

Vaşl-ile kimi şādī³ hecr-ile kimi pür-gam

Kimisi gedā olmuş kimisi şāh⁴-ı ekrem

Ġafletle nazār ḳılma aç gözünü gel⁵ bir dem

Bu mes’ele baḥşinde ‘āḳıllar olup mülzem

Bu bezm-i ṭarab-sāza geh gāh oluben ḥurrem

Tācını idüp kec-rev ‘ıyş eyler-idi her dem

Cem cāmını nūş itdi sürdī⁶ niçe dem Rüstem

Bu bezm girü bāḳī ‘ālem girü⁷ bu ‘ālem

II

İcād idicek Vācib bu ‘ālem-i imkānı

Bir gevher-i pāk⁸ itdi māhiyyet-i insānı

Derc eyledi ḳalbinde gencīne-i pinhānı

Nefs ejderidür anuñ her laḥza nigeḥbānı

¹ Bu şiir mecmuada “Tercī‘-i Bend” başlığıyla yer almaktadır. Ancak ilk bentteki bütün mısralar birbirleriyle kafiyeli olduğu için 14’lü mütekerrir bir musammattır.

² ‘āḳıllar olur: oldı niçe dil RD.

³ şādī: şādān RD.

⁴ şāh: şeh RD.

⁵ gözünü gel: gözün gele İ.

⁶ sürdī: çekdi İ.

⁷ girü: yine RD.

⁸ Pāk: pākīze İ.

Dil kişverinüñ olmış her biri birer hānı
İllā n'idelüm 'ālem olmasa eger fānī
'Ayyār-ı felek kapdı tāt-ı ser-i Hākānı
Nüş itmedi İskender ser-çeşme-i hayvānı
Şoñ demde¹ yile viridi evreng-i Süleymānı
Geşt itmege 'azm itdüm eṭrāf-ı gülistānı²
Bu beyt[i] oğur gördüm bülbül idüp efğāmı
Güş eyleyicek her gül³ çāk itdi girībānı
Cem cāmını nüş itdi sürdi niçe dem Rüstem
Bu bezm girü bākī 'ālem girü⁴ bu 'ālem

III

Cellād-ı felek her dem ger çekse saña şemsīr
Tut gerden-i sīmīnūñ⁵ yoğ gayra daħi tedbīr
Ne yazdı-ise başa bir bir getürür tağdīr
Ger nīk ü eger beddür⁶ olmaya⁷ kazā tağyīr
Her⁸ yañada hār-ı ğam oldı baña dāmen-ğīr
Ālām-ı ser-encāmum seyrān idicek yir yir⁹
158b Bir cām şunup kıldı sūz-ı dilüme¹⁰ te'şīr
Şan āb-ı hayāt-ile kılmışlar anı taħmīr
Vaşfında hūred 'āciz diller idemez tağrīr
Oldı dil-i vīrānum anuñla o dem ta'mīr
Bir cām-ı şafā-bağşuñ eṭrāfına bī-tağşīr

¹ demde: ucı RD.

² eṭrāf-ı gülistānı: ṭaraf-ı gülistānı RD.

³ her gül: güller RD.

⁴ girü: yine RD.

⁵ Sīmīnūñ: teslīmūñ RD.

⁶ nīk ü eger beddür: nīk eger bir de İ.

⁷ olmaya: olamaya RD.

⁸ Her: Bir RD.

⁹ yir yir: bir pīr RD.

¹⁰ sūz-ı dilüme: sözümlüme İ.

Bu beyt-i dil-āvīzi kılmışlar aña taħrīr
Cem cāmını nūş itdi sürdi¹ niçe dem Rüstem
Bu bezm girü bākī ‘ālem girü² bu ‘ālem

IV

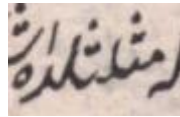
Seyrān ideyin dirseñ pür-hūn ser-i Dārāyı
Var deşt-i fenā içre³ gör lāle-i ħamrāyı
Dünyāya kıyās itseñ ger füşat-i ‘uqbāyı
Seyr eyle müşelleşde⁴ eşkāl-i zevāyayı
Bir sākī-i mehveşden nūş it mey-i⁵ şaħbāyı
Düş küy-i ħarābāta ol ‘āşık-ı rüsvāyī
Rūhānī nazar kılsañ⁶ görseñ ruħ-ı zībāyı
Şüretde yüri⁷ kalma fehmi eyle bu ma‘nāyı
Bu beyt[i]⁸ işitdükde ol dem dil-i rüsvāyī⁹
Mey-ħāneye ‘azm itdi geşt eyleyüp her cāyı¹⁰
Bir encümene irdüm gördüm nice dānāyı
Şevk-ile semā‘ eyler ol dem niçe Mevlāyī¹¹
Cem cāmını nūş itdi sürdi¹² niçe dem Rüstem
Bu bezm girü bākī ‘ālem girü¹³ bu ‘ālem

V

¹ sürdi: çekdi İ.

² girü: yine RD.

³ içre: için İ.



⁴ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

⁵ mey-i: yüri RD.

⁶ rūhānī nazar kılsañ: rūhānī nazar eyle RD.

⁷ yüri: yürür RD.

⁸ beyti:pendi RD.

⁹ rüsvāyī: şeydāyī RD.

¹⁰ Bu dizede vezin hatalıdır.

¹¹ Mevlāyī: Mollāyī RD.

¹² sürdi: çekdi İ.

¹³ girü: yine RD.

Rahmî n'ola t̄ali'den eylerse şikāyetler
Çekdi bu feleklerden çok dürlü felāketler
Nā-dāna¹ müyesserdür çok² dürlü sa'adetler
Dānā-dil ü³ kāmiller çekmekde melāmetler
'Āķıl ola dīvāne fikr olsa bu hāletler
Nā-dāna neden bilsem āyā bu ri'āyetler
Bir gün beni hāk eyler āhir bu ḳasāvetler
Bir Ehrimenüñ⁴ varur ayağına devletler
Cān-ile⁵ perī-rūlar eyler niçe hizmetler
Var ise ḳıyāmetden oldı bu 'alāmetler
Zevḳ-ile sürür-ile eyler⁶ niçe 'işretler
Dünyā gibi 'uḳbāda sürsün niçe rāhatlar
Cem cāmını nūş itdi sürdi⁷ niçe dem Rüstem
Bu bezm girü bāķī 'ālem girü⁸ bu 'ālem

159a

26

Ḳaṣīde-i 'Ulvī Sellema'llāhü Te'ālā

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şevḳ-i ḥaddüñle şu dem kim işüm āh u zār olur
Āh nār u nār nūr u nūr mihr-āşār olur
2. Uğrasa bir ḫaḡa ki zülfüñ⁹ ġamıyla seyl-i eşk
Ḥaḡ rāḡ u rāḡ bāḡ u bāḡ sünbülzār olur

¹ Nā-dāna: Nā-ehle RD.

² çok: her RD.

³ ü: - İ.

⁴ Bir Ehrimenüñ: Sifle olanuñ RD.

⁵ Cān-ile: Cāñiler İ.

⁶ eyler: itdi RD.

⁷ sürdi: çekdi RD.

⁸ girü: yine RD.

⁹ zülfüñ: zülf İ.

3. Hicr-i dīdār acısıyla aḳsagözden¹ eşk-i telḫ²
Eşk cūy u cūy³ yem ü⁴ yem ḳulzüm-i zehḫār olur
4. Bezm-i ğamda dūd-ı⁵ dilden çıḳsa āh-ı pür-şerār⁶
Dūd ebr ü ebr ü çarḫ u çarḫ micmerdār⁷ olur
5. Çeşm-i pür-hūnumdan aḳsa sīneme bir ḳatre eşk⁸
Ḳatre dāne dāne la‘l ü⁹ la‘l cāna nār olur
6. Sīne pür olsa ḫayālāt-ı perī-rūyān-ile
Sīne ḳaşr u ḳaşr¹⁰ ḫuld u ḫuld pür-dīdār olur
7. Yārsuz¹¹ girsem serāy-ı manşıb u cāha eger
Cāh çāh u çāh ḳabr u ḳabr teng ü tār olur
8. Yār-ile bir taḫta üzre hem-nişīn olsañ velī
Taḫta taḫt u taḫt baḫt u baḫt her dem yār olur
9. Yārdan irse vücūdum bāğına¹² peykān-ı tīr¹³

¹acısıyla aḳsa gözden: açıla gözden aḳsa İ.

²eşk-i telḫ: eşk ü telḫ İ.

³cūy u cūy: cūy cūy UD.

⁴ü: - UD.

⁵dūd-ı: nār-ı UD.

⁶āh-ı pür-şerār: āh u pür şerār İ.

⁷micmerdār: encüm-dār UD.

⁸Bu dize UD’de şu şekildedir: “Aks-i dendānuñla düşse dilden çıḳsa dūd-ı pür-şerer”.

⁹ü: - UD.

¹⁰ḳaşr: ḳaşr u İ.

¹¹Yārsuz: yaraşur İ.

¹²bāğına: bağrına UD.

¹³peykān-ı tīr: peykān u tīr İ.

Tîr¹ şâh u şâh nahl ü nahl pür-ezhâr olur

10. Her ne hâke mün‘akis olsa kad ü rûy [u] lebûñ

Hâk nahl ü nahl bâg u bâg pür-eşmâr olur²

11. Kuli oldum bir şehûñ kim eşigine gelse halk

Halk mîr ü mîr ‘abd u ‘abd³ hizmetkâr olur

12. Neşr ü nazmuñ mâliki ya‘nî⁴ Feşânî Beg k’anuñ⁵

Neşr⁶ nazm u nazm dür⁷ dürri dür-i şeh-vâr olur

13. Meclisinde dâğlar yaqsam ten-i ‘uryânuma

Dâğ şem‘ u şem‘ mâh u mâh pür-envâr olur

14. Dürr-i deryâ-yı sühansın başlasañ sec‘a kaçan

Sec‘ beyt ü beyt şî‘r ü şî‘r gevher-bâr olur⁸

15. Nuţka gelseñ şoşbetüñde⁹ ehl-i dil aşhâb-ile

Nuţk harf u harf lafz u lafz hep hemvâr olur

16. Rezme¹⁰ binseñ düşmene emr eyleseñ mûra şehâ

Mûr u mâr u mâr ejder ejder âteş-bâr¹ olur

¹ tîr: tîr ü î.

²Bu beyit UD’de yer almamaktadır.

³ mîr ü mîr ‘abd u ‘abd: ‘abd ü ‘abd mîr ü mîr UD.

⁴ mâliki ya‘nî: menba‘ı UD.

⁵ Feşânî Beg k’anuñ: Sultân Selîm-i şânî kim UD.

⁶ Neşr: Neşri UD.

⁷ dür: dürr ü î.

⁸ Bu beyit UD’de yer almamaktadır.

⁹ şoşbetüñde: şoşbetüñ î.

¹⁰ Rezme: Remze UD.

17. Bezme inseñ gülşene hışm-ile bařsañ m̄ara ger

M̄ar m̄ur u m̄ur² zerre zerre b̄i-mikd̄ar olur³

18. Genc-i ‘ařkuñ eylese me’v̄a dil-i v̄ir̄anemi

Genc genc ü genc ğ̄ar u ğ̄ar merķadv̄ar olur

19. Hatt-ı la‘lũñden meş̄ama irse r̄ih-i müşg-i nev

R̄ih r̄ah u r̄ah r̄uh u⁴ r̄uh d̄a’imd̄ar olur⁵

159b

20. ‘Arş-ı a‘l̄a mesken olsa baña sensiz ey melik⁶

‘Arş ferş ü ferş řa‘r u řa‘r ř̄ah-ı m̄ar olur

21. Luřf idüp ref‘ eyleseñ ‘Ulv̄iyi süfl̄i h̄akden

Süfl ‘ulv̄i ‘ulv şadr u şadr saķfd̄ar olur⁷

22. Sergüzeştüm nazm idüp bir kışşa peyd̄a⁸ eylesem

Kışşa şişşe řiřře⁹ ğuşşa ğuşşa ȳar-ı ğ̄ar¹⁰ olur

23. Midh̄atũñle s̄ah̄at-ı füşh̄atde¹¹ yazsam niçe sařr

Saşr t̄ir ü t̄ir t̄iĝ ü t̄iĝ şaşm-āz̄ar olur

¹ āteř-b̄ar: āteřd̄ar İ.

² m̄ur: - İ.

³ Bu beyit UD’de yer almamaktadır. Bu dizede vezin hatalıdır.

⁴ Anlam gereĝi “u” dizeden çıkarılmıştır.

⁵ Bu beyit UD’de yer almamaktadır.

⁶ Bu dize UD’de şu şekildedir: M̄alik olsam genc-i b̄ad-āverde sensiz H̄usrev̄a.

⁷ Bu beyit UD’de yer almamaktadır. Bu dizede vezin hatalıdır.

⁸ peyd̄a: İc̄ad UD.

⁹ şişşe şişşe: şaşşa şaşşa UD.

¹⁰ ȳar-ı ğ̄ar: ȳar u ğ̄ar İ.

¹¹ füşh̄atde: şoşbetde UD.

24. Şerh idersem fazluñı idüp du‘ā-yı devletüñ
Şerh medh u medh ‘ilm ü ‘ilm pür-esrār olur¹

25. Pîr ola körpe budaqlaruñ eyā mîr-i kerem²
Tıfl şāb u şāb pîr ü pîr ger³ muhtār olur

27

Ġazel-i Ahmed Raḥmetu’llāhi ‘Aleyh

Mefā‘îlün/ Mefā‘îlün/ Mefā‘îlün/ Mefā‘îlün

1. Eyā ḥurşîd-i meh-peyker cemālüñ müştērî-manzar
Ne manzar manzar u ṭālî‘ ne ṭālî‘ ṭālî‘-i enver
2. Yüzüñdür āyet-i raḥmet özüñdür mazhar-ı kudret
Ne kudret kudret ü şāni‘ ne şāni‘ şāni‘-i ekber
3. Cemālüñden cihān rüşen cemālüñ⁴ ğonceveş⁵ gülşen
Ne gülşen gülşen ü cennet ne cennet cennet-i kevşer
4. Mu‘anber saçlaruñ dil-keş münevver ṭal‘atuñ mehveş
Ne mehveş mehveş ü cādū ne cādū cādū-yı dil-ber
5. Süleymān sîreti sende Sikender şüreti sende
Ne şüret şüret-i Yūsuf ne Yūsuf Yūsuf-ı server
6. Felek şaṭrancın oynatduñ sa‘ādet milkini alduñ¹

¹ Bu beyit UD’de yer almamaktadır.

² Bu dize UD’de şu şekildedir: “Ḥaḳ-ta‘ālā nev-resîde tıfluñı pîr eylesün”.

³ ger: - UD.

⁴ cemālüñ: yanağun ADD.

⁵ ğonceveş: ğonçesi ADD.

Ne milket milket ü devlet ne devlet devlet-i kayşer

7. Egerçi kullaruñ bî-ğad velî kemter kuluñ **Ahmed**

Ne Ahmed **Ahmed ü Dā'ī** ne Dā'ī Dā'ī-yi çaker

28

Kıṭ'a

Fe'ilātün/ Mefā'ilün/ Fe'ilün

1. Māl içün çift idinme pîr-i zeni

Ger boyunca baturursa altuna²

2. La'net olsun aña vü mālına

Kendü mel'ün u mālı mel'ūna

160a

29³

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

I

Yiler⁴ kūyında dā'im 'āşık-ı bî-ihtiyār ancak

Nesîm-i turre-i yār-ile bu āvāre zār ancak

Hevā-yı zülf-i dildār-ile her dem bî-ğarār ancak

Şabānuñ hāṭırı kūyında yārüñ pür-ğubār ancak

Benüm gibi o dağı bir perîşān-rūzgār ancak

II

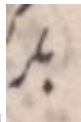
Gelüp pîr-i muğānuñ feyz-i cāmın almadı şüfî

Şafā-yı bezm-i 'ıyşüñ kadrin aşlā bilmedi şüfî

¹ alduñ: tutduñ ADD.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

³ Hayâlî Bey'in (öl. 964/1557) bu tahmise konu olan 5 beyitlik gazeli için bkz. Tarlan, 1992:176. Bu gazelin, *Hayâlî Dîvânı*'ndaki 2 ve 3. beyitleri Nüşî Efendi'nin tahmisinde yer değiştirmiştir (Top, 2021: 135).



⁴ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

Dem-ā-dem meclisüm seyr eyleyüp reşk eyledi şūfī

Elümde al tūṭīveş meyi ¹ gördi didi şūfī

Be bu kendü ayağıyle ele girmiş şikār ancaḳ

III

Alup² dil ber-güzārın ol mekārimekāra ‘arz itdüm

Vücüdüm pāy-mālūndür diyü dildāra ‘arz itdüm

Varup iqlīm-i ‘ışḳa ḥālüm ol ḥünkāra ‘arz itdüm

İletdüm tuḥfe-i cān-ı ‘azīzüm yāra ‘arz itdüm

Gelüp nāz-ile ol gül-ruḥ didi bu yādigār ancaḳ

IV

Bu dāḡ-ı sīne-sūzum seyr idüp şām [u] seḫer encüm

Ṭutuşdı āteş-i reşk-ile gör par par yanar encüm

Felekden gözler açmış na‘l-i sīnem seyr ider encüm

Ḳamer bir penbe-i dāḡum durur çarḥ üzre her encüm

Derün-ı āteşīnümden çıkan birḳaç şerār ancaḳ

V

Açıldı şām-ı ālām içre her kez rūze-i hicrān

Dem-ā-dem ehl-i dil cām-ı şafādan oldılar şādān

Mey-i nāb-ı şafaḳla ṭoldı **Nūşī** sāḡar-ı devrān

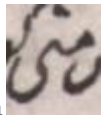
Şeb[i] ‘ıyd eyledi gerdün hilālūñ cāmını gerdān

Ḥayālī daḫi içmez zāhid-i perḥīzkār ancaḳ

30

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

1. Şabā sevdā-yı zūlf-i dil-ber ile bī-ḳarār ancaḳ

¹ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

² Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

Yiler her dem hevā-yı ‘āşık-ı bī-ihtiyār ancak

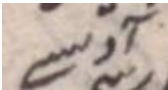
2. Vefāyı düşmen-i nā-sāza k̄ānūn eylemiş dil-ber
Bu h̄āletden gönül ḡāyetde bezm-i ḡamda zār ancak
3. Ezelden böyledür bāğ-ı cihānuñ resm-i ‘ādīsī¹
Ki h̄āruñ ḡam-güsārı gül hezāruñ h̄ārḥār ancak
4. Ser-i kūyuñda inler şiddet-i şemşīr-i a‘dādan
Dil-i bī-çārenūñ hemvār cānā kārı zār ancak
5. Tağıtmış bād-ı miḥnet h̄āşıl-ı şabrın dil-i zāruñ
Hevā-yı kākülūñle bir perīşān-rūzgār ancak
6. Niçün seyr eylemezsin var-ise gönülñ kararmışdur
Gözüm yaşıyla şahrā-yı gül-i ter lālezār ancak
7. Sorarsañ **Nūşī**-i bī-çāre h̄ālin iy şeh-i ‘ālem
İşigūñ taşını yaşdanmayaldan h̄āksār ancak

160b

31

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

1. Maḥabbet Ḥusrev-i fermān-dih-i şāh u gedā ancak
Musahḥar cümle ‘ālem ‘aşka bir sırr-ı Ḥudā ancak
2. Şikāyet cevri dil-berden qadīmī resmdür ammā
Ḥaḳīkatde cefā ehl-i vefāya pür-şafā¹ ancak

¹ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

3. Nazarda merhametden yok eṣer ey ŧūḥ-ı sengīn-dil
Kıya bakıřlaruñdan añlanur řalbūñ řaya² ancak
4. Gözüme özge ‘ālemler temāřā itdürür sīneñ
Niçe sīne bu ḥod āyīne-i ‘ālem-nümā ancak
5. Qazā-yı āsumānīden řařınmař sūdmend olmaz
Rızādur řāresi ‘ařkuñ görünmez bir belā ancak
6. Cihān rüşen ziyāsından maḥabbet ol Ḥudā ḥařkı
Çerāğ-efrüz-ı ‘ālem nūr-ı pāk-i Muřtafā ancak
7. Żarūrī ser-fürü kıldı edāña düřmen ey **Bākī**
Senūñ řemřīr-i řab‘uñ Zūlfeķār-ı Murtażā ancak

32

Mef‘ūlü/Mefā‘īlün/ Mef‘ūlü/ Mefā‘īlün

1. ‘Ālemde sürür olmaş bir fikr-i ḥayāl ancak
Yār ile ḥuzūr itmek bir emr-i muḥāl ancak
2. Bir yār ile yār olmaş ḥař bu ki sa‘ādetdür
Her bir güzeli sevmek řuğyān-ı zılāl ancak
3. Qarışmayup ağıyāra varsa kişi ḥāline
Tenhāda hemān yatmaş taḥřīl-i kemāl ancak

¹ pür-řafā: bir řafā BD.

² şaya: fenā İ.

4. Hayrān olup eṭrāfı yārān-ile seyr itmek
Bir hoşça gelür ammā şoñ ucu vebāl ancak
5. Döne döne şüretler çok gösterür insāna
Bu çarḥ-ı felek n’odı fānūs-ı ḥayāl ancak

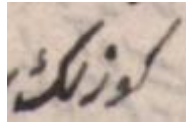
33

Mefā’īlün/ Mefā’īlün/ Mefā’īlün/ Mefā’īlün

1. Rū-māhuñ derd-i mihrinden sipihrüñ ḳaddi dāl ancak
Güneş ḥāk-i rehinde sāyeāsā pāy-māl ancak
2. Derünün dem-be-dem pür-ḥün idüp ḳanın döker āḥir
Lebin emdürmek ol şeh sāğar-ı gül-rengē āl ancak
3. Dil-i şeydāya ğamzeñ ḳahr idüp ‘arz-ı celāl eyler
Cemālün seyrin itdürmez o ḥıṣm-ı zü’l-celāl ancak
4. Gül-i dūşīze-i ḥüsnüñ degül pejmürde hīçbir ān
Güzellik¹ saña sulṭānum nevāl-i bī-zevāl ancak
5. Maḥabbet defterinden **Nūşī**-i şeydāyı sulṭānum
Ḳazıtmaḳ fikrin eylermiş ‘adū yañlış ḥayāl ancak

161a

34²



¹ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

² Nūşî Efendi, Veysî'nin gazelini 5 bentlik tahmisine konu etmiştir. *Veysî Divânı Tahlili* başlıklı tezde (Hoca, 2002) ele alınan gazeller arasında 12. gazel olarak yer alan bu gazelin 3. beyti, “Yāre zaḥm-ı ğamı göstermek olırdı ammā/ Ser-i peykān-ı belā çāk-ı cigere kār eyler” şeklinde alıntılanmaktadır (Hoca, 2002:149). Bu beyit, Nūşî Efendi'nin tahmisinde ise 4. beyit olarak karşımıza çıkmaktadır. Tezde, *Veysî Divânı*'ndan alıntılanan beytin ikinci mısramında geçen “çāk-ı cigere” terkininin vezni aksattığı görülmektedir. “Çāk-ı cigere” ifadesinin, Nūşî Efendi'nin tahmisinde görüldüğü gibi hem vezin hem de anlam bakımından

I

Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

O melek şöhetini zümre-i ağıyār eyler
Bize geldükde velīkin kaçınur ‘ār eyler
Göresin kendüsini şāhid-i bāzār eyler
Nağd-i vaşlın o perī illere ikrār eyler
Bir ‘acebdür bize ikrārını inkār eyler

II

Nağd-i cānum telef itdi o dil-āzārı görüñ
N’eyledi bezm-i firāķında dil-i zārı görüñ
İltifāt eylemez oldı baña dildārı görüñ
Çürüdüp nağd-i sirişküm o cefākārı görüñ
‘Aşıkumdur dimege şimdi baña ‘ār eyler

III

Bāğ-ı cāna yine bir serv-i hırāmān geleyor
Karşu çıkısa n’ola cān ol gül-i handān geleyor
Güiyā sīne-i bī-kīneye bir cān geleyor
Hāne-i kalbe hayāl-i leb-i cānān geleyor
Cān çıkısun o dahı sīnede yir tar eyler

IV

Cigerüm deldi hadeng-i sitem-i derd-efzā
Yüregüm päreledi şiddet-i şemşīr-i belā
Sīnemi yāreledi firķat-ile tīr-i ‘anā
Yāre zaħm-ı gamı göstermek olurdı ammā

Zahm-ı peykân-ı¹ belâ çâķ cigere kâr eyler

V

Nüşiyâ devlet-i Cem neşvesine mâ'il olan
Cânını mest-i müdâm eylemedi zâ'il olan
Devlet-i nâķışa meyl itmedi hîç kâmil olan
Veysiyâ salţanat-ı dehri n'ider 'âķil olan
Bir ķadeķ mey kişiyi 'âleme hünkâr eyler

35

Fe 'ilâtün/ Fe 'ilâtün/ Fe 'ilâtün/ Fe 'ilün

1. Rûzgâr itse vefâ sâġar-ı gül-fâm olsa
Zevraķ-ı câm-ı meyi sürdügüm eyyâm olsa
2. Şeb-nem-i feyz-i ezel içmeyeli çok demdür
Ėonce-i dil açılurdu mey-i gül-fâm olsa
3. N'eyesün ķâmet-i Tübâyı gönül iy vâ'iz
Aña bir serv-i semensâ-yı gül-endâm olsa
4. Gerçi çok nahl-i sehî-ķadde şataşdum ammâ
Gelse meclisde hırâm itse dil-ārâm olsa
5. Gâh ser-keşlik idüp bakmasa dil-ber bārî
'Âşık-ı bî-dil ü pür-derde gehî râm olsa
6. Sâġar-ı Kevşeri nüş itmege dil çok dem var

¹ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

Nūṣiyā şimdi baña içmege bir cām olsa

161b

36

Fe ‘ilātün/ Fe ‘ilātün/ Fe ‘ilātün/ Fe ‘ilün

I

Şām-ı hicrāna seher vaşl-ile encām olsa

Cān-ı maḥzūna şafā cām-ı gül-endām olsa

El yitişdürse gönül vuşlata bir kām olsa

Devlet el virse yüzün gördüğüm eyyām olsa

Merḥabā eylesem ol şūḥ-ile bayrām olsa

II

İy gönül meclis-i ‘işretde baña cām gerek

Nūş-ı cān itmege bir bāde-i gül-fām gerek

Ġonceveş sāğar-ı mey-gūna ne aqđām gerek

Gül gibi bāde-i gül-gūna ne ibrām gerek

Zāhidūñ kanın içerdüm eger ibrām olsa

III

Künc-i ‘ışkuñda senüñ derd ü ğam-ı ser çeksem

Tıĝ-ı ālāma düşüp cevr [ü] cefālar çeksem

Fırkat-i la‘lūñ ile gül gibi sāğar çeksem

Ḥasret-i kaddūñ ile kanlu elifler çeksem

Her biri sīnede bir serv-i gül-endām olsa

IV

Aldı gönülüm benüm ol ḥusrev-i ferḥunde-şifāt

Lebi senbūse-i ter her sūḥanı āb-ı ḥayāt

Sözleri şehd ü şeker nāṭıkası ‘ayn-ı Fūrāt

Olıcağ yār gibi dil-ber-i şīrīn-ḥarekāt

Teni pālūde-i ter gözleri bādām olsa

V

Nüşiyā cāmı nişār eyler idük meclisde
O gül-endāmı şikār eyler idük meclisde
‘Iyş ü nüş-ile qarār eyler idük meclisde
Bākiyā ‘iyş-ı bahār eyler idük meclisde
Sākī-i lāle-‘izār u mey-i gül-fām olsa

37

Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

1. Güller açılsa çemen sahn-ı dil-ārām olsa
Gülşenüñ ‘arızı pür-gonce-i gül-fām olsa
2. Bāğa ‘azm itmez idük şevk-ile dil-berde vefā
Dil-i āvāre-i bī-çārede ārām olsa
3. Güllerüñ ‘arızına göñlümüzi virmez idük
Mey-i gül-gün-ile bir cām-ı gül-endām olsa
4. La‘linüñ büsesi cān virse dile dildāruñ
Lebi senbüse-i ter ‘āşıkına rām olsa
5. Zāhid-i huşke cinān içre şarāb-ı Kevşer
Nüşī-i ter-dile bir sāgar-ı gül-fām olsa

162a

38

Ġazel-i Muhibbī Tahmīs-i Bāki Efendi

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

I

Cāme-i şihhat Hudādan halka bir hil‘at gibi
Bir libās-ı fāhir olmaz cisme ol kisvet gibi
Var-iken baht u sa‘ādet kuvvet ü kudret gibi

*Halk içinde mu‘teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes şıhhat gibi*

II

Ehl-i vahdet kā’inātuñ ‘āqil ü dānāsıdur
Merd-i fāriğ ‘ālemüñ mümtāz u müsteşnāsıdur
Gör ne dir ol kim sözi gūyā Mesīh enfāsıdur
Salṭanat didükleri ancağ cihān gavğāsıdur
Olmaya baht u sa‘ādet dünyede¹ vahdet gibi

III

Ṭā‘at-i Hağ mūnis-i bezm-i beğādur ‘āqıbet
Şıhhat i² cān u beden senden cüdādur ‘āqıbet
Bād-ı şarşardur fenā ‘ālem hebādur ‘āqıbet
Ke bu ‘ayş u³ ‘işreti çünkim fenādur ‘āqıbet
Yār-i bāķī isteriseñolmaya ṭā‘at gibi

IV

‘Ālemi gözden geçürseñ eyleseñ biñ yıl raşad
Devr içinde ṭurmasañ görseñ hezārān nīk ü bed
Her ṭarafdan ağsa dünyā mālı gelse lā-yu‘ad
Olsa kumlar şağışınca ‘ömrüñe ḥadd ü ‘aded
Gelmeye bu şīşe-i çarḥ içre bir sâ‘at gibi

V

Menzil-i āsāyiş-i ‘uqbāya isterseñ vüşül
Ḥubb-ı dünyādan ferāğat gibi olmaz toğrı yol
Şādmān erbāb-ı ‘uzletdür hemān **Bāķī** melül
*Ger ḥuzūr itmek dilerseñ ey **Muḥibbī** fāriğ ol*
Olmaya vahdet mağāmı gūşe-i ‘uzlet gibi

¹ dünyede: dünyāda İ.

² Şıhhat-i: Şıhhat ü İ.

³ u: - İ.

Ġazel-i Aĥmed Tahmīs-i Ĥayretī Ġüft

Mef‘ülü/Mefā‘îlün/ Mef‘ülü/ Mefā‘îlün

I

Yāruñ ruĥ u zülfin gör¹ bil küfr-ile îmānı
 Vechine nazār kıı baĥ gör āyet-i Raĥmānı²
 Dil ĥānesini pāk it bul anda o sulţānı
Ey tālīb olan ‘ārif seyr itmege cānānı
Diĥkatle temāşā kıı her gördüğünñ insānı

162b

II

Ol peyker-i cānān³ kim⁴ şüret-ger-i Raĥmāndur⁵
 Vechinde olan ĥaţlar hep āyet-i Ĥurān’dur
El-mü’minü mir’ātı⁶Ĥaĥdan saña bürĥāndur
Āyīne-i Raĥmānī çün⁷ şüret-i insāndur⁸
Bu āyīneye gel baĥ gör şüret-i Raĥmānı

III

Şādıĥlar-imiş⁹ yāruñ ‘āşıĥları şādıĥlar¹⁰
 Cān gözlerin¹¹ açup¹²Ĥaĥĥ¹³ envārına lāyıĥlar
 Ger görse ‘aceb midür¹ bil cānı² uyanıĥlar

¹zülfin gör: zülfinden HYD.

²Raĥmānı: Ĥur’ānı HYD.

³cānān: cānāna HYD.

⁴kim: çün HYD.

⁵şüret-ger-i Raĥmāndur: şüret-i Raĥmāndur HYD.

⁶“*El-mü’minü mir’ātı*”: “Mümin müminin aynasıdır” hadisinden kısmen iktibas edilmiştir. Hadisin tamamı şu şekildedir: “Mü’min müminin aynasıdır ve mü’min, müminin kardeşidir. Onun geçimini muhafaza eder ve onu arkadan da çepçevre sarıp (tehlike ve zararlardan) korur” (Ebu Davud, Sünen, 16/135).

⁷Āyīne-i Raĥmānī çün: Çün āyīne-i cānān ol HYD.

⁸insāndur: Raĥmāndur HYD.

⁹Şādıĥlar-imiş: ‘Āşıĥlar imiş HYD.

¹⁰‘āşıĥları şādıĥlar: şādıĥları ‘āşıĥlar HYD.

¹¹gözlerin: gözün HYD.

¹²açup: açan HYD.

¹³Ĥaĥĥ: Ĥaĥĥuñ HYD.

Şüretde görünmez cār³ dirlerse münāfıklar
Sen cāna nazar kılsun görmek dileyen cānı⁴

IV

Çün aḥsen-i takvīme nā-ḥaḥ dir-imiş münkir
Gerçeklere⁵ ṭa‘n eyler özge ḥar-imiş⁶ münkir
İnşāf ide bi’llāhi ḥoşça kör-imiş⁷ münkir
Maḥbūb temāşāsın men ‘ eyler-imiş münkir⁸
Kör gözlerinüñ yoḡdur nūr⁹ görimez ānı

V

Zühdinde riyā olsa gelmez bu yola zāhid
Şanma bu ‘amellerle firdevs bula zāhid
Dīdār şühūdında¹⁰ bī-behre ola zāhid
Sen ḥüsn-i dil-ārādan göz yumsa n’ola zāhid
Huffāş gözi görmez ḥurşīd-i dıraḥşānı

VI

Şol müy-ı miyānuñda¹¹ bir zerre¹² eşer duysam
Yā¹³ ‘ayn-ı ‘ināyetle ben¹⁴ mūya¹⁵ nazar duysam¹⁶
Ey dil-ber-i rūḥānī cān ditrer¹⁷ eger¹ duysam

¹ ‘aceb midür: ‘acebdür İ.

² bil cānı: cānānı HYD.

³ cān: - İ.

⁴ cānı: anı HYD.

⁵ gerçeklere: ‘aşıklara HYD.

⁶ özge ḥar imiş: kūr u ker imiş HYD.

⁷ ḥoşça kör-imiş: özge ḥor HYD.

⁸ Bu dize HYD’debu bendin 3. dizesidir.

⁹ yoḡdur nūrı: nūrı yoḡdur HYD.

¹⁰ şühūdında: şafāsından HYD.

¹¹ miyānuñda: miyānuñdan HYD.

¹² bir zerre: cānā bir HYD.

¹³ Yā: Bā HYD.

¹⁴ ben: bu HYD.

¹⁵ mūya: mūra HYD.

¹⁶ Bu dize HYD’de 3. dizede yer almaktadır.

¹⁷ ditrer: sırrın HYD.

Sen hâtem-i la'lüñde bir zerre haber duysam²
Bir habbeyle almazdum şad mülk-i Süleymânı

VII

Ey **Hayretî** yüzüñ sür hâk-i der-i cânâna
Emr oldı sücüd eyle³ ol şüret-i inşâna⁴
Râz-ı dil-i pür⁵-derdi insâna di insâna
*Esrâr-ı sözün **Ahmed** keşf eyleme nâ-dâna*
Diğkat-ile cehd eyle terk eyleme cânânı⁶

163a

40

Tahmîs-i Şun'î Fermâyed⁷

Mef'ülü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ülü/ Fâ'ilâtün

I

Mey-hâne içre ey dil elden koma ayağı
Olup halâş ğamdan tâ bulasun ferâğı
Nâleyle bülbülâsâ geşt eyle şahn-ı bâğı
Zirâ aradadur çün bildüñ raķīb-i zâğı
Yâr ise bildüğüñ yâr hicrân ise bayağı

II

İtsün dir-iseñ ol yâr saña maḥabbet ey dil
Rencide ḥâtır itme eyle ri'âyet ey dil
Benden kaçır diyü ol şikâyet kıлма ey dil⁸
Ġilzet ne lâzım itmek yok saña vuşlat ey dil
Yâr ise bildüğüñ yâr hicrân ise bayağı

¹ eger: ger HYD.

² Bu dize HYD'de şu şekildedir: "Esrâr-ı dehânuñdan ey la'li şeker tuysam".

³ Sücüd eyle: sücüd-ile İ.

⁴ insâna: Raḥmâna HYD.

⁵ Râz-ı dil-i pür: Ey dil var bu İ.

⁶ Bu dize HYD'de şu şekildedir: "Ḥayvâna maḥal görme sen çeşme-i ḥayvânı".

⁷ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

⁸ Bu dizede vezin hatalıdır.

III

Baňa su'âl iderseñ yâr ile n'oldı hâlûñ
Niçün olur ziyâde gitdükce infi'âlûñ
Raħm eylemez mi yoħsa ol kaşları hilâlûñ
Budur cevâbı gerçi yoħ haddi kıl ü kâlûñ
Yâr ise bildüğüñ yâr hicrân ise bayağı

IV

Ben nâ-murâdı 'âlem irgürmedi murâda
Cân-ı za'ife her dem cânân ise cefâda
Turmaz 'azâb eyler ağıyâr-ı bed-liķâ da
Bunca belâyı çekdüm o yoħ bu yoħ arada
Yâr ise bildüğüñ yâr hicrân ise bayağı

V

Raħm ide saňa **Şun'î** şâyed ki ol dil-ârâm
Leyl ü nehâr eyle vuşlata sa'y u iķdâm
Dünyâda kimse bilmez âhir n'olur ser-encâm
Bu mışra'ı getürüp yâduña çekme âlâm¹
Yâr ise bildüğüñ yâr hicrân ise bayağı

41

Ėazel-i Bâķî Efendi Tahmîs-i Vaħdetî

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

I

Ėamdu li'llâh ki dilâ mażhar-ı fehm ü ârâyem²
Evc-i rif'atde Hümâ gibi semâ³-sîmâyem
Ėâf-ı kudretde¹ bugün sâkin-i bî-pervâyem

¹ Bu dize mecmuada "Bu mışra'ı getürüp yâduña çekme sen âlâm" olarak geçmektedir. Vezin gereğı "sen" kelimesi dizeden çıkarılmıştır.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

³ semâ: semen VD.

N'ola dehr içre² nişānum yog-ise 'Anḳāyem

Ne 'aceb seyl gibi çağlamasam deryāyem

163b

II

Menem ol āyīne-i ḳudret³ ü zāt-ı yektā

Menem ol vāḳıf-ı esrār-ı rumūz-ı esmā

Menem ol maṭla'-ı envār ile a'lā⁴

Göze göstermez-ise ṭañ mı beni her ednā

Ki nazār fark idicek mertebeden a'lāyem

III

Mū-be-mū zātumı tebdīl ideli Ḳur'āna⁵

İrişem mertebe-i besmele-i Raḥmāna

Rū-be-rū nāzıram⁶ envār-ı ruḥ-ı cānāna

İltifāt eylemezem zerre ḳadar nā-dāna

Āsumān-ı hünere mihr-i cihān-ārāyem

IV

Gösterelden yüzini baña kelām-ı ma'nā

Ḳılca gelmez gözüme ḳıl ü meḳāl-i⁷ cühelā

Bürünüp⁸ şāl-i⁹ 'abāyı idinüp terk-i ḳabā

Şūretā gerçi gedā şeklin urinup¹⁰ ammā

Mesned-i memleket-i ma'rifete¹¹ Dārāyem

V

¹ ḳudretde: ḳurbetde VD.

² dehr içre: dehre içre İ.

³ ḳudret: ḥikmet VD.

⁴ Üçüncü tef'ile eksiktir. Kaynak eserde bu dize şu şekildedir: "Menem ol maḫzar-ı envār-ı ilāhī Mevlā".

⁵ Ḳur'āna: Furḳāna VD.

⁶ nāzıram: nāzıruz VD.

⁷ meḳāl-i: ḳāl-ı VD.

⁸ Bürünüp: Urmup VD.

⁹ şāl-i: şāl u VD.

¹⁰ urinup: urındum VD.

¹¹ Mesned-i memleket-i ma'rifete: Mesned-i memleket ü ma'rifete İ.

Vahdeti şüret-i şekl-i beşer-i ekremde
Gelmişem ahsen-i takvime benî Âdemde
İbn-i Meryem geçinür¹ vâsıta-i hâtemde
Bâkiyâ dîn-i Muhammed haķi-çün 'âlemde
Dem-i cân-baħş-ile nazm içre bugün 'İsâyem

42

Ėazel-i Bâķi Tahmîs-i Hamdî Nazîre-i Vahdeti Sellema'llâhu Te'âlâ
Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

I

Şem'-i bezm-i ġama pervâne-i nâ-pervâyem
Gülşen-i ma'rifete tütî-i şekker-hâyem
Lüce-i baħr-i belâgatde dür-i yektâyem
N'ola dehr içre nişānum yoġ-ise 'Anķâyem
Ne 'aceb seyl gibi çağlamasam deryâyem

II

Ehl-i 'aşķuñ ne bilür hâlini erbâb-ı ġinâ
Yüzine bakmayup eylerse n'ola istiġnâ
Ėadr-i hürşîd-i cihân-bânı ne bilsün a'mâ
Göze göstermez-ise tañ mı beni her ednâ
Ki nazar fark idicek mertebeden a'lâyem

164a

III

Câna pertev şalalı mihr-i ruħ-ı cânâne²
Ma'rifet nûri[-y-i]le fer vireyin devrâne
N'ola âdem dimesem zâhid-i bî-'irfâne³
İltifât eylemezem zerre kadar nâ-dâne
Âsumân-ı hünere mihr-i cihân-ârâyem

¹ geçinür: geçinüp VD.

² mihr-i ruħ-ı cânâne: mihr ü ruħ-ı cânâne İ.

³ zâhid-i bî-'irfâne: zâhid ü bî-'irfâne İ.

IV

Olalı cān u dile şehri maḥabbet me'vā
Bā'ış-i salṭanat oldu baña evreng-i belā
Şāh olup mülk-i ğam u ğuşşada bī-tāc [u] kabā
Şūretā gerçi gedā şeklin¹ urındum ammā
Mesned-i memleket-i ma'rifete² Dārāyem

V

Ḥamdiyā 'izz ü şeref nuṭḡ-iledür ādemde
Ḥāşşa erbāb-ı belāġatde olur o demde
Niçe dil-ḥasteleri zinde kıllur pür-ġamde
Bākiyā dīn-i Muḥammed ḥaḳı-çün 'ālemde
Dem-i cān-baḥş-ile nazm içre bugün 'İsāyem

43

Müseddes-i Turābī Güft

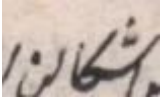
Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

I

Pīrlık irdi dilā neyki bu ṭūl-i emelūñ
Ayaġuñ aldı ecel yoḳdur elūñde 'amelūñ
Yıķılıp ḳaşr-ı tenūñ oynadı ḥayfā temelūñ
Bir daḥı 'ömr-i 'azīze gözūñ aç irmez elūñ
Şubḥ-ı şādıḳ gibi ey ġāfil ağardı saḳaluñ
Haberūñ yoḳ seni penbeyle boġazlar ecelūñ

II

Geçdi ey dil saña bu Zāl-i felek ḥīle verev
Oldı bir dürli daḥı köhne olup sâ'at-i nev

¹ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

²Mesned-i memleket-i ma'rifete: Mesned ü memleket ü ma'rifete İ.

Hāşılı sende ‘amel yok kad(e)r-i dāne-i cev
Mezra‘a-i ‘ömrüñe derd irişüp vaqt-i direv¹
Şubh-ı şādık gibi ey gāfil ağardı saķaluñ
Haberüñ yok seni penbeyle boğazlar ecelüñ

III

İtdi dil-ḥaste seni miḥnet ü cürm ü ‘işyān
İtmedüñ tevbe ile derdüñe ey dil dermān
Rūy-ı zerdüñ şararup oldı hemān za‘ferān
Eyledi bād-ı fenā berg-i vücūduñ ḥazān
Şubh-ı şādık gibi ey gāfil ağardı saķaluñ
Haberüñ yok seni penbeyle boğazlar ecelüñ

164b

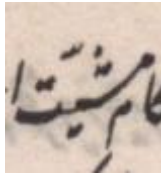
IV

Saña hengām-ı meşīb² irdi ‘aceb kār oldı
Tākatüñ yok başuña tāc-ı serüñ dar oldı
Rüz-ı rüşen güle cümle sitāre-i seyyār oldı³
Çemen-i ḥaṭṭ-ı siyeh şimdi semenzār oldı
Şubh-ı şādık gibi ey gāfil ağardı saķaluñ
Haberüñ yok seni⁴ penbeyle boğazlar ecelüñ

V

İrdi ser-menzil ü pāyāna dil-ārān-ı ümīd
Yol yaķın oldı idersin daḥı sen fikr-i ba‘īd
Ey **Turābī** çekilüp naķd-i ḥayātuña resīd
Burula dāmen-i şaḥrā gibi rīş oldı sefīd

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.



² Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

³ Vezin hatalıdır.

⁴ seni: - İ.

Şubh-ı şādık gibi ey gāfil ağardı saķalun

Haberun yok seni¹ penbeyle bogazlar ecelun

44

Ėazel-i Yaħyā Tahmīs-i Muħibbī Ėuft Sellem'allāhu Te'alā

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

I

Bi-ħamdi'llāh ne bed fikrüm ne bir bāṭıl ĥayālüm var

Ne bir zerrāk u² sālūsüm ne mekr ü şerr³ ü ālüm var

Sa'adet ehliyem Ėaķdan benüm ferħunde-fālüm var

Ėanīdür 'aşķ-ıla gönlüm ne mālüm ne melālüm var

Ne vaşl-ı yāre ĥandānam ne hicrāndan melālüm var

II

Ėaķīķat sırrını ehl-i mūkāşifden açar cānum

Hevā-yı 'aşķ-ıla pervāz idüp dā'im uçar cānum

Dem-ā-dem Ėızr elinden çün ĥayāt ābın⁴ iķer cānum

Ne şağ olmak murādumdur ne ölmekden kaçır cānum

Cihānda ĥaste-i 'aşķ olalı bir ĥoşça ĥālüm var

III

Ėudā ĥalk itmedin nūr-ı Muħammedden bu⁵ eflāki

Medār-ı ĥāke merkez ķılmadın bu kürre-i ĥāki⁶

Baņa esrār göstermiş⁷ saņa tesbīħ ü misvāki

Ben ol ĥayrān-ı 'aşķam kim yitirdüm 'aķl u⁸ idrāki

Ne 'ālemeden ĥaberdāram ne kendümden ĥayālüm var

¹ seni: - İ.

² u: - İ.

³ mekr ü şerr: zerk u mekr MHD2.

⁴ ĥayāt ābın: āb-ı ĥayāt İ.

⁵ bu: nüh MHD2.

⁶ Bu dize MHD2'de şu şekildedir: "Medār-ı çarħa hergiz ķalmadın bir kerre ĥāki āfāķı".

⁷ esrār göstermiş: esrārı gösterdi MHD2.

⁸ u: - İ.

IV

Harābāt ehliyem gāh mest gehī Mecnūnveş hayrān¹
‘Alā’ıķden mücerred eyledüm² dil mülkini el-ān³
Hayāl-i yār-ile küllhan baña gülşen olur ey cān⁴
Ne meyl-i külbe-i aḥzān ne seyr-i şoḥbet-i yārān
Ne ta‘n-ı zāhid-i nā-dān ne ceng ü ne cidālüm var

165a

V

Perīşān olmadan dil defterinüñ köhne evrāķı
Tedārik ne ise eyle dilününden ķoma Ḥallāķı⁵
Ser-ā-ser mülküñ olmuş tut **Muḥibbī** cümle āfāķı
Cihān fānīdür ey Yahyā hüve’l-ḥayyü hüve’l-bāķī
Değişmem aṭlas-ı çarḥa benüm bir köhne şālüm var

45

Ġazel-i Yahyā Tahmīs-i Çeşmī Nazīre-i Muḥibbī Güft Sellema’lāhu Te‘ālā
Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

I

Diyār-ı ‘aşķa sulṭānam ne ḥüznüm ne melālüm var
Gedā-yı ‘aşķ-ı dildāram benüm bir ḥoşça ḥālüm var
Cihānda itmişüm terk-i ķabā bir köhne şālüm var
Ġanīdür ‘aşķ-ıla göñlüm ne mālüm ne melālüm var
Ne vaşl-ı yāre ḥandānam ne hicrāndan melālüm var

II

Firāķuñla cihānı ṭutsa ṭañ mı āh u efġānum
Lebüñ ‘aksiyle ķan aġlar benüm bu çeşm-i giryānum
Saña dil vireli ey şūḥ āfet çeşm-i fettānum

¹ Bu dize MHD2’de şu şekildedir: “Harābāt ehliyem ben gāh ser-mest gehī hayrān”.

² eyledüm: eyleyem MHD2.

³ el-ān: seyrān MHD2.

⁴ olur ey cān: gelür her ān MHD2.

⁵ Bu dize MHD2’de şu şekildedir: “Kesil bu ḥalk-ı ‘ālemden gel iy cān iste Ḥallāķı”.

*Ne sağ olmak murādumdur ne ölmekden kaçır cānum
Cihānda haste-i ‘aşk olalı bir hoşça hālüm var*

III

Ben oldum şāh-rāh-ı ‘aşk içinde bī-ser ü sāmān¹
Tārīk-i miḥnet içre oldı göñlüm ney gibi nālān
Baña hem-dem durur ğam hānem içre nāle vü efġān
*Ne meyl-i külbe-i aḫzān ne seyr-i şöḫbet-i yārān
Ne ta ‘n-ı zāhid-i nā-dān ne ceng [ü] ne cidālüm var*

IV

Cihānda āteş-i āhumla yaqsam tañ mı eflāki
Görüp çekdüm elifler sīneme sen ḳadd çālāki²
Maḫabbet tekkegāhınıñ olaldan sīne-şad-çāki
*Ben ol ḫayrān-ı ‘aşkam kim yitirdüm ‘aql u idrāki
Ne ‘ālemden ḫaberdāram ne kendümden ḫayālüm var*

V

Maḫabbet bezm[i] içre cām-ı vaḫdet şunup ey sākī
Bu **Çeşmī** gibi ol meyden yine mest eyle ‘uşşākı
Açup cān ḳulağın gūş it ki bu sır tuta āfākı
*Cihān fānīdür ey Yahyā hüve ‘l-ḫayyü hüve ‘l-bākī
Değişmem atlas-ı çarḫa benüm bir köhne şālüm var*

165b

46

Müseddes-i Şādıkī Güft Sellema’llāhu Te’ālā
Mefā’īlün/ Mefā’īlün/ Mefā’īlün/ Mefā’īlün

I

Hudāyā itme hālī dā’imā dilden Şekūr ismin
Gözümden dūr ḳılma pertev-i envār-ı Nūr ismin

¹ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

² ḳadd çālāki: ḳadd ü çālāki İ.

Enīs it dem-be-dem bu alb-i bī-abra abūr ismin
Baña ayret mūyesser eyle ıl virdüm Ğayūr ismin
Ya mav it lev-i ‘iyāndan bu ‘abd-i pūr-uūr ismin
ıar yā Rabb yā esmā-i usnādan Ğafūr ismin

II

‘Uātuñ cūrmini ‘afv itmek iken rūz u¹ eb kārūñ
‘Ayān iken zūnūb ehline remz-i nām-ı Ğaffāruñ
‘Uyūbın setr iderken kā’inātuñ ism-i Settāruñ
Raīmā geçmemek lāyık mı² cūrminden bu am-āruñ
Ya mav it lev-i ‘iyāndan bu ‘abd-i pūr-uūr ismin
ıar yā Rabb yā esmā-i usnādan Ğafūr ismin”

III

Gelelden ‘āleme cūrmi-i enā‘atdūr baña hep kār
‘İbādet ılmaa ılmaz heves bu alb-i nā-hemvār
İderken bir unāha nādım olup biñ kez istifār
Revā mı rūz-ı maşerde benüm ālüm ola dūvār
Ya mav it lev-i ‘iyāndan bu ‘abd-i pūr-uūr ismin
ıar yā Rabb yā esmā-i usnādan Ğafūr ismin

IV

Ola āā ki vadāniyyetūñ aında inkārum
Resūlūñ Mutafāya var dil ü cān-ile irārūm
Muābıdur amu er‘-i erīfe avr-ı evārūm
Dūer mi dūza ire āh u zāruñ ola her kārūm
Ya mav it lev-i ‘iyāndan bu ‘abd-i pūr-uūr ismin
ıar yā Rabb yā esmā-i usnādan Ğafūr ismin

V

¹ u: - İ.

² lāyık mı: lāyıkum İ.

Du‘āsın müstecāb it **Şādıkuñ** şubḥ u mesā ḥaqqı
Ḥabībūñ Muştafā ile cemī‘-i enbiyā ḥaqqı
Refīk it baña tevfiḳūñ gürūh-ı evliyā ḥaqqı
Tevakküfsuz kabül-i der(i)gāh olan du‘ā ḥaqqı
Ya maḥv it levḥ-i ‘iṣyāndan bu ‘abd-i pür-kuşūr ismin
Çıkar yā Rabb yā esmā-i ḥüsnādan Ğafūr ismin

166a

47

Müseddes-i Cinānī Fermāyed

Mef‘ülü/Mefā‘īlü/Mefā‘īlü/Fe‘ülün

I

Ḥalkūñ ne ‘aceb ḥikmet olur ‘aḳd-ile ḥalli
Her ḥāle münāsib görünür cümle maḥalli
Eyler kimisi fiḳr ü teraḳḳī vü te‘allī
Gelmiş kimine ‘ālem-i süflīde tecellī
Ḥallāḳ-ı cihān ‘āleme kılduḳda tecellī
Her şey’i birer ḥāl ile kılmış mütesellī

II

Olmış kimisi cümle cihān mülkine sultān
Başında ğam u taṅṅana-i şevket ü dīvān
Ammā kiminüñ ḳudreti yok müflis-i devrān¹
Her birisi ḥālince yine ḥürrem ü ḥandān
Ḥallāḳ-ı cihān ‘āleme kılduḳda tecellī
Her şey’i birer ḥāl ile kılmış mütesellī

III²

Olmış kimi mīr ü kimisi şaḥne vü ḳāzī
Ğavḡāsı olur derd ü belā vü¹ müteḳāzī

¹müflis-i devrān: müflis ü ‘uryān CİD.

² Bu bend CİD’de 4. benddir.

Ḥālin² şorar olsañ yine müstaķbel ü māzī

Her birisi ḥālinden olur şākir ü rāzī

Ḥallāķ-ı cihān ‘āleme kılduķda tecellī

Her şey’i birer ḥāl ile kılmış mütesellī

IV

Giymiş kimisi cāme-i zer-beft ü³ zer-endüd

Peşmīne giyüp kimi gezer faķr ile merdūd

Ḥirmān-iledür kimi kimi⁴ vāşıl-ı maķşūd

Ḥikmet bu ki her biri yine ḥāline ḥoşnūd

Ḥallāķ-ı cihān ‘āleme kılduķda tecellī

Her şey’i birer ḥāl ile kılmış mütesellī

V

Erbāb-ı ğınā devlet ü iķbāl-ile maġrūr

Aşḥāb-ı hüner fażl u kemālāt-ile mesrūr

Zühhāda **Cinānī** ḥarem-i cennet ile ḥūr

‘Uşşāķa şadā-yı ney ü āvāze-i ũanbūr

Ḥallāķ-ı cihān ‘āleme kılduķda tecellī

Her şey’i birer ḥāl ile kılmış mütesellī

166b

48

Müseddes-i Tıġī Fermāyed

Mef‘ülü/ Mefā‘îlü/ Mefā‘îlü/ Fe‘ülün

I

Meylüm benüm ol ğamzesi mekkāre mi olsun

Yā ol müjesi ķātil ü ğaddāre mi olsun

Yā ol şaçı miskīn siyeh-kāre mi olsun

¹ belā vü: belā-yı CİD.

² Ḥālin: Lîkin CİD.

³ ü: - İ.

⁴ kimi: kimisi İ.

Şad-çāk tenüm derd-ile bī-çāre mi olsun
Her dil-ber için sīnede bir yāre mi olsun
N'itsün dil-i sevdā-zede biñ pāre mi olsun

II

Bir şerha çeküp sīneme her ğamzesi kıttāl
Eyler dil-i mecrūhumı¹ almağda niçe āl
Cism ise pür-efğār u dil-i zār ise meyyāl
Bilmem dil-i meyyāl-ile āhir nic' olur ħāl
Her dil-ber için sīnede bir yāre mi olsun
N'itsün dil-i sevdā-zede biñ pāre mi olsun

III

Gülzār-ı melāḫatde kimi serv-i ser-efrāz²
Gül gibi kimi³ bülbüle dem-sāz u hoş-āvāz
Nergis gibi dā'im kiminüñ ğamzesi ğammāz
El-ḫāşılı her birisi bir vech-ile mümtāz
Her dil-ber için sīnede bir yāre mi olsun
N'itsün dil-i sevdā-zede biñ pāre mi olsun

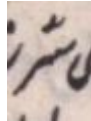
IV

Şaldı ser-i⁴ zülfini bend-i⁵ gerdānuma bāğ⁶
Ḫāl-i ruḫı yağıdı kiminüñ cānuma yüz tığ⁷
Mecnün gibi itdi kimisi meskeni ırağ¹

¹ mecrūhumı: meyyālümü İ.

² ser-efrāz: ser-firāz İ.

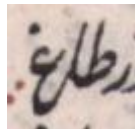
³ kimi: -İ.



⁴ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

⁵ bend-i: kiminüñ ET.

⁶ Bu dizede vezin hatalıdır.



⁷ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

Şemşîr-i müjeyle kıomayup bir yirümi şağ
Her dil-ber için sînedede bir yāre mi olsun
N'itsün dil-i sevdā-zede biñ pāre mi olsun

V

‘Ālemde ‘aceb miñnet imiş kār-ı² maħabbet
Bu derde düşün bulmaz imiş şabr u³ selāmet
Bir dil-ber ile dil idemez çünkü kıanā‘at
Tīęî bu hevādan kesilüp eyle ferāęat
Her dil-ber için sînedede bir yāre mi olsun
N'itsün dil-i sevdā-zede biñ pāre mi olsun

167a

49

Müseddes-i ‘Ulvî Güft Raħmetu’llāhi ‘Aleyh⁴

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

I

Halk-ı ‘ālemden biraz gönlüm cüdā olsun derin
Ārzü-yı cāh-ı devlet hep hebā olsun derin
Benden olmasın⁵ řehā senden rızā olsun derin
Kuluña gāhî vefā gāhî cefā olsun derin
Gönlümi kıo ‘aşkıñ-ıla mübtelā olsun derin
‘Ākıbet bir řāh kıul olur saña olsun derin

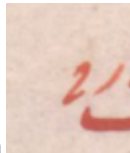
II

Cevrüne şabr eylemezsem vaşl-ıla⁶ řād olmayam

¹ irāę: şağ ET.

² kār-ı: derd-i ET.

³ şabr u: hıç ET.



⁴ Raħmetu’llāhi ‘Aleyh: Bu ifade mecmuada kısaltmasıyla ifade edilmiştir.

⁵ olmasın: olmağa UD.

⁶ vaşl-ıla: vaşluña UD.

Seng-i miḥnetden kaçarsam hergiz ābād olmayam
Āsitānuñ terk idersem ḥayr-ile yād olmayam
Özge şāha ḳul olursam ğamdan āzād olmayam
Göñlümi ḳo ‘aşḳuñ-ıla mübtelā olsun derin
‘Āḳıbet bir şāh ḳul olur saña olsun derin

III

Naḳd-i ‘ömri yoluña rūḥum revān itsem gerek
Ḥançer-i müjgānuña teslīm-i cān itsem gerek
Gizlü rāzum ‘āleme bir bir ‘ayān itsem gerek
Āh şāhum diyü yollarda fiğān itsem gerek
Göñlümi ḳo ‘aşḳuñ-ıla mübtelā olsun derin
‘Āḳıbet bir şāh ḳul olur saña olsun derin

IV

Ol şehüñ eyvānına dirsem n’ola dārü’s-selām
‘Arş u¹ ferş itmiş serīrinde felek ḥürşīd-i² cām
Ḳaşrınıñ eṭrāfına baḳdum bir üstād-ı be-nām
Şafḥa-i eyvānına³ bu maṭla‘ı yazmış temām
Göñlümi ḳo ‘aşḳuñ-ıla mübtelā olsun derin
‘Āḳıbet bir şāh ḳul olur saña olsun derin

V

‘Ulviyā gülzāra vardum ḳılmağa⁴ def‘-i melāl
Şundı bir dīvān elüme ol gül-i⁵ bāğ-ı cemāl
Ben⁶ tefe”ül idicek geldi bu naẓm-i⁷ pür-ḥayāl

¹ u: -İ.

² ḥürşīd: destinde UD.

³ eyvānına: dīvārına UD.

⁴ ḳılmağa: itmege UD.

⁵ gül-i: gül ü İ.

⁶ Ben: Bir UD.

⁷ naẓm-ı: fāl-ı UD.

Okuyup ol şāh-ı hūsne karşı itdüm ‘arz-ı hāl

Gönlümi ço ‘aşkuñ-ıla mübtelā olsun derin

‘Ākıbet bir şāh kul olur saña olsun derin

167b

50

Ġazel-i Mehemmed Güft

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Fe‘ūlün

1. Felek çekdi yüze sīmīn niķābı

Bize göstermez oldu āfitābı

2. Bulut kim dökdi bārān ķatıre ķatıre

Şadef şān ‘arz ider dürr-i hoş-ābı

3. Ķadem baş külbe-i aħzānuma gel

İçür dil-teşneye la‘līn şarābı

4. Vişālūñ ‘ıydına ķurbān olayın

Baña gösterme tek hicrūñ ‘azābı

5. Fiġān itdükçe bülbülveş **Mehemmed**

O ġonce arturur nāz u ‘itābı

51

Ġazel-i Bākī Fermāyed

Mef‘ūlü/ Fā‘ilātü/ Mefā‘īlü/ Fā‘ilün

1. İtdi şikār gönlümi bir şūḥ-ı şeh-levend

Müjġānı tīr ü ķaşı kemān ķurresi kemend

2. Telḥ-i şarāb-ı ġuşşa-i devrānı def‘ ider

Şīrīn lebin dehānuma alsam niteki ķand

3. Bu cism-i zerd ü zār u nizār-ile niçe bir
Yanam firāķuñ āteşine niteki sipend¹
4. Her dūna şāh-ı gül gibi meyl itme dūstum
Düşmez pelīde² hem-ser ola serv-i ser-bülend
5. Bāzārlarda başladı naħli ıtonatmaĝa
Dil baĝlayalı ķāmet-i bālāña³ naħl-bend⁴
6. A‘dā yanuñda ħürrem ü ħandān u şādmān
Bāķī ĝamuñla zār u dil-efĝār⁵ u müstmend⁶

52

Ĝazel-i Sürürī

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

1. Āfitāb-ı ıal‘atüñden ref‘ olur çünkim niķāb
Üñzurünā naķtebis min-nūriküm⁷ dir āfitāb
2. Ķāmetüñden ħāke sāye düşdüĝin görüp didi⁸
Sidreden Rūĝu‘l-Ķud(ü)s⁹ *Yā leytenī küntü türāb¹⁰*

¹ Bu dize BD’de 2. dizedir.

² pelīde: ĝiyāha BD.

³ bālāña: zībāña BD.

⁴ Bu dize BD’de 2. dizede yer almaktadır.

⁵ dil-efĝār: dil-figār İ.

⁶ müstmend: derdmend BD.

⁷ “*Bize nazar edin de nurunuzdan biraz iktibas edelim.*” *Kur’ân-ı Kerîm*, 57/13. ayetten kısmen iktibas edilmiştir.

⁸ didi: oķur SD.

⁹ Rūĝu‘l-Ķud(ü)s: Rūĝu‘l-Emîn SD.

¹⁰ “*Keşke toprak olsaydım.*” *Kur’ân-ı Kerîm*, 78/40. ayetten kısmen iktibas edilmiştir.

3. Vāh¹ ne mu‘ciz nāmedür² hüsnuñ kim anı ‘aql-ı kül
Eylemiş Esmā-i hüsna defterinden intihāb
4. Gülşen-i hüsnuñde³ la‘lũnden beni men‘ eyleme⁴
Şormuşam cennetde ey h̄‘āce⁵ mübāh olur şarāb
5. Ey Sürürî bâ’-i Bismi’l-lāhi’r-Raḥmāni’r-Raḥîm⁶
Oldı Haḫdan tā ebed *men ‘indehü ‘ilmü’l-kitāb*⁷

168a

53

Ġazel-i Baḫtî Tahmîs-i Celālî Fermāyed⁸

Mef‘ülü/ Fā‘ilātün/ Mef‘ülü/ Fā‘ilātün

I

İḫfāya ḳādir olsam kūyuñ ziyāret itsem
Ḳarşuñda ḫāzır olsam ‘arz-ı velāyet itsem
Şāfî cevābın alsam def‘-i ḫarāret itsem
Cāna derūn-ı derdüm bir bir ḫikāyet itsem
Hicrān şebinde ḫālüm saña şikāyet itsem

II

Ḳıldı baña eḫibbā yüz dürlü hüsni-ı tedbîr
Mānend-i pend-i vā‘iz ḳılmadı zerre te’şîr
Ser-keşlik itmez artuḫ fitrāke düşse naḫcîr
Leylî şaçuñ nigārā boynuma¹ olsa zencîr

¹ Vāh: Nice SD.

² nāmedür: nüşhadur SD.

³ Gülşen-i hüsnuñde: Cennet-i kūyuñda SD.

⁴ eyleme: itme kim SD.

⁵ h̄‘āce: ḫūri SD.

⁶ “*Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla*”*Kur’ân-ı Kerîm*, 1/1. ayetten iktibas edilmiştir.Bu dize SD’de şu şekildedir: “Ey mu‘allim gel Sürürîden kitāb-ı ‘aşkı gör”.

⁷ “*Allah ve bir de yanında kitap (Kur’an) bilgisi bulunanlar yeter*” *Kur’ân-ı Kerîm*, 13/43. ayetten kısmen iktibas edilmiştir.

⁸ Başlıkta her ne kadar Baḫtî’ye tahmis olduğu yazmaktaysa da bu şiir Muḫibbî’ye tahmistir.

Mecnūn gibi cihāna kendüm melāmet itsem

III

Yir yir otāg edinsemmüh² āsumānı düpdüz

Ṭīg-ı sühanla dutsam kevn ü mekānı düpdüz

Cümle musahhar itsem halk-ı zamānı düpdüz

Çeksem sipāh-ı eşküm dutsam cihānı düpdüz

Diksem livā-yı āhı ya ‘nī ‘alāmet itsem

IV

Hār-ı gamı³ hezārı inletdi zārī zārī

Tahrīk iden şabādur ol serv-i gül-‘izārı

Ğonce lebinden ayru yok gönlümüñ kararı

Açılsa bāg-ı maşşūd görsem cemāl-i yārı

Olsa hemīşe hürrem cāy-ı iķāmet itsem

V

Başdan başa **Celālī** fermān-ı ‘aşkı gördüm

Sīnem meşāb-ı⁴ pür-hūn meydān-ı ‘aşkı gördüm

‘Aqlum gibi perīşān dīvān-ı ‘aşkı gördüm

Gönlüm gibi harābe eyvān-ı ‘aşkı gördüm

Mi‘mār olup Muḥibbī⁵ anı ‘imāret itsem

54

Tercī‘-i Bend-i Fevrī⁶

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

I

¹ boynuma: boynuña İ.

² nüh: - İ.

³ gamı: gam İ.

⁴ meşāb-ı: mişālī CD.

⁵ Muḥibbī: Baḥtī İ.

⁶ Bu şiir mecmuada “Tercī‘-i Bend-i Fevrī” başlığıyla yer almaktadır. Ancak bu şiirin nazım şekli Müsebbā‘-ı müzdevic’tir.

Cân çıkarsa kūy-ı firqatde ğam-ı dildārdan
Baş¹ giderse ‘aşk içinde cünbiş-i² aġyārdan
Cāme-i ten yansa nār-ı sīne-i dildārdan³
Tāc-ı ser düşse hevā-yı āh-ı āteş-bārdan
El çekem hep cān u baş u cübbe vü destārdan
Geçmeyem hergiz belā-yı derd-i ‘aşk-ı yārdan
Dönmeyem *ķālū belā*⁴da itdügüm iķrārdan

168b

II

Nāzır-isem nergise ol ğamze-kārı terk idüp
Mā’il-isem serve ol ķadd-i çenārı terk idüp
Ķā’il-isem gülşene ol gül-‘izārı terk idüp
Tālib-isem hūrīye ol ğam-güsārı terk idüp
Rāġıb⁵ isem kevşere la‘l-i nigārı terk idüp
Ķāni‘ isem cennete ruhsār-ı yārı⁶ terk idüp
Rüz-ı maḥşer zāhidā maḥrūm olam dīdārdan

III

Ol şanem kūyına eylerseñ sa‘ādetle sefer
Yoluñ izüñ açık olsun līk ey bād-ı seher
İşigine yüz sürüp benden du‘ā itdükde ger
Deyr-i miḥnetde şorarsa çekdügüm ğamdan haber
Diyessin şimdi belā-yı hicr-ile ey sīm-ber
Şöyledir za‘fum ki bir dīvāra söykünem¹ eger

¹ Baş: Başı İ.

² cünbiş-i: hīle-i İ.

³ dildārdan: bīmārdanMM.

⁴ “*Bir de Rabbin, Âdemoğullarından, bellerindeki zürriyetlerini alıp da onları kendi nefislerine şahit tutarak: ‘Ben sizin Rabbiniz değil miyim?’ dediği vakit, ‘Pekâlâ Rabbimizsin, şahidiz’ dediler. Bunu kıyamet günü ‘Bizim bundan haberimiz yoktu’ demeyesiniz diye yapmıştık*” *Kur’ân-ı Kerîm*,7/172. ayetten kısmen iktibas edilmiştir.

⁵ Rāġıb: Māyil MM.

⁶ yārı: bārı İ.

Peykerüm teşhîş olunmaz şüret-i dīvārdan

IV²

Başda dāğ-ı³ hāl-i ruhsāruñ karanfül vardur
Tende zahm-ı tīr-i müjgānuñ gül-i bī-hārdur⁴
Dīdede hüsnuñ⁵ hayāli nergis-i bīdārdur⁶
Bāğ-ı cānda naḥl-i ḳadduñ serv-i hoş-reftārdur
Dilde fikr-i āteş-i la‘l-i lebüñ gül-nārdur
Çeşm-i müjgānum ruḥuñ ‘aksiyle bir gülzārdur
Kim anuñ eṭrāfına ḥavlı çekilmiş ḥārdan

V

Cān u dildür varı yoğı ‘āşıkuñ didüm aña
Virsem olmaz mı dehān u la‘lūne ey bī-vefā
Didüm ancak anlara dünyā vü ‘uḳbādur bahā
Ben tereddüd eyleyüp bakup⁷ ṭururken her⁸ yaña
Güş-ı cāna irdi hātifden bu beyt-i cān-fezā
İrmek isterseñ dehān-ı la‘l-i yāre **Fevriyā**
Geç iki ‘ālemden el çek cümle yokdan vardan

55

Ġazel-i İshāḳ Tahmīs-i ‘Ahdī

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

I

Yine sevdi dil-i şūrīde⁹ bir şūḥ-ı sitemkārı

¹ söykünem: söykünsem MM.

² Kaynak esere göre bu bend 3. sırada yer almaktadır.

³ dāğ-ı: dāğ u İ.

⁴ gül-i bī-hārdur: gül ü bī-hārdur İ.

⁵ hüsnuñ: çeşmüñ MM.

⁶ bīdārdur: bīmārdur MM.

⁷ bakup: bākī MM.

⁸ her: dört MM.

⁹ şūrīde: dīvāne AHD.

Helâl olsun içerse kanımı şol çeşm-i hûn-h'ârı
Beni yâd eyledi dil-ber alup yanına ağıyarı
Bize her dem söger yârûñ leb-i la 'l-i şeker-bârı
Kim acırdı añı emsek ya öpmüş olsavüz¹ bārī

169a

II

Düşelden bezm-i cān içre hayāl-i şem' -i ruhsāruñ
Olupdur bu dil-i pervāne² cān-ile harīdāruñ
Beni öldürmege kaçd eyledi³ zülf-i siyāhkāruñ⁴
Dil ü cān ise maqşūduñ bir⁵ yetmez mi bunlaruñ
Behey zālim⁶ iki yirden kuşanmağ ne ki zūnnārı

III

Bizümle irteye cānā⁷ idüpdür va' de-i vuşlat
Dirīğā intihāsına irişmez bu şeb-i fūrkat
Dilā ger vaşl-ı dil-dāre irerseñ el virüp⁸ furşat
Nigārı sīne-ber-sīne⁹ der-āğūş itmedür şoşbet
Baña rāy sīnesine bir der-āğūş itmedür şoşbet
Ne minnet buseye ol hod muqarrer ağızı ikrārı

IV

Dil-i maḥzūnumı deşt-i belāya şalmağ istermiş
Beni tarḥ eyleyüp yanuñda tenhā kalmağ istermiş
Raḳīb-i bed-liḳā vaşluñ metā' in almağ istermiş

¹olsavüz:olsağ İ.

²dil-i pervāne: dil-i vīrāne İ.

³eyledi: eyler ol AHD.

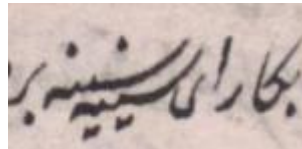
⁴siyāhkāruñ: sitemkāruñ AHD.

⁵biri:bize İ.

⁶zālim: kāfir AHD.

⁷cānā: cānān AHD.

⁸virüp: urup AHD.



⁹ Bu kelime mecmuada

şeklinde yazılıdır.

*Gözüm izüñ tozını naqd-i cāna almağ istemiş
Ko hayr itsün begüm senden yañadur bozma bāzārı*

V

Senüñ 'ışkuñdan el çekmek eşeddür küfr-i muṭlağdan
Baña la'l-i lebüñ rāciḥ durur cām-ı muravvağdan
El açup rüz u¹ şeb dā'im du'āmuz bu durur Ḥağdan
*Ben² tīrūñ ḥalāş itse götürse gelse toprağdan
Geçüpdür cānuma hergiz³ aña yalvarı yalvarı*

VI

Düşüpdür⁴ baḥr-ı efkāra bu 'aql-ı pāy-mālümle⁵
Aradum 'ālemi mīzān-ı ḳalb-i pür-melālümle⁶
Kimesne bulmadum ṭartdum seni⁷ Yūsuf-cemālümle
*Seni māhumla⁸ vezn itdüm terāzū-yı ḥayālümle
Öbür yanı göge ağdı ko ma'lüm oldı miğdārı*

VII

'Aceb mi 'Ahdīyā dil-ber saña 'arz eylese aḥlāk
Mülāyimdür anuñ la'lin öpüpdür cümleden⁹ 'uşşāğ
Dimişdür āfītāb-ı nazma olan muṭṭali¹⁰ āfāk
*Güzellerden birer büse alur her şı'rine **İshāk**
Anuñ-çün böyle ṭatludur anuñ ebyāt u eş'ārı*

169b

56

Ġazel-i Bāḳī Tahmīs-i 'Ahdī Güft

¹ u: - İ.

² Beni: Bizi AHD.

³ hergiz: her dem AHD.

⁴ Düşüpdür: Düşüp dil AHD.

⁵ 'aql-ı pāy-mālümle: 'aql u pāymālümle İ.

⁶ ḳalb-i pür-melālümle: ḳalb ü pür-melālümle İ.

⁷ ṭartdum seni: ki sen [gibi] AHD.

⁸ māhumla: māh ile AHD.

⁹ cümleden: cümle-i AHD.

¹⁰ muṭṭali': maṭla'-ı AHD.

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

I

Fenā üzre durur¹ ‘ömrüñ esāsı ber-ķarār² olmaz
Süleymān u Cem ü Cemşīd olanlar kām-kār olmaz³
Meded ‘işret demin fevt itme dā’im nāmdār olmaz
Dilā bezm-i cihānda kimse āhīr pāydār olmaz
Meded elden ķoma ayağı fırsat ber-ķarār olmaz

II

Dimişler Ķaysa ĥod miskin saña Leylā diyārıdur
Belā küncinde vaḥş ü ünsiyet dīvāne kārıdur⁴
Dimiş Tūr-ı⁵ tecellīde tevaķķuf ıztırārıdır
Şaķın Mecnūn şanmañ ehl-i ‘aşķuñ iḥtiyārıdur
Güzel sevmekde zīrā kimseye hīç iḥtiyār olmaz

III

Şadefveş gūşumu ķılmadı pür-dür ḥoķķa-i lemden
Firāvān oldu bu eşķüm muḥīṭ-i baḥr-ı a‘zamdan
N’ola ğavvāşveş bī-pāk olursam lücce-i ğamdan
Kenār itsem derin ol gevheri ķa‘r-ı yem-i ‘Aden
Kenāra çıķmasun zīrā ki gevher der-kenār olmaz

IV

Raķīb-i zāĝ⁶ ber-ḥürdār idelden yār vaşluñdan
Ciger şad-pāre oldu tīĝ-i ğamla dest-i ğayretten
Olup nāşī gözüm yaşı dem-ā-dem ol cerāḥatden
Ne ķanlar aĝladum hicrinde yārüñ derd-i firķatden

¹ üzre durur: üstinedür AHD.

² ber-ķarār: pāy-dār AHD.

³ Bu dizeler AHD’de matla olarak yer almaktadır.

⁴ ünsiyet: ünsiyet ü İ.

⁵ Tūr-ı: Tūr u İ.

⁶ Raķīb-i zāĝ: Raķīb ü zāĝ İ.

‘Aceb bir dem mi var kim çeşm-i pür-ḥūn eşk-bār olmaz

V

Hazer kıl diyü eydür ‘Ahd’anuñ¹ evzâ‘-ı rāhından
Şakın her dem şikār olan ğazālūñ hicr-i dāmından
Kemendi ele düşmez çek elūñ sevdā-yı dāmından
Ol āhūyı saña şayd ola şanma iltiyāmından
*Öñüñce kaçar ammā **Bākīyā** āḥir şikār olmaz*

57

Ġazel-i Meḥemmed Taḥmīs-i Cihādī

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

I

Çün cihād oldu benüm rüz-ı ezelde kısmetüm
Fī-sebīli’llāh² bezl itdüm nuḳūd-ı ḳudretüm
Nām içün şanmañ ğazā yolında sa‘y-i diḳḳatüm
İmtişāl-i cāhidū fi’llāh olupdur niyyetüm
Dīn-i İslāmuñ mücerred ğayretidür ğayretüm

170a

II

Hem-dem ü hem-rāh olup dilleri āġāh ile
Dil cidāl ister dem-ā-dem kāfir-i bi’llāh ile
Ḥaḳ içündür çün şavaşum düşmen-i bed-ḥū ile
Fazl-ı Ḥaḳḳ u himmet-i cünd-i ricālū’llāh ile
Ehl-i küfri ser-be-ser ḳahr eylemekdür niyyetüm

III

Niyyet-i pāk-ile çün li’llāh cihādum var benüm
Rüz [u] şeb ‘avnine anuñ i‘timādum var benüm
Ḳahr-ı a‘dā gibi kim ‘ālī murādum var benüm

¹‘Ahd’anuñ: “ ‘Ahdī anuñ” ifadesi vezin gereği bu şekilde okunmuştur.

²“Allah yolunda cihad edin.”*Kur’ân-ı Kerîm*, 9/41. ayetten kısmen iktibas olunmuştur.

Enbiyā vü evliyāya istinādum var benüm
Luṭf-ı Haḫdandur müdām ümmīd-i fetḫ u nuṣretüm

IV

Fī-sebīli'llāh fedā cānum degül naḫd-i fu'ād
Nefs [ü] mālumla cihāda n'ola kılsam ictihād
Oldı esbāb-ı zafer çün 'ālem içre 'adl ü dād
Bezī-i maḫdūr itdüm olam dāfi'-i zulm-i 'ibād
Ḥamdü li'llāh var ḡazāya ṣad hezārān raḡbetüm

V

Çün fütüh olmaz **Cihādī** 'asker-i seyyār-ile
İste feyz-i Ḥazret-i Ḥaḫkı dem-i ebrār ile
Hoş dimiş bu beyt-i evvel kim zār u estār-ile¹
Ey Meḫammed mu'cizāt-ı Aḫmed-i muḫtār ile
Umarum ḡālib ola a'dā-yı dīne devletüm

58²

Ḡazel-i Çeşmī Tahmīs-i Cinānī Güft

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün

I

N'ola bülbülveş efḡān eylesem ol verd-i ra'nādan
Gözüme ḫār olur gül ḫasret-i rüy-ı dil-ārādan
Niçe bir dil perīṣān ola ol zülf-i semen-sādan³
İlāhī baña vir yāri yāḫud ḫurtar bu sevdādan
Ferāḡat eyledüm 'ālemde hep ḡayrı temennādan

II

Olalı dil-berā zülfüñ ḫayālī çeşm-i pür-nemde

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

² Bu tahmis CİD'de yer almamaktadır.

³ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

Siyeh-püş itdi āhum cismi aldum zār-ı mātemde
Virüldi saña ey Leylî-şıfat dil deşt-i ‘ālemde
Gözümden eşk-i hūnin eksik olmaz vādî-i amda
Nem eksikdür cihān içre benüm Mecnūn-ı şeydādan¹

170b

III

Firāk-ı yār-ile āh eylemekden ayrı kārüm yok
Ruħı hicr-ile bir ān olmaya kim āh [u] zārüm yok
Düşüp sevdā-yı zülf-i yāre elde ihtiyārüm yok
Şabāveş yildüğüm yolında ‘ayb itmeñ arārüm yok
Hevā ılmış naşībüm Ha benüm ol serv-i bālādan

IV

Düşüp āh-ı ama nālān-ı hicrem ıl meded yā Rab
Esīr-i bend-ile zindān-ı hicrem ıl meded yā Rab
Ruħ-ı dildārsuz giryān-ı hicrem ıl meded yā Rab
Ĝarī-i baħr-ı bī-pāyān-ı hicrem ıl meded yā Rab
Habībūñ yūzi şuyına beni urtar bu deryādan

V

Fenā ülzārı açar bir ül-i bī-ħār seyr itsem
Cihān bāğında yā bir serv-i hoş-reftār seyr itsem
Cinānī n’eylerem ħuld-i kūy-ı yār seyr itsem²
Behişt-ābād-ı kūy-ı yārda dīdār seyr itsem
Gözüm ħaz eylemez eşmī benüm ayrı temāşādan

59³

Ĝazel-i Nişānī Tahmīs-i Emrī Raħmetu’llāhi ‘Aleyh¹

¹ Mecnūn-ı şeydādan: Mecnūn u şeydādan İ.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

³ Emrī’nin mecmuada yer alan bu tahmininin 3 bendden daha uzun olma ihtimali vardır. Nitekim 170b’de yer alan rakabe kaydı, 171a’da yer alan şiirlerle uyuşmamaktadır. Bununla birlikte bu şiir, ED’de 6 bendden müteşekkildir.

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün

I

Göründi 'aks-i² rüy-ı yār mir'āt-ı semenlerde
Zuhūr itdi hırām-ı kıdd-i dil-ber nārvenlerde
Oturma merdüm-i çeşmüm gibi beytü'l-ħazenlerde
Bahār oldı³ şafā kesb idicek demdür çemenlerde
Huşūsā şalına yanuñca serv-i sım-tenler de⁴


II

Ğam u ğuşşa dilā cān-ı 'azīze gerçi düşmendür
Senüñ-çün ceng ider gülşen siper gül tığ süsendür⁵
Ĥabābı⁶ miğfer ü mey pehlevān-ı merdüm-efgendür
Zebün olma ne zendür⁷ ğam şarāb iç devr-i gülşendür
Ĥavī himmet gerekdür bu cihān içre erenlerde

III

Kaçan vaşl olsa bir meh-rüya⁸ dir dir ditremek ĥıyı
Girür araya çok kücdurmaz⁹ kabā ol¹⁰ sım-pehlüyı
Ĥoĥulayup yatur her gice bir cism-i semen-büyı
Şarılup bir¹¹ gül-endāma çeküp¹² pehlüya meh-rüyı
Ne ĥāletler nezāketler komış Ĥaĥ pīreherlerde



¹ Raĥmetu'llāhi 'Aleyh: Bu ifade mecmuada  kısaltmasıyla ifade edilmiştir.

² 'aks-i: luğf-ı ED.

³ oldı: irdi ED.

⁴ Bu dizeED'de şu şekildedir: "Huşūsā böyle yanuñca ola sımın bedenler de".

⁵ Bu dize ED'de şu şekildedir: "Eger ceng itmek isterseñ siper gül tığ süsendür".

⁶Ĥabābı: Ĥabāb İ.

⁷ zendür: zen-i ED.

⁸ meh-rüya: maĥbūba ED.

⁹ kücdurmaz:çok durmaz: İ.

¹⁰kabā ol: kabāyā İ.

¹¹bir: her ED.

¹² çeküp: çeker ED.

Ġazel-i Baĥtī Sellema'llāhu Te'ālā der-Ĥaĥĥ-ı Rūz-ı Sulţānī

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Şaĥn-ı 'ālem merġzār oldı¹ dilā nev-rūz dur
Tāze cān baĥş itdi² ezhāra şabā³ nev-rūz dur
2. Leyle-i Ķadr oldı zūlfūñ vuşlatuñ eyyām-ı 'ıyd
Māh-ı nev Ķaşuñ ruĥuñ ey meh-liĶā nev-rūz dur
3. ĤoĶĶa-i yāĶūtdan⁴ yinse müferriĥ vaĶtidür
İdelüm la'lūñ bugün rūĥa ġidā nev-rūz dur
4. Gülsitān içre yeter⁵ ĥāmūş olduñ hicr-ile
Nāle Ķıl ey 'andelīb-i bī-nevā⁶ nev-rūz dur
5. Çengini alup ele bezm-i felekde **Baĥtiyā**
Ķıldı nāĥid-i felek bir ĥoş nevā⁷ nev-rūz dur

61⁸

Ġazel-i Vaĥdetī Nazīre-i Baĥtī

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Köhne mey ŧoldur ayaġa sākıyā nev-rūz dur
İdelüm 'ıyş [u] şafāya ibtidā nev-rūz dur

¹ oldı: - BHD.

² itdi: esdi İ.

³ şabā: ziyā BHD.

⁴ yāĶūtdan: yāĶūtdur BHD.

⁵ yeter: yine BHD.

⁶ bī-nevā: ĥoş-nevā BHD.

⁷ nevā: havā BHD.

⁸ Bu gazel VD'de yer almamaktadır.

2. Vir bahāyı sāğara nağd-i revānı çok dime
Bādeye hem bu faş(1)lda olmaz bahā nev-rūzdu
3. Mevsim-i deyre yeter hāmūş-nişīn olduñ yeter
Çık temāşā eyle deşti zāhidā nev-rūzdu
4. Köhne-zāl-i ‘ālemi bu faşldur iden civān
Ğonce tıflına viren neşv ü nemā nev-rūzdu
5. Rūz-ı nev olsun mübārek pādişāh-ı ‘āleme
Şehr-yār-ı ‘ādile her gün dilā nev-rūzdu
6. Şafha-i ruhsār-ı yāri çıkdı zülfi kıldı cāy
Oldı hem-ser **Vahdetī** şubh u mesā nev-rūzdu

62

Ğazel-i Yahyā Nazīre-i Bahtī Rahmetu’llāhi ‘Aleyh

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

1. Ğoncenüñ ħalbin yine açsun¹ şabā nev-rūzdu
Bülbül-i zār eylesün bir hoş-nevā nev-rūzdu
2. Şubh-dem rāh-ı çemen bī-gerd ü gil sünbül hevā
Ğül gibi gülzāra ‘azm it dil-berā nev-rūzdu
3. ‘Andelībi yılda bir nev-rūzdu şād eyleyen²
Nev-cevānumla geçen her gün baña nev-rūzdu

¹ ħalbin yine açsun: açsun yine ħalbin ŞYD.

² şād eyleyen: dil-şād iden ŞYD.

4. Şāh-ı eyvān-ı ḥamel teşrīf idüp eyvānı¹
Ehl-i bāğa eylesün cūd u şehā nev-rūzdu
5. Şāddur²Yahyā ki eyyāmında **Sultān Aḥmedūñ**
Gicesi ḳadr ü günü bayrām yā³ nev-rūzdu

63

Ġazel-i Sūzī Nazīre-i Baḥtī

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

1. Ġocenūñ ḳalbin açan her rüz dilā nev-rūzdu⁴
Şaḥn-ı gülzāra viren neşv ü nevā nev-rūzdu
2. Şubḥ-dem ‘azm-i çemen eyle şehā biñ nāz-ile
Nāle ye gelsün hezār-ı hoş-nevā nev-rūzdu
3. Telḥ-kām itme nigārā ‘ıyşumuz hicrān-ile
Vaşla bir çāre meded ey meh-liḳā nev-rūzdu
4. Bāde-i gül-rengi elden ḳomağıl rūḥa ğidā
Yoḥsa ayaḳda ḳalursın zāhidā nev-rūzdu
5. Zülfi sevdāsıyla **Sūzī** bu perīşānlık yeter
Ḳam‘-ı cem‘-i ğam ḳılup göster Ḥudā nev-rūzdu
6. Devr-i ‘adlinde o şāh-ı mā‘delet-perver ki şeb

¹ eyvānı: dīvānı ŞYD. Bu dizede vezin hatalıdır.

² Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

³ yā: veyā ŞYD.

⁴nev-rūzdu: nev-rūz İ.

Ḳadr olup her şubḫumuz ‘ıydveş(?)¹ nev-rūzdur²

171b

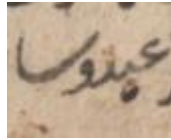
64

Ġazel-i Yaḫyā Sellema’llāhu Te‘ālā ‘Aleyh

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

1. ‘Aşka ḳābil dil mi yok şehir içre bir³dil-ber mi yok
Mest mi⁴ yok meclisde bilmem mey mi yok sāgar mı yok
2. Ġonce-i dil açılıp ḫātır niçün şād olmaya
Bāğda güller mi yok gülşende bülbüller mi yok
3. Görmezüz bir dil ki tūḫī gibi güftār eyleye
Söyledür mi yok cihānda bilmezüz⁵ söyler mi yok
4. Sengden dil kem mi⁶ yā seng-i siyāhı⁷ la‘l iden
Āfitāb-ı feyz-baḫşā-yı bülend-aḫter⁸ mi yok
5. Niçün ebkār-ı ma‘ānī bilmez⁹ erbāb-ı naz(ı)m
Yoḫsa Yaḫyā gibi üstād-ı sūḫan-perver mi yok

65



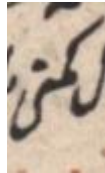
¹ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

³ bir: yā ŞYD.

⁴ mi: - ŞYD.

⁵ bilmezüz: bilmezem ŞYD.



⁶ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

⁷ siyāhı: siyāh İ.

⁸ aḫter: aḫzarı.

⁹ bilmez: beslemez ŞYD.

Ġazel-i Ġubārī Nazīre-i Yahyā Sellema'llāhu 'Aleyh

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. 'Iyş [u] nüş olmaz niçün sākī mi yok sāğar mı yok
Zevk [ü] şevk olmaz şafā-yı dil mi yok dil-ber mi yok
2. Nağme-i sâz işidilmez nāle-i pür-süz mı yok
Şevk-ile diller mi yok yā zevk-ile diñler mi yok
3. Bāğ u rāğı cüst cū itmez niçün erbāb-ı dil
Sū-be-sū cerler mi yok yoh(1)sa dil-cūlar mı yok
4. Cān meşāmin eylemez oldu mu'atтар bŷy-ı 'aşk
Dil gibi aħker mi yokdur şemmeveş micmer mi yok
5. N'ola elden düşmese şi'ruñ Ġubārī şubħ-dem
Rişte-i nazmuñ mı yok nazmuñı şorar mı yok¹

66

Ġazel-i Münhī Nazīre-i Yahyā Sellema'llāhu Te'ālā

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1. Sende sīm [ü] zer mi yok bilmem dilā dil-ber mi yok
Cām-ı ġam çekmek n'idersinmey mi yok sāğar mı yok
2. Vaqt-i güldür açılıp şol ġonce güller şevkine
Bir nevā-sāzuñ mı yok ġülşende bülbüller mi yok
3. La'l-i cān-baħş-ı Mesīhā gibi mürde-dilleri
Söyledür mi yok cihānda bilmezüz söyler mi yok

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

4. Zīver-i nazm-ile erbāb-ı ma‘ānī besleye
Merd-i meydān-ı feṣāhatde bir sūhan-perdāz mı yok¹

5. Ma‘rifet burcında bir baht-ı hümāyūn **Münhiyā**
Husrev-i mülk-i belāgat bir bülend-ahter mi yok

172a

67²

Tahmīs-i Şuhūdī Sellema’llāhu Te‘ālā³

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

I

Gelen luṭf [u] vefādur dā’im ey baḥr-ı şafā senden
Keremdür irişen ey Hızr-dem Yūsuf-liḳā senden
Mürüvvet mihridür zāhir eyā nūr-ı Hudā senden
Kimesne görmemişdür zerre-i cevr ü cefā senden
Demidür eyler-isem yine saña ilticā senden
Günāhum bildüm eylersem n’ola raḥmet ricā senden
Teraḥḥum eyle sulṭānum ḥaṭā benden ‘atā senden

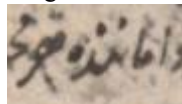
II

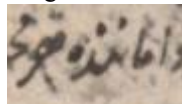
Ġarīḳ-i baḥr-ı nisyānam ḥarīḳ-i nār-ı ‘iṣyānam
Giriftār-ı kemend-i ğam esīr-i bend-i zindānam
Belā dāmında hep⁴ maḥbūs [u] me’yūs [u]perīşānam
Gözüm yaşına raḥm it sāye-i nālān-ı giryānam
Ḳabūl it i’tizārum cürmüme ğāyet peşīmānam
Günāhum bildüm eylersem n’ola şefḳat ricā senden

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

² Bu şiir ŞHD’de yer almamaktadır.

³ Başlıkta şiirin tahmis olduğu belirtilmektedir. Ancak bu şiir müsebba‘-ı mütekerrirdir.



⁴ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

‘İnāyet eyle sulṭānum ḥaṭā benden ‘aṭā senden

III

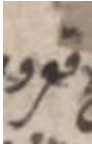
Teferrücgāhum-iken büstān-ı dehr-i nūrānī
Mekānum oldu şimdi künc-i ḳa‘r-ı¹ ḳāh-ı ḳulmānī
Belā vü miḥnet ü derd-ile teslīm itmedin cānı
Yed-i luṭfuñla ma‘mūr it dil-i maḥzūn [u] vīrānı
Şuçum bağışla ey fażl u ‘aṭā vü merḥamet kānı
Günāhum bildüm eylersem n’ola şefḳat ricā senden
Teraḥḫum eyle sulṭānum ḥaṭā benden ‘aṭā senden

IV

Cenāb-ı himmetüñdür ben faḳīre mesned-i devlet
Ġubār-ı ḥāk-i rāhuñdur gözüme sürme-i ‘izzet
Ayağūñ tozıdur başumda tāc-ı rif‘at ü ḥaşmet
Ža‘īf [ü] bī-mecāl oldum tenümde ḳalmadı ḳuvvet
‘Adem iḳlīmine cānum demidür eylese rıḫlet
Günāhum bildüm eylersem n’ola raḫmet ricā senden
‘İnāyet eyle ḥünkārum ḥaṭā benden ‘aṭā senden

V

Dirīgā yaḳdı yandurdu derūnum āteş-i hicrān
Fenā vādīsiniñ Mecnūniyem ser-geşte vü ḫayrān
N’ideyüm āh u efğānum muḳīm-i külbe-i aḫzān
Şadā-yı kūs-ı rıḫlet irişür cān sem‘ine her ān
Bugünden āḫiret ḫaḳḳın ḫelāl itsün ḳamu yārān
Günāhum bildüm eylersem n’ola şefḳat ricā senden
Teraḥḫum eyle sulṭānum ḥaṭā benden ‘aṭā senden

¹ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

VI

Gözüm giryān u dil büryān [u] ten bī-cān cāy-ı maḥzūn¹
‘Ak(1)l ḥayrān u ser-gerdān u bağrum ḥūn ben Mecnūn
Benem ser-geşte-i gird-āb-ı cevri-i gerdiş-ger-i ḥūn²
Belā vü miḥnet ü derd-ile ḥālüm oldu dīger-gūn
Benüm derd-i derūnum bilmez illā Qādir-i Bī-çūn
Günāhum bildüm eylersem n’ola raḥmet ricā senden
‘İnāyet eyle ḥünkārum ḥaṭā benden ‘aṭā senden

VII

Gürbānum alaldan dest-i miḥnet sīne-çāk oldum
Şerār-ı nār-ı ğayret yaqdı cānum sūznāk oldum
Düşüp çāh-ı belāya Yūsufāsā derdnāk oldum
Şuhūdīyem yüz urup zīr-i na‘lūñde ḥāk oldum³
Dem-i āḥirdeyem bir dem nazār kııl ben helāk oldum
Günāhum bildüm eylersem n’ola şefkat ricā senden
Benüm devletlü sulṭānum ḥaṭā benden ‘aṭā senden

172b

68

Kaşīde-i ‘Ulvī Çār-Ender-Çār Sellema’Ilāhu Te‘ālā

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

1. Cihān bāğında ḥadd ü zūlf ü çeşm ü ḳaddūñ ey dil-ber
Biri güldür biri sūnbül biri ‘anber biri ‘ar‘ar
2. Ḥayāl ü ḥasret ü derd ü firāḳuñ ey ṭabīb-i dil⁴
Ḳarār u şabr u ‘aql⁵ u fikri yağmā kııldı ser-tā-ser

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

³ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁴ ṭabīb-i dil: ṭabīb ü dil İ.

⁵ şabr u ‘aql: ‘aql u şabr UD.

3. Elümde bād gözümde¹ āb dilümde² nār başumda³ hāk
Baña kıydı bu zülf ü ‘arız u hadd ü haṭ-ı ‘anber
4. Bu hüsnuñle bu ruhsāruñ⁴ bu elfāz u⁵ bu güftāruñ
Dil-ārām u⁶ şafā-baḥş u hayāt-efzā vü cān-perver
5. Cebīnüñle ruḥuñla ‘arızuñla gerdenüñ oldı
Cihān-gīr ü cihān-süz u şeb-efrüz u ziyā-güster
6. Lebüñ⁷ la‘l ü dür-i dendān u bŷy-ı zülf ü ruhsāruñ
Olupdur her biri sulṭān-ı şarḫ u ğarb u baḥr u ber
7. Müjeñle ğamzeñ-ile çeşmüñ-ile kaşuña kuldur
Kemān-keşler ‘adū-küşler bahādurlarla serverler⁸
8. Cemālüñle dehānuñla zebānuñla kelāmuñla
Beden büryān ciger sŷzān u dil nālān u cān bī-fer
9. Ne Rŷm u Şām içinde var ne yirde gökde mānendüñ
Güneş yüzlü hilāl-ebrŷ Mesīḥāsın perī-peyker
10. Belā vü miḥnet ü hışm u cefā vü hicr ü la‘lüñle
Bu ben maḥmŷr u¹ maḥzŷnı² ḫadeḫ çeşm ü mey eşk-i ter

¹ bād gözümde: bād ü gözde UD.

² āb dilümde: āb u dilde UD.

³ nār başumda: nār u başda UD.

⁴ ruhsāruñ: ruhsār u UD.

⁵ u: - İ.

⁶ Dil-ārām u: Dil-ārā vü UD.

⁷ Lebüñ: Leb-i UD.

⁸ bahādurlarla serverler: bahādurlar dil-āverler UD.

11. Ne hoş demdür ne utlu gn ne zb vaqt s'atdr
Ola meclisde sz u sz  dil-ber bde-i amer
12. Beni ul itdi bir mabb u hoş u hş dil-keş kim³
Srr- dil hzr- cn u nr- eşm  nk-ater⁴
13. Lebi Şrn şaı Leyl ozi Ysuf yzi 'Azr
'Aceb zb 'aceb ra'n 'aceb garr 'aceb hoş-ter
14. Keser evgn deler cn aar şera dker anı
eker yayın atar trin eker tgn urup⁵ hner
15. Hkmetle şec'atle mabbetle⁶ adletle
Enşrvn- ferru-ru Gzanfer-fer Sikender-der
16. Selm Hn kim olupdur hsn  hlk u 'adl  dd-ile
Esed-heybet 'Al-sret Hsan-şret melek-manzar
17. Şadkatle mehbetle feşhatle şec'atle
Şeh sensin Eb Bekr u 'mer 'Oşmn u hem Hyder
18. Olupdur derdmendn mstmendn bendeñ efgendeñ
Nie¹ Hn nie Zl  nie Hsrev nie² Sencer

¹ u: -.

² mazn: marra UD.

³ Bu dize UD'de Şu Şekildedir: "Beni ul itdi bir mabb- hb u meh-veş  dil-keş".

⁴ nk-ater: sa'd-ater UD.

⁵ urup: urur UD.

⁶ mabbetle: vechatle UD.

19. Zebūn Kāsımla Rüstem Kahramān u Güstehem Berhem
Ferīdūn dūn Nerīmān nerm Hürşeng Erdeşir ahkar

20. Bu eyvān u bu dīvān u³ bu ‘ayşı nūşı dir gören⁴
Olur Efrāsiyāb u Kayşer ü Cemşid ü Cem çaker

21. Seher bezm itseñ olur ‘ayş nūşı zevk şevk için⁵
Felek cevşen zirih encüm siper şems ü kamer miğfer

22. Suvār-ı esb ü kahr u heybet ü hışm u gāzab itseñ⁶
Dil ü cān hayrete varur zemīn ü āsmān ditrer

173a

23. Enīsūñ şevket ü şavlet celīsūñ devlet ü ‘izzet⁷
Zihī nuşret zihī fırsat zihī kudret zihī leşker

24. Saña halk-ı nevā kavm-i ‘Arab hayl-i ‘Acem hem Rūm
Kimi hāndur kimi sulţān kimi şāhdur⁸ kimi kayşer

25. Şehā kılsañ sefer şark-ile garba zabt u feth için
Dil ü cāndan olur kāfir müselmān bende-i kemter

26. Karīnūñdür rehīnūñdür zahīrūñdür esīrūñdür

¹ niçe: Eger UD.

² niçe Zāl ü niçe Hüsrev niçe: eger Sāsān eger Sāmān eger UD.

³ u: - UD.

⁴ ‘ayşı nūşı dir gören: ‘ayş u nūşını görse UD.

⁵ ‘ayş nūşı zevk şevk için: ‘ayş u nūş için hāzır UD.

⁶ itseñ: olsañ UD.

⁷ ‘izzet ü devlet: ‘izzet-i devlet İ.

⁸ şāhdur: şāh u UD.

Ꞑamu feth ü zafer birle Ꞑamu begler Ꞑamu ‘asker

27. Ziyād itsün çü¹ ‘izz ü cāh Ꞑadr u şevketüñ Mevlā

Bahār u dīde-i rüz u şebde olsun HāꞐ saña yāver²

28. N’ola luṭf u seḥā vü cūd u iḥsānuñ recā Ꞑılsam

Göñül zilletde cān ḥaste beden ‘üryān u³ ben efꞐar⁴

29. Ğarīb ü bī-kes ü bī-çāre vü āşüfte ḥālem ben⁵

Yolum rāh-ı ‘adem ğam zād u hem-derd ü elem reh-ber⁶

30. Şehā ‘adl-ile dāduñ medḥ ü vaşf itmekde⁷ ‘Ulvīdür

Kemāl ehli vü kān fażlıvü ḥoş-ṭab‘ u süḥan-perver

31. Bu deñlü Ꞑudret-i nazm u bu deñlü luṭf-ı ṭab‘-ile⁸

Yā Hāfızdur yā Cāmī⁹ yā Zāhīrī Enverī beñzer

32. Du‘ā-y-ile şenā-y-ile feşāḥatle belāgatle

Ꞑaşıdem bī-nazīr ü bī-şebīh ü bī-mişāl ü ter

33. Sımāt u muṭrib ü sākī vü şem‘ olmağa bezmüñde

Gelür her şeb şihāb u keh-keşān zühre meh-i enver

¹ çü: bu UD.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

³ u: - İ.

⁴ efꞐar: faꞐır UD.

⁵ Bu dize mecmuada şu şekildedir: “Ğarīb ü bī-çāre vü āşüfte ḥāl oldum”.

⁶ hemderd ü elem reh-ber: hemhicrān elem ü rehber İ.

⁷ itmekde: itsekde UD.

⁸ ṭab‘-ile: iḥsānuñ UD.

⁹ Cāmī: Cāhızdur UD.

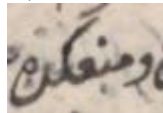
Ġazel-i Sūvārī

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

1. Bilünmez şān-ile şānuñ ‘aceb yā Rab ne şāhsın sen
Nişān-ı şānuñ oldı cümle ‘ālem bī-nişānsın sen
2. Bu sırda Zāhir līk çeşm-i sırda Bātınsın¹
‘Aceb hikmet durur gözden nihān dilde ‘ayānsın sen
3. Ne imkān-ı mekān var zātuña şāh-ı münezzehsin
Mekān yaqīn ider zātuñ velīkin lā-mekānsın sen
4. Kelāmuñ bī-ḥurūf [u] lafz [u] şavtuñ emr-i hikmetdür
Lisān ile telaffuzdan mu‘arrā bī-zebānsın sen
5. Şifāt-ı zātuñ olmışdur *hüve’l-Evvel hüve’l-Āḥir*
*Hüve’z-Zāhir hüve’l-Bātır*² ‘ayānsın sen nihānsın sen
6. Dür-i deryā-yı kudret kim ‘aceb dürr-i yetīm oldı
Muḥīṭ-i lü’lü’-i esmā-yı baḥr-ı bī-kerānsın sen
7. Ne şāhān-ı dimaḡuñda³ Sūvārī nazm şān buldı
Ne şāndur şān-ı ‘ālī-şānuñ ey destşāh-ı şāhsın sen

¹ Vezin hatalıdır.

² “O ilktir, sondur, zahirdir, bätındır.” *Kur’ân-ı Kerîm*, 57/3. ayetten kısmen iktibas edilmiştir.



³ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

Ġazel-i Hāliṣī Nazīre

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün

1. 'Ayāndur gün gibi zātuñ velī gözden nihānsın sen
Münezzehsin mekāndan anuñ-içün lā-mekānsın sen
2. Dür-i yektā-yı kudret kim dür-i yetīm oldı¹
Muḥīṭ-i cümle-i eṣyā vü baḥr-ı bī-kerānsın sen
3. Lisān-ı ḥāl-ile tesbīḥüñ eyler encüm ü enhār
Zihī kudret ki Ḥallāk-ı² zemīn ü āsumānsın sen
4. Şıfāt-ı şānuñ olmuşdur hüve'l-Evvel hüve'l-Āḥir³
Ne cevherdür ki zātuñ hem nihānsın hem 'ayānsın sen
5. Sen ol Kādırsın olduñ şavtsuz hem ḥarfsüz nāṭıḳ
Zebān-ile tekellümden müberrā bī-dehānsın sen
6. Zamān ta'yīn ider zātuñ kadīm olduğunu ammā
Mu'ayyen bir zamānuñ yok Ḥudāyā bī-zamānsın sen
7. Każā tīrin kader ḳavsinden atduḳça yed-i şun'uñ
Nişāndur Hāliṣī bendeñ velīkin bī-nişānsın sen

173b

71

Taḥmīs-i Murādī Sellema'llāhu Te'ālā

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün

I

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

² Ḥallāk-ı: Ḥallāk u İ.

³ "O ilktir, sondur" Kur'ân-ı Kerîm, 57/3. ayetten kısmen iktibas edilmiştir.

Nite zül ‘ālemine nāzır olana ‘ayānsın sen
‘Avālimden olan feyz-i vücūduñla beyānsın sen
Kamu eşyāda Zāhir Hıyy ü Kādir ¹ Cāvidānsın sen
Mekān senden tōlı yā Rab velīkin bī-mekānsın sen
Vücūduñla zamān memlū velīkin bī-zamānsın sen

II

Sürüş-ı vaḥy olımadı ḥarīm-i ḳurbuña maḥrem
Ġanīsın cümle ‘ālemden te‘ālā zātūke’l-ekrem
Virürsın mücrim ü ‘aşıye sen Rezzāk olup erḥam
Sen ol sultān-ı ‘ālemsin tōyar na‘māñ ile ‘ālem
Cihānı var iden sensin velīkin bī-cihānsın sen

III

Kiminde kenz-i maḥfīden zuhūr itdi niçe hey’et
Olupdur anlaruñ her birisi bir maḥzar-ı nisbet
Ḥaḳīkatde yine sensin nazarda idicek diḳkat
Senüñdür ḳudret ü saḫvet senüñdür ‘izzet ü nuḫret
‘Ayānsın cümleye her ān velīkin bī-‘ayānsın sen

IV

Tulū’-ı āfitāb-ı zātuñı setr eylemez estār
Anuñ-çün seyyi’āt oldı ḥavāşşuñ itdügi ezḳār
Berīsın her ne deñlü olsa zātuñdan temām efkār
‘Aceb ḳudret durur² yā Rab³ ‘aceb ḫikmet durur bu kār
Beyān eyler seni eşyā velīkin bī-beyānsın sen

V

Bu sırruñ ğayrdan hıç revānın bulmadı kimse¹

¹Bu dizede “Kadir” kelimesinden sonra gelen “u” vezin gereği dizeden çıkarılmıştır.

²Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

³ yā Rab: bu ḥāl MUD.

Yine sırruñdadur terk-i ‘ayānın bulmadı kimse
Vücūduñ zevrağından geç revānın bulmadı kimse
Murādī bil bu deryānuñ kenārın bulmadı kimse
Nazar eylerse² saña bil ki baħr-ı bī-kerānsın sen

72

Ėazel-i Maḳlūb el-Muzāri‘ ber-Tertīb-i Kelimāt li-‘Ahdī

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

1. Baña dirlik ħarām oldı begüm sensüz n’idem cānı
Şehā ‘ıyşuñ³ müdām olsun benüm ‘ömrüm olup fānī
2. Ķamu ‘ālem çeker cevrin dilā andan vefā gelmez
Cefā eyler baña ancağ dime yārüñ odur şānı⁴
3. Eger zāhid yüzün görse düşüp ‘ışka virür cānın
Fedā kılsa n’ola varın Ķamu ‘āşık görüp anı
4. Ağar diñmez yaşum her dem gözüm ağlar gice gündüz
Belā ‘aynı durur çeşmüm Ķızılıрмаğ olup⁵ Ķanı
5. Şoñı derdüñ⁶döner derde ‘ilāc olmaz aña Ķat‘ā
Devā dirseñ şoñı vādur⁷ yürü ‘Ahdī Ķo dermānı

174a

73

Müseddes-i ‘İşyānī Nazīredür

Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

² eylerse: iderse MUD.

³ ‘ıyşuñ: ‘ışkuñ AHD.

⁴ Bu beyit AHD’de 3. sırada yer almaktadır.

⁵ Ķızılıрмаğ olup: olup ırmağ kızıl AHD.

⁶ derdüñ: derdim AHD.

⁷ vādur: dādur İ.

I

Dünyede¹ gördüğüm ālāmı size(?)² yād ideyin
Şarşar-ı āh-ile ‘ālemi ber-bād ideyin³
Dil-i maḥzūnı belā çekmege mu‘tād ideyin
Cānuma gözden aķan ḥūn-ı dili zād ideyin
Bunca feryādum işitdūñ dīmedūñ dād ideyin
Sen ki dād itmeyesin ben kime dād ideyin

II

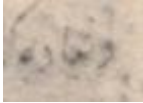
Yaşarur ser-i dilüm çarḥ-ı gamuñ ülkeridür
Yaşum emṭārı anuñ gözlerim ebteridür
Tāb-ı miḥnet yüregüm yağını ṭurmaz eridür
Yaķsam āhumdan eger başuma odlar yiridür
Bunca feryādum işitdūñ dīmedūñ dād ideyin
Sen ki dād itmeyesin ben kime dād ideyin

III

Bād-ı āhum ṭuta göklerde maķar lāyık mı
Vire ğam āyīne-i ķalbe keder lāyık mı
Ķan dōke yaş yirine dīde-i ter lāyık mı
Ḥālūme itmeyesin ğāhī nażar lāyık mı
Bunca feryādum işitdūñ dīmedūñ dād ideyin
Sen ki dād itmeyesin ben kime feryād ideyin

IV

Geçirüp gerdenüme şīr gibi ṭavķ-ı elem

¹ Mecmuada  şeklinde yazılan kelime vezin gereği “dünyede” şeklinde okunmuştur.

² Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

³ Bu dizede vezin hatalıdır.

Eşk-i çeşmüm baña zencîr-i cünûn eyledi gam
Kimseye olmadı hîç baña olan zulm u sitem
Nedür ey kân-ı kerem bârî günâhum bilsem
Bunca feryâdum işitdün dimedün dâd ideyin
Sen ki dâd itmeyesin ben¹ kime feryâd ideyin

V

Dünyede sencileyin bir kişi ‘âdil yoğ-iken
Devr-i ‘adlünde benüm gibi gedâ-dil yoğ-iken
Dergeh-i Hakkâ mu‘âdil yüce menzil yoğ-iken
Âh-ı mazlûm aña varmağa hâ’il yoğ-iken
Bunca feryâdum işitdün dimedün dâd ideyin
Sen ki dâd itmeyesin ben² kime feryâd ideyin

VI

Hışm u kînüñ sebebi bendeñe şâhum neyki
Cürmümüñ aşlı yâhud zıll-i ilâhum neyki
Zulmet ü gamda komak yâ beni mâhum neyki
Her gün âh eylemeden gayrı günâhum neyki
Bunca feryâdum işitdün dimedün dâd ideyin
Sen ki dâd itmeyesin ben³ kime feryâd ideyin

VII

Her güle yâd-iken pâdişâhum ihsânî⁴
Sicin-i miñnetde koma meded pîr-i ‘İşyânî⁵
Kul beşerdür ne ‘aceb olsa eger noqşanı
N’ola cürmüm çoğ-ısa ‘afv-ı şehinşeh kanı
Bunca feryâdum işitdün dimedün dâd ideyin

¹ben: - İ.

²ben: - İ.

³ben: - İ.

⁴ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁵ Bu dizede vezin hatalıdır.

Sen ki dād itmeyesin ben¹ kime feryād ideyin

174b

74

Kaşīde-i Bākī Efendi Berāy-ı Ferīdūn Beg Nişānī

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

1. Te‘āla’llāh zihī ṭāḳ-ı bülend-i āsmānāsā
Hezār aḥsente ey burc-ı felek-ḳadr u semā-sīmā
2. ‘Aceb beyt-i muşanna‘dur bulunmaz degme dīvānda
Ferah-baḥş u şafā-güster neşāṭ-engīz ü rûḥ-efzā
3. İki mışrā‘ iki yanında ḥoş mevzūn u dil-keşdür
Der-i devlet-serāy-ı dil-güşā bir maṭla‘-ı ğarrā
4. Ḥarīm-i ḥāşşa yol virmez açılmaz² bir şaḥş-ı nā-dāna³
Nigār-ı pāk-dāmendür münakkaş perdesi gūyā
5. Muraşşa‘ cāmlarla ḥoş⁴ ‘aceb şāhāne meclisdür
Düşinde görmedi Cem böyle ‘işret-ḥāne-i zībā
6. Görüp ol cām-ı gül-rengi seḥerde⁵ eyler āhengi
Şanur güllerle⁶ zeyn olmuş ḳafesdür bülbül-i şeydā
7. Nedür ol gūşe-i bāmındaki āvīzeler dirseñ
O zībā ṭurrayā bir şānedür kim itdiler peydā

¹ ben: - İ.

² açılmaz: açılmaz degme İ.

³ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁴ ḥoş: bir BD.

⁵ seḥerde: seḥerden BD.

⁶ Şanur güllerle: Münevver gönüllerle İ.

8. Dem-ā-dem sīm ü zer micmer kıllur ol ıurraya hem-ser
Duḥān-ı ‘ūd u¹ ‘anberden kemend-i zülf-i müşgāsā
9. Libās-ı ḥüsn-ile bir şūḥ-ı sīm-endāma dönmişdür
Der ü dīvār² zeyn olmuş ser-ā-pā³aṭlas [u] dībā
10. Leṭāfetde ruḥāmı sīm-i ḥāmı itdi bī-rağbet
Mücellā mermeri ḥavzı⁴ görenler şandılar ḥārā
11. İrem bāğı aña nisbet degül bir taşına kıymet
Egerçi kıymeti taş-iledür bünyādı ser-tā-pā
12. Zülālinden ‘ibāretdür nesīminden kināyetdür
Şafā-yı⁵ çeşme-i Kevşer hevā-yı Cennetü’l-me’vā
13. Nice maṭbū‘ u⁶ mevzūn olmaz ol kaşr-ı mu‘allā kim
Aña mi‘mār ola tedbīr-i şāḥib-re’y-i mülk-ārā
14. Cihān-ı himmetüñ baḥr-ı firāvānı Ferīdūn Beg
Ki üstinde⁷ ḥabāb olmuş anuñ ol kubb-e-i ‘ulyā
15. Süṭūr-ı nāmesinden mülk ü millet sebzesi ḥurrem

¹ u: - İ.

² dīvār: dīvārı BD.

³ ser-ā-pā: ser-ā-ser BD.

⁴ ḥavzı: mevcin BD.

⁵ Şafā-yı: Şafāsı İ.

⁶ u: - İ.

⁷ üstinde: üstine BD.

Sütün-ı nāmesinden¹ dīn ü devlet haymesi ber-pā

16. Şadef gūşın müzeyyen² kıлмаğ-ıçün dürr-i lafzından

Kelāmin istimā‘ eyler pes-i dīvārdan deryā

17. Duḡūl-i meşcid-i³ ḡāşına ruḡşat mümkin olmazsa

Buḡārīden gelür diñler ḡadīşin⁴ ṭālib-i ma‘nā

18. Hezārān mürdeye bir demde lafzūñ⁵ tāze cān virdi

Meşīḡā resm ü āyīnin muḡaşşal eyledüñ iḡyā

19. Cihānda bir qurı adı ḡalupdur⁶ çeşme-i Hızruñ

Sen eylersin bugün āb-ı ḡayāt aḡkāmını icrā

20. Kef-i cūduñ vüçüd iḡlīmine bir ṭarḡ-ı nev şaldı⁷

‘İmāret buldı luḡfuñla serāy-ı köhne-i dünyā

21. Sipihruñ nitekim dām⁸-ı zümüröd-fāmı devr eyler

Olur ‘işret-serāy-ı ḡalḡ tā nüh günbed-i ḡadṛā

¹ nāmesinden: ḡāmesinden BD.

² müzeyyen: -İ.

³ meşcid-i: meclis-i BD.

⁴ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

⁵ lafzūñ: luḡfu BD.

⁶ ḡalupdur: ḡalur İ.

⁷ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

⁸ dām: cām BD.

22. Cihānda sāğar-ı devlet murāduñ üzre devr itsün¹
Gönül hoşlıkların kılsun müyesser Hāzret-i Mevlā

23. Nigehdāruñ Hudāvend-i zemīn ü āsmān olsun
Cihān durduqça ābād olsun ol tāk-ı felek-fersā

175a

75

der-Hakḳ-ı Hāzret-i Yaḥyā Müseddes-i Aḥmed

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

I

Şeh-i taht-ı nübüvvet pertev-i mihr-i cihān-ārā
Şehīd-i ‘ālem-i şūret sa‘īd-i ‘ālem-i ma‘nā
Şabāvetden nübüvvet hükmini kāmīl kıluḫ icrā
Cihān ālāyişinden tutduğında semt-i istiğnā
Müşerref oldı nūr-ı pāk ile bu cāmi‘-i vālā
Sünen ehline mecma‘dur maḳām-ı Hāzret-i Yaḥyā

II

‘Aḳīm ü pīr iken māder ü peder burc-ı nübüvvetden²
Tulū‘ıyla ziyā virdi cihāna semt-i ‘izzetden
Geçüp bu ‘ālem-i dünyāyı çün rāh-ı şehādetden
O māha menzil oldı bu maḫal gülzār-ı cennetden
Müşerref oldı nūr-ı pāk ile bu cāmi‘-i vālā
Sünen ehline mecma‘dur maḳām-ı Hāzret-i Yaḥyā

III

Hāḳīkatde bu meşhed ravza-i firdevs-i a‘lādur
Hārīm-i Mescid-i Aḳşā mişāl-i revnaḳ-efzādur
Maḳām-ı enver-i pāk-i nebīyya’llāh-ı Yaḥyādur

¹ devr itsün: olsun İ.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

Yüzüñ sür hāk-i rāhına ki dergāh-ı mu‘allādur
Müşerref oldı nūr-ı pāk ile bu cāmi‘-i vālā
Sünen ehline mecma‘dur maḳām-ı Ḥazret-i Yaḫyā

IV

Ḥazīrū’l-ḳuds-i rif‘atdūr bu ma‘bed Ka‘bedür gūyā
Bu dördünci ḫaremdür bunda durur¹ mihr-i cān-ārā
Hemīşe eylesün Rūḫu’l-Ḳudüs bu ravzayı iḫyā
Selām-ı Ḥazret-i Mevlā peyāmın eyleyüp ilḳā
Müşerref oldı nūr-ı pāk ile bu cāmi‘-i vālā
Sünen ehline mecma‘dur maḳām-ı Ḥazret-i Yaḫyā

V

Şalāt-ile selāmuñ ḫıdmetin her dem edā eyle
Nişār-ı ravza-i pāk-i cenāb-ı Muştafā eyle
Temennā-yı şefā‘at ile **Aḫmed** ilticā eyle
Du‘ā-yı ḫayrı bunda cem‘ olanlardan ricā eyle
Müşerref oldı nūr-ı pāk ile bu cāmi‘-i vālā
Sünen ehline mecma‘dur maḳām-ı Ḥazret-i Yaḫyā

175b

76

1. Yā men lecceme’l-mütekebbirīne² bi-licāmi ‘azametihī³

77

Beyt

Mef‘ülü/ Mefā‘īlü/ Mefā‘īlü/ Fe‘ülün

1. Dün duḫter-i rez muḫtesib-i ‘aşruñ elinden

Ḥum gūşesine girdi bugün atdı ḳapağı

78

Ḳıṭ‘a¹

¹bunda durur: bundadur İ.

²mütekebbirīne: müctebirīne İ.

³“Ey muhafaza eden Allah’ım, kibirlenenleri azametinin gemiyle dizginle”.

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/Fa‘ilātün/ Fā‘ilün

1. Bir deliķanlı ĥarāmīdür diyü ĥabs itdiler
Aşmadan kırtuldu ammā çok şıķılmışdur şarāb

79

Buruk(?) Aĥmed Aĥanuñ Kerīmesinüñ Āsitāneye Getürdüklerinüñ Tārīĥidür

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

1. Menba‘-ı cūd [u] seĥā Ĥazret-i Esmā Sulţān²
Ĥükm-ile fermān idüp irsāline
2. İmtişālen emrine oldum hemān
Yüz sürüp biñ cān-ile dergāhına
3. Ĥātemüñ cūd seĥāsına ne ĥacet³
Muĥtenemdür cümleler in‘āmına
4. Ĥaķ te‘ālā ‘ömrini kılsun mezīd
Her mühimmi irgüre murādına
5. **Tālibī**bende didi tārīĥini
Bā-ĥükm gitdi Sitanbula Āmine (?)
3 Cumāde’l-āĥire⁴ 1165

177a

80

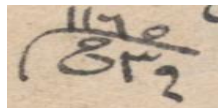
Ĥaşıde-i Āgehī Berāy-ı İştılāĥāt-ı Keştī

Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

¹ Şiir mecmuada, “Kıt‘a” başlığı ile yer almaktadır. Ancak şiirin nazım şekli müfreddir.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

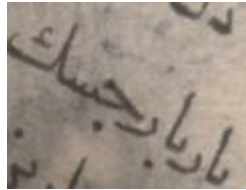
³ Bu dizede vezin hatalıdır.



⁴ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

1. Çekdürüp firkatañı bizden irag olduñ sen
Baħr-i ‘aşk içre¹ niçe furtınalar çekdüm ben
2. Sen yıķarsın bu yaķalarda gönüller şehrin
Dil ü cān mülkini yaġmā idici sensin sen
3. Barbariçāñ² siyeh³ aķlasdan olalı cānā
Gemici neftīlerin ‘āşık-ı zār itdüñ sen
4. Bād-ı ‘aşkuñ alavand eyledi şabrum gemisin
İlevend oldu gönül tıflı senüñ derdüñden
5. Baħr-ı ‘aşk içre yürürsem n’ola yelken toruda
Bir ħarāmī baķıcı yāre esīr oldum ben
6. Yār aġyār-ile deryāya çıkar seyrāna
Ehl-i dil ‘āşık olan volta⁴ urur geñ yaķadan
7. Dūd-ı āhum direk oldu bu zemīn keştīdür
Bir yeñi yelken olupdur aña gerdün-ı kühen
8. Cānda şugurya turur derd ü belā renc ü ‘anā
İstife oldu gönül manķaları miñnetden

¹ ‘aşk içre: firķatde GD.



² Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

³ siyeh: siyāh İ.

⁴ volta: olta İ.

9. Seyr iden yüzüñi deryāda irişür Hızra
 Kādre irer¹ seni bir kerre kaçırırada gören
10. Geldi çatdı dil ü cān zevraķına derd ü elem²
 Bizi çignetmege bu fülk-i felek tutdı dümen
11. Rūzgār oldı muhālif başuma üşdi belā
 Başladı geldi kaçıntı yine başdan kıçdan
12. Baħr-ı ‘aşka düşeli oldı muhālif çenber
 Korķum oldur ki gele bād-ı belā yapraķdan
13. Eger olduñsa maħabbet deñizinde mellāħ
 Puşula şevķ gerek ħarti ğam u derd ü miħen
14. ‘Aşķ deryāsına şalduñsa gönül zevraķını
 Bulımsın bu yaķalarda dilā sen mesken
- 177b**
15. Ĥūblar orsa³ kaçup saña kenār olmaz-ise
 Olma anlardan alarģa bir iki gün kaçtan
16. Baħr-ı ‘aşķ içre olan ‘āşıķa pend ey zāhid
 Kāradan ālet oñarmaķ gibidür geñ yaķadan
17. Götür ırģalyayı olma paçariz ey aĝyār

¹irer: uğrar GD.

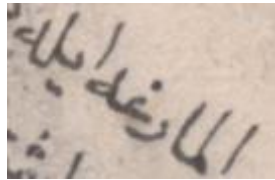
²derd ü elem: bād-ı belā GD.

³orsa: forsa GD.

Yāri ben baħr kenārında kenār eyler-iken

18. Ey gōñül niçe yatarsın bu liman-ı tende
Himmetüñ lengerin al mevsimidür aç yelken
19. Qorşan ol hāşılı dünyādan alarğa olagör¹
Bu hayırsuz atada tırma dilā ise seren
20. Himmetüñ göncügin elden şalıvirme zinhār
Keştī-i şabruñı şakla alavand olmağdan
21. Alamarğayla² yūri yoğ-ısa yil yelkende
Çünkü ‘āşık olımazsın hele bārī yelten
22. Qulzüm-i ‘aşka sefer eylemege ‘azm eyle
Rūzgār-ile yūri tenta fora sök yelken
23. İtmek isterseñ eger bāğ-ı cinānda manca
‘Amel ü zühd³ qomanyasını vāfir yüklen
24. Orsa gitseñ⁴ çıqamazsın poca gitseñ gird-āb
Nice qullansañ atar qaraya bu keştī-i ten

¹ olagör: oli-gör GD.



² Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

³ zühd: zühd ü İ.

⁴ gitseñ: varsañ GD.

25. Olmadın lenger-i ten baħr-ı fenāya fonda

Pupa ālet-ile cān alyetesini ullan

26. Ey dirīgā bizi gāfille zebūn itdi hevā

Geldi atdı demir ūstinde yaturken dūşmen

178a

27. Yā İlāhī bizi gird-āb-ı hevādan urtar

Bize yol vir varalum bir (i)limana erken

28. Olsa deryā umı midārı ayurmaz derdūñ

Sā‘ati var geer ey **Āgehī** şabr it atlan

29. Kelimātuñ dūr-i deryā-yı haīat añlar

Baħr-ı ma‘nāda şināverlik iden ehl-i sūħan

81

der-Beyān-ı Zemm-i Keşī Güft Cūyī Efendi

Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

1. Derd-i serdūr geminūñ Ha bu kiarz u¹ tōresi

‘Alı başında olan añā² ider mi hevesi

2. Hārici zīnet-i naş-ile ū aşr-ı cennet

Dāħiline naar olunsa cehennem deresi

3. Bārınuñ varı ise³ hep miħnet endūh elem⁴

Hep iinde bulunur zev ū şafādan berīsi

¹ u: - İ.

² olan añā: orda göge İ.

³ Varı ise: varılsa İ.

⁴ Bu dizede vezin hatalıdır.

4. Hedef-i tîr-i¹ kazâsın ne maħalde olsun
Yâ bunuñ cāy-ı selāmet neresidür neresi²
5. Bir iki taħtanun üstinde hevāya tayanup
Cān bāzārı³ ider bir⁴ nice dünyā delisi
6. İztirābı ne virür cān u dile ārāmı
Ne gelür hāy-ile hū⁵ göze uy(u)ħu kapısı
7. İki yelkenci zebānî-şifat u dīv-endām
Bād-ı luṭf u keremūñ qahruñ anası atası

178b

8. Kırbacı kuvvet-i bāzū ile alup urıcağ⁶
Bile kırbac-ile kalğar urulanuñ derisi
9. Münte kaşka diregi şöyle çekerler küregi
Sudan āteş çıkarur şiddet-i darb-ı pelüsi
10. Nic' olur hāl-i kıyāmet göreyin dirseñ eger⁷
Nazār eyle iricek gūşuña silistre sesi
11. Bu haqırūñ hele yanında gemi ile deñiz

¹ i: u GYYM.

² Bu dize GYYM'de şu şekildedir: "Neresidür ya bunuñ cāy-ı selāmet neresi".

³ bāzārı: bāzārına GYYM.

⁴ ider bir: düşmiş GYYM.

⁵ hu: hūdan GYYM.

⁶ Bu dize GYYM'de şu şekildedir: "Kuvvet-i varını bāzūya getürüp çalıcak".

⁷ Bu dize GYYM'de şu şekildedir: "Hevl-i maħşer nic' olur anı görem dirseñ eger".

Düşde görünse dahı hayra degüldür¹ yorası

12. Vezninüñ mu‘tedili hayr u halâş ile necât²

Dedegi cünb bil ağırsa tarafeynüñ birisi

13. Hağ selâmetle vuşulini müyesser kılcak³

Qor gider mi hele bir dahıCüyî Tunusı

82

Tārīḥ

Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

1. Güş idince kimi maḥv (...) ⁴ sen bu dil hemān

Elde ḥāmem kāğıd-ile jāj-ḥāy itdi meni

2. Ala ele (...) qo ḥāçuñ diyerek

Cem‘ idüp bir yire eşḥāş-ıla hep Ehremeni

3. **Ṭālibī** ben de didüm böyle bir tāriḥ aña⁵

Evsat-ı Paşqalyada Rüm-ile Kürdüñ Ermeni

Sene 1165

(...) es-Seyyid Muştafā Tālibī¹

¹ degüldür: gelür GYYM.

² Bu dize mecmuada şu şekildedir: “Mu‘tedili haylī ḥalāşı ile necātr”.

³ kılcak: idicek GYYM.

⁴Mecmuada bu kısım okunamamıştır:



⁵ Bu dizede vezin hatalıdır.

Emîrû'l-hâc İsmâ'il Ağa ğafera lehüma

[Te]m

179a

83

Terkîb-i Sürme

Biraz nâne 5 dirhem, şeh-dâne güvenlik 2 dirhem, hâliş balmümü 12 dirhem

Bal mûmin eridüp ve biraz nâne ile güvenliği dahı muhkem sıcak idüp içine qarışdurup bir parça mâ'î birini muşamma' yapup ve bir iki dâne fetîl yapup yağa ve bir pāk dipli şahan içine şokulup ve mezbür fetîlüñ üzerine duta şu ısınduğa yine şu döke şu kıoya bu minvel alına iş cem' olduğdan isti'mâl eyleye ğāyet nāfī'dür.

84

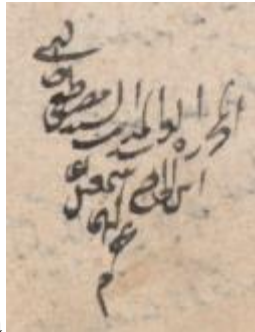
Şabāh namāzından soñında vird olunacak āyet-i kerîmedür: Bismi'llāhi'r-Raḥmāni'r-Raḥîm. *Ve men yetteḳillāhe yec'al lehü maḥrace.² Ve yerzuḳhü min ḥaysü lā yaḥtesib. Ve men yetevkel 'ala'llāhi fehüve ḥasbüh. İnnallāhe bâliĝu emrih. Ḳad ce'alallāhü liküllü şey'in ḳadrā.³*

179b

85

Türkmān⁴

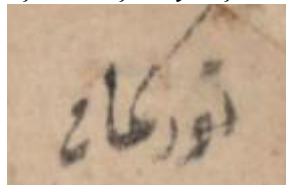
Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün



¹ Bu kelime mecmuuda şeklinde yazılıdır.

² "Kim Allah'tan korkarsa Allah ona bir çıkış yolu yaratır." *Kurân-ı Kerîm*,65/2. ayetten kısmen iktibas olunmuştur.

³ "Ve onu ummadığı yerden rızıklandırır. Kim Allah'a güvenirse O, ona yeter. Allah, emrini yerine getirendir. Allah her şey için bir ölçü koymuştur." *Kurân-ı Kerîm*,65/3. ayet iktibas edilmiştir.



⁴ Bu kelime mecmuuda şeklinde yazılıdır.

I

Bir ağaç kāmīl olınca ibtidā kökden büyür
Nice yüz biñ dalı vardır kudretinden şu yürür
Bāreka'llāh hūb yaratmış güzel meyve virür
Yılda bir meyve viren ol dala hayrānum bugün

II

Dört kitābı bir bilenler şıdık-ıla Hākka tapar
'Arif [ü]kāmīl geçinenarından hişşe kapar
Devşirür biñ bir çiçekden yoğurur ma'cūn yapar
Halka yarar mūmı çıkar bala hayrānum bugün

III

Hāk te'ālā kudretiyle şırātı kurşa gerek
Nice yüz bin kulı vardır su'ālin şorsa gerek
Mū'min olan kullarını cennete sürse gerek
Cennet-i a'lāya giden yola hayrānum bugün

IV

'Aşık 'ömr-i fānīde çün 'ār idüp gayret çeker
Dünyā kadar mālın olsa beş on arşun bez yeter
Aḥmedüm şuyum ışıdur Muştafām alur döker
Sīm-i (?) teneşüre çıkdı şāla hayrānum bugün

180a

86

بالملاحظة يُعرفُ مُصنَّعٌ عَرَبِيٌّ بَيْتٌ

Fe'ülün/ Mefā'īlün/ Fe'ülün/ Mefā'īlün

كفى نا بأنا في زمان مذمم ... يذاد عن الحق المبين ويدفع

حزناً أنا نزور معاشرأ ... فنهمل فيما بينهم ونضيع

أني أقول مقالة ... فيمنعني منها اللئيم ويقمع

بدار أرذال ... قلوبهم غيظاً عليّ تقطع

مذلة ... وليس بها حرٌّ من الناس ينفع

أرى كل من فيها عن الحق يدفع
الذل فيها دائماً ليس يقطع
من أرجائها يتنوع
أكنافها يتسرع
ملاكها يتفرع
يتوقع
مَا الْحُرُّ كَفَىٰ ۖ وَتَمْنَعُ الْجَزِيلِ الْحِطِّ عَنِ تَصَدُّ الَّتِي حَالِهِ مِنْ يَلْقَاهُ
يُقَطِّعُ الْقَلْبُ دُونَهُ أَمْرًا أَحَاوِلُ بِأَنْبِي، صَاحِبِي يَا حَزْنَا
وَأَطْمَعُ عَنِّي خَبَا لَا نَأْتُ وَقَدْ أَحْبَبْتِي رَفِيقُ أَنِّي
يُسْمَعُ لَيْسَ مَا قُلْتُ لَوْلَا قُلْتُ إِذَا مَعَاشِرِ، بَدَارِ
فَأَمْنَعُ أَشَاءَ مَا فِيهَا أَحَاوِلُ مَذَلَّةِ
تَدْمَعُ الدَّهْرُ عَيْنَهُ فِيهَا الْحُرَّ أَرَى
تُمْنَعُ وَالْمَكَارِمُ يَهْوَى الْبُخْلُ
يُتَوَقَّعُ أَكْنَافِهَا مِنْ

87

والتفكر بالتتبع يُعرف مُصنَعُ عَرَبِي بَيْتِ

Fe'ulün/ Mefā'ilün/ Fe'ulün/ Mefā'ilün

عزيز لا يقيم بم سواه ، فكاشفه قد فك رقا سره
الوهم غرا ورفعة ، فمن كان لا يسترق علوا بحصره
لا ثبت يقتضى، ولا محو فيرى ذبح غيره
القرب بعده ، في الكشف سر كامل طي نشره
حاله، فساكنه قد صار قيوم دهره
فواجده قد فاق كلا بفخره
ما شاء كان بأمره
غنى بتبره
بقصره

مقام يفوت كوصف في كل شأنه ، فمدركه فوت وحيد ببتره

بأمره

عزيز بمصره

جلت معاني قدره

فمن حل فيها فات أفراد عصره

أمره، وكل وجود عند بزاه وبدره

البعد قربة ، فيا حبذا من قام سكرالخمرة

صعب مرات ، فكل وجود لاح في فيض بحره

الكون من ذا يرده، له حُجُبٌ خست ما شفاع وبرّه

يريد الفصل والوصل موهما، ويسلب أو صافا تحلت بقهره

180b

88

Isıtma için gāyet mücerredür.

Bir kimesne ħummāya mübtelā olsa ne cins olursa olsun ‘ilāc budur: Evvelā bir (...) keskin şarābı tencereye koyup içine dört dāne kabı şoyılmış ve içi çıkmış elmayı tığrayasın ve iki siyāh turbı kabıyla tığrayasın ve iki dirhem çaranfil ve bir dirhem büberi ba‘de’s-sıcağ içine koyasın. Bu mecmū‘itemām tencereye nişfı kalınca kaynadasın ba‘de indirüp ve süzüp bir şırlı (...) ħıfz idüp temām ısıtma üşüdmekde bir fincān içesin. Eger bürüdet gitmez ise bir fincān daha içesin (...) ol sā‘at def‘ olur.

89

Ḳulnā yā nāru kūnī berden ve selāmen ‘alā İbrāhīm¹ (...)

181a

90

Aḫmed-i Rūmī Çelebi

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

1. Gözüm hīç gördüğün var mı be-ḫaḫḫ-ı süre-i Tāhā

¹“Biz: ‘Ey ateş! İbrahim’e karşı serin ve zararsız ol’ dedik” Kur’ân-ı Kerîm 21/69. ayetten iktibas olunmuştur.

Benüm yārüm gibi dil-ber benüm göñlüm gibi şeydā

2. Ne dil-bersin sen ‘ālemde saña hep ‘āşık olmışdur
Ne zāhid ҡaldı ne ‘ābid ne mü’min ҡaldı ne tersā
3. Görinür gün cemālũñde şehā ve ’n-Nūru¹ ve ’ş-Şemsī²
Yazılmış zülf ü perçemũñde Sübhāne ’l-lezī esrā³
4. Yañaqlarında yazılmış ki hāzā cennetü’l-‘ālā
Dudaqlarında naqş olmuş ki āmennā ve şaddaḡnā
5. Sevelden **Ahmedī** anı mis(i)kīn oldı gör anı
Yürür şūrīde vü bī-dil gezer āvāre vü tenhā

181b

91

El-ḡaz nāfi’ü’l(...)

Şelīşü’l-bevl için ma‘ālīçerde (?) yaḡı idüp beline uralar.

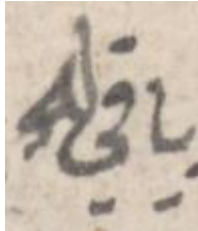
20 dirhem çam saḡızı, 10 dirhem bal mūmu, bir fincān keskin sirke, 5 dirhem ҡırmızı
büber

Zıkr olunan eczāları bir yir üzerine yaḡı⁴ idüp üç gün dola (...) ıḡara, tekrār tecdīd ile
odef‘ ideler.

¹“Hamd, gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve aydınlığı var eden Allah’a mahsustur. Böyleyken kâfirler hâlâ Rablerine başkalarını ortak koşuyorlar.” Kur’ân-ı Kerîm 6/1. ayetten kısmen iktibas olunmuştur.

²“Güneşe ve onun parıltısına andolsun.” Kur’ân-ı Kerîm 91/1. ayetten kısmen iktibas olunmuştur.

³“Bir kısım ayetlerimizi kendisine göstermek için, kulunu bir gece Mescid-i Haram’dan, çevresini bereketlendirdiğimiz Mescid-i Aksa’ya götüren O (Allah) yücedir. Gerçekten O, işitendir görendir.” Kur’ân-ı Kerîm 17/1. ayetten kısmen iktibas olunmuştur.



⁴ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

Şelîşü'l-bevl için ma'cûn idüp ahşamda şabâhda fınduk kadar isti'mâl ide.

92

10 'aded (...), 10 'aded çödük otı, 10 'aded fınduk kabuğı, 5 'aded güvenlik şâh-dâne, 15 'aded talçıñ (?)

Sıcağ idüp bu eczaları (...) bal ile ma'cûn idüp şabâhda ahşamda fınduk kadar isti'mâl eyleyeler, mücerrebdür.

93

İki Şâr (?)

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ne fevz kırduk gidüp fınduk-ıla ol beste-lebüz biz

Nice râm idelüm ol çeşm-i bādāmı 'acebsüz biz

94

Diger

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Hezâr 'uşşâkı var bir bî-vefānuñ olma meftūnı

Yetişmez çü (...) biñ olsa fınduk altunı

Temme

182b

95

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1. İlähî eyle fazluñla mü'ebbed Āl-i 'Oşmānı¹
Çün itdüñ bunları sen ehl-i İslāmuñ nigejbānı
2. Bu nesl-i pāk-ile dīn-i Muḥammed taqviyet buldı
Şeref-baḥş oldı dīne bunlaruñ āyīn ü² erkānı
3. İtā'at üzredür şer'-i mübīne dā'imā bunlar

¹ Bu dize HFŞ'de şu şekildedir: "Ḥatālardan emīn eyle İlähî Āl-i Oşmānı".

² ü: - İ.

Ḳavīdür ḥaḳ bu kim bu ḥānedānuñ şıdḳ u ĩmānı¹

4. ‘Adāletle şecā‘atle seḥāvetle mürüvvetle
Nizām-ı ‘ālem için itdiler sa‘y-ı firāvānı²
5. Ḳamunuñ evveli Sulṭān ‘Oşmān ibni³ Erṭuḡrul
Kim⁴ oldur cümleden evvel ḳoyan resm-i cihānbānı
6. ‘Alāe’ d-dīn-i Selḫūḳī idüp ṭabl u ‘alem⁵ irsāl
Muḥaḳḳaḳ altı yüz ṭoksan ṭokuzdur ḥuṭbe ‘unvānı
7. Yigirmi yidi yıl sulṭān-ı ‘ālem oldu ‘adl ile⁶
Bu devletde bu vaż‘ itdi ḳamu tertīb-i dīvānı⁷
8. Cihān-ı bī-beḳādan ‘azm idüp ol server-i ‘ālem
Yirine gördi lāyıḳ oḒlı Sulṭān Orḫānı⁸
9. Cülūs itdi yidi yüz yigirmi altı tārīḫinde⁹
Sa‘ādetle otuz beş yıl cihānuñ oldu ḥāḳānı¹⁰
10. Ğazāya şarf idüp evḳātını hīḫ ṭurmadı ḥālī
Musahḫar eyledi tadrīc-ile eṭrāf-ı büldānı¹

¹ şıdḳ u ĩmānı: dīn ü imānı HFŞ.

² Bu beyitten sonra mecmuada yer almayan 3 beyit HFŞ’de kayıtlıdır.

³ ibni: bin İ.

⁴ Kim: Ki HFŞ.

⁵ ‘alem: ‘ālem İ.

⁶ Bu beyit HFŞ’de şu şekildedir: “Yigirmiyle yidi yıl salṭanat sürdi ‘adāletle”.

⁷ Bu beyitten sonra HFŞ’de mecmuada yer almayan 2 beyit daha bulunmaktadır.

⁸ Bu dizede kelime eksikliğinden kaynaklanan vezin hatası söz konusudur.

⁹ tārīḫinde: sālinde HFŞ. Bu dizede vezin hatalıdır.

¹⁰ ḥāḳānı: sulṭānı HFŞ.

11. Bu gülzâr-ı fenâdan ol da itdi ‘âkıbet rıhlet
O serv-ibâğ-ı devlet gitdi ‘uqbâya hırâmânî²
12. Cülûs itdi³ yirine oğlı Ğâzî⁴ Hân Murâd anuñ
Temâmet Rûm ilin feth itdi açdı kâfiristânı
13. Cülûsına yidi yüz dağı altmış bir olup târîh
Budur cümle⁵ selâîñüñ şecî‘-i merd [ü] merdânî⁶
14. Otuz bir yıl sürüp devlet ğazâ yolına⁷ ser virdi⁸
Şehâdetle o server hâşıl itdi kırb-ı Raĥmânî⁹
15. Şehîd oldı çün ol Sulţân-ı Ğâzî ‘asker-i İslâm
Cülûs itdürdiler fi’l-hâl oğlı Yıldırım Hânı
16. Cülûsına yidi yüz dağı toksan ikidür târîh
Şecâ‘atde¹⁰ selâîñ içre yokdur anuñ aqrânı
17. Ne dem ‘azm eyleyüp meydâna at şalışaydı¹¹ küffâra

¹Bu beyit kaynak eserde farklı bir yerde olup “*Yigirmi yidi yıl sulţân-ı ‘âlem oldı ‘adl ile/ Bu devletde bu vaz‘ itdi kamu tertîb-i dîvânı*” beytinden sonra yer almaktadır.

beytinden sonra yer almaktadır.

²serv-ibâğ-ı devlet: server-ibâğ-ı devlet İ.

³itdi: idüp HFŞ.

⁴Ğâzî: Sulţân HFŞ.

⁵cümle: el-hakq HFŞ.

⁶merd [ü] merdânı: merd-i meydânı HFŞ.

⁷yolına: yolında HFŞ:

⁸ser virdi: virdi ser HFŞ.

⁹kırb-ı Raĥmânı: kırup Raĥmânı İ.

¹⁰Şecâ‘atde: Şecâ‘atle İ.

¹¹şalışaydı: saldı HFŞ.

Şanuruñ berķ-i hātifdür¹ elinde tīġ-ı ‘üryānı

18. Serīr-i salţanatda eyledi on dōrdi çün tekml̄l

Sekiz yüz beşde āhir itdi terk-i ‘ālem-i fānī

19. Süleymān Begle Mūsā Beg sürüp bunca dem-i devlet²

İkisi de atup tutdı bulup hālī bu meydānı

20. Sekiz yüzle on altıda zuhūr itdi Meħemmed Hān

Teġallüb eyleyüp def‘ eyledi ġavgā-yı ihvānı

183a

21. Sekiz yıl müstaķillen pādişāh oldı idüp rihlet

Sipāriş itdi oġlı Hān Murāda cümle erkānı

22. Cülūsına sekiz yüz hem yigirmi dōrt olup tārīh

Olupdur Hān Murād-ı Evvele³ bu ism-ile şānī

23. Ķarār itdi otuz yıl altı ay devlet serīrinde

Ķazālar itdi küffāra çeküp şemşīr-i bürrānı

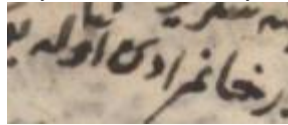
24. Temām oldı anuñ da rihlet itdi dār-ı⁴ dünyādan

Ķoyup Sulţān Meħemmed Hān-ı Şānīye bu meydānı

25. Cülūs itdi sekiz yüz elli beşde ol şeh-i ‘ādil

¹Şanuruñ berķ-i hātifdür: Şanayduñ berķa-hātifdür HFŞ.

²bunca dem-i devlet: bir neçe müddet dem HFŞ.



³ Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

⁴rihlet itdi dār-ı: devri rihlet itdi HFŞ.

Otuz bir yıl cihānda¹ kerr ü ferle sürdi devrānı

26. Budur İslāmbolı² feth eyleyen Ğāzī Meḥemmed Hān

N'ola ecdādına ğālib olursa şevket ü³ şānı

27. Cihānda⁴ def' [ü] ref'e himmet itdi zulmet-i küfri

Žiyā-yı seyf-ile⁵ rū-yı zemīni kıldı nūrānı

28. İrüp pāyāna 'ömri ol daḥı 'azm-i behişt itdi

Yirine oğlu Sulṭān Bāyezidi kıldı⁶ erzānı

29. Sekiz yüz seksen altıda cülūs itmişdür ol sulṭān

Odur Ḥaḳḳuñ velīsi andadur esrār-ı pinhānı

30. Anuñ daḥı⁷ zamānında niçe feth [ü] fütūḥ oldı

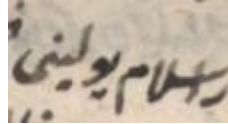
Ḳırup küffārı icrā eyledi āyīn-i şāhānı

31. Otuzla hem iki yıl pādişāh oldı cihānda ol

Ferāġat itdi āḥir terk idüp bu dār-ı aḥzānı

32. Yirin Sulṭān Selīme eyledi teklīf şoñ demde

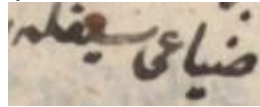
¹ cihānda: cihānuñ İ.



² Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

³ ü: - İ.

⁴ Cihānda: Cihāndan HFŞ.



⁵ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

⁶ kıldı: gördi HFŞ.

⁷ daḥı: - İ.

Bilürdi kimseye bâķī degül bu çarķ-ı gerdānı

33. Cülüs itdi toķuz yüz on sekizde çünki ol Ğāzī

Şecā'atle¹ n'ola tercīķ idersem cümleden anı

34. Alup Mısrı sefer kıldı diyār-ı şarķa devletle²

Şikest idüp kaçırđı Çaldıranda³ Şāh-ı Īrānı

35. Sekiz yıl hem sekiz ay pādişāh oldı cihānda ol⁴

Ķoyup yirine gitdi⁵ 'āķıbet Sulţān Süleymānı

36. Cülüsına toķuz yüz hem yigirmi altıdur tārīķ

Anuñ eyyām-ı 'adlinde bu devlet buldı mīzānı

37. Cihānda ĤānSüleymān⁶ kırķ sekiz yıl pādişāh oldı

Vilāyetler musahķhar eyleyüp arturđı 'unvānı⁷

38. Cihān ma'mūr u⁸ ābādān olup ĥalk oldı āsūde

Zamānında zuhūr itdi niçe āşār-ı Sübĥānī

39. Bu da gitdi cihāndan tāc u⁹ taĥtı terk idüp āķir

¹Şecā'atle: Şecā'atde HFŞ.

²diyār-ı şarķa devletle: 'Acem iķlīmine şoñra HFŞ.

³kaçırđı Çaldıranda: çevürdi çaldurđı anda İ.

⁴pādişāh oldı cihānda ol: oldı aña şaltanat rüzı HFŞ.

⁵yirine gitdi: gitdi yirine HFŞ.

⁶Ĥān Süleymān: Süleymān Ĥān İ.

⁷ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

⁸u: - İ.

⁹ u: - İ.

Yirine Hān Selīm oldı¹ budur evvelkine şānī

40. Cülūsına toköz yüz yetmiş ile² dört olup³ tārīh

Budur bu nesl-i pākūñ haq bu kim sulţān-ı zī-şānı

41. Bunuñ da hem zamānında Kıbrıs gibi bir ũlke fetħ oldı⁴

Bunuñ şemşīri küffār-ı Firenge virdi hũsrānı

42. Sekiz yıl hem beş ay ol server-i ‘ālem sürũp devlet⁵

Sefer kıldı⁶ cihāndan mesken itdi bāğ-ı rıđvānı

183b

43. Anuñ mesned-nişīni Hān Murād-ı Şāliş olmışdur⁷

Budur cümle selāţīnūñ güzīn [ü] ehl-i ‘irfānı

44. Toköz yüz hem dahı seksen iki çün geçdi hicretten

Cũlũs itdi mũyesser oldı aña taht-ı Hākānī⁸

45. Olup şābit-ķadem tahtında zaħmet çekmeyũp aşlā

İdũp serdārın irsāl aldılar⁹ Tebrīz ũ¹⁰ Şīrvānı

46. Yigirmi yıl sekiz ay ‘āleme ħũkm itdi ‘adl-ile¹

¹ oldı: olup HFŞ.

² toköz yüz yetmiş ile: toköz-ıla yetmiş İ.

³ olup: olur HFŞ.

⁴ Bunuñ da hem zamānında Kıbrıs gibi bir ũlke fetħ oldı: Zamānında bunuñ Kıbrıs gibi bir ada ki fetħ oldı HFŞ. Bu dizede vezin hatalıdır.

⁵ Sekiz yıl hem beş ay ol server-i ‘ālem sürũp devlet: Sekiz yıl beş ay ol server-i ‘ālem bulup devlet HFŞ.

⁶ kıldı: itdi HFŞ.

⁷ olmışdur: olıpdur HFŞ.

⁸ taht-ı Hākānī: tāc-ı Hākānī HFŞ.

⁹ aldılar: itdiler HFŞ.

¹⁰ ũ: - İ.

Ƙoyup gitdi ol dağı ‘ākıbet bu köhne eyvānı

47. Anuñ da oğlı kim Sulţān Međhemmed Hān-ı Şālişdür

Cülüs itdi biñ üçde oldı cārī emr ü² fermānı

48. Bu devletle³budur Hünkār-ı Ğāzī fātiĥ-i Egri

Ƙırup⁴ küffārı ser-tā-pā idüp ceng-i firāvānı

49. Toğuz yıl altmış üç gün salţanat sürdi idüp rıĥlet

Bu miĥmān-ĥānenüñ birĥaç gün oldı ol da miĥmānı

50. Geçüp anuñ yirine ‘adl-ile Sulţān-ı Aĥmed Hān

Yeñiden oldı iĥyā⁵ ĥaĥ bu kim āyīn-i ‘Oşmānī

51. Cülüsü ĥicretüñ biñ on ikisinde olup vāĥi‘

Aña bu salţanat oldı Ĥudānuñ luţf u⁶ iĥsānı

52. Zamānında Anaţol⁷ semtinüñ eţrāf u⁸ eknāfı

Celālī eşĥiyāsı cümleten itmişdi tālānı

53. Tevekkül eyleyüp Allāha bir ĥuln idüp irsāl⁹

Geçürdi tīĥ-i ĥāhrından ser-ā-ser ehl-i tuĥyānı

¹ ‘adl-ile: ‘adl üzre HFŞ.

²emr ü: - İ.

³ devletle: devletde HFŞ.

⁴ Ƙırup: Ƙıran HFŞ.

⁵ iĥyā: - İ.

⁶ u: - İ.

⁷Anaţol: Anaţolı İ.

⁸ u: - İ.

⁹bir ĥuln idüp irsāl: etdi bir ĥuln irsāl HFŞ.

54. Hükümet eyleyüp¹ on dört sene² dört ay idüp³ rihlet
Cülüs itdürdiler anuñ yirine Muştafā Hānı

55. Cülüsü biñ yigirmi altıda anuñ olup vāki⁴
Müyesser oldu aña gerçi qurb-ı taht-ı sulţānı

56. Ne hāl ise üç ay üç gün ferāgat itdi şoñ demde⁵
İdüp ğavġā-yı ‘ālemden ferāgat çekdi dāmānı

57. Anuñ ardınca ‘Oşmān Hān-ı Şānı pādişāh oldu
Haķıķatde budur bu hānedānuñ şır-i ğarrānı

58. Cülüsü biñ yigirmi yidisinde vāki⁶ olmuşdur
Olup dört yilla⁶ dört ay on gün anuñ⁷ cümle devrānı

59. Ğazā yolına bezl-i himmet itdi ol şeh-i ġazı
Cihān serverligin işbāt idüp gösterdi bürhānı

60. Ne çāre n’eylesün ammā çü⁸ bahtı olmadı yāver
Cihāndan almayup kāmı felek kıldı hebā anı

61. Bu hālet çün zuhūr itdi kamunuñ ittifāķıyla

¹ eyleyüp: etdi HFŞ.

² sene: yilla HFŞ.

³ idüp: eyledi HFŞ.

⁴ anuñ olup vāki: vāki olup anuñ HFŞ.

⁵ ferāgat itdi şoñ demde: qarār itdi velı şoñra HFŞ.

⁶ Olup dört yilla: Olup dört sene İ.

⁷ anuñ: - İ.

⁸ çü: ki HFŞ.

Cülüs itdürdiler tekrār Sulṭān Muṣṭafā Hānı

62. Ne fetretler ne ğavġālar olupdur biñ otuz birde

Nice günler¹ zamāne gösterüp rüy-ı perīṣānı

63. Müşevveş oldı bu² aḥvāl-i ‘ālem gördiler āḥir

Gelüp cem‘ oldılar bir yirde³ cümle devlet a‘yānı

184a

64. Cülüs itdürdiler Sulṭān Murād-ı Rābi‘i ol dem

Umūr-ı salṭanat buldı yine evvelki mīzānı

65. Geçüp tahta biñ otuz ikide ol ḥüsrev-i ğāzī

Bu devlet oldı ol şāh-ı güzīne Ḥaḳḳuñ iḥsānı

66. Mehābetde şalābetde olup ecdādına ğālib

Budur şāhib-ķırānı ‘ālemüñ Sāmı Nerīmānı

67. ‘Adūnuñ kesdi⁴ ‘ırķın düşmeninden⁵ intiķām aldı

Ḥüsām-ı ḥün-rīzinden⁶ biri ķurtarmadı cānı

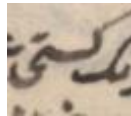
68. İdüp izḥār-ı ķudret fitne-i Ye‘cūca sed⁷ çekdi

Sezādur aña dirlerse¹ eger İskender-i Şānī

¹ Nice günler: On altı ay HFŞ.

² bu: çün HFŞ.

³ yirde: yire HFŞ.



⁴ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

⁵ düşmeninden: eşķiyādan HFŞ.

⁶ Ḥüsām-ı ḥün-rīzinden: Elinden ol gürūhuñ hīç HFŞ.

⁷ fitne-i Ye‘cūca sed: fitne Ye‘cūc’ına sedd HFŞ.

69. Revān-ile alup Bağdād ƙahr itdi Ƙızılbaş
Ƙalaydı şağ eger alurđı hep Īrān [u] Tūrānı
70. Cihānda on yidi yıl kām-rānlıƙ eyleyüp āħir
Īrüp pāyāna² emr-i Ĥaƙƙ-ile anuñ da devrānı
71. Cülūs itdi ƙarındaşı yirine Ĥān Ībrāhīm³
Bunuñ da oldı heft iƙlīme cārī ĥūkm⁴ ü fermānı
72. Olup biñ ƙırƙ toƙuzda aña rüy-ı⁵ baħt fīrüzī
Getürdi şadra āħir rüzgār ol zıll-ı Yezdānı
73. Bi-ħamdi'llāh zamānında Giridle Ĥanya fetħ oldı
Azaƙda⁶ ĥod Ƙazaklar⁷ tutdılar semt-i girīzānı
74. Naşīb oldı şehādet ‘āƙıbet ol şāh-ı maẓlūma
Ne çāre bu imiş çün tā ezel taƙdīr-i Rabbānī⁸
75. Anuñ ferzend-i ālī-şānı devletle sa‘ādetle
Geçüp evreng-i şāhīye müşerref ƙıldı dīvānı
76. Meħemmed Ĥān-ı Rābi‘ pādişāh-ı maşrıƙ u mağrib¹

¹dilerse: dilerse HFŞ.

²Īrüp pāyāna: Nihāyet buldı HFŞ.

³Han Ībrāhīm: Ībrāhīm Ĥānı Ī.

⁴ħūkm: emr HFŞ.

⁵rüy-ı: rüzī HFŞ.

⁶Azaƙda: Azaƙdan HFŞ.

⁷Ƙazaklar: Ƙazaklarla Ī.

⁸ Bu beyit kaynak eserde yer almamaktadır.

Anuñdur t̄ac-ı H̄ākānī anuñdur taht-ı ‘Oşmānī

77. Zamānında biraz fetret z̄uhūr itmiş durur ammā²

Ƙamusın ber-ţaraf Ƙıldı idüp tedbīr-i āşāmı³

78. Eşer devrinde hergiz Ƙalmamışdur fitneden⁴ aşlā

Meger erbāb-ı h̄üsnūñ ruħlarında h̄āl-i fettānı

79. Anuñ eyyām-ı sa‘dinde Elise (?) Yanve Uyvar

Daħı Ƙandiye feth oldu be-ďarb-ı tīĝ-i bürrānı⁵

80. Cülüs-ı H̄ān Meħemmed eyledi āsūde dünyāyı

Didi tārīhini erbāb-ı nazmuñ bir sūħan-dānı⁶

81. Yeter ey **Hemdemī** şimden girü şıdĝ-ıla el Ƙaldur⁷

Du‘āya başla kim *Fihrist-i Şāhān* buldı pāyānı

82. İlāhī eyle ervāħ-ı selāţīnı dem-ā-dem şād

İlāhī sen ħaţālardan emīn it şāh-ı devrānı

83. İlāhī ‘ömrin efzūn eyle anlar yirde yatduĝça

İlāhī sen Ƙabūl eyle du‘ā-yı müstemendānı

[T]emme

¹maşrıĝ u maĝrib: maĝrib ü maşrıĝ HFŞ.

² Bu dize HFŞ’de şu şekildedir: “Cülüs esnālarında oldu gerçi fitneler zāhir”.

³tedbīr-i āşāmı: sa‘y-ı firāvānı HFŞ.

⁴ fitneden: fitne İ.

⁵ Bu beyit HFŞ’de yer almamaktadır.

⁶ Bu beyit HFŞ’de yer almamaktadır.

⁷ Ƙaldur: aç HFŞ.

(...)¹*Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün*

1. Leb-i dil-dāra revnaķ cūşış-i tebħāleden gelmiş
O gül-berg-i tere tāb u ıarāvet jāleden gelmiş
2. Gören püskürme beñler rüy-ı alında o şūħuñ dir
Beneklü bir ıumaşdur tāzedür Bengāleden gelmiş
3. Şaķıñ bir kār-ı nā-hemvār ile şöhret-pezīr olma
Hemīşe sırr-ı zıkr-i Sāmırī gevsāleden gelmiş
4. İder İrāş-ı şöhret fer‘i zīb aşlı nā-çīze²
Piyāzuñ irtifā‘-ı kadr ıat ıat lāleden gelmiş
5. Ruħ-ı sākī gül-i şādāna dönmiş fitne-i meyden
Bu ıarza āb u tāb ol āteş-i seyyāleden gelmiş
6. ‘Aceb kim ħalka-i āğuşdan yār ictināb eyler
Kemāl-i kevkebi görmez mi māha hāleden gelmiş
7. İder āh [u] figān erbāb-ı ‘aşķı maķber-i **Cāmī**
Hezāra gülşen-i ‘ālemde rağbet nāleden gelmiş
[T]emme

İlāhī der-Maķām

¹ Buradaki kelime mürekkep dağılmasından dolayı okunamamıştır.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Fe‘ülün

I

İlāhī zulmet-i cürm-ile taldum
Nedāmet eyledüm estağfiru’llāh
Uyup şeytāna nefśüme kul oldum
Nedāmet eyledüm estağfiru’llāh

II

Benüm ‘iṣyānumuñ pāyānı yokdur
Velākin¹ raḥmetüñ deryāsı çoğdur
‘Uṣāta bāb-ı ğufrānuñ açığdur
Nedāmet [eyledüm] estağfiru’llāh

III

Eger kılmaz iseñ yā Rabbī çāre
Oñulur mı bu yolda böyle yāre²
Yine senden ğayrı yā kime vare³
Nedāmet eyledüm estağfiru’llāh

IV

Günehden her ne ki yā Rabbī kıldum
Peşīmān oluben cürmümi bildüm
Yalvarup **Himmeti** kapuña geldüm⁴
Nedāmet eyledüm [estağfiru’llāh]

98

Yidi kimesne bir ‘avrata zīnā itmiş ola. Birine (...) kāfir imiş (...) Birine dağı recm lāzım gelmiş. Birine dağı ḥadd lāzım gelmiş, kebā’ir itmiş. Birine dağı nıṣf-ı ḥadd urma gelmiş (...) Birine dağı te’dīb lāzım gelmiş, ma‘şüm imiş. Birine dağı istiğfār (...) Birine dağı bir

¹ Velākin: Bilürüm BŞH.

² Bu dize BŞH’de şu şekildedir: “Yürekde oñulur mı böyle yāre”.

³ Bu dize BŞH’de şu şekildedir: “ Kuluñ kapuñı koyup kanda vara”. Bu dizede vezin hatalıdır.

⁴ Bu dizede vezin hatalıdır.

nesne lâzım gelmemiş, mecnûn imiş.

185b

99

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

1. Zeyn itmek-içün cennete insân iledürler
Kulluğa aña hür-ıla ğilmân iledürler
2. Cân Yūsufını Mısr-ı vücūduñda bulursañ
Ken'ân iline ismüñi sulţân iledürler
3. Manşūr olanı bend-i melāmetle sürerler¹
Taḥkīk-i fenā dārına 'üryān² iledürler
4. Ey Ka'be-i vaşl isteyüben dünya sevenler³
'Āşıklar aña cānını kurbān iledürler
5. Vā'iz bizi kōrkutma cehennemde od olmaz
Yanmağa odın her kişi⁴ bundan iledürler
6. Merdāneleri firķat-ile bunda şınarlar⁵
Vuşlat iline ismüñi sulţân iledürler⁶
7. **Aḥmed** şaķın aldanma bugün tāc u kabāya
'Üryān getürüp dünyeden⁷ 'üryān iledürler

¹ sürerler: severler SAD.

² fenā dārına 'üryān: beķā dārına andan SAD.

³ dünya sevenler: dīne kovanlar SAD.

⁴ yanmağa odın her kişi: her kişi odun yanmağa SAD.

⁵ şınarlar: şatarlar SAD.

⁶ ismüñi sulţân iledürler: luţf-ile andan iledürler SAD.

⁷ dünyeden: dīnden SAD.

Müfred¹*Fe ‘ilātün/ Fe ‘ilātün/ Fe ‘ilātün/ Fe ‘ilün*

1. Mey ü maḥbūbladur zevki behiştüñ de hemān
Haber aldum o tarafından bize Ādem geldi

186a

101

İlāhī*11’li Hece Ölçüsü*

1. Bu gönlüm şehriñi seyrān iderken
Didi sırrum baña seyrān içinde
2. Miḥneti rāḥat bil rāḥat arama
Rāḥat mı bulunur zindān içinde
3. Derde düşdüñ niçün dermān ararsın
‘Āşıklar derd arar dermān içinde
4. ‘Āşıklara qarış ‘āşık olagör
Cānuñı terk eyle ol kān içinde
5. Bu eşk meydānidur bunda ār olmaz
Ne gevherler bulunur meydān içinde²

102

İlāhī*11’li Hece Ölçüsü*

I

¹ Bu müfredin sonunda şu ifade yazmaktadır: “Mey-i maḥbūb olmasa nesi var”.

²Vezin aksamaktadır.

Bülbül niçün böyle feryād idersin
Ötme bülbül ötme bağrum delikdür
Varup yad illerde¹ mekân tutarsın
Ötme bülbül ötme bağrum delikdür

II

Uça uça üstümüzden geçersin
Eski yeñi yârelerüm açarsın
Senüñde қanaduñ vardur uçarsın
Ötme bülbül ötme bağrum yanuқdur

III

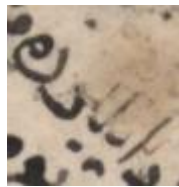
Yeñilenür şol yüregüm yâresi
Āhum-ile doldı yir gök aresi
Қara yirde yatar ciger pāresi
Ötme bülbül ötme bağrum delikdür

IV

A bülbül āvāzuñ tā ‘arşa çıқdı
Yine yanmışlaruñ bağrını deldi
Senüñ de yavruñı şāhin mi қapdı
Ötme bülbül ötme bağrum yanuқdur

V

Dervīş Yūnus қanaduñ vardur uçarsın²
Acı deryāları öte mi geçdüñ
Ayrılıқ şerbetin sende mi içdüñ
Ötme bülbül ötme bağrum delikdür



¹ Bu kelime nüshada  şeklinde yazılıdır.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

Bilmece

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

1. Sīnemüñ bāğında bitmiş bir ağaçdur iki dal
Biri elma biri hürmā biri sükker biri bal
2. Ol iki dalda ki bitmiş iki elma mişli yok
Biri kızıl biri şarı biri yeşil biri al
3. Ol iki elma didügüm iki kuşdur iki yek
Biri tūfī biri kumrī biri hūrī biri hāl
4. Ol iki kuşu tütücağ eydeyüm ben n’idesin
Birini gör birini bağ birin alma birin al
5. Bu sözi añlamağa ‘ārif gerekdür ey **Hafī**
Biri nūr-ı Muşafādur biri Hayy-i Zü’l-celāl

[Te]mme

104

Diger Bilmece

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

1. Bāğ-ı sīnemde kurulmuş iki çāder āşikār
Biri ebyaz biri esved biri vāsi‘ biri dar
2. Ol iki çāderde habs olmuş iki kimse velī
Biri Müslim biri Tersā biri düşmen biri yār
3. Ol iki çāder didügüm iki ālet mişli yok

Biri tîr ü biri tîğ [u] biri hañcer biri mār

4. Ol iki āletden işitdüm iki dürlü şadā
Biri nāle biri efgān biri āh u biri zār
5. Ey **Ḥalīlī** uşbu remzi duymağa ‘ārif gerek
Birisı sırr-ı Ḥudādur birisidür Zü’l-fikār
6. Añlamadum bunları ben kim ki yazdıysa aḥī
Añlar anı kim ki yazdıysa degüldür hīç **Ḥafī**

Zahriye

105

Mef‘ūlü/ Mefā‘īlü/ Mefā‘īlü/ Fe‘ūlün

1. Seyr eyle o billür-beden tāze Firengi
Beñzer kıızıl elmaya o gül ruḥları rengi
2. Mişlin bulamazsın o büt-i ‘işve-perestün
Gezseñ Budinün İsveç ü Beç hem Felemengi

Zahriye

106

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

Şād olup Mecnün-ı maḥzūnuñ yapıldı ḥatırı
Ey **Ferīdī** eylemekle kāseseñ Leylī şikest

107

Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün

Görüp seng-i mezārum ehl-i diller ey kemān-ebrū
Didiler tîr-i ḥasret irdügi yire nişāndur bu

108

Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

Sendedür istedüğüñ sende tecessüs eyle

Şalma her cānibe etbā‘-ı hedād-ı cāsūs

109

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

Dās şeklinde felekde görinen mişl-i hilāl

Hāşılı ‘ömrini halkuñ bilmege ālet gibi

110

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

Māh-ı nev şanma felekde görinen her ay başı

Çarḡ gibi bu ṭālib-i dünyāya parmaḡ oynadur

111

Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

Nice bir yaslayayum mülk-i vücūd içre teni

‘Azm-i rāh-ı ‘adem itsem baña yoldaş degül

112

Mef‘ülü/ Mefā‘ilü/ Mefā‘ilü/ Fe‘ülün

‘Aşḡ-ile ne ḡam olsa helāk bu dil-i şeydā

Men mātemine’l-‘aşḡı feḡad māte şehīdā¹

113

Birāderüm merḡumuñ maḡdümü Vaşfī Efendi Bosna Vālīsi Ṭāhir Paşaya ḡidmet-i kitābetle me’mūr olması sene 266 fī 21 Şafer sene-i Rümī 24 Kānūn-ı evvel yevm-i cum‘a ertesi, ertesi gün pazār gicesi fāriḡdi.

Mecmū‘a-i Eş‘ār

Der-kenārlar

142a

114²

11’li Hece Ölçüsü

I

¹ “Aşkından ölen şehid olmuştur”.

² Bu şiirde parantez içinde verilen kelimeler silik olduğu için okunamamıştır.

Gün-be-gün eksilmede ebnā-yı ādem¹

Ölen ölür kalan çekerler mātem

Harāb olur gider zulm-ile ‘ālem

Baykuş da vīrānum yok diyü ağlar

II

Ba‘zı sefīhe fırsat bulur-ısa

Babasından yüz mīrās kalur²

Bir uyuz bārgīre mālīk olurlar

Zağārum doğanum yok diyü ağlar

III

Kimi kendü aşın aşlayup gider

Kimi eli günü daşlayup gider

Kimi beyāz gerdān düşleyüp gider

Töhmetüm beyānum yok diyü ağlar

IV

Kimi hürriyetle evliyā olmuş

Kimi faqr-ile eşkıyā olmuş³

Kimisi sükkerden mübtelā olmuş

Kimisi şoğanum yok diyü ağlar

142b

V

Hīç buña da qalmamışdur fā’ide

Bilmen dahı yağma budur mā’ide

İrşād ile dir-iseñ (?)⁴

N’ideyin ‘irfānum yok diyü ağlar

VI

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

² Bu dizede vezin hatalıdır ya da sondaki bazı kelimeler eksiktir.

³ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁴ Bu dizede vezin hatalıdır.

(...) koçup gezer biñ dürlü hāle
Bī-muhtel mürür-ı fikr-i vişāle
(...) mālīkdür bir köhne şāle
Yine de kaçtānum yok diyü ağlar

VII

(...)ider gör ğinā
(...) devleti (...) şenā
(...) kıl dānā
(...) diyü ağlar

VIII

(...) olur birin (...)
(...) cehl-ile ‘irfān
Aşırup(?) kaçup gezer kaçtebān¹
Yirde mekānum yok diyü ağlar²

143a

IX

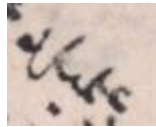
Hudā sever ‘ilmi-ile³ ‘āmili
Küfr (...) ehlinüñ yoçdur hāşılı
Tālibler de aramaz kāmili⁴
Efendüm sultānum yoç diyü ağlar

X

Hele ‘āşıklarauñ işleri bitmiş
Bengīler de esrāra yitmiş⁵
Devr-i ebvāb olanlarda dükenmiş

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

² Bu dizede vezin hatalıdır.



³ Bu kelime nüshada  şeklinde yazılmıştır.

⁴ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁵ Bu dizede vezin hatalıdır.

Bir t ze yalanum yok diy  ağlar

XI

Ehl-diller dilen r erlik  gren r

N zlı n zında t zelik  gren r

 a'if  Şimdi Hađđa y rlık  gren r¹

Evvelde bir hođđa deh num yok diy  ađlar²

[Te]mme

144a

115

 azel-i M nif

Mef 'il n/ Mef 'il n/ Mef 'il n/ Mef 'il n

1. Dem- -dem peyk-i  hum  urra-i y rı  alar  arpar
Őab veŐ bir nefesde  in  ³ Ferh rı  alar  arpar
2. Olur beste⁴ b lend-i k 'in ta (?) 'aŐđ-ı Őeyd dan⁵
   mevc-i yem h d d-ı deşt  ⁶ k hs rı  alar  arpar
3. Őeb h n-ı mağabbet h t r-ı  g h dur⁷ el-Hađđ⁸
Ki hep perv ne gerd-i Şem'-i b d rı  alar  arpar
4. Alur  eng line murđ-ı dili b l a madan fi'l-h l
Der na⁹ Ő h-b z-ı  eŐm-i h n-h ' rı  alar  arpar

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

³  : -  .

⁴ beste: peste-i MD.

⁵ 'aŐđ-ı Őeyd dan: 'aŐđ-ı seyl-i zen MD.

⁶  : -  .

⁷  g h dur:  z ded r MD.

⁸ el-Hađđ: ancağ MD.

⁹ Der na: Der nı MD.

5. **Münîfâ** vakfe gir mahv ü¹ iş(i)bât olmadan hâmem

Miyân-ı kûçehâ-yı saır-ı eş'ârı çalar çarpar

[Te]mme

147b

116

Muḳavviyât

Kebâb 5 'aded, lisân-ı şıgır 5 'aded, beyâz şoğan kuzumer² 5 'aded, zencîr 5 'aded, kıaranfil 5 'aded, zenbil-i Hindî 5 'aded, havlıncân 5 'aded, beyâz gövenlik 5 'aded, târçın 5 'aded, şakız 5 'aded, kereviz tohumu 5 'aded, (...) 5 'aded, kâkûle 5 'aded, turp tohumu 5 'aded, 'asel (?) 300 'aded.

149b

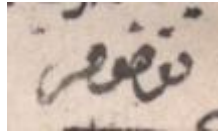
117

Gazel-i Hükmi

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Nâr-ı aşka bir gönül olsa eger kim ibtilâ
Lâ-cerem sönmez dökülse âb-ı dünyâ çün aña
2. Ey gönül kaç'-ı ümîd eyle necâdından hemân
Âteş-i süzân ile yansañ gerekdür dâ'imâ
3. Bâr-ı fânî hemen keşf it bihâr-ı aşka gir³
'İbret al iren nedür sırr-ı Halîl-i Kibriyâ
4. Böyle bir tâc-ı sa'âdet olmaz haḳdur herkese⁴
İttilâ' kesb ider varan aşka bi'l-hüdâ⁵

¹ ü: - İ.



² Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

³ Bu dizide vezin hatalıdır.

⁴ Bu dizide vezin hatalıdır.

⁵ Bu dizide vezin hatalıdır.

5. Bāde nūş itdüm pey-ā-pey mest olup merdāne hem

Rāh-ı ‘aşqda olmağa yamān-ı ‘ālem **Hükmiyā**

[Te]mme

153b

118

Ġazel-i Zātī

Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

1. Hoş imiş şoĥbet-i mey arada¹ meh-pār² olıcağ

Bir yüzi gül lebi mül turreşi³ tarrār olıcağ

2. Ağzın öpmek diledüm yoğ didi yoğ dime didüm

Didi bir nesneye yoğ mı dinilür var olıcağ

3. Dir-imiş beni seven bende giriftār gerek

Sözi var mı ki daĥi⁴ bende giriftār olıcağ

4. Ne ki⁵ cevruñ var-ise cāna dirġ eylemedüñ

Dünyede⁶ sencileyin ola⁷ şehā⁸ yār olıcağ

5. Ayağı tozını⁹ **Zātī** yüzine sürdügümi

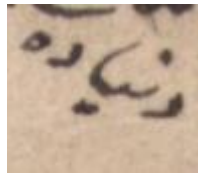
¹ arada: gicede ZD.

² meh-pār: mihtār ZD.

³ turreşi: turre-i ZD.

⁴ ki daĥi: ‘acebā İ.

⁵ Ne ki: Niçe ZD.



⁶ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

⁷ ola: olsa ZD.

⁸ şehā: kişi ZD.

⁹ Ayağı tozını: Qademi ĥākine ZD.

Dir gören buncılayın olsa hevā-dār olıcağ

155b

119

Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

I

Bir günāhkār kuluñam ben senüñ ey Ferd Ehad
Senden özge kılamaz kimse benüm cürümü ‘ad
Şefkat it hālüme bağ eyleme ki sen beni red
Luţfuñ olmazsa cihānda yanaram tā ebed
‘Ālemüñ fahri Muḥammed bize ol demde meded
Cümle maḥlūka murādın vire Allāh meded
Meded ey raḥmeti çok Kādir ü Settār meded

II

Nāgehān ilişe cānuma çen(i)gāl-i ecel
Bir kadeḥ şu getüre qarşuma İblīs-i değāl
Diye İmānuñı vir şu vireyüm gel berü gel
N’ola şermendenüñ aḥvāli dirīgā o maḥal¹

158a

120²

Mef‘ülü/ Mefā‘ilü/ Mefā‘ilü/ Fe‘ülün

1. Çok ta‘n ider olduñ katı mestāne ḥazāna
İnşāf ne inşāfa gelür ne uşanursun
2. ‘Ālī gibi şābit-ka-dem olduñsa yoluñda
Ser-ḥalka-i zıkr içre niçün ırğalanursun

165b

121

Na‘t-ı Resül

Mef‘ülü/ Mefā‘ilü/ Mefā‘ilü/ Fe‘ülün

¹ Şiir, mecmuada burada bitmekle birlikte bazı dizelerin eksik olduğu anlaşılmaktadır.

² Bu kıt‘a kaynaklarda bulunamamıştır.

1. Ey evvel ü āhir ma‘mūr¹ Muḥammed
Ey bāṭın u² zāhir pür-nūr Muḥammed³
2. Ey cismi arı ḳalbi şafā rūḫı muṭahhar
Ey ismi Ḥudāvend-ile meşṭūr Muḥammed
3. Ey Ṭāhā vü Yāsīn-ile memdūḫ u mükerrem
Ey Tevrīt ü⁴İncİL ile mezkūr Muḥammed
4. Ey sünnet ü⁵ āyāt ile memdūḫ u⁶ mü’eyyed
Ey şer‘ ü⁷ risālāt-ile meşhūr Muḥammed
5. Ey ḫükmine maḫkūm ḳılan cinnivü⁸ insi
Ey her ümerā emrine me’mūr⁹ Muḥammed
6. Ey Tañrı Ḥabībi vü günāh¹⁰ derdi ṭabībi
Ey merhem-i her ḫaste vü rencūr Muḥammed
7. Ey cümle günāhkāruñ¹¹ ümīdi vü şefī‘i
Ey dostları şād düşmeni maḫhūr Muḥammed

166a

¹ Ma‘mūr: Bu kelime mecmuada silik olduğundan okunamamaktadır.

² u:- KÜD.

³ Bu beyitte vezin hatalıdır.

⁴ ü:- İ.

⁵ ü:- İ.

⁶ u:- İ.

⁷ ü:- İ.

⁸ cinni vü: cinn ü İ.

⁹ me’mūr: ma‘mūr İ.

¹⁰ günāh: yazuḫ KÜD.

¹¹ günāhkāruñ: günehkāruñ KÜD.

8. Ey hil‘at-ı baht-ı ezeli egnine giymiş
Ey dünyeye¹ metā‘ında² olan ‘ür Muḥammed
9. Ey dünyede³ çok ağlayan u⁴az gülen Aḥmed
Ey ‘uḳbāda hoş ḥurrem ü mesrūr Muḥammed
10. Ḥaḳḳuñda *Le-‘amrūk* diyüben and iḳer Allāh
Ey muḥterem ü şākir ü⁵ meşkūr Muḥammed
11. Mūsā özi Ṭūr üzre münācāt kılandır⁶
Mi‘rācda⁷ ‘arş oldu saña Ṭūr Muḥammed
12. Ṭūr⁸ üzre ḥitāb oldu aña *Fehle‘u na‘leyk*
‘Arş üzre saña oldu çü⁹ destūr Muḥammed
13. Sen kıl bu **Kemāl Ümmī** günehkāra¹⁰ şefā‘at
Lüṭfuñ ile nāşır u mansūr Muḥammed¹¹

167b

122

Ġazel-i Şem‘ī

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/Fā‘ilün

1. Zehr-i ḡam deryāların cām-ı felekden sāḳiyā

¹ Bu kelime mecmuada “dünyā” şeklinde yazılmıştır.

² metā‘ında: metā‘ından KÜD.

³ dünyede: dünyāda İ.

⁴ ağlayan u: ağlayuben KÜD.

⁵ ü: - İ.

⁶ Mūsā özi Ṭūr üzre münācāt kılandır: Mūsā ki münācātını Ṭūr üzre kılandır KÜD.

⁷ Mi‘rācda: Mi‘rāc düni KÜD.

⁸ Ṭūr: ‘Arş İ.

⁹ saña oldu çü: virildi saña KÜD.

¹⁰ günehkāra: günāhkāra İ.

¹¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

Bir nefesde nūş iden ‘āşıklara şad merhabā

2. Gün toğar başına rindūñ¹ gūşe-i mey-hānede
Cām hūrşīd ü² şurāhī maṭla‘-ı nūr-ı şafā
3. Kesme cevruñ bir nefes öldürme kurbān olduğum
‘Āşıkuñ āb-ı hayāt-ı cāvidānıdur vefā
4. Ol ṭabīb-i cān u dil derdine düşdüñ ey göñül
Çāre yok şimden girü benden saña senden baña
5. Dirliğüm āb-ı hayāt olursa sensüz bir nefes
Cām-ı ‘ışkuñ bil³ harām-ender-harām olsun baña
6. Virmegil dünyāya yārūñ ayağı toprağını
Ey göñül iki cihāna⁴ yiter ol dirlik saña
7. Āfitābum **Şem‘īves** yakduñ⁵ cihānı ser-te-ser
Altun üsküfle geyüp gün gibi nārencī kabā

175a

123

Fe‘ilātün/ Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

1. Yā İlahī baña ihsān eyle
Dilüme zikrūñi āsān eyle
2. Göñlümi gayrı fikirden kırtar

¹ rindūñ: derdūñ İ.

² hūrşīd ü: hūrşīdüñ İ.

³ ‘ışkūñ bil: ‘ışkuñsuz ŞD.

⁴ cihāna: cihānda ŞD.

⁵ yakduñ: yakduğ İ.

Ḳalbüme ‘ıŝḳuñı sultān eyle

3. ‘Aŝḳuñ-ile beni ŝalgıl yoluña

Luṭf ḳıl derdüme dermān eyle

4. ‘Amelüme nazār itme ŝāhum

Baña tevfiḳüñi her ān eyle

5. Ol ḥabībüñ ḥaḳı içün yā Rab

‘**Aŝıḳ**uñ yoldaşın ĩmān eyle

4. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ
T743 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASININ (142a-186b)
MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 Numara ile kayıtlı şiir mecmuasının (142a-186b) Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi doğrultusunda tasnifi yapılmıştır. Bu tasnif; metnin çeviri yazıya aktarılırken elde edilen bilgilere belli bir düzen içerisinde, kolaylıkla ulaşma imkanı sağlamaktadır. Çeviri yazıya aktarılırken ulaşılan edebî birikim tablolar hâlinde sunulmuştur.

Tablo 4.1: Manzum Bölümler Tablosu

Yer Nu.:İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmu'ası							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
142a	Hâtifî	Ey saçı sünbül-i perîşānum Ey ruhu gül yüzi gülîstānum Yüze geldi firākle la'lūnden Göz(üm)den ağan cigerdeki kanum N'ideyin çarh-ı zālîm ayırdı Seni benden benüm güzel hānum Sa'y-ile bir daği irişdürse Eşigūn Ka'besine Sübhānum Kapuñı secdegāh idüp yüzüni Ka'be-i dīn idinem İmānum	Katlan ey yār-ı bî-vefā katlan Katlan ey gözleri belā katlan Baña itdiklerūn senūn bir bir Kalur-ısa kala saña katlan Hele al sen gözüm yaşın şimdi Saña n'eyler bu mā-cerā katlan Bu güzellik bu nāz u istiğnā Göresin 'ākıbet n'ola katlan Sen de bir firqate benüm servüm Düşesin gülyüzūn şola katlan Dem-i āhirde Hâtifî	Tercî'-i Bend/ 9 Bent		Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün	Başlık: Tercî-i Bend-i Hâtifî Fermāyed Raḥmetu'llāhi 'Aleyh Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

		Ölmez-isem bu derde hasret-ile Kurtarursam bu ğuşşadan cânım Hağ te'ālā meded kılup bir gün Girü saña irince sultānum <i>Fikrūñi cāna mūnis eyle[ye]yin</i> <i>Zikrūñi yār-ı meclis eyle[ye]yin</i>	senden Bu du'āyı ider ricā katlan Gele ey cevri çok güzel hānum Heclre eleme bir pāre katlan ¹ <i>Fikrūñi cāna mūnis eyle[ye]yin</i> <i>Zikrūñi yār-ı meclis eyle[ye]yin</i>				
144a	Hayālī	Ser-i a'dāsına toğunmağ için Eyledi gürzini girān gonca	Geldügince cihāna düşmenüñe Oldı peykān-ı cān-sitān gonca	Kasid e/ 10 Beyit	M ed hi ye	Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün	Başlık: - Hayālī Bey'e ait bu kasidenin ilk 11 beyti eksiktir.
144a	Nūşī	Çünkü ol gönce şokındı ruğ-ı al üstine gül Ne 'aceb çıkısa gögüs gerse nihāl üstine gül	Zer ü zīverle çıkup taht-ı celāl üstine gül Ceys-i ezhār şalar mülk-i melāl üstine gül	Kasid e/ 27 Beyit		Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün	Başlık: Kaşīde-i Nūşī der- Hağğ-ı Tāze Gül
147a	Kāmī	Ey gül benefşe hağğ-ı seb(i)z gele ol 'izār Bir gülsitāndur k'ola kenārı benefşezār ²	Bāguñ gül ü benefşeleri şolmayup şehā Gül gibi gül ü benefşe gibi ol tāze her bahār ³	Kasid e/ 35 Beyit		Mef'ülü Fā'ilātu Mefā'ilü Fā'ilün	Başlık: Kaşīde-i Kāmī der-Hağğ-ı Benefşe vü Gül Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
148a	Rahmī	Ġam-ı dünyā-y-ile	Rahmiyā ger bize nāz	15'li		Fe'ilātün	Başlık: Tercī'-i

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

³ Bu dizede "gül" kelimesinden sonra gelen "ü", vezin gereği dizeden çıkarılmıştır.

	ey dil niçe bir zār olalum Varalum mu'tekif-i güşe-i hammār olalum Sākī vü ¹ muṭrib-i gül-çihre ile yār olalum Zāhid-i huşk sözinden yūri bī-zār olalum 'İşk evşāfına gel mazhar-ı āşār olalum Āteş-i şevke ² yanup maṭla'-ı envār olalum <i>Gülşen-i Rāz</i> oğuyup <i>Maḥzen-i</i> <i>Esrār</i> olalum <i>Manṭıku't-Tayr</i> bilüp mahrem-i 'Aṭṭār olalum Yine bir serv-i hevā-baḥşa hevādār olalum Pāyına şu gibi yüzler sürüben ³ zār	eyler-ise cānāne Vuşlatı terk idelüm qābil ⁵ olup hicrāne Sākī-i 'ışkuñ ⁶ elinden içelüm peymāne Düşelüm küy-ı ḥarābāta olup mestāne Yaşamuz çāk idelüm irişe tā dāmāne Mā-sivā terkin urup yetişelüm ⁷ devrāne Bir leked-küb gelüp saltanat-ı ḥaḳāne İlticā itme vezīr ile der-i sulṭāne Yūri var baş ḳademūñ dā'ire-i 'irfāne 'Ārif-i vaḥdet olup ⁸ gel berü bu meydāne Bize Mecnūn-ile Ferhād durur hem-hāne Varalum tekye-i Vāmıḳda ⁹ olan yārāne ⁷ Hāşılı cümle şalā eyleyelüm yārāne Pā-bürehe gezelüm 'ālemi dervīşāne <i>Pāk-rū pāk-nazar 'āşıḳ-ı</i>	Musa mmat/ 5 Bent	Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün	Bend-i Raḥmī Çelebī Fermāyed Raḥmedtu'llāhi 'Aleyh Bu şiir mecmuada "Tercī'-i Bend" başlığı ile yer almaktadır. Ancak ilk bentteki bütün mısralar birbirleriyle kafiyeli olduğu için 15'li musammattır. Şiirde yer alan bendlerin mısra sayıları farklılık göstermektedir.
--	---	--	-------------------------	-----------------------------------	--

¹ vü:- İ.

² şevke: 'ışka: RD.

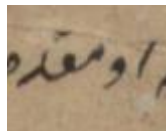
³ sürüben:süreyinİ.

⁵ qābil: ḳā'il RD.

⁶ 'ışkuñ: 'ışk İ.

⁷ yetişelüm: baḳmayalum RD.

⁸ olup: iseñ RD.



⁹ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

		olalum Nağd-i cān-ile vişāline ḥarīdār olalum Boynumuzdan ıralum yüki sebük- bār olalum ‘Aklı terk eyleyüben māni‘-i ağyār olalum Lāleveş dāğ-ı maḥabbetle dil- efgār ¹ olalum <i>Pāk-rū pāk-nazar</i> <i>‘āşık-ı dīdār olalum</i>	<i>dīdār olalum</i>				
148 b	Birāder	Şūfī gel şāfī şafā ehli-ile yār olalum İçelüm cām-ı muşaffā niçe huşyār olalum Reh-i ‘aşka düşelüm ṭālib-i dīdār ⁸ olalum Terk idüp hırka ile tācı sebük-bār olalum Yanalum yaqılalum derde giriftār olalum Ya’nī bir serv-i hevā-baḥşa hevādār olalum Nām u nāmūsı	Niçe bir ḥatır-ı dildārı ri‘āyet idelüm Seg raķībine anuñ şöyle ḥimāyet idelüm Varalum Hızr Pāşaya şikāyet idelüm ⁹ Kışşamız yār-ile ser- cümle ḥikāyet idelüm Dir-ise şefkat idüp saña ‘ināyet idelüm Koyalum cengi raķīb-ile ferāgat idelüm Varalum gūşe-i ‘uzletde ‘ibādet idelüm Devlet-i şāha du‘ā itmege ‘ādet idelüm Olmasa ¹⁰ ‘aşk-ı mecāzī	11’li Musa mmat/ 5 Bent	Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün	Başlık: Tercī‘-i Bend-i Birāder Revānī Efendi Naẓīre-i Raḥmī Çelebi Güft Bu şiir mecmuada “Tercī-i Bend” başlığı ile yer almaktadır. Mecmuada manzumenin başlığında “Birāder Revānī Efendi”ye ait olduğu	

⁷ yārāne: aqrāna RD.

¹ dil-efgār: dil-figār İ.

⁸ dīdār: dildār DB.

⁹ Bu dizede vezin hatalıdır.

¹⁰ Olmasa: Ol meh(e) DB.

		<p>�oyup b�-dil � b�-‘�r olalum</p> <p>A�alum c�n g�zini k�şif-i esr�r olalum</p> <p>Dimezüz sa�na uyup nefse g�nehk�r olalum</p> <p>Y� m�levveşlik idüp m�hmil � murd�r olalum</p> <p><i>P�k-r� p�k-nazar ‘�şık-ı d�d�r olalum</i></p>	<p>�a�ı�at idel�m¹</p> <p>Görmege heftede bir kerre �an�‘at idelüm</p> <p><i>P�k-r� p�k-nazar ‘�şık-ı d�d�r olalum</i></p>			<p>yazmaktadır.</p> <p>Ancak Abdullah EREN’in ‘‘Deli Bir�der Gaz�l�’nin Bir Mecmuada Yer Alan Şiirleri’’ isimli çalışmasında Şiirin Deli Bir�der Gaz�l�’ye ait olduğu tespit edilmiştir.</p> <p>Manzumenin ilk bendindeki bütün mısralar birbirleriyle kafiyeli olduğundan 11’li musammattır.</p>
149 b	Rev�n�	<p>Yine ‘�lem dem-i bah�r oldu</p> <p>Her �araf t�ze sebzez�r oldu</p> <p>Başladı her Ő�k�fe g�ft�ra²</p> <p>Ra�met �ş�r� �şik�r oldu</p> <p>L�le olsa ‘aceb mi</p>	<p>Bir cih�n⁶ iste kim �az�nsuz ola</p> <p>Gül-i hoř-b�y g�lsit�nsuz ola</p> <p>�amd it ol p�diř�ha kim z�t�</p> <p>Vařfa Őıđmaya d�sit�nsuz ola</p> <p>Beňzer ol b�đa bir dem</p>	Terc�‘ -i Bend/ 7 Bent	Fe‘il�t�n Mef�‘ilün Fe‘ilün	<p>Başlık: Terc�‘-i Bend-i Bir�der Rev�n� Efendi Ra�metu’ll�hi ‘Aleyh</p> <p>Mecmuada yer alan başlıkta ‘‘Bir�der Rev�n�</p>

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

²g ft ra: g ft r oldu MKM.

⁶ cih n: bah r MKM.

		<p>ğāşiyedār</p> <p>Devlet atına gül sūvār oldı</p> <p>Çözeliden benefşe gīsūsın</p> <p>Sūnbülün zūlfi tārmar oldı</p> <p>Nicesi bülbul itmesün¹ feryād</p> <p>Ġoncenün hem-nişini hār oldı</p> <p>Cür‘a zerrīn kadehden içdi meger</p> <p>Nergisün gözleri hūmār oldı</p> <p>Bāğda² kumru-y-ile durrācun hem³</p> <p>Nağmesi bülbulün hezār oldı</p> <p><i>İçelüm tolu tolu şun sākī</i></p> <p><i>Bu cihān kimseye degül bākī</i></p>	<p>ansuz olan</p> <p>Lālesüz gülsüz⁵ erğuvānsuz ola</p> <p>Cümle ‘ālem vücūdı cūdıdır</p> <p>Çāre mi var durur ki ansuz ola</p> <p>Olmaya bir nefes cihān ansuz</p> <p>Ebedī ol iki cihānsuz ola</p> <p>Cümle eşyā müsebbihidür anuñ</p> <p>Ger Revānī ola revānsuz ola</p> <p><i>Bu cihān kimseye degül bākī</i></p> <p><i>Ṭolu şun içelüm tolu⁶ sākī</i></p>			<p>Efendi’ye ait olduğu yazmaktadır.</p> <p>Ancak Esra Rūmeysa CANTÜRÜ’nün Yüksek Lisans çalışmasında bu şiirin ‘‘Tatārī’’ mahlaslı şaire ait olduğuna rastlanılmıştır</p>
151a	Ġubārī	<p>Dilā gūş it sözüüm zinhār u zinhār</p> <p>Ġidā-yiçün cihānda olma ġam-h‘ār</p> <p>Anuñ kim vardurur bir beksimādı</p> <p>Görünmez gözine biñ beg simātı</p>	<p>Şafā-yı hātır isterseñ</p> <p>Ġubārī</p> <p>Göñülden silmek isterseñ ġubārı</p> <p>Derūnuñ tābnāk olmağ dilerseñ</p> <p>Birūnuñ cümle pāk olmağ dilerseñ</p>	<p>Tercī‘-i</p> <p>Bend/6 Bent</p>	<p>Mefā‘ilün</p> <p>Mefā‘ilün</p> <p>Fe‘ülün</p>	<p>Başlık: Tercī‘-i Bend-i Ġubārī Raḫmetu’llāhi ‘Aleyh</p> <p>Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.</p>

¹ itmesün: ötmesin MKM.

² Bāğda: Bāz u MKM.

³ durrācun hem: durrāca İ.

⁵ gülsüz: gülzār İ.

⁶Ṭolu şun içelüm tolu: İçelüm tolu tolu şun MKM.

		<p>Ġidā kim muḳteżā-yı cism ü cāndur</p> <p>Bir içim şu-y-ıla bir loḳma nāndur</p> <p>Gedā kim ḳāni'-i her huşk [u] terdür</p> <p>Ḥaḳīḳat pādişāh-ı baḥr u berdür</p> <p>Bunu bilgil ki bu dār-ı fenāda</p> <p>Bu dār-ı pür-belā vü pür-'anāda</p> <p><i>Hemān bir gūşe bir nān tūşe besdür</i></p> <p><i>Hevā-yı salṭanat ḳurı hevesdür</i></p>	<p>Olinca Tūr ḥaremde i'tikāf it</p> <p>Mübārek Ka'betu'llāhı ṭavāf it</p> <p>Mişāl-i Bu'l-Ḳay(1)s anda ḳarār it</p> <p>Ġmāyı terk idüp faḳr iḥtiyār it</p> <p>Bu nef-s-i şüm-ı meyšūma hemİşe</p> <p>Żarūrī oldı çünkim gūşe tūşe</p> <p><i>Hemān bir gūşe bir nān tūşe besdür</i></p> <p><i>Hevā-yı salṭanat ḳurı hevesdür</i></p>			
152a	Fevrī	<p>Dūs lar baña bir belā oldı</p> <p>Ne belā niçe biñ belā oldı</p> <p>Dil-i āvāre baḥr-ı ğamda-y-iken</p> <p>Bir nigār-ile ašinā oldı</p> <p>Görüp evvel nazarda taşvīrin</p> <p>Cān u dil aña mübtelā oldı</p> <p>Nice demler nihān idüp 'aşḳın</p> <p>Āsitānında pür-şafā oldı</p> <p>Sidre ḳaddi gibi çü şehr içre</p> <p>Şöhret-i 'aşḳı müntehā oldı</p>	<p>Yine dil derdini beyān ideyin</p> <p>'Aşḳı 'ālemde dāstān ideyin</p> <p>Sīne zārını dehre ḳılmağa fāş</p> <p>Ney gibi nāle-i fiġān ideyin</p> <p>Başda olan hevāyı söyleteyin</p> <p>Dildeki rāzumı beyān ideyin</p> <p>Tende la'li rumüzünü yārūñ</p> <p>Cān gibi niçe bir nihān ideyin</p> <p>Zerre zerre dehānı nüktelerin</p> <p>Mihr-i enver gibi 'ayān ideyin</p>	<p>Terkib -i</p> <p>Bend/ 3 Bent</p>	<p>Fe'ilātün</p> <p>Mefā'ilün</p> <p>Fe'ilün</p>	<p>Başlık: Tercī'-i Bend-i Fevrī Güft</p> <p>Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Bu şiir mecmuada "Tercī'-i Bend" başlığı ile yer almaktadır. Ancak bu şiirin nazım şekli terkib-i benddir.</p>

		Bir yañadan o bî- vefâ işidüp Arturup cevri pür- cefâ oldu Bir yañadan gönül huzürından Ta'n-ı ağıyârla cüdâ oldı Şimdi kıaldum meded firâk içre Hâsret ü derd ü iştıyâk içre	Bilinüñ mû-be-mû cefâlarını Ortada cümle der-miyân ideyin			
153a	Maħrem î	Şâni' yine zeyn eyledi gülzâr-ı cihânı Göstermek için 'âleme âşâr-ı nihânı Şol naķş ¹ -ile naķş itdi zemîni vü zamânı Kim irmedi taħrîrine biñ diķkat- i Mânî Dünyâda eger ister- iseñ 'ıyş-ı devrânı ² Elden kıoma seyrânı ³ vü fevt ⁴ itme zamânı ⁵ Âħir çü bilürsin ki geçer 'ömr-i cüvânî Ta'îl-ile bir ân geçürmeyigör ⁶ anı	Gülşen yine cennet gibi bir ² berg-i nevâdur Çeşm-i ³ dil-i 'âşık gibi bir ⁴ âb-ı hevâdur Şaħn-ı çemen-i bâğda kim rûh-fezâdur Bir 'ömr ki meysüz geçe bir ⁵ zevķ-i hebâdur Terk-i mey ü maħbûb maṭlûba ḥaṭâdur ⁶ 'ıyş eylemek eyyâm-ı cüvânîde şafâdur Ey Maħremî nüş eyler- iseñ cām revâdur Her güşe-i gülzâr bu resm-ile ⁷ şadâdur <i>Eyyâm-ı bahâr irdi getir</i> <i>sâğarı sâķî</i> <i>Devr-ile⁸ yürüt cām-ı</i> <i>mey-i aħmeri sâķî</i>	Tercî' -i Bend/ 3 Bent	Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ülün	Başlık: - Bu şiir "XVI. Yüzyıla Ait Bir Şair Mecmuası" başlıklı çalışmada 5 benden müteşekkildir.

¹ naķş: resm ŞM.

² devrânı:cigânı ŞM. Bu dizede vezin hatalıdır.

³ seyrânı: devrânı ŞM.

⁴ vü fevt:rif'at İ.

⁵ zamânı: revânı ŞM.

⁶ geçürmeyigör: geçer (mâzî) gör ŞM.

		<i>Eyyām-ı bahār irdi getür sâgarı sâķī Devr-ile¹ yürüt cām-ı mey-i aķmeri sâķī</i>					
153a	-	Yemekden sonra lâzımdur taħallül itmek esnānı Muħaķķaķ celb-i rıżķ eyler ider taşķıķ-i ebdānı	Birisi nār ağacıdur biri yonca biri ķamış Ėaşır u mersin ü yılğın süpürge daķi reyħānı	Nazm/ 3 Beyit		Mefā'İlün Mefā'İlün Mefā'İlün Mefā'İlün	Başlık: TaħlİlÜ'l-Esnān Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
153 b	Aħmed	Ėaķdan ola taķdİr mekār-ı yāre ⁹ yetişmek Devletlü ulu'l-emre vü Ėünkāre yetişmek	Sözün hemesi dürr-i cevāhirdür Aħmed ¹⁰ Müşkil durur ammā ki Ėarİdāre yetişmek	Gazel/ 5 Beyit		Mef'ülü Mefā'İlü Mefā'İlü Fe'ülün	Başlık: Ėazel-i Aħmed Fermāyed Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
153 b	Aħmed	Māz-i şehr-i Ėod perİşān u cüdā üftādeem Rüz [u] şeb der miğnet-i renc ü 'anā üftādeem	Aħmedā ender Ėarİbi Ėam neğor dilşād baş MāderİN Ėurbet be-taķdİr- i Ėudā üftādeem	Gazel/ 5 Beyit		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	Başlık: Ėazel-i Aħmed Şiir Farsça'dır. Kaynaklarda bulunamamıştır.
153 b	BelİĞİ	Ėahvenün bāde-i gül-Ėün gibi yoķdur ānı Isıcaķdur o ķara	Söyle ol rü-siyehün bağa ne keyfiyeti var Ey BelİĞİ aķıdur ayağına yārānı	Gazel/ 5 Beyit		Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün	Başlık: Ėazel-i BelİĞİ Bu şiir "BelİĞİ

²bir: pür ŞM.

³ Ėeşm-i: Ėeşm ü ŞM.

⁴ bir: pür ŞM.

⁵ bir: bİ ŞM.

⁶ Vezin hatalıdır.

⁷ resm-ile: resme İ.

⁸ Devr-ile: Devr eyle ŞM.

¹ Devr-ile: Devr eyle ŞM.

⁹ mekār-ı yāre: Bu kelime mecmuada "mekkār-ı yāre" olarak geçmektedir. Vezin gereği "mekār-ı yāre" şeklinde okunmuştur.

¹⁰ Bu dizede vezin hatalıdır.

		yüzlünüñ ammā kanı					ve Dīvānçesi” isimli çalışmada 7 beyitten oluşmaktadır. Mecmuada 2 beyit eksiktir.
153 b	-	Diyem cenāb-ı hazrete yevmü’s- su’āl eger Luṭf-ıla şefkat-ile kulından cevāb ala	Dünyā evine geldüñ oturduñ bir iki gün Lāyık mıdur Kerīme konuḡdan hisāb ala	Kıt’a/ 2 Beyit		Mef’ülü Fā’ilātu Mefā’İlü Fā’ilün	Başlık: Rubā’ī Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır. Bu şiir mecmuada “Rubā’ī” başlığı ile yer almaktadır. Ancak bu şiirin nazım şekli kıt’adır.
154a	Meşrebī		Biñ pāre olsa Meşrebī tığ- ı firāk-ile Terk itmez āsitānuñ ölür intizār-ile Küyuñda nār-ı hasret-ile yana yağıla Virdükde cānımı çıқа şāyed du’ā kıla <i>‘Aşq ehli ol durur ki görem diyü yārini Cānı çıқınca bekleye küy- ı yārini’</i>	Müsed des/ 1 Bent		Mef’ülü Fā’ilātu Mefā’İlü Fā’ilün	Başlık: - Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
154a	Āzerī	Hergiz gönül bırakmadı feryād u zārını	Kuyında gördi Āzeriyā çün beni nigār ⁴ Derd-i firākı ⁵ cānuma	Müsed des/ 5 Bent		Mef’ülü Fā’ilātu Mefā’İlü	Başlık: Müseddes-i Āzerī be-

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

		Terk itmedi nigārını terk itdi ‘ārını ¹ Şādıklık itdi ² tutdı der-i şeh-r-yārını Tā haşr olunca çekdi ğam-ı ³ intizārını <i>‘Aşq ehli oldurur ki görem diyü yārini Cānı çıkınca bekleye küy-ı nigārını</i>	itmiş temām kār Didi helāk ider seni birgün ⁶ bu intizār Didüm ki ⁷ ey ser-āmed-i hübān-ı rüzgār <i>‘Aşq ehli ol durur ki görem diyü yārini Cānı çıkınca bekleye küy-ı nigārını</i>		Fā‘ilün	Mu‘allim-zāde İbrāhīm Çelebī Naẓīre-i Müseddes-i Meşrebī
154 b	Ẓa‘ifī	Āyīne-i ⁸ cemālün- ile pür şafālaruz Dīdāra mā‘ilüz güzelüm bī- riyālaruz ⁹ Ser-pā bürehne küy- ı fenāda ¹⁰ gedālaruz İqlīm-i ‘aşq içinde ¹¹ bugün pādişāhlaruz <i>‘Aşıklaruz belā- zedeler mübtelālaruz ‘Ālemde bir maḥabbete kalmış</i>	Gāh ağlar [u] gāh inler [ü] gāh eylerüz fiğān ¹² Süz u güdāzdan degülüz ḫālī ¹³ bir zamān Budur sözüñ muḥaşşalı ¹⁴ ben bildügüm hemān Rind-i cihān ‘ārif-i devrān u nüktedān <i>‘Aşıklaruz belā-zedeler mübtelālaruz ‘Ālemde bir¹⁵ maḥabbete kalmış gedālaruz</i>	Müsed des/ 4 Bent	Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün	Başlık: Müseddes-i Ẓa‘ifī Güft Raḫmetu’llāhi Te‘ālā

⁴ nigār: o yār İNEMM.

⁵ firākı: firāk İNEMM.

¹ ‘ārını: vārını İNEMM.

² şādıklık itdi: şādıklığıyla İNEMM.

³ ğam-ı: ğam u İNEMM.

⁶ birgün: āḫir İNEMM.

⁷ Didüm ki: Didi ki İNEMM.

⁸ Āyīne-i: Ebniye-i İAKM.

⁹ Riyālaruz: riyāyız İAKM.

¹⁰ küy-ı fenāda: gerçi baş açık İAKM.

¹¹ ‘aşq içinde: ‘aşqa İAKM.

¹² Gāh ağlar [ü] gāh inler [ü] gāh eylerüz fiğān: Gah ağlaruz gāh añlaruz gāh eylerüz efgān İAKM.

¹³ degülüz ḫālī: ḫālī degildür İAKM.

¹⁴ sözüñ muḥaşşalı: sözüüm muḥaşşal İAKM.

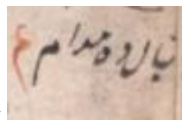
¹⁵ bir:- İAKM.

		<i>gedâlaruz</i>					
155a	Rif'atî	Bu hüsn ü bu melâhatle cihân içre müsellemsin Perî-rûlar arasında melek sîretlü âdemsin Dil-i mecrûh-ı 'uşşâk-ı sühan- perdâza merhemsin N'ola ihyâ iderseñ mu'ciz-i 'İsâya hem-demsin <i>Hayât-efzâ-yı 'âlem rûh-bağş-ı mürde-i ğamsın Hemân ben hastenüñ cānı degülsin cān-ı 'âlemsin</i>	Ṭabîbâ haste-i derd-i ğam-ı hicie devâ itseñ Marîz-i 'aşka kıânün-ı vefâ-y-ile şifâ itseñ Cihānuñ halkını hep Rif'atîveş mübtelâ itseñ Mezâr-ı mürde-i derd ü ğama gelseñ du'â itseñ <i>Hayât-efzâ-yı 'âlem rûh- bağş-ı mürde-i ğamsın Hemân ben hastenüñ cānı degülsin cān-ı 'âlemsin</i>	Müsed des/ 5 Bent		Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün	Başlık: Müseddes-i Rif'atî Naẓîre-i Mes'udî Güft Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
155 b	Rahmî	Bulmayaldan vuşlat-ı cānāneye hergiz vuşül Hayretüm görse ola dîvâne erbâb-ı 'uqûl Maḥremüm derd ü belâdur her tarafdan sağ u şol Gâh mestem gâh ḥayrân meskenüm künc-i ḥamül <i>Gâh şağm gâh haste gâh şâd u geh melûl Gâh sultân-ı cihānam gâh bir</i>	Ehl-i 'işkuñ kimisi ¹ itmiş melâmet ihtiyâr İtdi Ferhâd-ile Mecnün deşt-i ḥasret ihtiyâr 'Ârif oldur kim ide keşretde vahdet ihtiyâr Rahmiyâ ben eyledüm cāndan ferâgat ihtiyâr <i>Gâh şağın gâh haste gâh şâd u geh melûl Gâh sultân-ı cihānam gâh bir âzâde kul</i>	Müsed des/ 5 Bent		Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün	Başlık: Müseddes-i Rahmî Çelebi Güft Raḥmetu'llâhi 'Aleyh

¹ kimisi: kimini İ.

		<i>āzāde kul</i>					
156a	Ẓuhūrī	Hengām-ı şeb ki ķubbe-i mīnā-yı Nīl-fām Zeyn olmış-idi meş'al-i tābendeden ¹	Geldükçe mäh rüze vü halk eyledükçe 'ıyd Döndükçe çarh-ı atlas [u] olduķça şubh u şām ²	Kasid e/ 19 Beyit		Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün	Başlık: Kaşide-i Ẓuhūrī Berāy-ı Ķadrī Efendi Sellema'llāhu Te'ālā 'Aleyh Bu kaside kaynaklarda bulunamamıştır.
156 b	Ẓuhūrī	Ey der-i devletüñ cihāna penāh V'ey harīmüñ medār-ı 'izzet ü cāh	Nitekim mihr-i āsumān- ārā Ķılıcuñ üstün eyleye Mevlā	Mesne vi/ 27 Beyit		Fe'ilätün Mefā'ilün Fe'ilün	Başlık: Kaşide-i Ẓuhūrī Berāy-ı Ķasan Paşa Mīr-i Mīrān-ı Tamişvār-ı Sābıķa Sellema'llāh Bu kaside kaynaklarda bulunamamıştır. Bu şiir mecmuada "Kaside" başlığı ile yer almaktadır. Ancak bu şiirin nazım şekli mesnevi'dir.
157a	Ẓuhūrī	Yeter itdüñ beni ey çarh-ı cefā-cū giryān	Ṭali'ün sa'd u dilün feruḥ u bahtuñ pīrüz Düstuñ hürrem ü ḥandān	Kasid e/ 21 Beyit		Fe'ilätün Fe'ilätün Fe'ilätün	Başlık: Kaşide-i Ẓuhūrī Berāy-ı Ķasan Paşa

¹ Vezin hatalıdır. Bu beyit, kasidenin matla beyti olduğundan ikinci dizenin içerisinde bir kelimenin eksik olduğu anlaşılmaktadır.



² Yazmada bu beyitten sonra eksik bir kısım vardır:

		Zār u miḥnet-zede vü ḥaste-dil ü ser- gerdān	u ḥasüdüñ giryān			Fe‘ilün	Bu kaside kaynaklarda bulunamamıştır.
157 b	Zuhūrī	Sāzkār ol demidür ey kalem-i gevher- bār Nāfeveş müşg-i ter it şafḥa-i kāfūra nişār	Gün gibi üstün ide Ḥazret-i Bārī kılıcuñ Ṭağıla zerre-şifat tīguñ öñinden küffār	Kasid e/ 22 Beyit		Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün	Başlık: Kaşīde-i Zuhūrī Berāy-ı Ḥasan Paşa Bu kaside kaynaklarda bulunamamıştır.
158a	Raḥmī	Ey dil niçe bir dehrüñ derdin çekesin muḥkem Bu bār-ı girān itdi ḳaddini sipihrüñ ḥam Yād eyleyeyin güş it bir ḥādişe-i mu‘zam Bu ḳışsa beyānında ‘āḳıllar olur ¹ ebkem Bir gevher-i yektādan ḥalk oldu ḳamu ‘ālem Cehl-ile kimi cāhil ‘ilm-ile kimi a‘lem Vaşl-ile kimi şādī ² hecr-ile kimi pür- ḡam Kimisi gedā olmuş kimisi şāh ³ -i ekrem Ġafletle nazar ḳılma aç gözüñi gel ⁴	Raḥmī n’ola ḫālī‘den eylerse şikāyetler Çekdi bu feleklerden çok dürlü felāketler Nā-dāna ³ müyesserdür çok ⁴ dürlü sa‘ādetler Dānā-dil ü ⁵ kāmiller çekmekte melāmetler ‘Āḳıl ola dīvāne fikr olsa bu ḫāletler Nā-dāna neden bilsem āyā bu ri‘āyetler Bir gün beni ḥāk eyler āḫir bu ḳasāvetler Bir Ehrimenüñ ⁶ varur ayaḡına devletler Cān-ile ⁷ perī-rūlar eyler niçe ḫizmetler Var ise ḳıyāmetden oldu bu ‘alāmetler Zevḳ-ile sürür-ile eyler ⁸ niçe ‘işretler	14’lü Musa mmat/ 5 Bent		Mef‘ülü Mefā‘ilün Mef‘ülü Mefā‘ilün	Başlık: Tercī‘-i Bend-i Raḥmī Raḥmetu’llāhi ‘Aleyh Bu şiir mecmuada “Tercī‘-i Bend” başlığıyla yer almaktadır. Ancak ilk bentteki bütün mısralar birbirleriyle kafiyeli olduğu için 14’lü mütেকerrir bir musammattır.

¹ ‘āḳıllar olur: oldu niçe dil RD.

² şādī: şādān RD.

³ şāh: şeh RD.

⁴ gözüñi gel: gözüñ gele İ.

		bir dem Bu mes'ele bağşinde 'âkıllar olup mülzem Bu bezm-i tarab- sâza geh gâh oluben hurrem Tâcını idüp kec-rev 'ıyş eyler-idi her dem <i>Cem cāmını nūş itdi sürdi¹ niçe dem Rüstem Bu bezm girü bâķī 'ālem girü² bu 'ālem</i>	Dünyā gibi 'uqbāda sürsün niçe rāhatlar <i>Cem cāmını nūş itdi sürdi⁹ niçe dem Rüstem Bu bezm girü bâķī 'ālem girü¹⁰ bu 'ālem</i>				
159a	'Ulvī	Şevķ-i haddüñle şu dem kim işüm āh u zār olur Āh nār u nār nūr u nūr mihr-āşār olur	Pīr ola körpe budaķlaruñ eyā mīr-i kerem ¹¹ Tıfl şāb u şāb pīr ü pīr ger ¹² muhtār olur	Kasid e/ 25 Beyit	Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	Başlık: Kaşīde-i 'Ulvī Sellema'llāhü Te'ālā	
159 b	Ahmed	Eyā hurşīd-i meh- peyker cemālūñ müşterī-manzar Ne manzar manzar u t̄ālī' ne t̄ālī' t̄ālī'-i enver	Egerçi ķullaruñ bī-ħad velī kemter ķuluñ Ahmed Ne Ahmed Ahmed ü Dā'ī ne Dā'ī Dā'ī-yi çāker	Gazel/ 7 Beyit	Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün	Başlık: Ğazel-i Ahmed Raħmetu'llāhi 'Aleyh	
159	-	Māl için çift	La'net olsun aña vü	Kit'a/ 7	<i>Fe'ilātün</i>	Başlık: Kıt'a	

³ Nā-dāna: Nā-ehle RD.

⁴ çoķ: her RD.

⁵ ü: - İ.

⁶ Bir Ehrimenüñ: Sifle olanuñ RD.

⁷ Cān-ile: Cāniler İ.

⁸ eyler: itdi RD.

¹ sürdi: çekdi İ.

² girü: yine RD.

⁹ sürdi: çekdi RD.

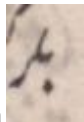
¹⁰ girü: yine RD.

¹¹ Bu dize UD'de şu şekildedir: "Ĥaķ-ta'ālā nev-resīde tıfluñı pīr eylesün".

¹² ger: - UD.

b		idinme pîr-i zeni Ger boyunca baturursa altuna ¹	mâlna Kendü mel'ün u mâlı mel'ûna	2 Beyit		Mefâ'ilün Fe'ilün	Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
160a	Nüşî	Yiler ² küyında dâ'im 'âşık-ı bî- ihtiyâr ancak Nesîm-i turre-i yâr- ile bu âvâre zâr ancak Hevâ-yı zülf-i dildâr-ile her dem bî-ķarâr ancak <i>Şabânuñ hâtırı küyında yârüñ pür- gubâr ancak Benüm gibi o dahı bir perîşân-rüzgâr ancak</i>	Açıldı şâm-ı âlâm içre her kez rûze-i hicrân Dem-â-dem ehl-i dil cām- ı şafâdan oldılar şādān Mey-i nâb-ı şafaķla tōldı Nüşî sāgar-ı devrān <i>Şeb[i] 'ıyd eyledi gerdün hilâlün cāmını gerdān Hayālî dahı içmez zāhid-i perhîzkār ancak</i>	Tahmi s/ 5 Bent		Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün	Başlık: -
160a	Nüşî	Şabâ sevdâ-yı zülf-i dil-ber ile bî-ķarâr ancak Yiler her dem hevâ- yı 'âşık-ı bî-ih̄tiyâr ancak	Şorarsañ Nüşî -i bî-çäre hâlin iy şeh-i 'âlem İşigün taşını yaşdanmayaldan hâksâr ancak	Gazel/ 7 Beyit		Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün	Başlık: -
160 b	Bākî	Maħabbet Husrev-i fermân-dih-i şāh u gedā ancak Musahħhar cümle 'âlem 'aşķa bir sırr-ı Hudā ancak	Żarūrî ser-fürü kıldı edāña düşmen ey Bākî Senüñ şemşîr-i tab'uñ Zülfekār-ı Murtażā ancak	Gazel/ 7 Beyit		Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün	Başlık: -
160 b		'Âlemde sürür olmaķ bir fikr-i	Döne döne şüretler çok gösterür insāna	Gazel/ 5		Mef'ülü Mefâ'ilün	Başlık:

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.



² Bu kelime mecmuada şeklinde yazılmıştır.

		hayāl ancağ Yār ile huzūr itmek bir emr-i muhāl ancağ	Bu çarh-ı felek n'odı fānūs-ı hayāl ancağ	Beyit		Mef'ülü Mefā'ilün	
160 b	Nüşî	Rū-māhuñ derd-i mihrinden sipihrūñ ğaddi dāl ancağ Güneş hāk-i rehinde sāyeāsā pāy-māl ancağ	Mağabbet defterinden Nüşî -i şeydāyı sultānum Kazıtmağ fikrin eylermiş 'adū yañlış hayāl ancağ	Gazel/ 5 Beyit		Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün	Başlık: -
161a	Nüşî	O melek şöhetini zümre-i ağıyar eyler Bize geldükde velīkin kaçınur 'ār eyler Göresin kendüsini şāhid-i bāzār eyler <i>Nağd-i vaşlın o perī illere ikrār eyler Bir 'acebdür bize ikrārını inkār eyler</i>	Nüşiyā devlet-i Cem neşvesine mā'il olan Cānını mest-i müdām eylemedi zā'il olan Devlet-i nākışa meyl itmedi hıç kāmīl olan Veysiyā salṭanat-ı dehri <i>n'ider 'ākil olan Bir kadeğ mey kişiyi 'āleme hünkār eyler</i>	Tahmi s/ 5 Bent		Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün	Başlık: -
161a	Nüşî	Rūzgār itse vefā sāğar-ı gül-fām olsa Zevrak-ı cām-ı meyi sürdüğüm eyyām olsa	Sāğar-ı Kevşeri nüş itmege dil çok dem var Nüşiyā şimdi baña içmege bir cām olsa	Gazel/ 6 Beyit		Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün	Başlık: -
161 b	Nüşî	Şām-ı hicrāna seher vaşl-ile encām olsa Cān-ı maḥzūna şafā cām-ı gül-endām olsa El yitişdürse gönül vuşlata bir kām olsa <i>Devlet el vırse yüzün gördüğüm eyyām olsa Merhabā eylesem ol</i>	Nüşiyā cāmı nişār eyler idük meclisde O gül-endāmı şikār eyler idük meclisde 'Iyş ü nüş-ile karar eyler idük meclisde Bākiyā 'ıyş-ı bahār eyler <i>idük meclisde Sākī-i lāle-'izār u mey-i gül-fām olsa</i>	Tahmi s/ 5 Bent		Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün	Başlık: -

		<i>şüh-ile bayrām olsa</i>					
161 b	Nüşî	Güller açılrsa çemen saĥn-ı dil-ārām olsa Gülşenüñ ‘arızı pür- ğonce-i gül-fām olsa	Zāhid-i ĥuşke cinān içre şarāb-ı Kevşer Nüşî -i ter-dile bir sāgar-ı gül-fām olsa	Gazel/ 5 Beyit		Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün	Başlık: -
162a	Bākî	Cāme-i şihhat Ĥudādan ĥalka bir ĥil‘at gibi Bir libās-ı fāĥir olmaz cisme ol kisvet gibi Var-iken baĥt u sa‘ādet kuvvet ü ĥudret gibi <i>Ĥalk içinde mu‘teber bir nesne yoĥ devlet gibi Olmaya devlet cihānda bir nefes şihhat gibi</i>	Menzil-i āsāyiş-i ‘uĥbāya isterseñ vüşül Ĥubb-ı dünyādan ferāĥat gibi olmaz toĥrı yol Şādmān erbāb-ı ‘uzletdür hemān Bākî melül <i>Ger ĥuzūr itmek dilerseñ ey Muĥibbî fāriĥ ol Olmaya vaĥdet maĥāmı güşe-i ‘uzlet gibi</i>	Tahmi s/ 5 Bent		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün	Başlık: Ġazel-i Muĥibbî Taĥmīs-i Bākî Efendi
162a	Ĥayretî	Yārüñ ruĥ u zülfin gör ¹ bil küfr-ile Īmānı Vechine naĥar ĥıl baĥ gör āyet-i Raĥmānı ² Dil ĥānesini pāk it bul anda o sultānı <i>Ey ṭālib olan ‘arīf seyr itmege cānānı Diĥkatle temāşā ĥıl</i>	Ey Ĥayretî yüzüñ sür ĥāk- i der-i cānāna Emr oldı sücüd eyle ³ ol şüret-i inşāna ⁴ Rāz-ı dil-i pür ⁵ -derdi insāna di insāna <i>Esrār-ı sözün Aĥmed keşf eyleme nā-dāna Diĥkat-ile ceĥd eyle terk eyleme cānānı⁶</i>	Tahmi s/ 7 Bent		Mef‘ülü Mefā‘ilün Mef‘ülü Mefā‘ilün	Başlık: Ġazel-i Aĥmed Taĥmīs- i Ĥayretî Güft

¹zülfin gör: zülfinden HYD.

² Raĥmānı: Ĥur‘ānı HYD.

³ Sücüd eyle: sücüd-ile İ.

⁴ insāna: Raĥmāna HYD.

⁵Rāz-ı dil-i pür: Ey dil var bu İ.

⁶ Bu dize HYD’de şu şekildedir: “Ĥayvāna maĥal görme sen çeşme-i ĥayvānı”.

		<i>her gördüğün insânı</i>					
163a	Şun'î	Mey-hâne içre ey dil elden kıoma ayağı Olup hâlâş ğamdan tâ bulasun ferâğı Nâleyle bülbülâsâ geşt eyle şahn-ı bâğı Zîrâ aradadır çün bildün raķīb-i zâğı <i>Yâr ise bildüğün yâr hicrân ise bayağı</i>	Raħm ide saña Şun'î şâyed ki ol dil-ârâm Leyl ü nehâr eyle vuşlata sa'y u iķdâm Dünyâda kimse bilmez âhîr n'olur ser-encâm Bu mısra'ı getürüp yâduña çekme âlâm ¹ <i>Yâr ise bildüğün yâr hicrân ise bayağı</i>	Tahmi s/ 5 Bent		Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Fâ'ilâtün	Başlık: Tahmîs- i Şun'î Fermâyed Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
163a	Vahdetî	Ħamdu li'llâh ki dilâ mazhar-ı fehm ü ârâjem ² Evc-i rif'atde Ħümâ gibi semâ ³ -sîmâjem Ķâf-ı kudretde ⁴ bugün sâkin-i bî- pervâyem <i>N'ola dehr içre⁵ nişânum yoğ- ise 'Anķâyem Ne 'aceb seyl gibi çağlamasam deryâyem</i>	Vahdetî şüret-i şekl-i beşer-i ekremde Gelmişem aħsen-i taķvîme benî Âdemde İbn-i Meryem geçinür ⁶ vâsița-i ħâtemde Bâķiyâ dîn-i Muħammed <i>ħaķi-çün 'âlemde Dem-i cân-baħş-ile nazm içre bugün 'İsâyem</i>	Tahmi s/ 5 Bent		Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün	Başlık: Ğazel-i Bâķî Efendi Tahmîs-i Vahdetî
163 b	Ħamdî	Şem'-i bezm-i ğama pervâne-i nâ- pervâyem Gülşen-i ma'rifete tûfî-i şekker-ħâyem	Ħamdiyâ 'izz ü şeref nuţķ-iledür âdemde Ħâşşa erbâb-ı belâğatde olur o demde Niçe dil-ħasteleri zinde	Tahmi s/ 5 Bent		Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün	Başlık: Ğazel-i Bâķî Tahmîs-i Ħamdî Nazîre-i Vahdetî Sellema'llâhu

¹ Bu dize mecmuada "Bu mısra'ı getürüp yâduña çekme sen âlâm" olarak geçmektedir. Vezin gereği "sen" kelimesi dizeden çıkarılmıştır.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

³ semâ: semen VD.

⁴ kudretde: kırbetde VD.

⁵ dehr içre: dehre içre İ.

⁶ geçinür: geçinüp VD.

		Lücce-i baħr-i belāġatde dūr-i yektāyem <i>N'ola dehr içre nişānum yoġ-ise 'Ankāyem Ne 'aceb seyl gibi çaġlamasam deryāyem</i>	ķılır pūr-ġamde Bāķiyā <i>dīn-i Muħammed</i> <i>ħaķi-çün 'ālemde</i> <i>Dem-i cān-baħş-ile nazm</i> <i>içre bugün 'İsāyem</i>			Te'ālā Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
164a	Turābī	Pīrlık irdi dilā ney ki bu tūl-i emelūñ Ayagūñ aldı ecel yoķdur elūñde 'amelūñ Yıķılıp kaşr-ı tenūñ oynadı ħayfā temelūñ Bir daħı 'ömr-i 'azīze gözūñ aç irmez elūñ <i>Şubħ-ı şādık gibi ey</i> <i>ġāfil ağardı saķaluñ</i> <i>Ĥaberūñ yoķ seni</i> <i>penbeyle boġazlar</i> <i>ecelūñ</i>	İrdi ser-menzil ü pāyāna dil-ārān-ı ümīd Yol yaķın oldu idersin daħı sen fikr-i ba'īd Ey Turābī çekilüp naķd-i ħayātuña resīd Burula dāmen-i şaħrā gibi rīş oldu sefīd <i>Şubħ-ı şādık gibi ey ġāfil</i> <i>aġardı saķaluñ</i> <i>Ĥaberūñ yoķ seni</i> <i>penbeyle boġazlar ecelūñ</i>	Tahmi s/ 5 Bent	Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün	Başlık: Müseddes-i Turābī Güft Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
164 b	Muħibbī	Bi-ħamdi'llāh ne bed fikrüm ne bir bāṭıl ħayālüm var Ne bir zerrāķ u ² sālūsüm ne mekr ü şerr ³ ü ālüm var Sa'ādet ehliyem Ĥaķdan benüm	Perīşān olmadan dil defterinūñ köhne evrāķı Tedārik ne ise eyle dilūñden ķoma Ĥallāķı ⁴ Ser-ā-ser mülküñ olmış tut Muħibbī cümle āfāķı <i>Cihān fānīdür ey Yahyā</i> <i>ħüve'l-ħayyü ħüve'l-bāķī</i>	Tahmi s/ 5 Bent	Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün	Başlık: Ėazel-i Yahyā Tahmīs-i Muħibbī Güft Sellem'allāhu Te'ālā

¹ seni: - İ.

²u: - İ.

³ mekr ü şerr: zerk u mekr MHD2.

⁴ Bu dize MHD2'de şu şekildedir: "Kesil bu ħaķ-ı 'ālemden gel iy cān iste Ĥallāķı".

		ferhunde-fālüm var <i>Ġanīdür ‘aşk-ıla göñlüm ne mālüm ne melālüm var Ne vaşl-ı yāre ḥandānam ne hicrāndan melālüm var</i>	<i>Değişmem atlas-ı çarḥa benüm bir köhne şālüm var</i>				
165a	Çeşmī	Diyār-ı ‘aşka sulṭānam ne ḥüznüm ne melālüm var Gedā-yı ‘aşk-ı dildāram benüm bir hoşca ḥālüm var Cihānda itmişüm terk-i kabā bir köhne şālüm var <i>Ġanīdür ‘aşk-ıla göñlüm ne mālüm ne melālüm var Ne vaşl-ı yāre ḥandānam ne hicrāndan melālüm var</i>	Maḥabbet bezm[i] içre cām-ı vaḥdet şunup ey sākī Bu Çeşmī gibi ol meyden yine mest eyle ‘uşşākı Açup cān kulağın güş it ki bu sır çuta āfākı <i>Cihān fānīdür ey Yahyā hüve’l-ḥayyü hüve’l-bākī Değişmem atlas-ı çarḥa benüm bir köhne şālüm var</i>	Tahmi s/ 5 Bent		Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün	Başlık: Ġazel-i Yahyā Taḥmīs-i Çeşmī Naẓīre-i Muḥibbī Güft Sellema’llāhu Te’ālā Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
165 b	Şadıķ	Ḥudāyā itme ḥālī dā’imā dilden Şekūr ismin Gözümden dür kılma pertev-i envār-ı Nūr ismin Enīs it dem-be-dem bu kalb-i bī-şabra Şabūr ismin Baña ğayret müyesser eyle kıl virdüm Ġayūr ismin	Du’āsın müstecāb it Şadıķıñ şubḥ u mesā ḥaḳķı Ḥabībün Muştafā ile cemī’-i enbiyā ḥaḳķı Refīķ it baña tevḫīkūñ gürüh-ı evliyā ḥaḳķı Tevaḳķıfsuz kabül-i der(i)gāh olan du’ā ḥaḳķı <i>Ya maḥv it levḥ-i ‘işyāndan bu ‘abd-i pür- kuşūr ismin</i>	Müsed des/ 5 Bent		Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün	Başlık: Müseddes-i Şadıķī Güft Sellema’llāhu Te’ālā Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

		<i>Ya mahv it levh-i 'ișyāndan bu 'abd-i pür-kușūr ismin Çıkar yā Rabb yā esmā-i ḥüsnādan Ġafūr ismin</i>	<i>Çıkar yā Rabb yā esmā-i ḥüsnādan Ġafūr ismin</i>				
166a	Cinānī	<i>Ḥalkuñ ne 'aceb ḥikmet olur 'aḳd-ile ḥalli Her ḥāle münāsib görinür cümle maḥalli Eyler kimisi fiḳr ü teraḳḳī vü te'allī Gelmiş kimine 'ālem-i süflīde tecellī Ḥallāḳ-ı cihān 'āleme kılduḳda tecellī Her şey'i birer ḥāl ile kılmış mütesellī</i>	<i>Erbāb-ı ḡmā devlet ü iḳbāl-ile maḡrūr Aşḥāb-ı hüner faẓl u kemālāt-ile mesrūr Zühhāda Cinānī ḥarem-i cennet ile ḥūr 'Uşşāḳa şadā-yı ney ü āvāze-i ṭanbūr Ḥallāḳ-ı cihān 'āleme kılduḳda tecellī Her şey'i birer ḥāl ile kılmış mütesellī</i>	Müsed des/ 5 Bent	Mef'ülü Mefā'İlü Mefā'İlü Fe'ülün	Başlık: Müseddes-i Cinānī Fermāyed	
166 b	Tiḡī	<i>Meylüm benüm ol ḡamzesi mekkāre mi olsun Yā ol müjesi ḳātil ü ḡaddāre mi olsun Yā ol şacı miskīn siyeh-kāre mi olsun Şad-çāk tenüm derd-ile bī-çāre mi olsun Her dil-ber için sīnede bir yāre mi olsun</i>	<i>'Älemdede 'aceb miḥnet i miş kār-¹ maḥabbet Bu derde düşen bulmaz i miş şabr u² selāmet Bir dil-ber ile dil idemez çünkü ḳanā'at Tiḡī bu hevādan kesilüp eyle ferāḡat Her dil-ber için sīnede bir yāre mi olsun N'itsün dil-i sevdā-zede biñ pāre mi olsun</i>	Müsed des/ 5 Bent	Mef'ülü Mefā'İlü Mefā'İlü Fe'ülün	Başlık: Müseddes-i Tiḡī Fermāyed Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.	

¹kār-ı: derd-i ET.

²şabr u: hıç ET.

		<i>N'itsün dil-i sevdâ-zede biñ pāre mi olsun</i>					
167a	'Ulvî	Halk-ı 'âlemden biraz gönlüm cüdâ olsun derin Ârzü-yı cāh-ı devlet hep hebâ olsun derin Benden olmasın ¹ şehâ senden rızâ olsun derin Çuluña gāhî vefâ gāhî cefâ olsun derin <i>Gönlümi ço 'aşkuñ-ıla mübtelâ olsun derin</i> <i>'Âkıbet bir şāh kul olur saña olsun derin</i>	' Ulviyā gülzāra vardum kılmağa ² def'-i melâl Şundi bir dīvān elüme ol gül-i ³ bāğ-ı cemāl Ben ⁴ tefe"ül idicek geldi bu nazm-ı ⁵ pür-ḥayāl Oқuyup ol şāh-ı ḥüsne çarşu itdüm 'arz-ı ḥāl <i>Gönlümi ço 'aşkuñ-ıla mübtelâ olsun derin</i> <i>'Âkıbet bir şāh kul olur saña olsun derin</i>	Müsed des/ 5 Bent	Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	Başlık: Müseddes-i 'Ulvî Güft Raḥmetu'llāhi 'Aleyh ⁶	
167 b	Meḥem med	Felek çekdi yüze şimin niķābı Bize göstermez oldı āf itābı	Fiğān itdükçe bülbülveş Meḥemmed O ğonce arturur nāz u 'itābı	Gazel/ 5 Beyit	Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün	Başlık: Ğazel-i Meḥemmed Güft Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.	

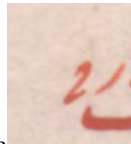
¹ olmasın: olmağa UD.

² kılmağa: itmege UD.

³ gül-i: gül ü İ.

⁴ Ben: Bir UD.

⁵ nazm-ı: fāl-ı UD.



⁶ Raḥmetu'llāhi 'Aleyh: Bu ifade mecmuuda kısaltmasıyla ifade edilmiştir.

167 b	Bākī	İtdi şikār gönlümi bir şüh-ı şeh-levend Müjgāni tır ü kaşı kemān tırresi kemend	A'dā yanūnda hürrem ü handān u şādmān Bākī gamuñla zār u dil- efgār ¹ u müstmend ²	Gazel/ 6 Beyit	Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün	Başlık: Ğazel-i Bākī Fermāyed
167 b	Sürürī	Āfitāb-ı tal'atūnden ref' olur çünkim niķāb <i>Ūnzurūnā naķtebis min-nūrikūn³</i> dir āfitāb	Ey Sürürī bā'-i <i>Bismi'llāhi'r-Rahmāni'r- Raḥīm⁴</i> Oldı Hāķdan tā ebed <i>men 'indehü 'ilmü'l-kitāb⁵</i>	Gazel/ 5 Beyit	Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün	Başlık: Ğazel-i Sürürī Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
168a	Celālī	İhfāya kadir olsam küyuñ ziyāret itsem Karşūnda hāzır olsam 'arz-ı velāyet itsem Şāfī cevābın alsam def'-i harāret itsem <i>Cāna derūn-ı derdüm bir bir ḥikāyet itsem Hicrān şebinde ḥālüm saña şikāyet itsem</i>	Başdan başa Celālī fermān-ı 'aşkı gördüm Sīnem meşāb-ı ⁶ pür-hūn meydān-ı 'aşkı gördüm 'Aqlum gibi perīşān dīvān-ı 'aşkı gördüm <i>Göñlüm gibi ḥarābe eyvān-ı 'aşkı gördüm Mi'mār olup Muḥibbī⁷ am 'imāret itsem</i>	Tahmi s/ 5 Bent	Mef'ülü Fā'ilätün Mef'ülü Fā'ilätün	Başlık: Ğazel-i Baḥtī Tahmīs-i Celālī Fermāyed Şiirin başlığında Bahtī'ye tahmis olduğu yazmaktadır. Ancak bu şiir Muhibbī'ye tahmistir.
168a	Fevrī	Cān çıkarsa kūy-ı firķatde ğam-ı dildārdan Baş ⁸ giderse 'aşķ	Cān u dildür varı yoğı 'āşķuñ didüm aña Virsem olmaz mı dehān u la'lüñe ey bī-vefā	Müseb ba'-ı Müzd evic/ 5	Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün	Başlık: Tercī'-i Bend-i Fevrī Şiir mecmuada

¹ dil-efgār: dil-figār İ.

² müstmend: derdmend BD.

³“*Bize nazar edin de nurunuzdan biraz iktibas edelim.*” *Kur'ân-ı Kerîm*,57/13. ayetten kısmen iktibas edilmiştir.

⁴ “*Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla*”*Kur'ân-ı Kerîm*, 1/1. ayetten iktibas edilmiştir.Bu dize SD'de şu şekildedir: “Ey mu'allim gel Sürürîden kitāb-ı 'aşķı gör”.

⁵“*Allah ve bir de yanında kitap (Kur'an) bilgisi bulunanlar yeter*” *Kur'ân-ı Kerîm*, 13/43. ayetten kısmen iktibas edilmiştir.

⁶ mesāb-ı:mişālī CD.

⁷Muhibbī: Baḥtī İ.

⁸ Baş: Başı İ.

		<p> içinde cünbiş-i¹ ağyardan Cāme-i ten yansa nār-ı sīne-i dildārdan² Tāc-ı ser düşse hevā-yı āh-ı āteş- bārdan El çekem hep cān u baş u cübbe vü destārdan Geçmeyem hergiz belā-yı derd-i ‘aşk-ı yardan Dönmeyem <i>ķālū</i> <i>belā</i>³ da itdügüm iķrārdan </p>	<p> Didüm ancak anlara dünyā vü ‘uķbādur bahā Ben tereddüd eyleyüp baķup⁴ ıururken her⁵ yaña Güş-ı cāna irdi hātifden bu beyt-i cān-fezā İrmek isterseñ dehān-ı la‘l-i yāre Fevriyā Geç iki ‘ālemden el çek cümle yoķdan vardan </p>	Bent			<p> “Tercī‘-i Bend” başlığı ile yer almaktadır. Ancak bu şiirin nazım şekli “müsebba‘ı müzdevic”tir. </p>
168 b	‘Ahdī	<p> Yine sevdi dil-i şürīde⁶ bir şūh-ı sitemkārı Ħelāl olsun içerse ķanumı şol çeşm-i hūn-h‘ārı Beni yād eyledi dil- ber alup yanına ağyarı <i>Bize her dem söger</i> <i>yārūñ leb-i la‘l-i</i> <i>şeker-bārı</i> </p>	<p> ‘Aceb mi ‘Ahdiyā dil-ber saña ‘arz eylese ahlāk Mülāyimdür anuñ la‘lin öpüpdür cümleden² ‘uşşāk Dimişdür āfitāb-ı nazma olan muṭṭali‘³ āfāk <i>Güzellerden birer buse</i> <i>alur her şı‘rine İshāk</i> <i>Anuñ-çün böyle tatludur</i> <i>anuñ ebyāt u eş‘arı</i> </p>	Tahmi s/ 7 Bent		<p> Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün </p>	<p> Başlık: Ğazel-i İshāk Tahmīs-i ‘Ahdī </p>

¹ cünbiş-i: hīle-i İ.

² dildārdan: bīmārdanMM.

³ “*Bir de Rabbin, Ādemoğullarından, bellerindeki zürriyetlerini alıp da onları kendi nefislerine şahit tutarak: ‘Ben sizin Rabbiniz değil miyim?’ dediği vakit, ‘Pekâlâ Rabbimisin, şahidiz’ dediler. Bunu kıyamet günü ‘Bizim bundan haberimiz yoktu’ demeyesiniz diye yapmıştık” Kur‘ân-ı Kerîm,7/172.* ayetten kısmen iktibas edilmiştir.

⁴ baķup: bākī MM.

⁵ her: dört MM.

⁶ şürīde: dīvāne AHD.

		<i>Kim acırdı aîni emsek ya öpmüş olsavüz¹ bārî</i>					
169 b	‘Ahdî	Fenâ üzre durur ⁴ ‘ömrün esâsı ber- karâr ⁵ olmaz Süleymân u Cem ü Cemşîd olanlar kâm-kâr olmaz ⁶ Meded ‘işret demin fevt itme dâ’im nâmdâr olmaz <i>Dilâ bezm-i cihânda kimse âhîr pây-dâr olmaz Meded elden koma ayağı fırsat ber- karâr olmaz</i>	Ḥazer kııl diyü eydür ‘ Ahd ’anuñ ⁷ evzâ‘-ı râhından Şağın her dem şikâr olan ğazâlün hicr-i dâmından Kemendi ele düşmez çek elün sevdâ-yı dâmından <i>Ol âhüyı saña şayd ola şanma iltiyâmından Öñünce kaçar ammâ Bâkiyâ âhîr şikâr olmaz</i>	Tahmi s/ 5 Bent		Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün	Başlık: Ğazel-i Bâkî Taḥmîs-i ‘Ahdî Güft
169 b	Cihādî	Çün cihād oldu benüm rüz-ı ezelde kısmetüm <i>Fî-sebîli’llâh⁸ bezl itdüm nuḳûd-ı ḳudretüm Nâm içün şanmañ ğazâ yolında sa’y-i dikḳatüm <i>İmtişâl-i cāhidū fi’llâh olupdur</i></i>	Çün fütüh olmaz Cihādî ‘asker-i seyyâr-ile İste feyz-i Ḥazret-i Ḥaḳḳı dem-i ebrâr ile Hoş dimiş bu beyt-i evvel kim zâr u estâr-ile ⁹ <i>Ey Meḥemmed mu‘cizât-ı Aḥmed-i muḥtâr ile Umarum ğâlib ola a‘dâ-yı dîne devletüm</i>	Tahmi s/ 5 Bent		Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün	Başlık: Ğazel- i Meḥemmed Taḥmîs-i Cihādî Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

² cümleden: cümle-i AHD.

³ muḥṭali‘: maḥla‘-ı AHD.

¹ olsavüz:olsağ İ.

⁴ üzre durur: üstinedür AHD.

⁵ ber-ḳarâr: pây-dâr AHD.

⁶ Bu dizeler AHD’de matla olarak yer almaktadır.

⁷ ‘Ahd’anuñ: “ ‘Ahdî anuñ” ifadesi vezin gereği bu şekilde okunmuştur.

⁸ “Allah yolunda cihad edin.”Kur’ân-ı Kerîm, 9/41. ayetten kısmen iktibas olunmuştur.

⁹ Bu dizede vezin hatalıdır.

		<i>niyyetüm</i> <i>Dîn-i İslāmuñ</i> <i>mücerred ğayretidür</i> <i>ğayretüm</i>					
170a	Cinānī	N'ola bülbülveş efġān eylesem ol verd-i ra'nādan Gözüme hār olur gül hasret-i rūy-ı dil-ārādan Niçe bir dil perīşān ola ol zülf-i semen- sādan ¹ <i>İlāhī baña vir yāri</i> <i>yāhud kırtar bu</i> <i>sevdādan</i> <i>Ferāġat eyledüm</i> <i>'ālemde hep ğayrı</i> <i>temennādan</i>	Fenā gülzārı açar bir gül-i bī-hār seyr itsem Cihān bāġında yā bir serv- i hoş-refitār seyr itsem Cinānī n'eylem huld-i kūy-ı yār seyr itsem ² <i>Behişt-ābād-ı kūy-ı yārda</i> <i>dīdār seyr itsem</i> <i>Gözüm hazz eylemez</i> Çeşmī benüm ğayrı <i>temāşādan</i>	Tahmi s/ 5 Bent		Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün	Başlık: Ğazel-i Çeşmī Tahmīs-i Cinānī Güft Bu tahmis "Cinānī Dīvānı"nda yer almaktadır.
170 b	Emrī	Göründi 'aks-i ³ rūy- ı yār mir'āt-ı semenlerde Zuhūr itdi hırām-ı kadd-i dil-ber- nārvenlerde Oturma merdüm-i çeşmüm gibi beytū'l-hāzenlerde <i>Bahār oldı⁴ şafā</i> <i>kesb idicek demdür</i> <i>çemenlerde</i> <i>Huşūsā şalna</i>	Kaçan vaşl olsa bir meh- rūya ² dir dir ditremek hūyı Girür araya çok kücdurmaz ³ kabā ol ⁴ sīm- pehlūyı Koşulayup yatur her gice bir cism-i semen-būyı <i>Şarılup bir⁵ gül-endāma</i> <i>çeküp⁶ pehlūya meh-rūyı</i> <i>Ne hāletler nezāketler</i> <i>komış Haķ pīrehenlerde</i>	Tahmi s/ 3 Bent		Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün	Başlık: Ğazel-i Nişānī Tahmīs-i Emrī Raḫmetu'llāhi 'Aleyh ⁷

¹ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

³ 'aks-i: luḫf-ı ED.

⁴ oldı: irdi ED.

		<i>yanuñca serv-i sîm-tenler de¹</i>				
171a	Bahtî	Şahn-ı ‘âlem merğzâr oldı ⁸ dilâ nev-rûzdur Tâze cân başş itdi ⁹ ezhâra şabâ ¹⁰ nev- rûzdur	Çengini alup ele bezm-i felekde Bahtiyâ Kıldı nâhîd-i felek bir hoş nevâ ¹¹ nev-rûzdur	Gazel/ 5 Beyit	Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün	Başlık: Ğazel-i Bahtî Sellema’llâhu Te‘âlâ der- Hâkķ-ı Rûz-ı Sultânî
171a	Vaĥdetî	Köhne mey ÷oldur ayaĝa sâķiyâ nev- rûzdur İdelüm ‘ıyş [u] şafâya ibtidâ nev- rûzdur	Şafĥa-i ruhsâr-ı yâri çıķdı zülfi kıldı cây Oldı hem-ser Vaĥdetî şubĥ u mesâ nev-rûzdur	Gazel/ 6 Beyit	Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün	Başlık: Ğazel-i Vaĥdetî Nażîre- i Bahtî Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
171a	Yahyâ	Ğoncenüñ ĥalbin yine açsun ¹² şabâ nev-rûzdur Bülbül-i zâr eylesün bir hoş-nevâ nev- rûzdur	Şâddur ¹³ Yahyâ ki eyyâmında Sultân Aĥmedüñ Gicesi ĥadr ü ĝuni bayrâm yâ ¹⁴ nev-rûzdur	Gazel/ 5 Beyit	Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün	Başlık: Ğazel-i Yahyâ Nażîre-i Bahtî Raĥmetu’llâhi ‘Aleyh
171a	Süzî	Ğoncenüñ ĥalbin	Devr-i ‘adlinde o şâĥ-ı	Gazel/	Fâ‘ilâtün	Başlık: Ğazel-i

² meh-rüya: maĥbûba ED.


³ ĥucdurmaz:çoĥ durmaz: İ.

⁴ ĥabâ ol: ĥabâyâ İ.

⁵ bir: her ED.

⁶ ĥeküp: ĥeker ED.



⁷ Raĥmetu’llâhi ‘Aleyh: Bu ifade mecmuada  kısaltmasıyla ifade edilmiştir.

¹ Bu dizeED’de şu şekildedir: “Huşuşâ böyle yanuñca ola sîmîn bedenler de”.

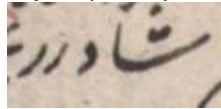
⁸ oldı: - BHD.

⁹ itdi: esdi İ.

¹⁰ şabâ: ziyâ BHD.

¹¹ nevâ: havâ BHD.

¹² ĥalbin yine açsun: açsun yine ĥalbin ŞYD.

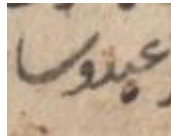


¹³ Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılıdır.

¹⁴ yâ: veyâ ŞYD.

		açan her rüz dilā nev-rūzdu ¹ Şahn-ı gülzāra viren neşv ü nevā nev- rūzdu	mā‘delet-perver ki şeb Kadr olup her şubhumuz ‘ıydveş(?) ² nev-rūzdu ³	6 Beyit	Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün	Sūzī Naẓīre-i Bahtī Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
171 b	Yaḥyā	‘Aşka kâbil dil mi yoğ şehir içre bir ⁴ dil-ber mi yoğ Mest mi ⁵ yoğ meclisde bilmem mey mi yoğ sāgar mı yoğ	Niçün ebkār-ı ma‘ānī bilmez ⁶ erbāb-ı naẓ(1)m Yoğsa Yaḥyā gibi üstād-ı sūḥan-perver mi yoğ	Gazel/ 5 Beyit	Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün	Başlık: Ğazel-i Yaḥyā Sellema’llāhu Te‘ālā ‘Aleyh
171 b	Ġubārī	‘İyş [u] nüş olmaz niçün sākī mi yoğ sāgar mı yoğ Zevk [ü] şevk olmaz şafā-yı dil mi yoğ dil-ber mi yoğ	N’ola elden düşmese şi‘rūn Ġubārī şubḥ-dem Rişte-i naẓmuñ mı yoğ naẓmuñı şorar mı yoğ ⁷	Gazel/ 5 Beyit	Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün	Başlık: Ğazel-i Ġubārī Naẓīre-i Yaḥyā Sellema’llāhu ‘Aleyh
171 b	Münhī	Sende sīm [ü] zer mi yoğ bilmem dilā dil-ber mi yoğ Cām-ı ğam çekmek n’idersūñ mey mi yoğ sāgar mı yoğ	Ma‘rifet burcında bir baht-ı hümāyün Münhiyā Ḥusrev-i mülk-i belāgat bir bülend-aḥter mi yoğ	Gazel/ 5 Beyit	Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün	Başlık: Ğazel-i Münhī Naẓīre-i Yaḥyā Sellema’llāhu Te‘ālā Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
172a	Şuhūdī	Gelen luṭf [u]	Girībānum alaldan dest-i	Müseb	Mefā‘ilün	Başlık: Tahmīs-

¹nev-rūzdu: nev-rüz İ.



² Bu kelime mecmuada  şeklinde yazılmıştır.

³ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁴ bir: yā ŞYD.

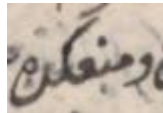
⁵ mi: - ŞYD.

⁶ bilmez: beslemez ŞYD.

⁷ Bu dizede vezin hatalıdır.

		vefâdur dâ'im ey baħr-ı şafâ senden Keremdür irişen ey Hızr-dem Yūsuf- likâ senden Mürüvvet mihridür zâhir eyâ nūr-ı Hudâ senden Kimesne görmemişdür zerre-i cevr ü cefâ senden Demidür eyler-isem yine saña ilticâ senden <i>Günâhum bildüm eylersem n'ola rahmet ricâ senden Terahhum eyle sulţānum haţā benden 'aţā senden</i>	miħnet sîne-çāk oldum Şerār-ı nār-ı ğayret yaċdı cānum süznāk oldum Düşüp çāh-ı belāya Yūsufāsâ derdnāk oldum Şuhūdiyem yüz urup zîr-i na'lünde ħāk oldum ¹ Dem-i āhirdeyem bir dem nazar ħil ben helāk oldum <i>Günâhum bildüm eylersem n'ola şefċat ricâ senden Benüm devletlü sulţānum haţā benden 'aţā senden</i>	ba'-ı Mütek errir/ 7 Bent		Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün	i Şuhūđi Sellema'llāhu Te'ālā Bu şiir "Şuhūđi Dīvānçesi"nde yer almamaktadır. Şiir mecmuada "Tahmis" başlığı ile yer almaktadır. Ancak şiir "müsebba'-ı mütkerir"dir.
172 b	'Ulvî	Cihān bāğında ĥadd ü zülf ü çeşm ü ċaddüñ ey dil-ber Biri güldür biri sünbül biri 'anber biri 'ar'ar	Sımāţ u muṭrib ü sākî vü şem' olmağā bezmünde Gelür her şeb şihāb u keh- keşān zühre meh-i enver	Kasid e/ 33 Beyit		Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün	Başlık: Ćaşıde-i 'Ulvî Ćār- Ender-Ćār Sellema'llāhu Te'ālā
173a	Süvārî	Bilünmez şān-ile şānuñ 'aceb yā Rab ne şāhsın sen Nişān-ı şānuñ oldı cümle 'ālem bî- nişānsın sen	Ne şāhān-ı dimağūnda ² Süvārî nazm şān buldı Ne şāndur şān-ı 'ālî-şānuñ ey destşāh-ı şāhsın sen	Gazel/ 7 Beyit		Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün	Başlık: Ćazel-i Süvārî Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
173a	Hālişî	'Ayāndur gün gibi	Ķazā tîrin ċader	Gazel/		Mefâ'ilün	Başlık: Ćazel-i

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.



² Bu kelime mecmuada şeklinde yazılıdır.

		zātuñ velī gözden nihānsın sen Münezzehsin mekāndan anuñ- içün lā-mekānsın sen	kavsinden atduğça yed-i şun‘uñ Nişāndur Hālişī bendeñ velīkin bī-nişānsın sen	7 Beyit		Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün	Hālişī Nazīre Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
173 b		Nite zül ‘ālemine nāzır olana ‘ayānsın sen ‘Avālimden olan feyz-i vücūduñla beyānsın sen Çamu eşyāda Zāhir Hayy ü Qādir ¹ Cāvidānsın sen <i>Mekān senden toli yā Rab velīkin bī- mekānsın sen Vücūduñla zamān mamlū velīkin bī- zamānsın sen</i>	Bu sırruñ ğayrdan hīç revānın bulmadı kimse ² Yine sırruñdadur terk-i ‘ayānın bulmadı kimse Vücūduñ zevrağından geç revānın bulmadı kimse Murādī bil bu deryānuñ <i>kenārın bulmadı kimse Nazar eylerse³ saña bil ki baħr-ı bī-kerānsın sen</i>	Tahmi s/ 5 Bent		Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün	Başlık: Tahmīs- i Murādī Sellema’llāhu Te‘ālā Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
173 b	‘Ahdī	Baña dirlik ħarām oldı begüm sensüz n’idem cānı Şehā ‘ıyşuñ ⁴ mūdām olsun benüm ‘ömrüm olup fānī	Şoñı derdün ⁵ döner derde ‘ilāc olmaz aña çat‘ā Devā dirseñ şoñı vādur ⁶ yürü ‘ Ahdī ço dermānı	Gazel/ 5 Beyit		Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün	Başlık: Ğazel-i Maqlüb el- Muzārī‘ ber- Tertīb-i Kelimāt li-‘Ahdī
174a	‘İşyānī	Dünyede ⁷	Her güle yād-iken	Müsed		Fe‘ilātün	Başlık:

¹Bu dizede “Qadir” kelimesinden sonra gelen “u” vezin gereği dizeden çıkarılmıştır.

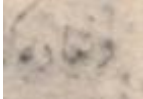
² Bu dizede vezin hatalıdır.

³ eylerse: iderse MUD.

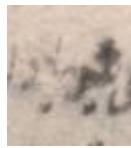
⁴ ‘ıyşuñ: ‘ışkuñ AHD.

⁵ derdün: derdim AHD.

⁶ vādur: dādur İ.

⁷ Mecmuada  şeklinde yazılan kelime vezin gereği “dünyede” şeklinde okunmuştur.

		gördüğüm ālāmı size(?) ¹ yād ideyin Şarşar-ı āh-ile ‘ālemi ber-bād ideyin ² Dil-i maḥzūnı belā çekmege mu‘tād ideyin Cānuma gözden aķan hūn-ı dili zād ideyin <i>Bunca feryādum işitdūn dimedūn dād ideyin Sen ki dād itmeyesin ben kime dād ideyin</i>	pādişāhum iḥsānı ³ Sicin-i miḥnetde ķoma meded pīr-i ‘İşyānı ⁴ Kul beşerdür ne ‘aceb olsa eger nokşānı N’ola cürmüm çoğ-ısa ‘afv-ı şehinşeh kanı <i>Bunca feryādum işitdūn dimedūn dād ideyin Sen ki dād itmeyesin ben⁵ kime feryād ideyin</i>	des/ 7 Bent		Fe‘ilātün Fe‘ilatün Fe‘ilün	Müseddes-i ‘İşyānı Nazīredür Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
174 b	Bāķī	Te‘āla’llāh zihī ṭāķ- ı bülend-i āsmānāsā Hezār aḥsente ey burc-ı felek-ķadr u semā-sīmā	Nıgehdāruñ Hüdāvend-i zemīn ü āsmān olsun Cihān durduķça ābād olsun ol ṭāķ-ı felek-fersā	Kasid e/ 23 Beyit	M ed hi ye	Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün	Başlık: Kaşīde-i Bāķī Efendi Berāy-ı Ferīdün Begīñ Nişānı
175a	Aḥmed	Şeh-i taht-ı nübüvvet pertev-i mihr-i cihān-ārā Şehīd-i ‘ālem-i şüret sa‘īd-i ‘ālem-i ma’nā Şabāvetden nübüvvet ḥükmini	Şalāt-ile selāmuñ ḥıdmetin her dem edā eyle Nişār-ı ravza-i pāk-i cenāb-ı Muştafā eyle Temennā-yı şefā‘at ile Aḥmed ilticā eyle Du‘ā-yı ḥayrı bunda cem‘ olanlardan ricā eyle	Müsed des/ 5 Bent		Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün	Başlık: Der- Ḥaķķ-ı Ḥāzret-i Yaḥyā Müseddes-i Aḥmed Bu şiir kaynaklarda



¹ Bu kelime mecmuuda  şeklinde yazılıdır.

² Bu dizede vezin hatalıdır.

³ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁴ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁵ ben: - İ.

		kāmil kılup icrā Cihān ālāyişinden tutduğunda semt-i istignā <i>Müşerref oldı nūr-ı pāk ile bu cāmi'-i vālā</i> <i>Sünen ehline mecma'dur maķām- ı Hāzret-i Yaḥyā</i>	<i>Müşerref oldı nūr-ı pāk ile bu cāmi'-i vālā</i> <i>Sünen ehline mecma'dur maķām-ı Hāzret-i Yaḥyā</i>				bulunamamıştır.
175 b		Dün duḥter-i rez muḥtesib-i 'aşruñ elinden Ḥum güşesine girdi bugün atdı қаpağı		Müfre d/ 1 Beyit		Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fe'ülün	Başlık: Beyt Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
175 b		Bir deliķanlı ḥarāmīdür diyü ḥabs itdiler Aşmadan kırtuldu ammā çok şıkılmışdur şarāb		Müfre d/ 1 Beyit		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	Başlık: Kıt'a Bu şiir mecmuada "Kıt'a" başlığı ile yer almaktadır. Ancak bu şiirin nazım şekli beyittir. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
175 b	Ṭālibī	Menba'-ı cūd [u] seḥā Hāzret-i Esmā Sulṭān ¹ Ḥük-m-ile fermān idüp irsāline	Ṭālibī bende didi tāriḥini Bā-ḥük-m gitdi Sitanbula Āmine (?)	Tarih/ 5 Beyit		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	Başlık: Buruķ Aḥmed Aġanuñ Kerīmesinün Āsitāneye Getürdüklerinün Tārīḥidür

¹ Bu dizede vezin hatalıdır.

							Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
177a	Āgehī	Çekdürüp fūrķatañı bizden ırağ olduñ sen Baħr-i ‘aşķ içre ¹ niçe furtınalar çekdüm ben	Kelimātuñ dür-i deryā-yı ĥaķlķat añlar Baħr-ı ma’nāda şınāverlik iden ehl-i sūħan	Kasid e/ 29 Beyit		Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilatün Fe‘ilün	Başlık: Kaşīde-i Āgehī Berāy-ı Işılāħāt-ı Keşti
178a	Cūyī	Derd-i serdür geminūñ Ĥaķ bu ki tarz u ² töresi ‘Aķlı başında olan aña ³ ider mi hevesi	Ĥaķ selāmetle vuşūlini müyesser kılcak ⁴ Ĥor gider mi hele bir daħı Cūyī Ĥunusu	Kasid e/ 13 Beyit		Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilatün Fe‘ilün	Başlık: Der-Beyān-ı Zemm-i Keşti Güft Cūdī Efendi Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
178 b	Ṭālibī	Gūş idince kimi maħv (...) ⁵ sen bu dil hemāñ Elde ĥāmem kāğid-ile jāj-ħāy itdi meni	Ṭālibī ben de didüm böyle bir tāriħ aña ⁶ Evsať-ı Paşķalyada Rūm-ile Kürdūñ Ermeni	Tarih/ 3 Beyit		Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilatün Fe‘ilün	Başlık: Tārīħ Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
179 b	‘Aşık	Bir ağaç kāmil olınca ibtidā kökden büyür Nice yüz biñ dalı vardır ĥudretinden şu yürür Bāreka’llāħ ĥūb yaratmış güzel	‘Aşık ‘ömr-i fāñīde çün ‘ār idüp ġayret çeker Dünyā ĥadar mālın olsa beş on arşun bez yeter Aħmedüm şuyum ışıdur Muştafām alur döker Sīm-i (?) teneşüre çıkdı şāla ĥayrānum bugün	Gazel/ 8 Beyit		Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün	Başlık: - Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹ ‘aşķ içre: firķatde GD.

² u: - İ.

³ olan aña: orda göge İ.

⁴ kılcak: idicek GYYM.



⁵ Mecmuada bu kısım okunamamıştır:

⁶ Bu dizede vezin hatalıdır.

		meyve virür Yılda bir meyve viren ol dala ḥayrānum bugün				
180a	Bedī ez- Zamān	(كفى) نا بأنا في زمان مذمم ... يذاد عن الحق المبين ويدفع ¹	يتوقعأكتافها من ²		Fe'ülün Mefā'ilün Fe'ülün Mefā'ilün	Başlık: بالملاحظ يُعَرَّفُ مُصَنِّعٌ عَرَبِيَّةً Şiir Arapça'dır. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
180a		(عزیز لا یقیم بم سواه، ³ فكاشفه قد فك (مقامرقیا سره ⁴)	یرید الفصل والوصل موهما، ⁵ ویسلب أوصافا تحلت (مقامبقهره ⁶)		Fe'ülün Mefā'ilün Fe'ülün Mefā'ilün	Başlık: يُعَرَّفُ مُصَنِّعٌ عَرَبِيَّةً... Şiir Arapça'dır. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
181a	Aḥmed	Gözüm hîç gördüğün var mı be- ḥaḥḳ-ı süre-i Ṭāhā Benüm yārüm gibi dil-ber benüm gönlüm gibi şeydā	Sevelden Aḥmedī anı mis(i)kîn oldı gör anı Yürür şürīde vü bī-dil gezer āvāre vü tenhā	Gazel/ 5 Beyit	Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün	Başlık: Aḥmed-i Rūmī Çelebī Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
181 b		Ne fevz kırdıḳ gidüp fındıḳ-ıla ol beste-lebüz biz Nice rām idelüm ol çeşm-i bādāmı 'acebsüz biz		Müfre d/ 1 Beyit	Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün	Başlık: İki Şār Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
181		Hezār 'uşşāḳı var		Müfre	Mefā'ilün	Başlık: Diğer

¹ Apaçık hakikatten saptırılan, kovulan, kınanacak bir dönemde yaşamak bize (yeter)

² Yönlerinden beklenen.

³ Böyle yüce bir makama onun dışında kimse yakışmaz.

⁴ Şüphesiz orada sırrı keşfetmek çok yüksek bir seviyedir.

⁵ Arınmayı, birleşmeyi ve yakınlaşmayı istiyor.

⁶ Onun gücüyle akıl alıyor.

b		bir bî-vefānuñ olma meftūnı Yetişmez çü (...) biñ olsa fınduğ altunı		d/ 1 Beyit		Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün	Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
182 b	Hemde mī	İlāhī eyle fazluñla mü'ebbed Āl-i 'Oşmānı ¹ Çün itdūñ bunları sen ehli-i İslāmuñ nigejbānı	İlāhī 'ömrin efzūn eyle anlar yirde yatduğça İlāhī sen qabūl eyle du'a-yı müstemendānı	Kasid e/ 83 Beyit		Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün	
184 b	Cāmī	Leb-i dil-dāra revnağ cūşış-i tebhāleden gelmiş O gül-berg-i tere tāb u qarāvet jāleden gelmiş	İder āh [u] figān erbāb-ı 'aşkı maqber-i Cāmī Hezāra gülşen-i 'ālemde rağbet nāleden gelmiş	Gazel/ 7 Beyit		Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün	Başlık: (...) ² Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
185a	Himmet ī	İlāhī zulmet-i cürm-ile taldum Nedāmet eyledüm estağfiru'llāh Uyup şeytāna nefsüme kul oldum Nedāmet eyledüm estağfiru'llāh	Günehden her ne ki yā Rabbī kıldum Peşimān oluben cürmümi bildüm Yalvarup Himmetī kapuña geldüm ³ Nedāmet eyledüm [estağfiru'llāh]	İlahi/ 4 Dörtlü k		Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün	Başlık: İlāhī Der-Makām
185 b	Ahmed	Zeyn itmek-içün cennete insān iledürler Qulluğa aña hūr-ıla ğilmān iledürler	Ahmed şağın aldanma bugün tāc u qabāya 'Üryān getirüp dünyeden ⁴ 'üryān iledürler	Gazel/ 7 Beyit		Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün	Başlık: -
185 b		Mey ü maqbūbladur zevki behiştūñ de hemān		Müfre d/ 1 Beyit		Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün	Başlık: Müfred

¹ Bu dize HFS' de şu şekildedir: "Hatalardan emīn eyle İlāhi Āl-i Oşmānı".

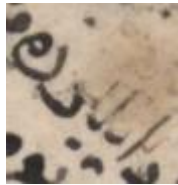
² Buradaki kelime mürekkep dağılmasından dolayı okunamamıştır.

³ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁴ dünyeden: dīnden SAD.

		Haber aldum o tarafdan bize Ādem geldi				Fe'ülün	
186a		Bu gönlüm şehrini seyrân iderken Didi sırrum baña seyrân içinde	Bu eşk meydândur bunda âr olmaz Ne gevherler bulunur meydân içinde ¹	İlahi/ 5 Beyit		Mefā'ülün Mefā'ülün Fe'ülün	Başlık: İlāhī
186a	Derviş Yünus	Bülbül niçün böyle feryād idersin Ötme bülbül ötme bağrum delikdür Varup yad illerde ² mekân tutarsın Ötme bülbül ötme bağrum delikdür	Derviş Yünus kanaduñ vardur uçarsın ³ Acı deryaları öte mi geçdüñ Ayrılık şerbetin sen de mi içdüñ Ötme bülbül ötme bağrum delikdür	İlahi/ 5 Dörtlü k		11'li Hece Ölçüsü	Başlık: İlāhī
186 b	Hafī	Sīnemüñ bāğında bitmiş bir ağaçdur iki dal Biri elma biri hurmā biri sükker biri bal	Bu sözi añlamağa 'arif gerekdür ey Hafī Biri nūr-ı Muştafādur biri Hayy-i Zü'l-celāl	Bilme ce/ 5 Beyit		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	Başlık: Bilmecce Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
186 b	Hafīlī	Bāğ-ı sīnemde kurulmuş iki çāder āşikār Biri ebyaz biri esved biri vāsi' biri dar	Añlamadum bunları ben kim ki yazdıysa aḥī Añlar anı kim ki yazdıysa degüldür hiç Hafī	Bilme ce/ 6 Beyit		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	Başlık: Diger Bilmecce Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
Zahr iye		Seyr eyle o billür- beden tāze Firengi Beñzer kızıl elmaya o gül ruḥları rengi	Mişlin bulamazsın o büt-i 'işve-perestüñ Gezseñ Budinüñ İsveç ü Beç hem Felemengi	Müfre d/ 2 Beyit		Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fe'ülün	Başlık: -

¹Vezin aksamaktadır.



² Bu kelime nüshada  şeklinde yazılıdır.

³ Bu dizede vezin hatalıdır.

	Feridî	Şād olup Mecnūn-ı maḥzūnuñ yapıldı ḥātırı Ey Feridî eylemekle kāsesin Leylî şikest		Müfre d/1 Beyit	Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	
		Görüp seng-i mezārum ehl-i diller ey kemān-ebrū Didiler tîr-i ḥasret irdügi yire nişāndur bu		Müfre d/ 1 Beyit	Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün	
		Sendedür istedüğüñ sende teccessüs eyle Şalma her cānibe etbā'-ı hedād-ı cāsūs		Müfre d/ 1 Beyit	Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün	
		Dās şeklinde felekde görinen miş-i hilāl Ḥāşılı 'ömrini ḥalkuñ bilmege ālet gibi		Müfre d/ 1 Beyit	Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	
		Māh-ı nev şanma felekde görinen her ay başı Çarḥ gibi bu ḫālib-i dünyāya parmaḥ oynadur		Müfre d/ 1 Beyit	Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	
		Nice bir yaslayayum mülk-i vücūd içre teni 'Azm-i rāh-ı 'adem itsem baña yoldaş degül		Müfre d/ 1 Beyit	Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün	

		'Aşk-ile ne gam olsa helāk bu dil-i şeydā Men mātemine'l-		Müfre d/ 1 Beyit		Mef'ülü Mefā'îlü Mefā'îlü Fe'ülün	
Der-kenâr							
142a	Ža'î fî	Gün-be-gün eksilmede ebnâ-yî âdem ² Ölen ölüş kalan çekerler mātem Harâb olur gider zulm- ile 'âlem Baykuş da vîrānum yoķ diyü ağlar	Ehl-diller dilenür erlik öğrenür Nāzlı nāzında tāzelik öğrenür Ža'îffî şimdi Haķķa yārliķ öğrenür ³ Evvelde bir hoķķa dehānum yoķ diyü ağlar ⁴	Koşm a/ 11 Dörtlü k		11'li Hece Ölçüsü	Başlık: -
144a	Mü nîf	Dem-â-dem peyk-i āhum tūrra-i yāri çalar çarpar Şabāveş bir nefesde Çîn ü ⁵ Ferhāri çalar çarpar	Münîfâ vaķfe gir maħv ü ⁶ iş(i)bāt olmadan hāmem Miyān-ı kūçehā-yı saţr-ı eş'arı çalar çarpar	Gazel/ 5 Beyit		Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün	Başlık: Ğazel-i Münîf
149 b	Hü kmî	Nār-ı 'aşķa bir gönül olsa eger kim ibtilā Lā-cerem sönmez dökülse āb-ı dünyā çün aña	Bāde nūş itdüm pey-ā-pey mest olup merdāne hem Rāh-ı 'aşķda olmağa yamān-ı 'âlem Hükmiyâ	Gazel/ 5 Beyit		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	Başlık: Ğazel-i Hükmi
153 b	Zātî	Hoş imiş şöhet-i mey arada ⁷ meh-pār ⁸ olıcaķ Bir yüzi gül lebi mül tūrrasi ⁹ tarrār olıcaķ	Ayağı tozını ¹⁰ Zātî yüzine sürdügümi Dir gören buncılayın olsa hevā-dār olıcaķ	Gazel/ 5 Beyit		Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün	Başlık: Ğazel-i Zātî
155 b		Bir günāhkār kuluñam ben senüñ ey Ferd Ehad Senden özge kılamaz	Nāgehān ilişe cānuma çen(i)gāl-i ecel Bir ķadeħ şu getüre			Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün	Başlık: - Şiirin bazı

¹ "Aşkından ölen şehid olmuştur".

² Bu dizede vezin hatalıdır.

³ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁴ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁵ ü: - İ.

⁶ ü: - İ.

⁷ arada: gicede ZD.

⁸ meh-pār: mihtār ZD.

⁹ tūrrasi: tūrra-i ZD.

¹⁰ Ayağı tozını: Ğademi hākine ZD.

		kimse benüm cürümü 'ad Şefkat it hālūme baķ eyleme ki sen beni red Luġfuñ olmazsa cihānda yanaram tā ebed 'Ālemūñ faġri Muġammed bize ol demde meded Cümle maġlūķa murādın vire Allāh meded Meded ey raġmeti çok Ķādir ü Settār meded	ķarşuma İblīs-i deġāl Diye İmānuñı vir şu vireyüm gel berü gel N'ola şermendenüñ aġvālī dirīġā o maġal ¹			Fe'ilün	dizeleri eksiktir. Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
159a	'Ālī	Çok ıa'n ider olduñ ıatı mestāne ġazāna İnşāf ne inşāfa gelür ne uşanursun	'Ālī gibi şābit-ķadem olduñsa yoluñda Ser-ġalka-i zıkr iıre niıün ırġalanursun	Kıt'a/ 2 Beyit		Mef'ülü Mefā'İlü Mefā'İlü Fe'ülün	Başlık: - Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.
165 b	Ke māl Üm mī	Ey evvel ü āġir ma'mūr ² Muġammed Ey bāın u ³ zāhir pür-nür Muġammed ⁴	Sen kııl bu Kemāl Ümmī günehkāra ⁵ şefā'at Lüġfuñ ile nāşır u manşür Muġammed ⁶	Kasid e/ 13 Beyit	N aa t	Mef'ülü Mefā'İlü Mefā'İlü Fe'ülün	Başlık: Na't-ı Resül
167 b	Şe m'ī	Zehr-i ġam deryāların cām-ı felekden sākiyā Bir nefesde nüş iden 'āşıkılara şad merġabā	Āfitābum Şem'İves yaķduñ ⁷ cihānı ser-te-ser Altun üsküfle geyüp ġün gibi nārencī ķabā	Gazel/ 7 Beyit		Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün	Başlık: Ğazel-i Şem'ī
175a	'Āş ık	Yā İlāhī baña iġsān eyle Dilūme zıkrüñi āsān eyle	Ol ġabībüñ ġaķı iıün yā Rab 'Āşıkıñ yoldaşın İmān eyle	Gazel/ 5 Beyit		Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün	Başlık: - Bu şiir kaynaklarda bulunamamıştır.

¹ Şiir, mecmuada burada bitmekle birlikte bazı dizelerin eksik olduġu anlaşılmaktadır.

² Ma'mūr: Bu kelime mecmuada silik olduġundan okunamamaktadır.

³ u:- KÜD.

⁴ Bu beyitte vezin hatalıdır.

⁵ günehkāra: günāhkāra İ.

⁶ Bu dizede vezin hatalıdır.

⁷ yaķduñ: yaķduķ İ.

Tablo 4.2:Mensur Bölümler Tablosu

Yp. Nu.	Müellif	Eser Adı	Baş	Son	Konu	Açıklamalar
175b	-	T743	Yā men lecceme'l- mütekebbirîne ¹ bi-licāmi 'azametihî ²		Dua	Mecmuada yer alan Arapça dua şu anlama gelmektedir: “Ey muhafaza eden Allah’ım, kibirlenenleri azametinin gemiyle dizginle”. Kaynaklara göre bu dua sınava girerken başarı elde etmek amacı ile okunması gerekmektedir. Ancak mecmuada şümarî ile ilgili bir bilgi yer almamaktadır.
179a	-	T743	Biraz nāne 5 dirhem, şeh-dāne gövenlik 2 dirhem, hāliş balmumu 12 dirhem	Bal mumın eridüp ve biraz nāne ile gövenligi daḥi muḥkem sıcaḥ eridüp içine karışdurup bir parça mā’î birini muşamma‘ yapup ve bir iki dāne fetîl yapup yaḡsa ve bir pāk dipli şahan içine şoḡulup ve mezbūr fetîlūñ üzerine duta şu ısınduḡça yine şu döḡe şu ḳoya bu minvāl alına iş cem‘ olduḡdan	Fevaid	Başlık: Terkîb-i Sürme Bu tarif kaynaklarda bulunamamıştır.

¹mütekebbirîne: müctebirîne İ.

²“Ey muhafaza eden Allah’ım, kibirlenenleri azametinin gemiyle dizginle”.

				isti'māl eyleye ğāyet nāfī'dür.		
179a	-	T743	Şabāh namāzından şoñında vird olunacak āyet-i kerīmedür:	Bismillāhir- Raḥmāni'r- Raḥīm. <i>Ve men yetteḳillāhe yec'al lehü maḥrace.¹ Ve yerzūḳhü men ḥaysü la yaḥtesib. Ve men yetevekkel ala'llāhi fehüve ḥasbüh. innallāhe bāligu emrih. Ḳad ce'alallahü liküllü şey'in ḳadrā.²</i>	Dua	Başlık: - Sabah namazından sonra okunması tavsiye edilen ayete yer verilmiştir.
180b	-	T743	Üşüme için ğāyet mücerredür	ol sā'at def' olur.	Fevaid	Başlık: - Üşüme ve humma hastalığı için bilgiler yer almaktadır. Bu tarif kaynaklarda bulunamamıştır.
180b	-	T743	Ḳulnā yā nāru kūnī berden ve selāmen 'alā İbrāhīm ³ (...)			Başlık: -
181b	-	T743	El-ḥaz nāfi'ü'l- (...)	tekrār tecdīd ile o def' ideler.	Fevaid	Başlık: -
181b	-	T743	10 'aded (...), 10 'aded çödük otı, 10 'aded fınduk ḳabuğı,	şabāhda aḥşamda fınduk ḳadar isti'māl eyleyeler, mücerredür.	Fevaid	Başlık: -

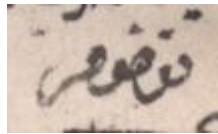
¹“Kim Allah'tan korkarsa Allak ona bir çıkış yolu yaratır.”Kurân-ı Kerîm,65/2. ayetten kısmen iktibas olunmuştur.

²“Ve onu ummadığı yerden rızıklandırır. Kim Allah'a güvenirse O, ona yeter. Allah, emrini yerine getirendir. Allah her şey için bir ölçü koymuştur.”Kurân-ı Kerîm,65/3. ayet iktibas edilmiştir.

³“Biz: ‘Ey ateş! İbrahim'e karşı serin ve zararsız ol’ dedik”Kur’ân-ı Kerîm 21/69. ayetten iktibas olunmuştur.

185a	-	T743	Yidi kimesne bir 'avrata zīnā itmiş ola.	Birine dağı bir nesne lāzım gelmemiş, mecnūn imiş.		Başlık: -
Der-kenâr						
147b	-	T743	Kebāb 5 'aded, lisān-ı şığur 5 'aded, beyāz şoğan kuzumer ¹	ķākūle 5 'aded, turp tohumu 5 'aded, 'asel (?) 300 'aded.		Başlık: Muķavviyāt Bu tarif kaynaklarda bulunamamıştır.

¹ Bu kelime mecmuada



şeklinde yazılıdır.

5. SONUÇ

Sözlükte “toplanmış, bir araya getirilmiş şey” olarak tanımlanan mecmua, seçme şiirlerin çeşitli konularda kaleme alınmış şiir parçalarının genel adı olarak karşımıza çıkmaktadır. İçerisinde dualar, şiirler, şarkılar, muammalar, ilaç tarifi ve faydalı bilgiler barındıran mecmualar klasik şiirimize ait nazım tür ve şekilleri bakımından bilgiler vererek geçmiş gösteren bir ayna vazifesi görmektedir. Farklı dönemlerde yaşamış ve kimi nedenlerle kayda girmemesi sebebiyle edebiyat tarihindeki yerini alamamış şairleri mecmualar vasıtasıyla keşfetme imkânı buluruz. Mecmualar içerisinde yer alan edebî birikim, mecmuanın kaleme alındığı yüzyılda kullanılan aruz kalıpları, nazım şekilleri, birbirlerini tanzir eden şairlerin şiirleri hakkında bilgi vermesi bakımından ayrıca önem arz etmektedir. Çalışmamıza temel teşkil eden mecmua, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 numara ile kayıtlı bulunmaktadır. Mecmuada klasik dönem şairleri yer almaktadır. Çalışmamızda tespit edilebildiği kadarıyla 66 şaire ait 94 şiir yer almaktadır. Bazı şiirlerde mahlas ya da başlığa yer verilmemesi nedeniyle 19 adet şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir. Mecmuada yer alan şiirler arasında sadece 3 tanesi 11’li hece ölçüsü ile yazılmıştır. Bu şiirler içerisinde 1 tane Farsça şiir ve 2 tane Arapça yazılmış şiire rastlamaktayız. Arapça yazılmış bu iki maktû’a şiir Türk edebiyatında çok fazla tercih edilmeyen tavil bahri ile kaleme alınmıştır. Mecmua içerisinde 2 tane Arapça dua ve 9 tane fevâid yer almaktadır. Mürettibinin kim olduğu hususunda kesin bir sonuca ulaşamadığımız mecmuada yer alan ferağ kaydından yola çıkarak H. 1266- M. 1849-1850 yıllarında tertip edildiğini söylemek mümkündür. Bosna Valisi Tahir Paşa’nın kâtibi Vasfî Efendi ya da amcası veya dayısının mecmuanın mürettibi olması ihtimal dâhilindedir. Bununla birlikte mecmuanın tamamı dikkate alındığında Şeyh Nûşî Efendi’nin bilinen şairlere oranla daha fazla şiirine yer verilmesi mecmuanın mürettibi olabileceği ihtimalini akla getirmektedir.

Bu çalışmanın amacı; klasik Türk edebiyatı çalışmalarının mihenk taşı oluşturulan mecmualar üzerinde yapılan araştırmalara bir yenisini eklemek; kaynaklarda ismine rastlamadığımız şairleri tanıtmak ya da daha önce kaynaklarda ismine rastladığımız ancak şiirlerine rastlamadığımız şairlerin şiirlerine ulaşmak; hayatı hakkında çok fazla bilgi elde edemediğimiz şairler hakkında ilim âlemine bilgi sunmak; mecmua içerisinde yer alan edebî birikim ile tarih, coğrafya, müzik gibi diğer sosyal bilim dallarına katkı sunmak;

edebiyat camiasında bilinen yaygın kanıları desteklemek ya da manzum parçaların farklılıklarını ortaya çıkarmaktır. Bu amaçla İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 numara ile kayıtlı şiir mecmuasının 142a-186b varak numaraları arasında yer alan şiirlerin çeviri yazılı metin hâlinde sunumu yapılarak mecmuadaki şair ve şiir birikiminin tespiti yapılmaktadır. Bu doğrultuda Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi (MESTAP) kapsamında, çeviri yazıya aktarılan şiirlerin ve şairlerinin sistemik olarak tablo hâlinde dökümü yapılarak mecmua içerisindeki edebî birikim dijital ortamda edebiyata ilgi duyan araştırmacıların hizmetine sunulmuştur.

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 numara ile kayıtlı şiir mecmuasının çeviri yazılı metninin hazırlanması, MESTAP'a göre detaylı olarak ilk defa incelenmesi çalışmamızın orijinalliğini ortaya koymaktadır. Mecmuanın farklı bir nüshasına rastlanmamıştır. Çalışmamız Cinânî, Fevrî, Kâmî, Şeyh Nûşî Efendi, Za'îfî, Zuhûrî gibi hakkında çok fazla bilgi edinemediğimiz şairlerin kaynaklarda yer almayan şiirlerinin tespit edilmesi imkânını sunmaktadır. Mecmua, seçme şiirleri ihtivâ etmesi yönüyle zengin bir kaynaktır. Çalışmamız içerisinde sadece gazel ve kaside değil; tarih ve kıt'alar da yer almaktadır. Mecmuada her biri ayrı birer sanat değeri taşıyan şiirleri ilim âleminin istifadesine sunarak pek çok çalışmada hedeflenildiği gibi bizim de temennimiz asırlarca etkisini devam ettiren klasik Türk şiirinin zenginliğine yeni katkılar sunmaktır.

KAYNAKLAR

- Akyol, B. (2023). *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 743 Numaralı Şiir Mecmuası'nın (1b-44b) İncelenmesi, Çeviri Yazılı Metni ve Şiir Mecmualarının Sistemik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) Göre Tasnifi*. Yüksek Lisans Tezi. Bartın: Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Bedestani, A. (2018). *XVI. Yüzyıl Şairi Ahdî-i Bağdâdî Divânı*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: MÜ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Bektaş, E. (2011). 16. Asırda Gemi Yolculuğunu Yeren Bir Manzume: Cûyî'nin Keştî-nâme'si. *Turkish Studies*. 6 (3), 601-613.
- Bozkurt, F. (2007). *XVI. Yüzyıla Ait Bir Şair Mecmuası*. Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Can, E. (2005). *Şuhûdî Divânçesi (İnceleme-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Cantürü, E. R. (2022). *Milli Kütüphane'deki 2519 No'lu Şiir Mecmuası (İnceleme-Metin-Nesre Çeviri)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Çavuşoğlu, M. ve Tanyeri, M. A. *Zâtî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon) Gazeller Kısmı, III. Cild*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Çelik, B. ve Kılıç, M. (2018). *Derzi-zâde 'Ulvî Divân*. Birinci Basım, İstanbul: Dün Bugün Yarın Yayınları: DBY Ajans.
- Delice, H. İ. ve Yüksel, H. (2021). Hemdemî'nin Fihrist-i Şâhân'ına Yazılan Yeni Bir Zeyil. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı*. 72 (1) 73-93.
- Develioğlu, F. (2013). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. (31. Basım). Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Ece, S. (2015). *Klasik Türk Edebiyatı Araştırma Yöntemleri (I-II)*. Erzurum: Eser Basım Yayınları.
- Eren, A. (2020). Deli Birâder Gazâlî'nin Bir Mecmuada Yer Alan Şiirleri. *Journal of Turkish Language and Literature*. 6 (3): 389-403.
- Gıynaş, K. A. (2011). Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası. Konya: *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 25, 245-260.
- Güneş, M. (2013). *Manastırlı Celâl Bey Divânı (İnceleme – Metin)*. Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güzel, A. (1997). *Kemâl Ümmî Divânı İnceleme-Metin*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Hoca, F. (2002). *Veysî Divânı Tahlili*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İpekten, H. (2015). *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Kahraman, A. (2002). *İshak-zâde Zuhûrî Divanı*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaplan, Y. (2019). Belîği ve Dîvânçesi. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*.22(1):359-488.
- Kaplan, Y. (2018). Dîvânı Meçhul Bir 16. Yüzyıl Şairi: Edirneli Tîğî ve Şiirleri. *DedeKorkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*.7 (16), 140-147.
- Kaplan, Y. (2018). İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde Kayıtlı "T 5480" Numaralı Musammat Mecmuası ve MESTAP'a Göre Tasnifi. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*.21, 401-540.
- Karavelioğlu, M. A. (2014). *Şem'î Divânı*. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Kayaalp, İ. (2019). *Bahtî (Sultan I. Ahmed) Divân*. Ankara: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Kayabaşı, A. (1995). *Sârbân Ahmed Dîvânı (İnceleme-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kılıç, M. (1995). *Münîf Antâkî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Divanının Tenkitli Metni ve İncelemesi*. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kırkılıç, H. A. (2015). *Murâdî Divânı*. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Köksal, M. F. (2017). *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Kurt, A. (2022). *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasının (91a-141b) MESTAP'a Göre Tasnifi (İnceleme-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi. Bartın: Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Kurt, A. ve Karaman, G. (2024). *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T743 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasının (91a-141b) MESTAP'a Göre Tasnifi. Çeşm-i Cihan:Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları E-Dergisi*. 11(1), 81-121.
- Kut, G. (1986). *Mecmûa. Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Küçük, (1994). *Bâkî Divânı Tenkitli Basım*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Levend, A.S. (2008). *Türk Edebiyatı Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Mecmû'a-i Eş'âr (trs.). İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 743, 186 vr.
- Musluoğlu, F. (2022). *Hayretî Divânı*. Çanakkale:Paradigma Akademi.
- Okuyucu, C. (1994). *Cinânî (Hayâtı- Eserleri- Divânının Tenkidli Metni)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Özmen, M. (2017). *Ahmed-i Dâ'î Divan*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Öztürk, Y. (2006). *17. Yüzyıl Şairlerinden Dimetokalı Vahdetî'nin Divan'ının Tenkitli Metni*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Şemseddin Sami (2015). *Kâmûs-ı Türkî*. İstanbul: Nadir Eserler Kitaplığı.
- Şener, Ş. S. (2021). *İBB Atatürk Kitaplığı Bel Yz K.04434 Numaralı Şiir mecmuası(İnceleme-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tarlan, A. N. (1945). *Hayâlî Bey Dîvânı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Tietze, A. (1951). XVI . Asır Türk Şiirinde Gemici Dili Âgehî Kasidesi ve Tahmisleri. *Türkiyat Mecmuası*, 9, 113-138.
- Top, Y. (2019). Bir Şiir Mecmuası Vasıtasıyla Şiirlerinden ve Şairliğinden Haberdar Olduğumuz Şeyh Nûşî Efendi. *VI. Yıldız Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı* (12-13 Aralık 2019). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Matbaası, 2074-2114.
- Top, Y. (2021). *Şeyh Nûşî Efendi ve Şiirleri*. (1. Basım). Ankara: Gece Kitaplığı Yayınları.
- Uralgiray, Y. (1997). Arab Edebiyatı Tarihine Mukayeseli Genel Bir Bakış. *Doğu Dilleri Dergisi*, 2 (6), 201-244.
- Uzun, M. İ. (2003). *Mecmua DİA, C28*, Ankara: TDV Yayınları. 265-268.
- Ünver, İ. (2008). Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler. *Türkoloji Dergisi*, 11:51-89.
- Ünver, N. (2010). *Gelibolulu Sürûrî ve Divanı*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yavuz, K. ve Yavuz, O. (2016). *Muhibbî Divânı*. İstanbul: Türkiye Yazma Eser Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Yavuz, K. ve Yavuz, O. (2016). *Muhibbî Divânı*. İstanbul: Türkiye Yazma Eser Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Yazar, S. (2013). XVI. Yüzyılda Derlenmiş Bir Musammat Mecmuası. *Turkish*

Studies,8(1), 601-650.

Yeniél, N. ve Kayapınar, H. (2003). *Sünen-i Ebû Dâvûd Terceme ve Şerhi*. İstanbul: Şamil Yayıncılık.

Yetkin, Y. (2016). *Bolulu Şeyh Himmet ve Dîvânçesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yozgat: Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

URL-1 (2017). <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55910,bursali-rahmi-divanipdf.pdf?0> T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, 10 Kasım 2023.

URL-2 (2004). <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10607,emridivanipdf.pdf?0> T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, (10.11.2023).

URL-3 <https://www.fikriyat.com/ekitap/detay/seyhulislam-yahy-dvni/1>, T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.(10.11.2023).

URL-4 <https://mestap.com/mestap/>, Şiir Mecmualarının Sistemik Tasnifi Projesi,(01.08.2024).

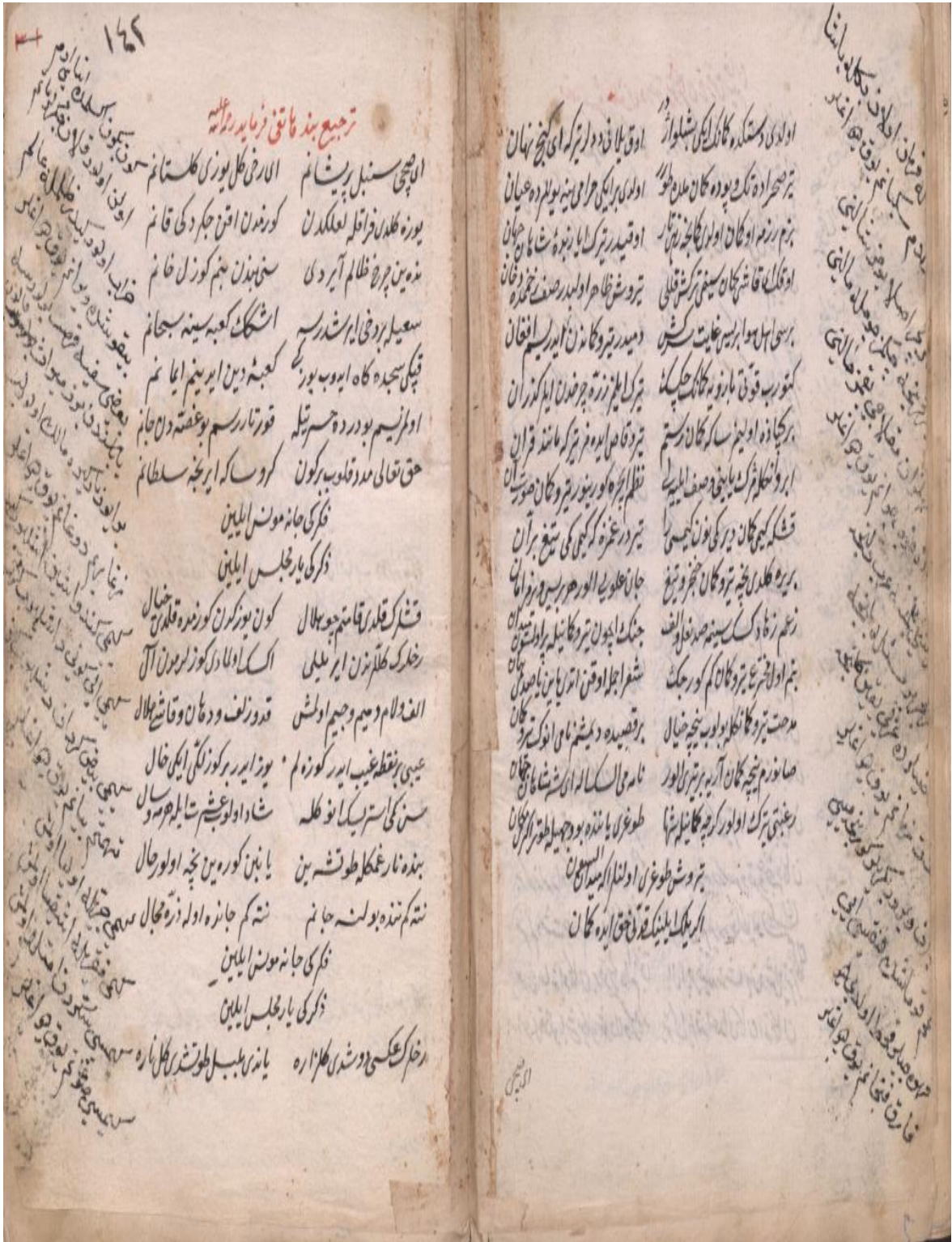
URL-5 <https://teis.yesevi.edu.tr/>, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, (10.11.2023).

EKLER

EK 1: Çeviri Yazı Alfabeti

أ	A, a, Ā, ā, E, e	ص	Ş, ş
ء	'	ض	Ž, ž, Đ, đ
ب	B, b, P, p	ط	Ț, ț
پ	P, p	ظ	Z, z
ت	T, t	ع	‘
ث	Ş, ş	غ	Ğ, ğ
ج	C, c	ف	F, f
چ	Ç, ç	ق	Q, q
ح	H, h	ك	K, k, G, g, ñ
خ	H, h	ل	L, l
د	D, d	م	M, m
ذ	Z, z	ن	N, n
ر	R, r	و	V, v; o, ö, u, ü, ū
ز	Z, z	ه	H, h; a, e
ژ	J, j	ی	Y, y; i, i, ī
ع	S, s	وVav-ı ma'dule (Okunmayan vav)	˘
ع	Ş, ş		

142a



۱۴۳
 یاشون آهم یاشم یو چکسون ایلدیر بنی ایلله رسوا
 ویردک باکم چاره ایلین اویلیق بویله واله و شیدا
 سندن ایر و لور و غمرا غلور غم ای در بفا وحسه تا جیفا
 برورنه دانی اچون کوزنی کسسه ر بقیم یاشم قطعا
 غیرین خلوت ایلیوب کولکم اوتوب کینغ غده پس تنها
 فلکی جانم موشن ایلین
 ذکرکی یار مجلس ایلین
 بیلک نرفنسن نده یین کلر یار اولوی خار و خن زین
 بکرم دم رقیب ایردی یک ایش طو طیدن نفس زین
 سکر ارمک هوسن ایلیم اقی قلار شش هوس نده یین
 وصلک کچدی کوجم قاعله چلور سمعه جوس نده یین
 ادر جامم فراق جور و ستم قلدی بر ایلک اون نفس نده یین
 موشم یار مجلس سن ایلیم اولماک سنده دست سیر نده یین
 خاک پاک یوز سورم دیردم چاره بوق کوردم اک پنه یین
 فلکی جانم موشن ایلین
 ذکرکی یار مجلس ایلین
 اولور بر بوجله تن شمدی کوره خرون بوزک نرفن شمدی
 بلوریدی بنی کوزن اول بلز اولوی بنی بلن شمدی
 بک لایق در بود آستل شه ایلن بوجله تن شمدی
 یاشون

صوبکی صاف اولسه کردل بایل اولور مدی ادر دباره
 سن کش سن روانی سیر کبی دوشه بانکجه هر بوزکی قاره
 بنی یاد اتمش اولور دشمن اورمه کل بایم اولسته یاره
 کولک خانم سینی یایب با رحمت اولایه غیری معاره
 اولور آرم بوق سیر یار جام اولسه وصلک اگر چاره
 بنده ک خاک ایلر بنم دور زمان طلور بن ایشکلده بیچاره
 فلکی جانم موشن ایلین
 ذکرکی یار مجلس ایلین
 یورمه بقدی آتش اهران مدد ای آفتاب دور زمان
 کون یوز کلیم کوزم منفور ایلین صفکدک یعنی ایلدک بهنسان
 دشمنک کلکبیل کورم سیل چقدی کوزدن بولولوی م جان
 ایردی دون کون یوز کون ایروشما مه و مهره زوالیله نقصان
 دشمن اولما دوشمنه اویکه دوستم کورمه هر کسی میان
 کولکل قیله کم جهمان یقبلور کوزم ظالم اویلیق سلطان
 نده یین یارنی چکن چکدی هله دیردم بودر بنم همدان
 فلکی جانم موشن ایلین
 ذکرکی یار مجلس ایلین
 بک ققک جفار وانه اول هر ایشک لایقن بلور مولا
 قومه ک آهیله بیسته سیر سندن ایر و دیر بویله کورده بکا
 یاشون

قانله
 یاشون اولور مدی ادر دباره
 سن کش سن روانی سیر کبی
 بنی یاد اتمش اولور دشمن
 کولک خانم سینی یایب با
 اولور آرم بوق سیر یار جام
 بنده ک خاک ایلر بنم دور زمان
 فلکی جانم موشن ایلین
 ذکرکی یار مجلس ایلین
 یورمه بقدی آتش اهران
 کون یوز کلیم کوزم منفور ایلین
 دشمنک کلکبیل کورم سیل
 ایردی دون کون یوز کون ایروشما
 دشمن اولما دوشمنه اویکه
 کولکل قیله کم جهمان یقبلور
 نده یین یارنی چکن چکدی
 فلکی جانم موشن ایلین
 ذکرکی یار مجلس ایلین
 بک ققک جفار وانه اول
 قومه ک آهیله بیسته سیر
 یاشون

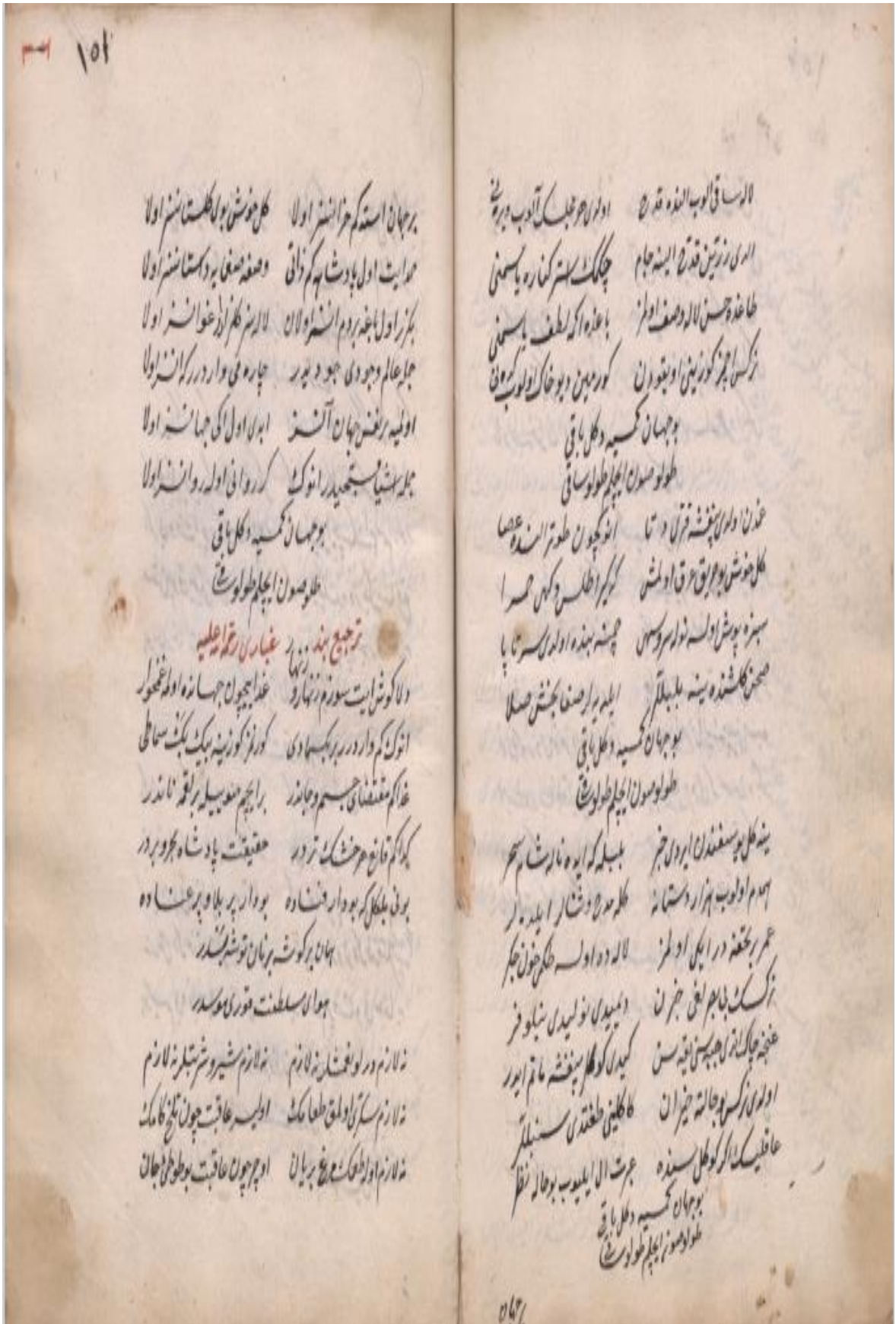
سر اعداسته طوق حق ایچون	ایندی کور زنی کران غنچه	فقیر یوسف کبی کوزل خانم	قنده کنده اولکل بران شندی
ایندی شتر من کور خیمه بوزنی	چهره سن رنگه ارغوان غنچه	بویط فالر اشدنی بو عالم	اونر بلور بو اکلن شندی
خسرو واس که عالم انخل بوم	اوله که صاحب بیان غنچه	کجه کوز اشدنی اولر نسیم	هله بلین قسلاخی بن شندی
سنسن اولر گلشن سعاده کم	اولول اولر گلشنه زبان غنچه	فلک کی جان موش الی بین	
بوی خنطکلر کلدی دنیا یسه	گلشن دهرده طوقال غنچه	ذکر کی یار مجلس الی بین	
بیم اولر عندلیب صادق کم	بوی اولر یمنده بریلان غنچه	سنگ چوری کولکلر م سن	بر کون اولور که ارام سن
اکل کی کلدن فراغت ایوب	اولول قبیلله توامان غنچه	پنج کافر انده بند اولوم	بلریم سن ندر لو کافر سن
بوزن خون اولر جبار له	بلجا کوزر بلجا ایمان غنچه	دلی بند که کوزنله بله	سنی بن بلریم نه نام سن
شاهد ایله دعا خیا ل کچی	ایلیوب روبر اسمان غنچه	سنی بندن ایدرسه کله جدا	طغلو جاشندن انی ایسن
کلر و کتجه جسانه دشمنکجه		کولم اولرک باغچه عقیق بله	نزه بین سولیمده قاقرسن
قصیده نوشی اولور بیجان جان شتار غنچه	در حق تازه کل	بنده جان کولکلر علییه بین	کوزر کی ده کولکلی ویر سن
چونکه اولر غنچه سو قدره خال آتیه	نیچینجه کولکس کینه نال اولسته کل	فلک کی جان موش الی بین	
سود ایمان چشم طفل نیشته عجم	بوسین لاله فر کوزر اولر اولسته کل	ذکر کی یار مجلس الی بین	
ار زوی لب نوشی نریز دلکش ایله	نور در لیلله باوه آل اولسته کل	قتلن ادرابو یوسف قاتلن	قتلن ا کوزری بلا قاتلن
رخدا و صافیکو ارشم سلیمده نیم	او کوی اور اقیصا مال لاله اولسته کل	بو کوز کلک ستمک بر بر	قدر یسه قلا سکا قاتلن
آواره نوز و ملک اشدن کل با دون	رقص انکلیون لولی ادرستال اولسته کل	ایر آل سن کوزم بچیش شندی	سکا نیلر بو باجم اقسطن
تقی بر خنجر خاروسر ایصد یاره ایچون	قنده ادرینه حالن بو حال اولسته کل	بو کوز کلک بو نازد سستفنا	کوز سن عاقبت نولا قاتلن
کلکل اولر کسده بو ادرما فای موصوف اولم	کوزر کسده بو برنج و مال اولسته کل	سنده بر فرقه نیم سر دم	اور سن کل بوزر کسده قاتلن
نظر اولر نظر لطیفه نیشته عجب	اولر از قاره ابر غنچه دلال اولسته کل	دم آنده نانی سندن	بو دعای ایدر رجبا قاتلن
		کلر چوری چوق کوزل خانم	هجره ادر بیز ادر قاتلن
		فلک کی جان موش الی بین	
		ذکر کی یار مجلس الی بین	

تخلیفنا
 دیار مدیک اهره رازی جود جبار بار
 صبادی بر طبقه دین نوار جود جبار بار
 اولر یمنه بلن کاتام غنچه سندن
 جومر بر جود سندن کسان جود جبار بار
 سبعت کیمین خاطر اک اصبر الحق
 ره بیزه کور کور سوز سوز جود جبار بار
 ادر کیمین غنچه دلال اهدن فی الحال
 ادر کیمین غنچه دلال اهدن فی الحال
 دودن شاها ادر کیمین غنچه دلال اهدن فی الحال
 دودن شاها ادر کیمین غنچه دلال اهدن فی الحال
 میان کیمین غنچه دلال اهدن فی الحال
 میان کیمین غنچه دلال اهدن فی الحال

قصیده کالی در حق بنفشه و گل

این بنفشه مستعدی از زمین مستقبال
 جلوه اولی سوار آید نال او مستی گل
 ز رخسار نیل که بر کوه کنار از چون
 منتظر اول بسجیده مقال او مستی گل
 گل گل از چشم فاسم فندی زاده کم
 اولیده دیده او از جوفصال او مستی گل
 ملکست چنین و خاقان خانو بوی
 کور یک کند بی نوش او گل او مستی گل
 اینست و چون گلاره دم فصل چهار
 چندی سیر اینک در بار فی او مستی گل
 عیش لعل بانو از گل خط فرمانی
 جان و بر او خط بی بنفشه او مستی گل
 و در کوه بر پیش طبع یا قوفی
 که ستار ایلیه ال او بنفشه او مستی گل
 مدالی شد و او از رخسار خانیست
 بر تازگی کچه صبر جلال او مستی گل
 ز رخسار سینه غم خنده داغ
 نه و در کوه که صفال او مستی گل
 زده ز رخسار رشک تو زین عالمی
 که سوار اوله ده منال او مستی گل
 که او خنده از رخسار حرمینه انک
 که سوار اوله سر بر ایلیه او مستی گل
 ادعای ایلیه شکر لطف و دیار
 دو شمشیر جاقی بود زده او مستی گل
 قایم و لانه حضور زین رضا و بر فر
 که جلوس ایلیه در خشت کمال او مستی گل
 ایست بوحسنه کن با صاحبان ز عجب
 بیلی مال ایوب او در لاله او مستی گل
 جامه اعلی بر ایوب سر غلجه شیدا
 عیش لعل بر پانه او کوه او مستی گل
 خنجر خار او سر بر او خنجر از خار
 کندین اعلا کوره اول او مستی گل
 حسد ایتمی نه نو کور عجب قاتل
 بود چوق زب و فر العقی او مستی گل
 خنجر ایلمن کجوسا و اعراض او مستی گل
 بیلی ایتمی الو جابره جلال او مستی گل
 ز روز نور له چوق بنفشه جلال او مستی گل
 جیش از او ز صا و ملک او مستی گل

این گل بنفشه خط سینه نظر او بخندار
 بر گلستانه ز کوه که گل بنفشه زار
 اوله گل بنفشه خط و خور کور بوس
 زو لیده بنفشه گل ابدل او بخندار
 او صف خطک ایستد و ای گل بنفشه
 گل کس که عاشق اوله تو لعل او بنفشه زار
 خطک بنفشه خندان او تا بنفشه زار
 اوله بنفشه بوین گل کور بوزار
 خط بنفشه من کور بن گل بوزار یا
 گل بنفشه سینه یازدی بنفشه خط غنچه
 بزم گل بنفشه کورش کی چنین
 این گل کنار باغچه بو بنفشه وار
 گل که بر نهال ز س بنفشه در
 سیر بنفشه زار گل او گل اهل وار
 دور گل بنفشه فردوسه بکوه فر
 اهل و حفا بنفشه خط او گل اهل وار
 بنمرد گل بنفشه حصا در در حرم
 راب بنفشه معینه گل ارغوان حرام
 خاک در بنفشه و در بنفشه گل
 غم بنفشه زار و گل شاکه گل
 دور بنفشه کند ایله گل وقت
 ظاهر گل بنفشه دن او تو بنفشه
 شاه بنفشه توغ و گل اعلا ششم
 او تا بنفشه گل او توغ ز رخسار
 گل در بنفشه زنگ اول گل شمس
 بوین بنفشه گل او بنفشه زار
 رخسار بنفشه یک گل کون گل
 گل در بنفشه از بنفشه جلوه چهار
 طوتر بنفشه زار شایه گل
 انک بنفشه زاره گل کون گل
 اوله بنفشه او در وقت گل
 بنام بنفشه کور ز گل او اوله گل
 گلش و بنفشه زار ای گل
 بنام بنفشه گل اهل وار
 کالی ایوب جان گل بنفشه
 گل بنفشه خط سینه او بنفشه زار
 جسم گل بنفشه با بنفشه زار
 خطی بنفشه رخسار گل بنفشه زار



لاستاقی اوب الفده قدح اولی هر جلیک آوب در پیش
 الهی زرتین قدح البینه جام چکلیک ستر کناره یا سمنی
 طاعنه حسن لاله وصف اولی باغزه اگر لطف با سمنی
 ز کس ایزر کوریننی او بنورن کور مین دیو خاک اولوب کورنی
 بو جهان کسبه و کل باقی

طولو صول ایچلم طولو ساقی
 عذرا اولوب بنفشه قران دستا انو کچون طومر السنده عصا
 کل خوش بو بوق حرق او شمش کبر اکللس دکن حسرا
 سیزه پوش اوله نوله سر کوسن چینه بنده اولوب کسرتا پا
 صحن کلشنده بنه بلبلک ایلمه بر صفا بخش صلا
 بو جهان کسبه و کل باقی

طولو صول ایچلم طولو ساقی
 یینه کل بو سفندک ابرون خمر بسلیله کور ایه ناره شام سحر
 اهدم اولوب هزار دستانه کل مودج و شتار ایلمه لر
 عمر بر حقه در ایلی اولمز لاله ده اوله کل خون جگر
 ز کس کدایم یعنی خمرن ایمیدل نو لیدل نیلو فر
 غنچه جاک نزهه بیستی نوبه سن کیدل کوه کل بنفشه عام ایور
 اولوب ز کس بو جانه خمرن کالطینی طغندل سنبلیله
 عاقبتیکه اگر کوه کل سنده عبرت ال ایلیوب بو حاله نظر
 بو جهان کسبه و کل باقی
 طولو صول ایچلم طولو ساقی

بر جهان استم که خوانش اولوا کل خوش بول کستاشتم اولوا
 مودیت اول پادشاه که مانی و صغه صغیره دستاشتم اولوا
 بکر اول باجه بر دم انش اولان لاله کل از خوانش اولوا
 جو عالم وجودی جو دیور چاره می وارد در کانه اولوا
 اولیه رفیق جهان آنش ابر اول کی جهانش اولوا
 بکر استیا سیدر انوک کوروانی اوله روانش اولوا
 بو جهان کسبه و کل باقی

طولو صول ایچلم طولو ساقی
ترجمه بند
 دلا کوشنایت سوزم زنهارد غذا ایچون جسانه اوله غمخور
 انوک کم وارد در بر کسهادی کورن کورینه بیک بک سناطی
 غذا کم مقضای جسم و جاندر بر ایچم منوبیل بر لوقه ناندز
 کور کور قانع هر خشک ترور حقیقت پادشاه مجرور
 بونی بلکل کور بودار فتنده بودار بر بلا و بر عساده
 همان بر کورنه بر مان نوشیدز
 جوال سلطنت قوری موسدر

نه لازم در لوفتند نه لازم نه لازم شیر و شر بنکر نه لازم
 نه لازم سکر اولوق طعامک اولیه عاقبت چون تلخ کالماک
 نه لازم اوله کس بخ بر یان اوچ چون عاقبت بو طول جان



نه لازم چوقه یکلر چوقه انکلر
بوشه شت خانیه پرچم و عسده
هوان کوشه برنان نوشه بسدر
هوان سلطنت قورل بوسدر

قورل انکلیسک اچیل برادر اولور اول قورل انکلیسک
اکر طوقله بیرک دکلشکر کور سن کلشکر دن فرزلر
اکر بی وقت ایچر سک سور اولور اکر وقیله ایچسک ام سم اولور
مستقر چوقه سیمکی سمنه نایغ که از بیجکده در بکله منافع
بو بیچاره خانیه بودور و عسده بو بر خارو بو پرچور و عسده
هوان کوشه برنان نوشه بسدر

هوان سلطنت قورل بوسدر
اکر انسانسک نیر و اوله که نیر برور اولون موزر فر اوله
تنی قوبارلا مرغ جانی بسله نیمی جانیه دکلر سوزم اسله
که جان باقی و فانیدر بوتکلر کدر جانلر چورر برده بدتکلر
نیر تنی اکر خدمتکلر ابر سن شنب و روز اکر خدمتکلر ابر سن
بو جسم بی وفا بی بقایه بور سم پر فساوی صفایه
هوان کوشه برنان نوشه بسدر

هوان سلطنت قورل بوسدر
نه لازم سران خسروانه نه لازم شهنشاهین و کاشانه

نه لازم که اولر شده اولر عقانک
طوقه نامکم سنوکلر سفت اقلیم ابر سن حاقبت اسینه نیم
اکر تحت لیجان اولر جا بهک زمیندر حاقبت بسر کلکله بهک
بودر تحت اباد بلا ده بو کلان سنکلان بر فساده
هوان کوشه برنان نوشه بسدر

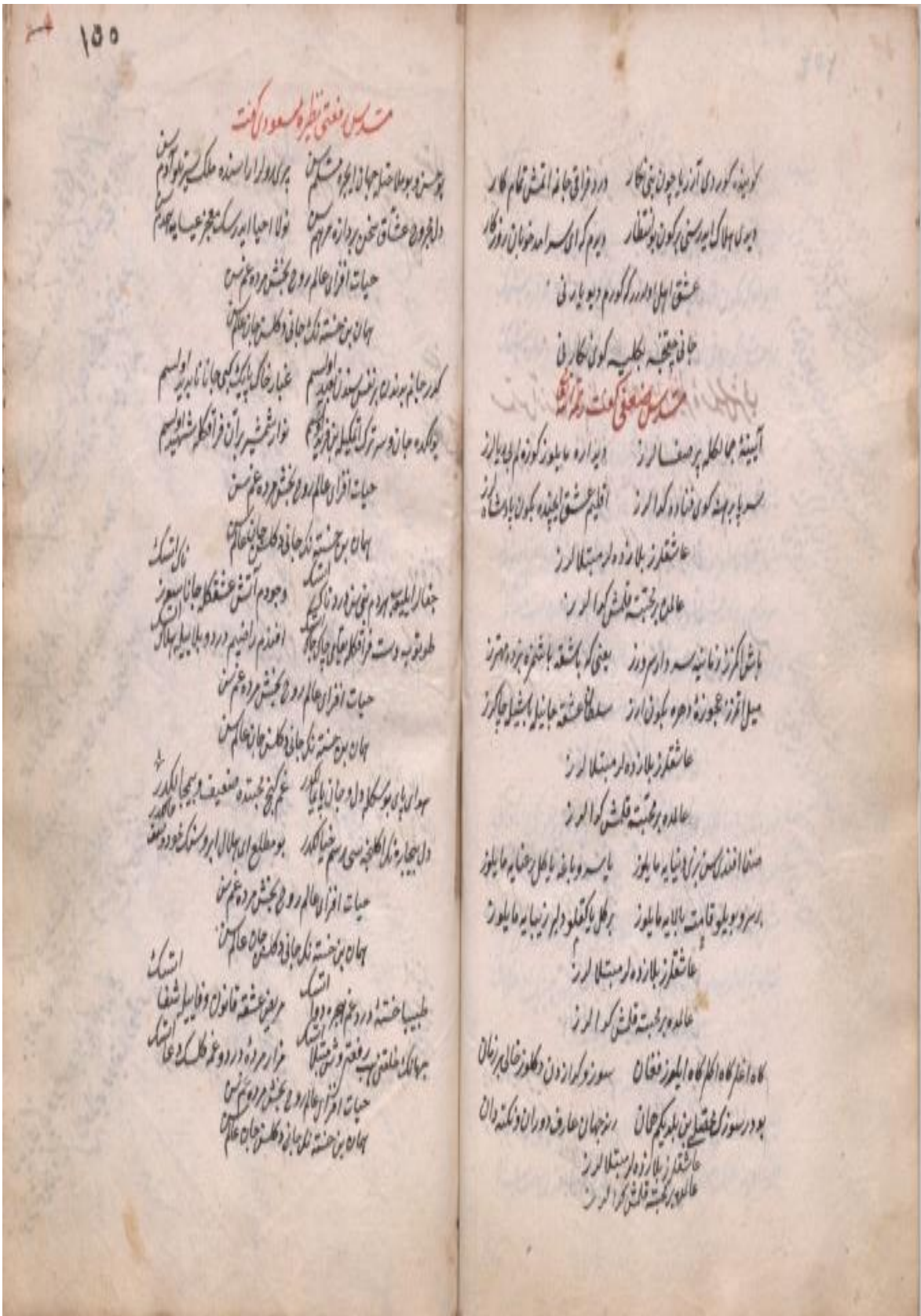
هوان سلطنت قورل بوسدر
صفار خاطر استر سک عبادی کوهلدر سک اکتلم سک عبادی
در و نیک تابناک اولوق در سک بر و نیک جمیل پاک اولوق در سک
اولوقه طور حرمده اعتکاف ات مبارک کعبه اللہ طواف ات
مثال بو القیس انه و قرار ایت غنایی ترک ایدوب فقر اختیار ایت
بونفس شدم می شود همیشه ضروری اولدی چونکم کوشه نوشه
هوان کوشه برنان نوشه بسدر

هوان سلطنت قورل بوسدر
ترجمه بند فوری گفت

دوسر یا که بر بلا اولدی نه بلا نیجه سیک بلا اولدی
دل اواره بحر عسده سیکین بر نکار یله آشنای اولدی
کورب اول نظرده تصور کنی جان و دل اکر مبتلا اولدی
نجه دملر نهان ایدوب شستن آستانده بر صف اولدی
سدره قوتی کن جو کوشه ابرچر شهرت عشق منته اولدی

بریکادن اوجی وفا شد و ار تورب جو روی پرچم اولی
 بریکادن کوهل حصنورن طعن اغیار لرجه اولی
 شد قدم حد فراق ایچره
 حسرت و درد و کشتیاق ایچره
 بریکادن هوای کاهل یار تو مدی جانزه صبر و دلره قرار
 بریکادن بلای چشمی بنی بستر عده ایلدی بیمار
 بریکادن فراق باغ ریحی اتری خاک نوب چشمه عار
 بریکادن خیال خاک ریحی کوهل آینه سینه و بردی عیار
 قایوشی کشتیاقی بریکادن اتری زرد بلاه جسم زار
 بریکاشتوق و صلت جانان بریکادرد طعنه اغیار
 قالم اواره بو بجه درد ایچره بلغم کم نویسه آخر کار
 ابر کوره ی فلک مراده بنی
 بو چشمه هم ویر بر باد بنی
 بیند دل دردی بیان ایوه بین عشقی عالمه دکستان ایوه
 سینه زار بنی دهره قلعه کاشا خی کنی ناله فغان ایوه بین
 باشده اولن هوای سولایینه دلره کرازی بیان ایوه بین
 شده لعلی هموزنی بارکست جان کنی نجیب بر نهانی ایوه بین
 ذره ذره دکانی نکته لرین مهر انور کنی عیب ان ایوه بین
 بلینک مو بو جعفر لرسته ادر تهره جمیل در بیان ایوه بین
 عشق

صانع چندین ایلی کلان همی کورست ملک چون عیال انار نهانی
 شوق تشنه نفس اتری ز بغیر نهانی کم ارمون خیر بر نهانیک وقت عیالی
 دیاده کورست بر سیکیش نهانی الون تو بر سیرانی رفعت نهانی
 آخر جو بلورین که کج عمر جوانی بقطیله بر آن کج می کور آتی
 ایام بهار اردی کورس نهانی ساقی
 دور ایلیورت جام می اتم ساقی
 ببلنک آواز نه کل دری جماعه جمع اولی و فی نالری اتق سماعه
 اش و کل ملکه اتری سببانه آواز نه شادی ایشوب جمیل قیامه
 جام می نوش ایوستن و شکرانه کورست سیک چاره بود در نه غلامه
 در دلم و غصه و غم کردی جماعه غمناک ال اور عارفیک ملک
 ایام بهار اردی کورس نهانی ساقی
 دور ایلیورت جام می اتم ساقی
 کلش نه جنت کجی بر کور ادر چشم دلقق کجی آب هوادر
 صحن بن باغده کم روح فرادر بر عمر کجی سر کجی بزوق همادر
 ترک و حسیب معلو جفا در عیش ابلک ایام جوانین صفا در
 انجری نوش ایلی سیک جام هوادر هر کورسته کلزار بورسه هوادر
 ایام بهار اردی کورس نهانی ساقی
 دور ایلیورت جام می اتم ساقی
 بلکن صکر لاندنر غفلتک کشتیاقی عشق خلیق قیایلی اور نصیحت ایوانی
 سکر سنبله نهیدر غفلتک ایلیکن رسولک نویلدر دکالیک ایلیور
 بایس نازقاصدر ری بو خیره بر قلمش
 حسیب و سرمن و بقلع من بهر کورن ایلیوانی



کوینده کوردی آرزو چون بنی کار
 در فراق جانم انمش تمام کار
 دیرن همالک ایرسنی بر کون بونظار
 دیرم که اسسه آمدن خوابان روزگار
 عشق اهل دور که کوم دیو یارنی

جانی بختی بطلبه کوی کارنی

مستحسن فنی کنت در آنک

آینه جمالک بر صف سازز
 دیر اده مایلو کوزم دیو یارز
 سر پاره کوی فراده که روز
 اقلیم عشق العینده بکون بادش
 عاشقوز بلارده لر مبتلا لرز

عالمی بر خسته فکش کوروز

باش کوز دمانیده دارم روز
 یعنی که باشنده باشنده برده بهترز
 میل افز بجوزنه دهره بکون روز
 سلفا عشقه جانیا باشیا جاگرز
 عاشقوز بلارده لر مبتلا لرز

عالمه بر خسته فکش کوروز

صفا اندک سن بر آینه مایلو
 یاسه و باغ یا هلر خنایه مایلو
 بر سر و بویلو قامت بالایه مایلو
 بر گل یا قلعو دلم زیاده مایلو
 عاشقوز بلارده لر مبتلا لرز

عالمه بر خسته فکش کوروز

گاه اغم کاه الک کاه الیور فغان
 سوز کوز اذن دکلو ز خالی بر زمان
 بود سوز کوشن بلور کیم همان
 رنه جهان حارق دوران دکلمه دان
 عاشقوز بلارده لر مبتلا لرز
 عالمی بر خسته فکش کوروز

مستحسن فنی نظره مسودا کنت

بر حسن و بویلا خنده جهان ایوه مستکن
 بر کلاور را اسنده ملکسه بر نو آدم
 در فروع عشق سخن بر دانه مرهم
 نولا احیا اید بر کت عجز خیا به هم

حیات افزا عالم روح بخش برده غم سن

همان بر خسته نگر جان و کلن جهان حکم

کوز جانم بر بند بر نفس بند ز بعدیم
 غبار خاک پای کوی جهان نایر اوسم
 بر کده جان و سر تر کیکلیه بر نوزیم
 نواز شیره بر آن فرا کله شمشیر اوسم
 حیات افزا عالم روح بخش برده غم سن

همان بر خسته نگر جان و کلن جهان حکم

چهار المیه بودم بنی نوز ناک
 وجودم آتش عشق کلک جان سوز
 طوبیوب دست فرا کله عیان جا کجا
 افندم راضیم در دو بلا ییل جهان
 حیات افزا عالم روح بخش برده غم سن

همان بر خسته نگر جان و کلن جهان حکم

هرای پای بو کلک دل در جان یایا
 غم کین خسته صغیف و بیجا الکلر
 دل عیاره نگر کلنجه صی رسم خیا کدر
 بو مطلع ای جهان ابر و سوز کوز خود
 حیات افزا عالم روح بخش برده غم سن

همان بر خسته نگر جان و کلن جهان حکم

طیبا خسته در غم خیمه دول
 مر بر خسته قانون و فایا شفا
 جهان کلک خفتن بر رفتم و شمشیر
 هزار مرده در دو غم کلک کوز
 حیات افزا عالم روح بخش برده غم سن
 همان بر خسته نگر جان و کلن جهان حکم

مستخرج من جمل کتب برادر علی

بوسیدن وصلت جانیه هرگز قبول
 خرم در دو جلد بر طرفان ساقه و
 گاه صافن کاخسته گاه شاد و گاه طول
 گاه سلطان جهانم گاه برآزاده قول
 جو را بر بوزن بر قول که گاه جانها
 بر شش سال ایسید که اصبا بران
 گاه صافن کاخسته گاه شاد و گاه طول
 گاه سلطان جهانم گاه برآزاده قول
 نوش از و بساقی ناییدن از از قول
 شویستیم کور یا بر شینده و ایکن خرم
 گاه صافن کاخسته گاه شاد و گاه طول
 گاه سلطان جهانم گاه برآزاده قول
 دور اولدن حسرتیله ندر اولدن
 که برادر سورده عالم ایسید بر قول
 گاه صافن کاخسته گاه شاد و گاه طول
 گاه سلطان جهانم گاه برآزاده قول
 اهل شفق کین اشک عالم اختیار
 عارف اولور کم اوره نرتوه و حدت اختیار
 گاه صافن کاخسته گاه شاد و گاه طول
 گاه سلطان جهانم گاه برآزاده قول

نصیده برادر اولاد استانه علی

بهر کجا اهل کفر با کلمه بی کس
 سنده اولور که فیلد و کسب بی کس
 شفقت است علیه بی کس بی کس
 لطف از درازا بر کس بی کس
 حاکم قریب بر اولور و دره درو
 خدای لطف بر روی دره است درو
 مروت با دین جوی حق فاطمه است درو
 تا که به ایست جانم حکم الی کس
 بد فرخ سوختن و کس بی کس
 موی با کس بی کس بی کس
 نوله شوقه کس بی کس

۱۵۶

بهر کجا اهل کفر با کلمه بی کس
 سنده اولور که فیلد و کسب بی کس
 شفقت است علیه بی کس بی کس
 لطف از درازا بر کس بی کس
 حاکم قریب بر اولور و دره درو
 خدای لطف بر روی دره است درو
 مروت با دین جوی حق فاطمه است درو
 تا که به ایست جانم حکم الی کس
 بد فرخ سوختن و کس بی کس
 موی با کس بی کس بی کس
 نوله شوقه کس بی کس

توضیح بند رحمت علیه

ای دلخیز بود هر که درین چرخ علم بود باو گران آنی ترنی سپهر کرم
 یاد ایلیین کوشش است بر حاد نه علم بود قفسه بیاندوزد حافظه او را بکم
 بر کوه بیکان خلق اولی قیود است بهلیل که جاهل علیل کجی اعلم
 وصلیل که نشان هر بلبل کجی بر غم کیس که اولش کیس شاه اکرم
 غمناک نظر فلان کوزک کوزم بود سلیخندزه حافظه او بستانم
 بوزم طرب سازه که گاه اولیونم تا جینی بود چه و عیش ایلم برم
 هم جانم نوش آنی جلوی پنجه دم رستم
 بوزم کرد باقی عالم کرو بو عالم

ایجاد ایر جگت واجب بود عالم لک بر کوه با کین زری با نیت لانی
 ابرج ایلهای بلند و کجینه بیانی نفس از در آنکس هر خطه کجانی
 دل کشور بیک دانش جری بر خلقی آن از علم او ماسه اگر فانی
 عیار فلک قیدی تالی سر حاقانی نوش آنی مسکن در چشمه حیوانی
 سوک دهن بل بر روی او رنگ سلیمانی گشت آنکه غم آنم اطراف کشتی
 بویت او نور کوردم بیله ایوب افغانی کوشش ایلیک در کل جگت آنی کجانی
 هم جانم نوش آنی سوری پنجه دم رستم
 بوزم کرد باقی عالم کرو بو عالم

جهان و فلک هر دم که جگت کاشنیر طوت کرد اینجینک یوقیزه ذوقی بیا
 ز نیاز دیر به پشته برو کند ز تقدیر که رنگ کرده اولیله نصفا تغییر
 هر بار که خار غم اولی بکاداسن که آلام سر انجام سیران ایر جگت بر

توضیح بند رحمت علیه

ای دلخیز بود هر که درین چرخ علم بود باو گران آنی ترنی سپهر کرم
 یاد ایلیین کوشش است بر حاد نه علم بود قفسه بیاندوزد حافظه او را بکم
 بر کوه بیکان خلق اولی قیود است بهلیل که جاهل علیل کجی اعلم
 وصلیل که نشان هر بلبل کجی بر غم کیس که اولش کیس شاه اکرم
 غمناک نظر فلان کوزک کوزم بود سلیخندزه حافظه او بستانم
 بوزم طرب سازه که گاه اولیونم تا جینی بود چه و عیش ایلم برم
 هم جانم نوش آنی جلوی پنجه دم رستم
 بوزم کرد باقی عالم کرو بو عالم

ایجاد ایر جگت واجب بود عالم لک بر کوه با کین زری با نیت لانی
 ابرج ایلهای بلند و کجینه بیانی نفس از در آنکس هر خطه کجانی
 دل کشور بیک دانش جری بر خلقی آن از علم او ماسه اگر فانی
 عیار فلک قیدی تالی سر حاقانی نوش آنی مسکن در چشمه حیوانی
 سوک دهن بل بر روی او رنگ سلیمانی گشت آنکه غم آنم اطراف کشتی
 بویت او نور کوردم بیله ایوب افغانی کوشش ایلیک در کل جگت آنی کجانی
 هم جانم نوش آنی سوری پنجه دم رستم
 بوزم کرد باقی عالم کرو بو عالم

جهان و فلک هر دم که جگت کاشنیر طوت کرد اینجینک یوقیزه ذوقی بیا
 ز نیاز دیر به پشته برو کند ز تقدیر که رنگ کرده اولیله نصفا تغییر
 هر بار که خار غم اولی بکاداسن که آلام سر انجام سیران ایر جگت بر

قصیده علوی سلم الله تعالی

برجام صدوبند قلدی سوزم دانه
 مسان آب حیاتیله قفس لانی غیر
 و صفندی جز دعا جز دگر ایتم
 اولدی دل برانم انظار اولدم غیر
 برجام صفا بخشک افندی تقصیر
 بوسیت دلاویز قفس لانی غیر
 جم جامنی نوش آنی چکدی بچم رستم
 بوزم کرو باقی عالم کرو بوعالم

سیران ایوبین در سکر برغز سر دار
 واردست قضا ایون کورلا قمار
 دنیا به قیاسک انسک فسخت
 سیرایک مشنگله انکالی وایا بی
 راستی هموشه ان نوش تاست
 دوش کوی قرابانه اول خلق رسولی
 روحان غافلک سکره زینالی
 صورتی بوری فیه فیه ایوب معنالی
 بریت شکر کن اولدم دل رسولی
 میخانه عزم آنرا کشت لیلی کوی
 برانجه ابردم کوردم بجه دانی
 شوقیای سماج ایله اولوم بچم ولالی
 جم جامنی نوش آنی چکدی بچم رستم
 بوزم کرو باقی عالم کرو بوعالم

رقم فدا طاعتدن ایله شکر کایتنار
 چکدی بوفلکلان چوق درونلا
 نادانم شکر چوق دروسعاد تنار
 دانادول کماله چکدی ملامتنار
 عاقل اولدی بوانه فکر اولوبه عالتنار
 نادانم نزن بلسم ایله بوعالتنار
 برکون بنی خال ایله کفر بوقت اولنار
 براهر مشک وار رایغنه دولتنار
 جانین پروری رول ایله بجه خدمتنار
 وارایه قیامتدن اولور بوعالتنار
 ذوقیلر سرور ایله بجه عشرتنار
 دنیا کین عقیاده سورسونی بجه راجتنار
 جم جامنی نوش آنی چکدی بچم رستم
 بوزم کرو باقی عالم کرو بوعالم

شوقی حد کله شودم کم ایتمه دوزار
 آه نار و نار نور نور نور انار اولور
 او نوسه بر طایفه کزف عینیکه اشک
 طایخ رایغ و رایغ باغ و باغ باغ باغ
 بجز دیوار چو کوزدن آنک اشک تلخ
 اشک جوی دجوی بوم ویم قلم ز غار
 بزم نمده دورلن چشمه آه برتر
 دور ابرو ابرو بره بره بره بره بره
 چشم بر خندان آنسجه نیم برقه اشک
 قطره دانه دانه لعل لعل جانان اولور
 سینه بر او شیه آبروی رو با ناله
 سینه قند و قند و قند و قند بر دیر
 یار شوگر کرم سرال منصفیت با ک
 جاه جاه و جاه فرود قمر کز آفتاب
 یار یار بر خسته اوزره هفت جن اولسک
 تخته تخته و تخته تخته و تخته تخته
 یار دن ابرو بودم باشه نیکان و غیر
 ترو شاف و شاف و شاف و شاف ز زلف اولور
 حره خاک مشنگله اوله قور و بریک
 خاک خاک و خاک باغ و باغ برانار اولور
 فوی اولدم بر شکر کمالک کلسک
 خلق بوم و میر عبد و عبد و عبد شکر
 نر و نظمک مالک اعنی فک کمالک
 نر نظم و نظم زرد زرد زرد زرد زرد
 مجلنده و اعجاز قسم نین عریانه
 در دریا نین سخن سینه سینه سخن
 نطقه کلک کجسته کمال اولی باغ
 نطق و حرف و حرف و نطق و نطق
 زرمه نیک و دشمنه نام ایسک
 مورد مار و مار از در از در زرد
 بزلف ک کلسه شمشیرت کماله
 مار و زره زره ذره ذره بقیه اولور
 کج کج و کج کج و کج خار و خار قور اولور
 کج کج و کج کج و کج کج کج کج
 خط لعلکن مشایر ایسک
 رخ رخ و رخ رخ و رخ رخ و رخ و رخ

قصیده

عزیز عالم کن اول عالم کن ملک
 از شرفش درفش تو و قوجاه مار
 لطف ایوب تو ایسک کلون منظر
 سفل علون خلوص رو صد سق دار
 سر کوشتم نظم ایوب بقصه عبدالمسلم
 قصه قصه قصه قصه یار و جادو
 مرد جنگی ساحت فصاحت یازم چشم
 سطر بز و بر تیغ و تیغ خشم از او بود
 شرح ایبرسم فضلی ایوب جان تو
 شرح شرح و شرح و شرح علم و علم پر سر
 بر اول کریم بر افکارک ایامی کرم
 طفل شاک شباب پر و پر کره از اول
 عزالدرد رفته علیه

ایا فوئیدم بر جاکل شرف منظر
 نه منظر منظر و طالع نه طالع طالع
 بوزگر آیت رقت او در نظر تو
 نه قدرت قدرت و صانع نه صانع صانع
 جاکل در جهان روشن جاکل شرف منظر
 نه کس کس نه جنت نه جنت جنت
 معبر صحران کس نه طالع کس و کس
 نه من و من و من و من جادو جادو
 سینه سینه سینه سینه سینه
 نه صورت صورت و صورت و صورت صورت
 فلک شرف منظر او سینه کس و کس
 نه ملک ملک و دولت نه دولت دولت
 اگر چه تو تو کس و کس تو کس و کس
 نه الله الله و داعی نه داعی داعی

قطع
 مال ایوب جنت بر نه پیری زنی
 کر و خبه با نرسه التونه
 لغت اولسون اگر و مالینم
 کند و ملعون و مالی ملعونه

بزرگ سیزده دایم عاشق بی اختیار حق
 نیم طره یار بله بو اواره زار حق
 هوای زلف دلو یار بله دم بتو از حق
 صبا کس خاطر کس کوینده یار کس
 بنم کنی بوداخی بر بریت ز روزگار حق
 کلوس بر معانی کس فیض جان کس صوفی
 صفای برم عیش کس تیرین اصلا کس
 دمامم بکس بر کس کس کس کس کس
 الداد الی طوی و شرف کس کس کس
 بر بو کند و ای اختیار کس کس کس
 اولوب دل بر کس این اول کس کس کس
 وجودم با مال کس دیو دلا ره عرض کس
 وارو ایقلم شوقه عالم اول اختیار کس
 ایلندم تحفه جان عزیزم یار عرض کس
 کولوب نازیا اول کلون زمین یار کس
 بود از کس سینه کس یار یار کس
 طوشر آتش کس کس کس یار یار کس
 فلک کس کس کس کس کس کس کس
 قمر سینه لا اندر رخ کس کس کس
 درون استغنی جقق بر شرف از حق
 اجلدن شام آلام کس کس کس کس
 دمامم اهلال جام صفا کس کس
 شبنم سینه ای کس کس کس کس
 می با شغفا طو کس کس کس کس
 شب سینه ای کس کس کس کس
 خیالی داعی ای کس کس کس کس
 زاهد پر هر کس کس کس کس
 صبا سودا زلف بر ایوب بتو از حق
 بزرگم هوای عاشق بی اختیار حق
 و فایر و شرف ناسازه قاندر ایوب کس
 بو جان کس کس کس کس کس کس
 از نون یو یار در باغ بهانه کس کس
 کس کس کس کس کس کس کس
 سر کوی کس کس کس کس کس کس
 دل بجایه نکس کس کس کس کس
 طقس با دخت حال پیر کس کس
 هوای کس کس کس کس کس کس

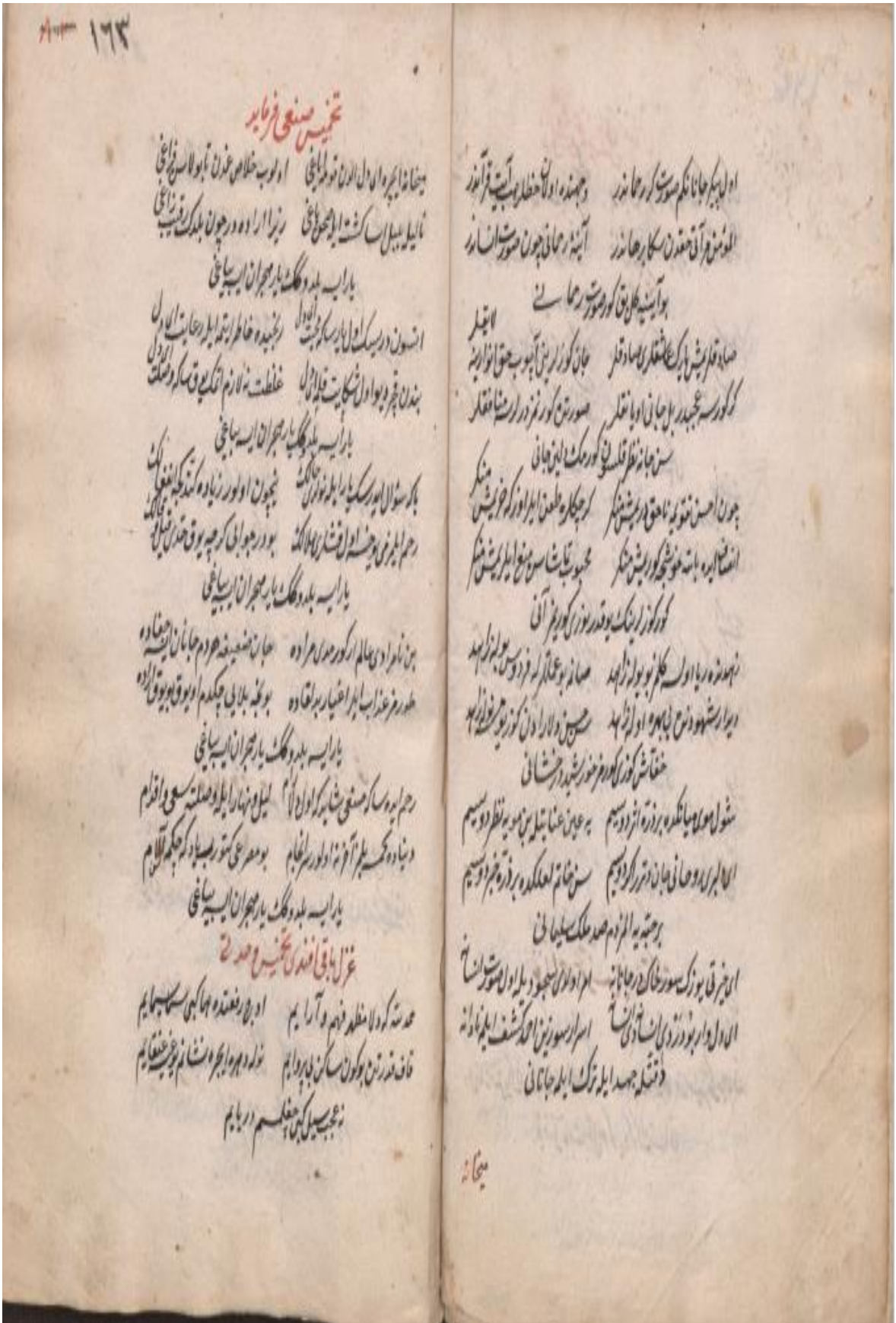
۱۹۰

۱۶۱

محبت خسرو زمانه دست پرور
 مستخرجه عالم عشق برتر خدا الحق
 شکایت جور در بر زمین رسد
 حقیقته جفا علی و فایده بر صفا الحق
 نظاره مستعدان یقین از شوق
 قیامت لکن انکسور فلک فی الخلق
 کور و مه اوزار عالم نماند
 بیخسینه بود آینه عالم الحق
 قصاص آسمان ز صفت حق بود
 رضا در چهره مستعدان بر با حق
 جهان روشن نیکنده ز خستند
 چراغ افروز عالم نور پاک صفا الحق
 هر روزی هر روز قوی ادا که دوستی آن باشد
 سنگ شیشه طبعک ذوالفقار هم صفا الحق
 عالم سرور اولی بر کمال حق
 یار ایل حضور آنک برام حال الحق
 بر یار ایل یار اولی حق بود
 هر روزی سوگ طبعی نظار الحق
 فارسیه سب اختیار و اله کس خالی
 تاهه همان تیغ حقیقتی کمال الحق
 خیران اولوب اطراف یار ایل حق
 بر خورشید ظهور آما حولی بالحق
 دونه دونه صورت با جوق کو کس تر است
 بجز در فلک نودی فانی خصال الحق
 دو عالم در دهر نزل سر زان
 کس خالی که بنده سایه با مال الحق
 درون دهمید بر خون آید فانی
 لکن بعد معاد اول شمس عالم الحق
 دل سجد نیز کس آید ز غم جلالی
 جالک سیرین آینه فرخنده ذوالجلال الحق
 گل و شیره خستک دل پرده جلالی
 اوزنگ سا که سلطان نوالی ذوالجلال

محبت دقتر زین نوش نیندای سلطان
 فزونی فکرین بر شمع و جلاش خصال

او ملک صحنی ز غم اختیار ایل
 برده کلید کس و لیکن تا بجز عار ایل
 کور کس کند و کس نشاید باز ایل
 نقد وصلن او پر الیلمه اقر ایل
 بر محمد ز غم اقرار ذوالجلال ایل
 نقد جام تلف نسی ادا از کورک
 بندن بر غم فراق نده دل زار کورک
 التماس ایل اولی یک دلوار کورک
 چور دو ب غم دستمک او جفا کورک
 عاشق در دیکر شده یک عار ایل
 حکم بود
 باغ جانینه بر سر در غم ایل
 ز غم حقه نول جان اولی خندان
 کوی کسینه جانیکه بر جان ایل
 خانه نایه خیال لب جانان ایل
 جان چستون او دخی سینه ده بر طار ایل
 جلم دول خوندک ستم درد افزا
 بودیم باره لول شدت شمشیر ایل
 سینه بی باره نری فرقتک بر عشا
 یاره ز غم غم کورک لور دلی ایل
 ز غم سیکان با جاقی جگه کار ایل
 ز شتاب دولت جم نشوینه طار ایل
 جانی هسته ام یل اولی اولان
 دولت ناقصه یل ایل اولی اولان
 دیب ساسطنت عمر نیر عارف اولان
 بر قریب کس خصله خنکار ایل
 روز کار ایسته فاسد غلام
 زورق جام بر سر دم آیام اولی
 شبنم فیض ازل یل جوق دهر
 عجزه زل جلور کس غلام اولی
 نیلستو قیامت با کور اولی
 اکر بر و منجی اهل انام اولی
 کور جوق کل بران قوه مستم
 کله عله ده غم اولی اولی
 گاه کس شکایت ایل
 ایل عا شوق قد بر دره کس اولی
 سوز کور نری ایل ایل
 نوشیا شمر کجا عیله بر جام اولی



اول بگر جانانم صورت کرماتند و همزه اول اخطار است به قرآنند
 المؤمن قرآن حدیث مبارکها نذر آینه رحمانی چون صورت است از
 بر آینه کلین کور صورت رحمانی
 صافه قلمش بارک عقل و صافه قلم جان کور برین آیت حق انوارند
 کور رسد عجب در بل جانی او با عقل صورت کور نذر در رسته ناقص
 سن جانانم قلم کور ملک این جانی
 چون احسن تنویر با حق در پیش فکر کج چکاره قلند ای کور کور فریش
 انصافه بسته خوش کور پیش فکر محبوبت است حسن صفا ای کور پیش فکر
 کور کور زینک بود روزی کور بر آتی
 نه منزه ری اول کلمه بود زاهد صافه بود عقل کور فرودس بود زاهد
 دیر ارشود روح بی بهره اول زاهد مسیحین و لارادان کور فرودس بود
 خفاش کور کور فرودس در حشرانی
 شول هوای مایلده بر زره اندر دویم بر عین عنایتی بر بود بر نظر دویم
 الابر روحانی جان در تر کردیم سن خاتم لعنکده بر زره فرودس
 بر حبه به المزمه حد ملک سلیمان
 ای خرفی بوزک سوز خاک جهان باز ای اول اول سجود و ای اول سوز آتش
 ای دل بر بود زدی آتش ای اسرار سوزن از آتش کشف ایله ناله
 ذنبت کجسد ایله ترک ایله جانی

مجان

تخمین صغی فرماید

بیخاندان بجزه اول اول ان نور المانی اولوب خلاص عزت ابوالاسیر نغانی
 نایب سلیمان کشته ایلمن نغانی ریز اراده در چون بدک قریب نغانی
 یار ای بدو ملک یار مجران ایسی نغانی
 استون در سیکل ایلسک کور اول رخیده خاطر آینه ایله رحمت اول
 بدن تیر دیوان اول شکایت قیال غلظت نه لازم تکلیف و سکر و صفت
 یار ای بدو ملک یار مجران ایسی نغانی
 باک سوال ایلسک یار ایلسک کور ایلسک نیچون اولور زیاده کند کج ایلسک
 رحم ایلسک یار ایلسک کور ایلسک بود جوانی کرمه بود حق اول
 یار ای بدو ملک یار مجران ایسی نغانی
 بن نامرادی عالم کور مرد مراده جان ضعیفه حرم جانان ایلسک
 طهر فرغند ایلسک یار ایلسک کور بود بخانه بلای جگدم او بود یوق اولاده
 یار ای بدو ملک یار مجران ایسی نغانی
 رحم ایلسک صغی شایر کور اول ایلسک ایلسک نهار ایلسک صغی و اولام
 دیناره کج طر آینه اولور کج طام بود صغی کور سبب ایلسک کج طام
 یار ای بدو ملک یار مجران ایسی نغانی
عزل باقی افندی تخمین و حدیث
 حدیث کور لا مظهر فهم و آرایم اول رفغنده هما کج سبب ایلسک
 فاف قدرین و کون ساکن بی پروایم نوله دهره ایلسک کج طام
 نه عجب سل کج طام در ایلم

منم اول آینه قدرت ذات بکتا منم اول اقصا سر از نور اسما
منم اول مطلع انوار ایل اعلا کوزه کوستر ز سبک علی بنی هر ادنا
که نظرفرق ایرجکت مرتبه دن اعلا ایم
سویوزاتی بتدیل ایه فی قرآنه ایرشم مرتبه بسلسله زمانه
رودر و ناظوم انوار رفی جانانه انقعات ایلنرم ذره قدر نادانه
آسمان هیزه مهر جهان آرایم
کوستر زن بوزنی با که کلام معشا فلیکله کوزه قیل و مقال جهلا
بوریندیشال عیالی ایرنوب ترکینا صورتا کچه که کلکن اورینویشا
سند و ملکیت و معرفت دار ایم
و صدق صورت شکل بشره کرده کلشم احسن تقوی بنی آمده
ابن نبرم کینور واسطه یافته باقیادین محمد حقیقون عالمده
خزانی تفسیر محمدی نظیره و حدیث امیر
شعب بزم غم روانه ناپرد ایم کلشن معرفت طوطی شکر خایم
بله بجز بلا غنچه در آن یکتایم نازدهر اچر و نشا نیر خیسفایم
نوحی سبیل کی جفلسم در ایم
اهل شکر شکر طالع ای باب غنا یوزنه تقویب ایراب نوز استغنا
قدر ضویشید جهان باقی نلسون اعلا کوزه کوستر ز سبک علی بنی هر ادنا
که نظرفرق ایرجکت مرتبه دن اعلا ایم

۱۶۲

جانانه بر تو فصلی مهر و رخ جانانه معرفت نوبیل فروری برین دورانه
نوز آدم و سم ز اهر برین عرفانه انقعات ایلنرم ذره قدر نادانه
آسمان هیزه مهر جهان آرایم
اول جان و دلشهر محبت تاوی باعث مسطنت اولی کوز نکتا
مشاه اولوب کلشم و غنچه ده باقی صورتا کچه که کلکن اورینویشا
سند و ملکیت و معرفت دار ایم
حد باغ و شرف نطفه در آمده خاتمه ارباب بلا غنچه اولور او دوده
بچه دل خسته لری نزه قلدر بر غنچه باقیادین محمد حقیقون لاعلمده
محمد سلیم دم اوجان بخشه نظیره کچه کون عیالیم ترابی گفت
بیرکت اولی دلا نیکی بوطول امکن آینه کله اهل اول بو قدر الموده حکمت
بتقلوب فقر تنگ او میدن حیفا تنگ بر دخی عمر خزیره کوزک آج ایرنوز کلک
صبح صادق کی ای خافل اخروی سفتک
جزک بوق سنی سینه ایل بو خزل اچکلک
کجه ای ازل سا بوزال فلک جیلورده اولوی بر دور و فی کهنه او کوبت
حاصیل سنده عمل بوق قدر دانه جو مرزده حرکه دره ایشوب وقت
صبح صادق کی ای خافل اخروی سفتک
جزک بوق سنی سینه ایل بو خزل اچکلک
اندر دل خسته منی خشت بزم و عیالیم اندک بقول ایل در دک ازل در مان
روی زردک سار و لعل کما خزان ایلدی باوقنار کچر بودک خزان
صبح صادق کی ای خافل اخروی سفتک
جزک بوق سنی سینه ایل بو خزل اچکلک

سکاه حکام بخت برده و بخت کار اولی طاعتک بوق بختک بر سرک اولی
روز روشن کوه جلاستار است اولی چمن خطه سینه عدل حسن را اولی
صبح صادق کبریا خافل از دل سنگ
جرک بوق پیله ایله بوخرا جلگت

یزد از سر ترا پاینده دلاران امید بول عین اولی برین دنی نفس پاک
ان ز باج چکوب بند میانک رسیده برود و این صحرای کین پیش اولی
صبح صادق کبریا خافل از دل سنگ
جرک بوق پیله ایله بوخرا جلگت

غزل عیبا تخمیش غمی گفت سلیمان

بخت نه بر فکرم نه بر باطن خیالم نه بر زان سوسم نه فکر و نه شرم
سعاد و ابلیم حدانم نه ز خنده غالم غنید عشق کوه کلم نه عالم دار
نه وصل باره خندانم نه مهر از عالم دار

حقیقت سرق اهل کاشدن اوج جانم هوا شعله پرواز ابرو و ابرو جانم
دما دم غم ازین چون آب حیا ابر جانم نه صاخ اولق و ادمه نه اولمکن در جانم
همان ز خسته عشق اولی بر خورشید عالم دار

خدا خلق آمدن تو زنده زان بو افلاک مدار خاکم که ز قلدن بو کوه خاک
بکاسه اکر ستر مش کاسه سوسوکی بن اول خزان عشقم که تر دم عقل درگی
نه عالم کن خردم نه کینه زان خیالم دار

خرآ ابلیم کاهست کجی نمون تو خزان علایق زان خرد ایدم دل ملکین اتان
خیال یار کلهان کله کله اولور اتان نه میل کله اهران نه سیر صحبت بلان
نه طعن زاهد نادان نه جنگ نه جلال دار

برستان اولدن دال فرنگی کینه بر تارک نه ایسه ایله اولمکن تو خلاق
سر اسر ملک لشت لوت غمی جلگه اتان جهان فایندر ایلیجیا هو علی اولمکن

دکشم طلسم بر خنم بر کهنه شام دار

غزل عیبا تخمیش غمی گفت سلیمان

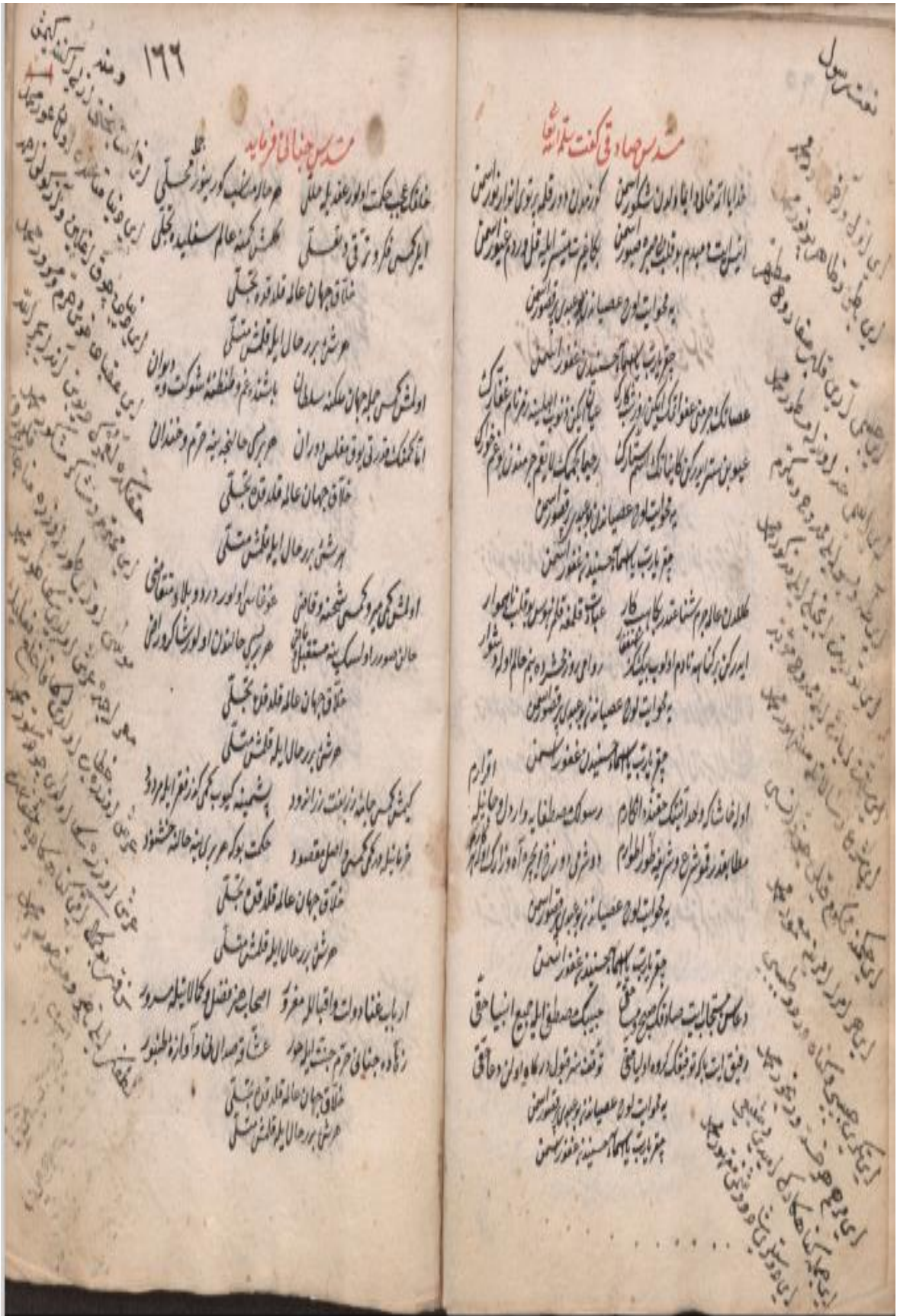
دیار خسته سلطانم نه زنده غلام دار کرا عشق دلورم نیم بر خوشه عالم دار
جهان زانشم ز کینیا رکهنه شام غنید عشق کوه کلم نه عالم دار
نه وصل باره خندانم نه مهر از عالم دار

ز افکار جهانی طوت حکم که افغانم لبیک عسک اتان اعلم نیم خوشه عالم دار
سکالای بره لی رسنه زانم غم نه صاخ اولق و ادمه نه اولمکن در جانم
جهان ز خسته عشق اولی بر خورشید عالم دار

بن اولدم شاه راه عشق ایچده بو نهوه طایق نشت ایچده اولور اولمکن کین اتان
بکاهدم دورم خزان ایچده نال اولمکن نه میل کله اهران نه سیر صحبت بلان
نه طعن زاهد نادان نه جنگ نه جلال دار

جهان زانتمش اهل تقسیم حکم افلاک کوروب چکم اندر سینه سوزم
محبت تر که مینک اولمکن سینه صدمک بن اول خزان عشقم که تر دم عقل درگی
نه عالم کن خردم نه کینه زان خیالم دار

عشق
محبت بر نه ایچده جام و هدیه صوفی کبابی بو چشم کبر اولمکن نه نیست ایلی
ایچوب جان تو یغین کوشایک بو نهوه جهان فایندر ایلیجیا هو علی اولمکن
دکشم طلسم بر خنم بر کهنه شام دار

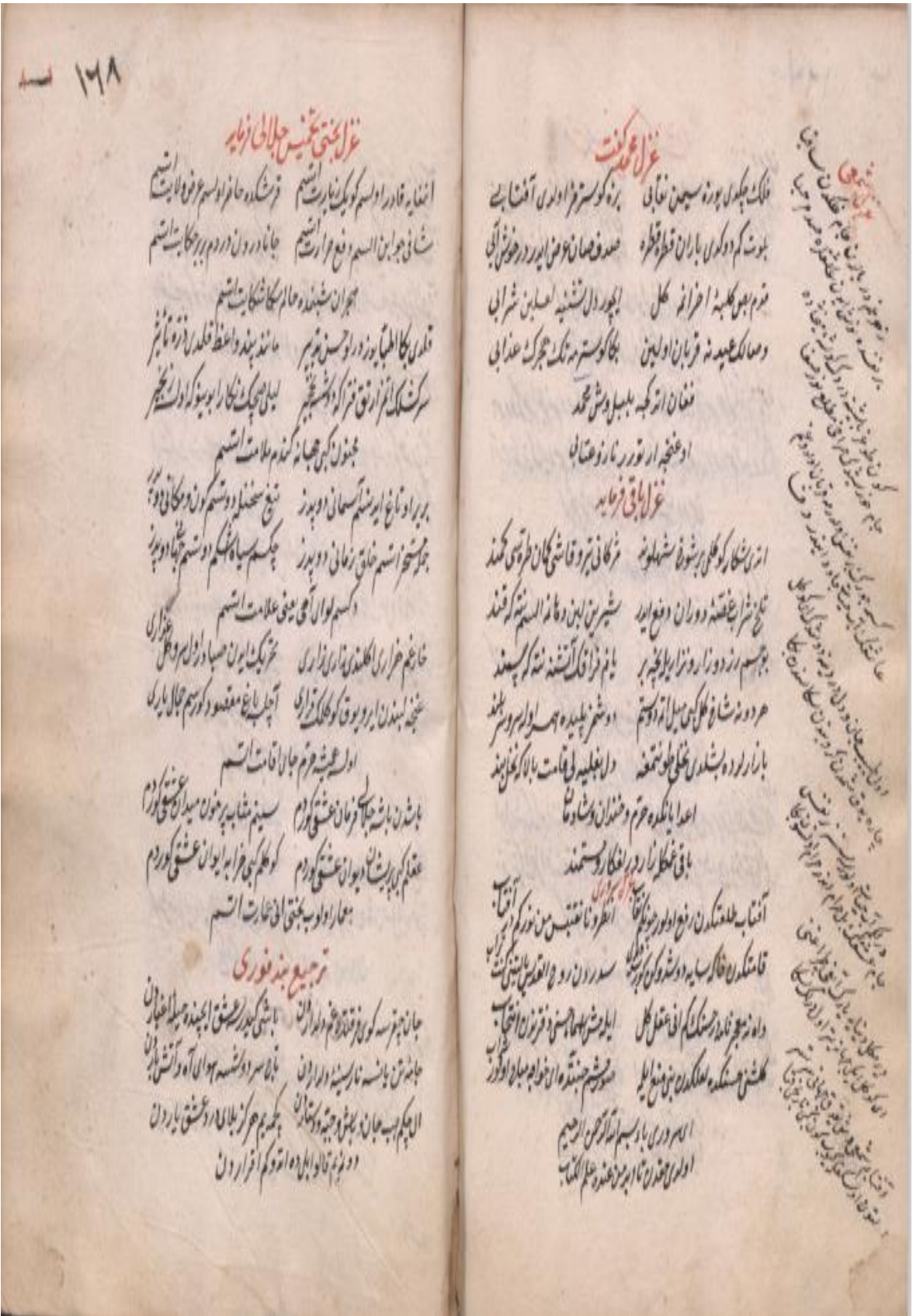


مشهد صافی گفت سوادینا

خدا با آن خالی ایام اولین شکوه من کوزمان دور قدر تو را نواز من
 اینست مبدوم بوقلم بر صبور بکارم شمشیر علی فدوم خور من
 به خوابت لور عصیان ز جبر تو من
 جز بربت باهما آهسته ز غفور من
 عصیانک من غنوا کن کنیز شکوه عیا کین ذنوب آینه ز غم غبارک
 بیخون ستر بر کن کاینکه استیم کار چنانکه لایم جرم من در غم غم
 به خوابت لور عصیان ز جبر تو من
 جز بربت باهما آهسته ز غفور من
 طردن حالدم شش خنده کاس طار عباد قلعه فلم بوس بوقلم با هواد
 ایمن بر کانه نام ادوب بیکار روان روز شش درم حال اولد شواد
 به خوابت لور عصیان ز جبر تو من
 جز بربت باهما آهسته ز غفور من
 او را شاکر دهد آینه خنده کلام رسو که صدفای وارد جانان
 مطابقت نورش و شمشیر طوطی اوزم و دشمنی او ز بیم آه زارک اوزم
 به خوابت لور عصیان ز جبر تو من
 جز بربت باهما آهسته ز غفور من
 دکان تجالیت صدانک صبر من جیبک صعلق الی جمیع انیا حق
 و بیق است با تو فیک کرده اول حق تو فیک من قبول درگاه اولن دجانی
 به خوابت لور عصیان ز جبر تو من
 جز بربت باهما آهسته ز غفور من

مشهد جنانی از فایده

۱۶۶
 خلقک عجب حکمت اولور عذرا بل عقل هر حاله سلب کور بنور محبتی
 ای کس فکر و ترقی و نفسی کلهش کنده عالم سفید و خلی ای
 خلاق جهان عالم قدره و جستی
 هر شش بر حال ایله فکش منستی
 اولش کس ملاحجه ان سلطنا باشد هم و غنطه شوکت دیوان
 آنکه شک فرقی بوقلمن دران هر برک جانچه نیه هم و خندان
 خلاق جهان عالم قدره و جستی
 هر شش بر حال ایله فکش منستی
 اولش کس ملاحجه ان سلطنا باشد هم و غنطه شوکت دیوان
 جان سور اولسک به مستقبالی هر برک جانان اولور شاکر و دانی
 خلاق جهان عالم قدره و جستی
 هر شش بر حال ایله فکش منستی
 کیش کس جانیه زانست زانود پشیمه کیوب کی کوزم اولور ددی
 فرمایند در کس من اصل مقصود حکمت بود هر برکانه حاله مشهود
 خلاق جهان عالم قدره و جستی
 هر شش بر حال ایله فکش منستی
 ارباب غنما دولت واقبا لا مغر و اصحاب فضل و کماله سرور
 زاده جنانی هم جنت الی احوار عشق وصال فنا و آواز طنبور
 خلاق جهان عالم قدره و جستی
 هر شش بر حال ایله فکش منستی



غزل غنی خمیس جلای زباید

انفایه قادر اوسم کویک بارت استم
 شانی جو این اوسم دفع اوستم جانان درون دردم بر جاکت استم
 همچون سفینه عالم کاشکایت استم
 تملی کجا الیا یوز درو حسن تویم مانند بند و اعظ قلدن آره تا یوز
 سرک کنگ از ارق فرا که اوستیم بیای کجک کنار اوسون که اوستیم
 بخون کج جهانم گندم علامت استم
 بر بر او تاغ اوسم آسمانی او پوز بیخ سخند و اوسم کون و مکانی او
 جوسخ اوسم خلق زمانی او پوز چکسم سیاه کلم اوسم شب او پوز
 اوسم کوان ای بیعی علامت استم
 خانم خزاری الکندی تار زاری حرکت ایون صباد اول سر و عمل غزالی
 سخته بسندان اربوبوق کوهک تزاری آجلبه باغ مقصود کورم جلال یاری
 اول عشقم حرم جان اقامت استم
 باشدن باشه کجا فرمان عشق کورم سینم مشابیه بر خون میدان عشق کورم
 عقلم کج پریش دیوان عشق کورم کوهلم کج فرای دیوان عشق کورم
 معار اولوب بحق ای عمارت استم

ترجیع بند فوری

جان چترسه کون فرقه غم اولان باشی کج بر عشق ایچنده جیل اختیار
 جانم تن یانسه نار سینه اولان بناسر اوشنده هوای آه و آتش اولان
 ای کج سب جان بکش و حیرت و کتانی کج هم حرک طایر و عشق یاردان
 دو نیم قالد اولان اتم و کم افراردان

غزل غنیمت

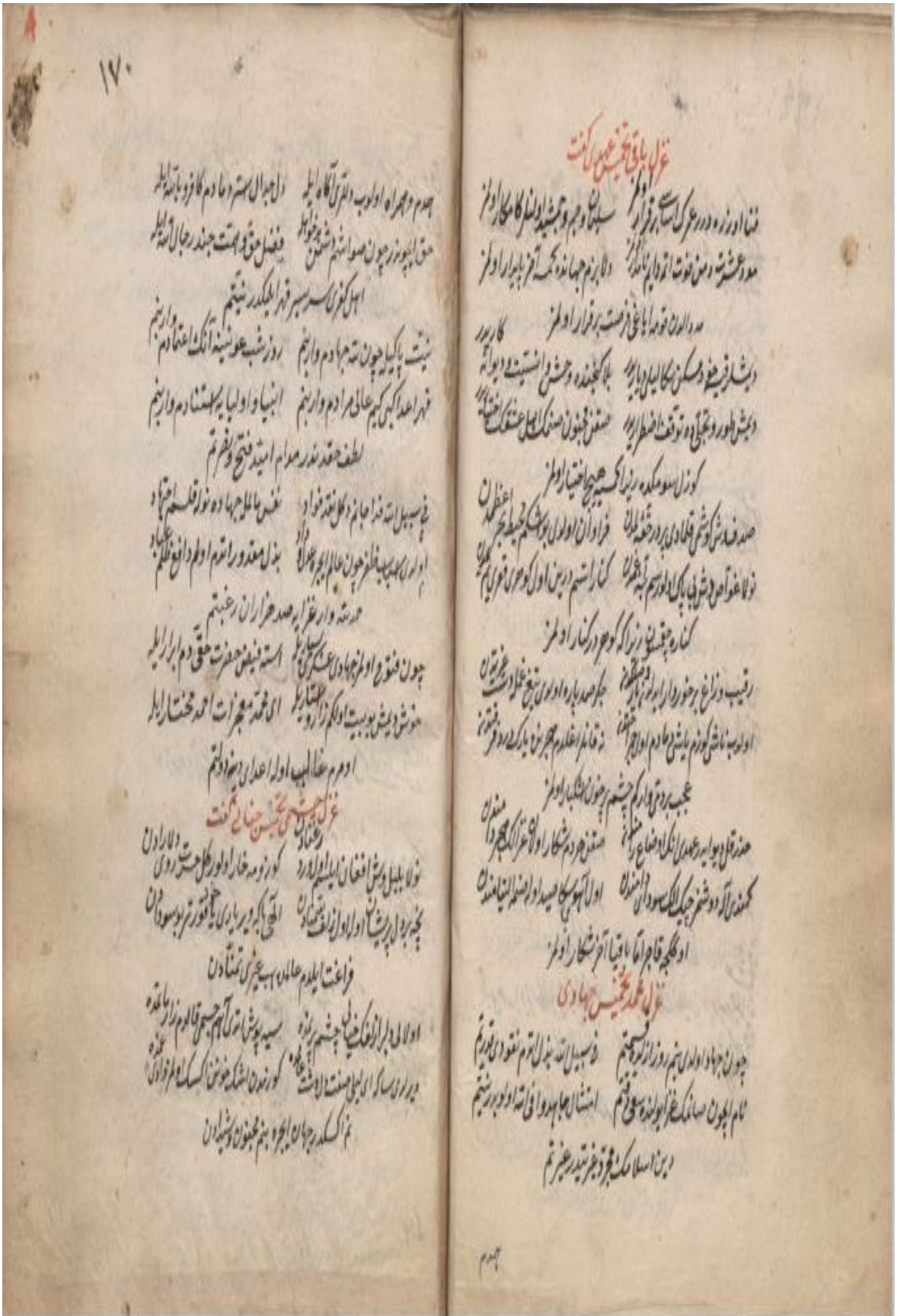
فلک چکدی پوزه سینن نقابی بزه کوستره اولدی آفتاب
 بولوت کم دو کوی باران قطره قطره صدق همان لوض ایدر در خون آبی
 مردم بی کلبه افران کل ایچوردل تشنه اسلین شرابی
 و صالک عیدنه فرمان اولین بجا کوستره تک جگرک عدابی
 نغان از کجه بلسل و ش محمد
 او غنچه از تور نار و عتالی

غزل باقی فرغاید

از نیشکار کوی بر شوق شملونه مرگانی تر و قاشق کمان طره بی کند
 تلخ شربت غنچه دوران دفع ایدر شیرین لبن دانه اوسم که کند
 بجهسم رز و زار و زار اولغیر یانم فرا ک تشنه ننه که پسند
 هر دوشن فکلی ای سله اوستم او شتر نپسیده هر لولر و سر بلند
 بازار لوده بشدن غلجی طومغده دل بغلیه لی قامت بالا کج ای بند
 اعدایان کده حرم و خندان و شادمان
 باقی غمک را در افکار بستند

آفتاب طلعتدن رفیع اولور حوریتان انظر و ناقبتسن من نور کم آفتاب
 قامتکده خاک سیه ووشه کون کور کور سدر دن رون العلیس بلت کت
 واه زنجیر ناده حسنک کم ای عقل کل ایلوشنر ایها حسنی قفران انخاب
 ککش حسنکده لعلکدن تن منغ ایله حوسیم جنبده ان خواب میان اولور
 ایام دردی بار بسم الله الرحمن الرحیم
 اولور عذران تا ابرین خنده علم الکتاب

غزل غنی
 غزل غنیمت
 غزل باقی فرغاید
 غزل غنی
 غزل غنیمت
 غزل باقی فرغاید



غزل باقی بخشید کانت

فنا آورده در درونک اسب برقرار
سپهنا و جبر و حمید اولم کما کل اولم
مدا و عشق و من فو تا با هم نماند
لا بزم جهانم که آخر با بر اولم
در دلم تو با باقی دوست بر قرار اولم
کار در
دیشتر فیض و سخن نکالید با بر
با کجند و حش و انبیت و دیوانه
دیش باور و حقی که توفیق اضطرار
مستقل خون منک است عتق است
کوزل سو مکه ریزا که هیچ اختیار اولم
صدف در کوشم قلادی در خوشه دل
خراوان اولم بوشکم بی طبع اولم
نوا خواص و شایه پاک اولم نه نظر
کنار استم درین اولم کورم غریب اولم
کناره بخشیدم زرا که کورم در کنار اولم
رقیب و راز بر خور را بر ایام
جکوه باره اولم تیغ غلام غریب
اولم باشی تو هم باشم مادم اولم
نه خانه غلامم هم چون یک در دفتر
عجب بر تو دارم چشم بر خون نکال اولم
منه
حندقل بویایه عدلی انکلا مضاج را
مستقر درم شکار اولم آخر کجگر
گمنانی که دوستم جیکه کسود اولم
اولم ایوب صید اولم انبیت انبیت
اولم کجگر قاهر اما باقی آخر شکار اولم
غزل بخشید جان کانت
چون جهاد اولم نیم روز کوی چشم
ز بسبیل الله بذل تو م نمودی تو هم
نام بلون سالک غر انبوت سخی تو هم
استمال جاهد و اقی تا اولم بر چشم
درین اسلما کجگر غریب بر حرم تو هم

بدم و همراه اولم و دلمی کما باطل
ان جمال هستم مادم کافو با نیت
حق اینم ز چون صوا شتم شوق
فیض حق و هست جند رجال انبیت
اهل کوی کس بر سر قبر ایلیکد ریشتم
نیت پاکیا چون ته بدم وارنم
روز شب عو نیت انک انعام وارنم
فهر احد کس کیم عالی مرادم وارنم
انبیا و اولیا به کشتادم وارنم
لطف حق در مدام امید تو تو هم
نه بسبیل الله در جانم و کلانم نواد
نفس مالک جاده نور قلمم آید
اولم کسب غلظ چون عالم ابو عدل
بذل معذوراتم اولم دفع ظلم
در نه وار غم زار صد هزاران رخبتم
چون فتوح اولم جهاد کس کس
استه فیض حضرت حق دم بر ار ایلیک
خوشتر پیش بوسیت اولم زار و
ای غم جرات اندخت زار ایلیک
او هم مخالف اولم احدای دیم اولم
غزل بخشید جان کانت
نولا بیلی و ش افغان ایلیکد لرد
کوزمه خار اولم کل حشر روی
بچه بر لب پریش اولم زار و
الهی کجگر بر یاری یا کور تر بوسودان
فراغت ایلام عالم بهیچری نشاندان
اولم ایلیکد کسب چشم بر نوره
سید پیش تو کیم جسم قالوم زار مایه
دیر زار سا که ایلیکد است
کوزندن اشک خوشی کسک لوم نوادان
م کسکد جهان ایچره بنم بخون و شیدان



غزل عجبی که در این عالم

شسته خال دل بوق شهر بر در برمی بوی مستی بوق خلسه طبع نیم بوق ساقی بوق
 غنچه دل آبلوب خاطر خون شاد لبه باغده گلری بوق گلشنه بلبلای بوق
 کوروز بر بلکه طوطی کیم گفت را ایلیم سویددی بوق همانا بلز نسوای بوق
 سنگدن دل کمنی با سبک سیاه لعل ایران افتاب فیض بخشا بلند افری بوق

غزل عجبی که در این عالم

عیش نوش اولم خون ساقی بوق ساقی بوق ذوق ساقی اولم ساقی بوق دلم بوق
 نغمه ساز بشیدم تالار بر سوزی بوق سوزی بوق سوزی بوق سوزی بوق
 باغ و راغی جسته جو ایتر خون ارباب دل سوسوم ارم بوق بونزه دل بوق
 جان مش من ایتم زده مغز بوی عشق دل کیم اکل بوق زنده در شغری بوق

غزل عجبی که در این عالم

سند سیم زرم بوق بله دل بوق جام غم جملک نیر سینی بوق ساقی بوق
 دقت کله آبلوب سوز افخه گلشنه بر نواس ساقی بوق گلشنه بلبلای بوق
 لعل جان بخش میجی کرده دلگرس سویددی بوق همانا بلز نسوای بوق
 زبور نظیر ارباب معانی بسلیه مرد میدان قصه شده بر بخش بودار بوق

موقت بر جند بر بخش همایون مهیا
 حسه ملک بلاغت بلند افری بوق

غزل عجبی که در این عالم

کهن لعل با نام نامی که در این عالم
 هر که در این عالم که در این عالم
 ایسیدر این عالم که در این عالم
 ز هر که در این عالم که در این عالم

خارجی خلسه با بوقی از عجبی که
 با نام نامی که در این عالم
 ایسیدر این عالم که در این عالم
 ز هر که در این عالم که در این عالم

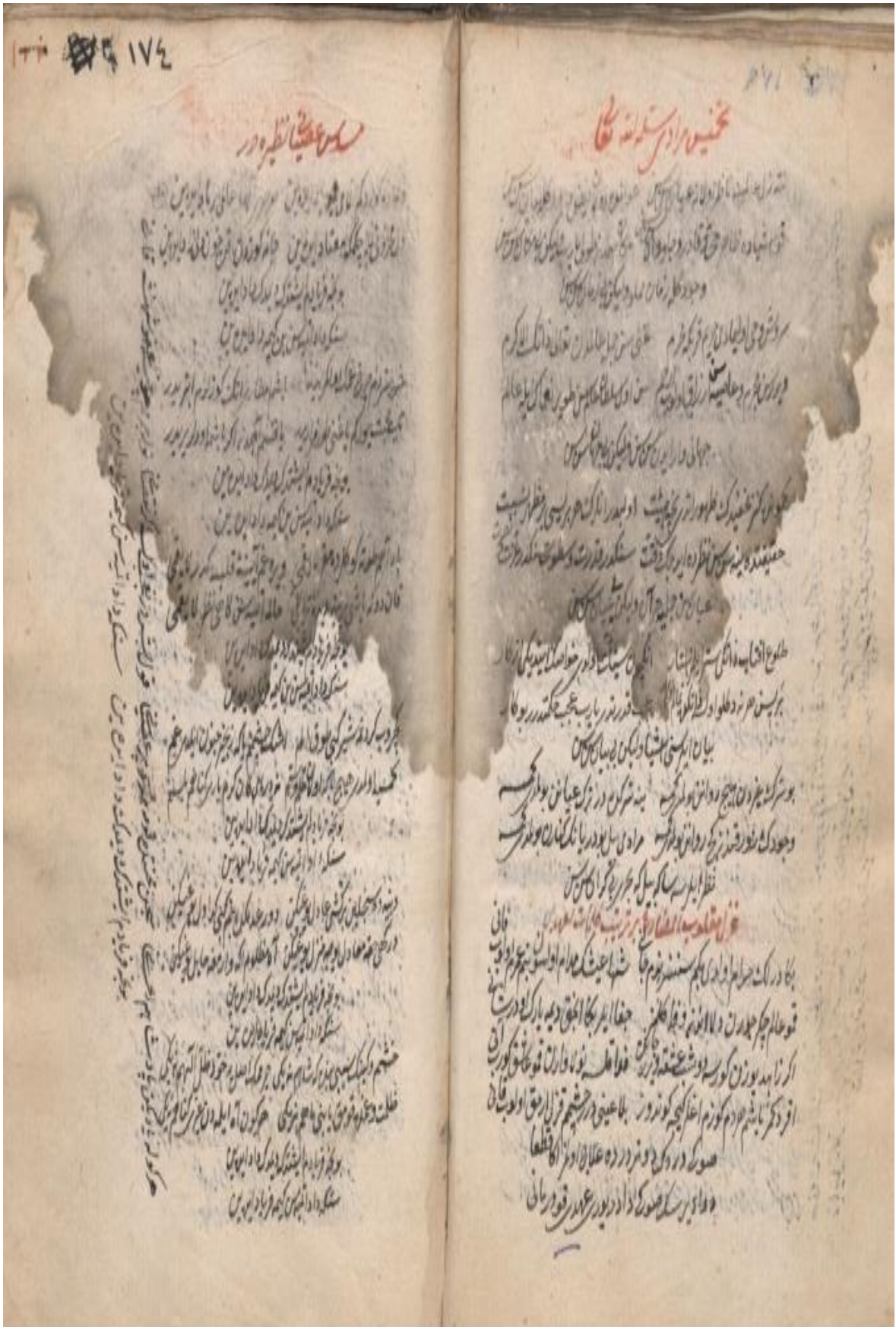
نور که در این عالم که در این عالم
 با نام نامی که در این عالم
 ایسیدر این عالم که در این عالم
 ز هر که در این عالم که در این عالم

جناب ستمگر بوق بوق سوزی بوق
 ایسیدر این عالم که در این عالم
 ایسیدر این عالم که در این عالم
 ز هر که در این عالم که در این عالم

در این عالم که در این عالم
 ایسیدر این عالم که در این عالم
 ایسیدر این عالم که در این عالم
 ز هر که در این عالم که در این عالم

کوزم کران دول بر این عالم
 ایسیدر این عالم که در این عالم
 ایسیدر این عالم که در این عالم
 ز هر که در این عالم که در این عالم

سختی است ایسیدر این عالم
 ایسیدر این عالم که در این عالم
 ایسیدر این عالم که در این عالم
 ز هر که در این عالم که در این عالم



مخمس برادر ستمانه گما

ستمانه گما از آن عیاشان است که در این عالم
 قوت بسیار دارد و قادر بر هر کاری است
 و خود را در هر کاری میگرداند
 سرش را بر روی این عالم برافراشته
 و بر سرش برافراشته است و در این عالم
 جاهلی دارد و این عالم را میگرداند

ستمانه گما که خفیه کرد ظهور از هر چه نیست
 و در هر کاری که میگرداند
 حقیقتی نیست که در این عالم
 عیان از این عالم است

طلوع آفتاب از این ستمانه گما
 بر این عالم از هر چه نیست
 بیان از این ستمانه گما

بوسه زدن بر این ستمانه گما
 وجودش در این عالم است
 نظر از این ستمانه گما

قرن قلبی الطاهر
 با در آن ستمانه گما
 قوت عالمی در این ستمانه گما
 اگر زاهد بودی که در این ستمانه گما
 از هر چه نیست که در این ستمانه گما
 صوفی در این ستمانه گما
 و در این ستمانه گما

سکر عیاشی نظیره در

سکر عیاشی نظیره در
 در این عالم از هر چه نیست
 سکر عیاشی نظیره در

سکر عیاشی نظیره در
 در این عالم از هر چه نیست
 سکر عیاشی نظیره در

سکر عیاشی نظیره در
 در این عالم از هر چه نیست
 سکر عیاشی نظیره در

سکر عیاشی نظیره در
 در این عالم از هر چه نیست
 سکر عیاشی نظیره در

سکر عیاشی نظیره در
 در این عالم از هر چه نیست
 سکر عیاشی نظیره در

سکر عیاشی نظیره در
 در این عالم از هر چه نیست
 سکر عیاشی نظیره در

سکر عیاشی نظیره در
 در این عالم از هر چه نیست
 سکر عیاشی نظیره در

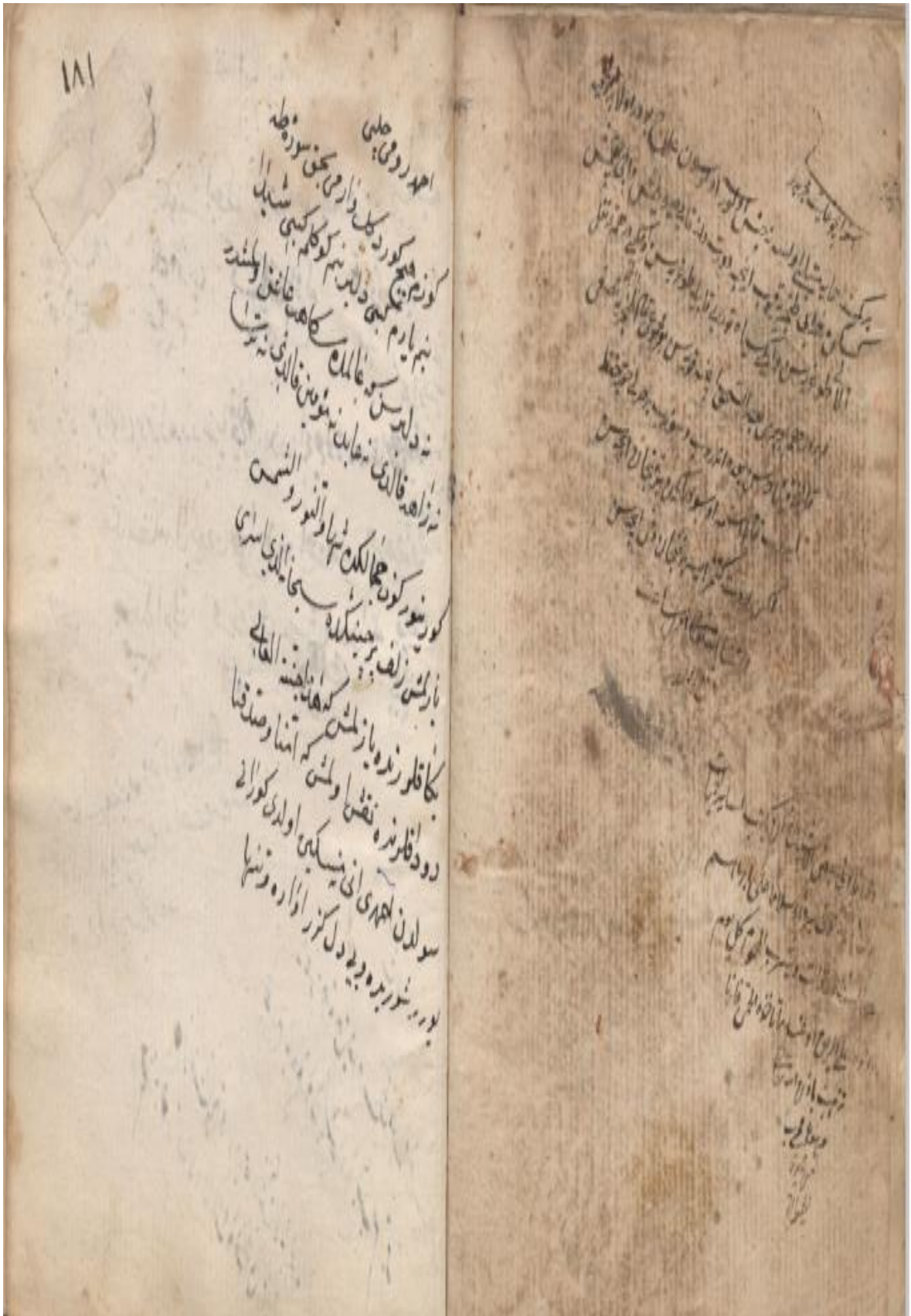
سکر عیاشی نظیره در
 در این عالم از هر چه نیست
 سکر عیاشی نظیره در

خویله دوست خوب سگه کار و کار بسته
 اوله اولون اوشه بر اکی کون قتل
 بجز عشق بجز اوله عیاشنه بندگی زاهد
 قوت دن شوک کسیدرک بقدره
 کونور غلیقه اوله بچندلی انصاف
 باری بیخبر کار دن کار با کون
 ای کون کونجه تیوس بولمان کن
 هتک کن کون آل مو سمدراج بلکن
 فورسان اول حایله دنیان اوشه اوله کور
 بوخبرین المده طورمه دلا ایشه سن
 هتک کون بکن الذ صلوریمه زنه ار
 کشتی صبر کی صفله الوند اولمقدن

المارغه لیلایه بوری بیغسه بل بلکن
 بولکه عاشق اولجاریس راه باری بلکن
 قانیم عشقه سفر ایلکه غم ایلکه
 دور کار یاره بویقینه فور سوک بلکن
 اتمک استوسک آرایغ جنانک مانجه
 عمل و دمه و شمشای و افر بولکن
 اورسه کنسک انار فاریه کونسن
 نجه قوللنسک انار فاریه کونسن
 اولمادین لنگر کون فاریه کونسن
 بوپه آتاه جان قلبینه کونسن
 ای دروغا بوی غافلله زونایندی هوا
 کلدی چاندی دمیروستک بوی کونسن

در بیان ادم کشتی ۱۷۸
 گفت جوینی اقلد
 در صورت کشتی بوی کون زونایندی
 عقلی بنده لوده کون لودر بوی
 غاری زنت تشلمه بونصر جنان
 در خطب نظر دلمه جمیع اویجا
 باری کون در بر جمیع کون زونایندی
 همه لجنه بونور زونایندی و صفاره بری بی
 صدق بیرون فکله نه مجاز لوده
 با بوش قایق ادرع و سیدر زونایندی
 بوی کون کونسن اوستنده حوریه طیارون
 جاه باری لودر بوی کون زونایندی
 لفظ لایه نه دیر جاه دوله لودر
 بکلور هالیم کون زونایندی
 کیم بکوننی زبانه صفت و بوی لودر
 باولطف دکنس کونسن که لایه لایه





۱۸۲

تلیف البول چون معالجه در باقی از ذوب

چشم آبی در موی که کسب کرده قوی بود

در چشم در چشم بر خجیان

نورانی افرازی بر زرد زین باقی اولی بود و مکره در چشم صفای

تلیف البول چون موی بود از موی موی موی

بزرگی چون موی موی موی موی موی موی

سوی لبیب بود افرازی موی

لبیب چون ایدوب موی موی موی موی

لبیب موی موی موی موی موی موی

نورانی افرازی بر زرد زین باقی اولی بود و مکره در چشم صفای

تلیف البول چون موی بود از موی موی موی موی

بزرگی چون موی موی موی موی موی موی

سوی لبیب بود افرازی موی

لبیب چون ایدوب موی موی موی موی

لبیب موی موی موی موی موی موی

الامام فضل الله معبود آل عثمان
 چون از نیک بوی ساسانیان
 بوی کلبه دین خست بخت بوی
 شرف بخش اولدی دینه بوی کلبه
 اطاعت اوزن در شرمینه دانا بوی
 قوی در حق بوی بو خانانک صدق و ایمان
 عدالت شجاعانه سخاوت مروت
 نظام عالم احوال ابتدا بس فرزان
 قوتک اول سلطان جهان با طویل
 کم اولد جلدن اول قوی در جهان با
 علاء الدین بوی اول سلطان عالم
 منتقم التیور خلفان طوفان خطب خوانان
 بگری بوی بیل سلطان عالم اولدی عدالت
 بود و نده بود و شوقی ابتدا قوترب دیوان
 جهان بی تیا و نام از ایروب اول سردار
 برینه کوردی لایق اول سلطان او خانی
 جلوس ایلی برین بوی کلبه ایلی
 سعادتمند اولونیش با کلبه اولدی

سکر بیل مستقل بادشاه اولدی ایوردت
 سبایش ایته کوردی خان اولد ارخان
 جلوس سکر بوزیم کوردی اولوب تاریخ
 اولوب در خان اولد اولد بوسجلد
 قرار ایته ایونوز بیل القی آن دولت سرورده
 خزان ایته کتله چنگوش شمشیر بیزایه
 تمام اولدی انکد رحلت ایته دارو جانان
 قویوب سلطان خیر خان نایب بوسیدان
 جلوس ایته کوردی کوردی سوردی دورده
 او نور بیل جهانک کوردی سوردی دورده
 بود در سلام بولیش فی امین خانی محمد خان
 نوله اجراء دینه غالب اولوب شکست خاند
 جهانده دفعه هفت ایته خلیف کوردی
 ضیائی بجهله روی زمین قلده کوردی
 ایروب با یانه خردی اولدی غم بهشت ایته
 برینه اول سلطان ایردی قلدی اوزان
 سکر بوز سکن القی جلوس ایتمه بولان
 او در حلقه ویسی الله در اسرار بهمان
 انک زمانه بجه فتنه اولدی کوردی
 قیرو بکتله ایچری ایله کوردی آقا شایان
 او نور بیل کوردی بادشاه اولد جهان اول
 فراشت ایته کوردی ایروب بود در احوال

۱۸۲
 برین سلطان سیه ایله کلبه صوک دمه
 بلوردی کلبه بی باغ و گل بوجرت کردان
 جلوس ایته کوردی طوفان اولد بوی کوردی
 شجاعانه نوله تاریخ ایروب سیم جلدن ایله
 آلب سیم سکر قلدی دین شرفه دو نیک
 شکر بیل سکر آه بادشاه اولدی جهان اول
 قویوب برینه کتله غایت سلطان سبایش
 جلوس طوفان بوزیم بوی کوردی تاریخ
 انک آیام عدلنده بود دولت بولدی میران
 جهانده سلطان قرد سکر بیل بادشاه اولدی
 دلایر سحر ایلیوب ارتزوی عودان
 جهانده هور آباد اولوب خلق اولدی کوردی
 زمانه ظهور ایته کجه آثار سجده
 بوده کتله جهانده نام خست ترک ایته آخر
 برینه خان سلیم اولدی بود اولدی تان
 جلوس طوفان بوشن اولوب تاریخ
 بود بوشن با کلبه حیا بوی سلطان اولد
 بونک بزم زمانه قهر کوردی اولدی
 بونک شمشیر کتله قوردی فرقه ویران خست
 سکر بوشن اولدی سوردی سلطان سوادت
 سکر قلدی جهانده سکر ایله کوردی باغ رضوان

سینهک باغدا نیش بر افهرد یکی دال
 بوی الما بوی فور ما بوی سوری بال
 اول یکی دال کوشش یکی الما مثل بوق
 بوی نوز بوی صالح بوی شیل بوی ال
 اول یکی الما دیکم یکی و شدر یکی یک
 بوی طوی بوی قوری بوی حوری بوی خال
 اول یکی بوی قوری این یک نیکین
 اول یکی قوی بوی باق بوی الما بوی ال
 بوسونک اکل معده عارف کولدی حنی
 بوی قوی مصطفادر بوی جی ذوالجلال
 بوی ناله بوی افغان بوی آه و بوی زار
 ای قلبی شهور بوی دوغغه عارف کولک
 بوی بی تو خدار بوی سدر ذوالفقار
 اکلامادم بونلوی بنیکمه باز دیکمه
 اکلار ای یکمه باز دیکمه کلان کج
 بوی ایض بوی اسود بوی واسع بوی دیر
 بوی ایض بوی حسیب اولش یکی کسر وین
 اول یکی چادرده بوی نوسا بوی دوشن بوی یار
 بوی سلم بوی بیدیم یکی الت مثل بوی یق
 اول یکی چادرده بوی تیغ بوی خنجر بوی مار
 بوی نوب بوی تیغ بوی خنجر بوی مار
 اول یکی الدن ایشتم یکی دور لوصدا
 بوی ناله بوی افغان بوی آه و بوی زار
 ای قلبی شهور بوی دوغغه عارف کولک
 بوی بی تو خدار بوی سدر ذوالفقار
 اکلامادم بونلوی بنیکمه باز دیکمه
 اکلار ای یکمه باز دیکمه کلان کج

16815

سید ایم او بلوورین نازده فرنی
بگذر قول اللطاف اوکل وفدی زنی
خلیق بود مزین اوین عشوه پرست
کرسک بودی به اسبوج و بیچم فلنکی

۱۸
۱۱۷۰

۱۸۰۶

الذی ان کتبنا فی

۱۰۸
 ۰۱۵
 ۰۵۶
 ۱۰۸
 ۱۶۵
 ۰۶۵
 ۰۸۵
 ۰۶۵
 ۰۸۵
 ۰۶۵
 ۰۸۵

نکته
 غنچه خوار هلاک بودی شیدا
 مده سانه مده مده

بسم الله الرحمن الرحیم

بسم الله الرحمن الرحیم
 ۸۶
 ۵۶

دفعه شای بود
 ۵۷
 ۷۹

بازدم از دیوانه گندی و صلی اندک بوزن و سبکی
 فایده او سبکی است که در سبکی اول
 در سبکی اول
 از سبکی اول

مجموعه اشعار



مجموعه اشعار

شاد او لب چمنه کند و کجا بایده در کس
 او فری بر لبه کلمه کلمه سبکی
 کوزد ب سبکی تا دم اهر و درای کاه باریه
 روم بوزن سبکی باریه کجی بوزن سبکی
 سقا در سبکی سبکی سبکی
 حاصله اشعار با سبکی سبکی سبکی

دانشمندی و فکر که در سبکی سبکی
 حاصله اشعار با سبکی سبکی سبکی

بسم الله الرحمن الرحیم
 ۵۷
 ۷۹

